

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Michel Onfray

Ateist Manifesto

Tanrı Önünde Özgür ve Bir Süre Sonra da Onun Varlığını
İnkâr Etmek İçin Bağımsız Olan İnsandır Ateist...

YTY
YURT
KİTAP-YAYIN

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

ATEİST MANİFESTO

© Michel Onfray

© Editions Grasset & Fasquelle, 2005

Orijinal Adı

Traité d'athéologie

© Yurt Kitap-Yayın, 2011

Bu kitabın Telif Hakları Anatolia Telif Ajansı
Aracılığıyla Alınmıştır

Yurt Kitap-Yayın 239

ISBN 978-975-9025-80-9

Şubat 2011, Ankara

Çeviri Mustafa Kızıltan

Kapak Ali İmren

Cantekin Matbaacılık, Ankara

Sertifika No: 15372

Yurt Kitap-Yayın

Konur Sokak 26/3

Bakanlıklar/ANKARA

Tel: 0.312. 417 35 49

Fax: 0.312. 425 36 40

Sertifika No: 16451

e-mail: yurtkitap@yurtkitap.com

www.yurtkitap.com

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

ATEİST MANİFESTO

Michel Onfray

Raoul Vaneigem'e

“Tanrı” kavramı yaşamın antitezi olarak uyduruldu. Bu kavram için - de, yaşama zararlı, ağulu, kara çalıcı her şey, yaşama karşı duyulan kin ürkütücü bir birlik oluşturur. “Öteki dünya”, “gerçek-dünya” kavramı sadece var olan tek dünyayı değersiz kılmak ve dünyevi gerçekliğimizden her türlü amacı, akılı ve yaşamda önemsemeye değer ne varsa silip atmak için uyduruldu! “Ruh”, “tin” ve hatta nihayetinde “ölümsüz ruh” kavramı, bedeni hor görmek, onu hasta - ama gene de “kutsal”- ilan etmek, yaşamda ciddiye alınmayı hak eden -beslenme, konut, düşünce sistemi, hastaların bakımı, temiz - lik, havanın nasıl olduğu- her şeyin yerine en ürkünç kayıtsızlığı koymak için uyduruldu! Sağlık yerine, “ruhun selameti” yani töv - be çırpınmaları ve selamete ermenin histerisi arasında gidip gelen dönemsel delilik! “Günah” kavramı, içgüdüleri sapıttırmak ve on - lara karşı güvensizliği bizde ikinci bir doğamız haline getirmek için, onu tamamlayan işkence aleti olan “özgür istem” kavramı ile aynı zamanda uyduruldu!

Nietzsche

Ecce Homo

Ben Niçin Bir Kaderim, Bölüm 8

İÇİNDEKİLER

Çevirmenin Önsözü	13
Önsöz	21

GİRİŞ

Madam Bovary'nin Eşliğinde	29
Pusuya Yatmış İstismarcılar	31
Aydınlık Düşüncesini Geliştirmek	34
Yeni Baştan Alalım, Aydınlık Düşüncesi Nedir?	36
Ateoloji'nin Engin Işığı	37

BİRİNCİ BÖLÜM ATEOLOJİ

GÜÇLÜ KİŞİLİKLERİN, ATEİSTLERİN ODYSSEİA'SI

Tanrı Hâlâ Nefes Alıp Veriyor	43
İmanı Hâyal Ürünü Gören İnançsızların Adı	46
Anti-Felsefenin Etkileri	49
Teoloji ve Fetişleri	52
Alçaklığın Sıfatları	54

ATEİZM ve NİHİLİZMDEN ÇIKIŞ

Ateizmin İcadı	60
Unutmanın Organizasyonu	63
Felsefi Deprem	66
Ateist Olgusunu Öğretmek	69
Plakalar Tektoniği	73

ATEOLOJİYE DOĞRU GİDİŞ

Nihilizmin Spectrografisi Analizi	76
Jüdeo-Hıristiyan Bir Episteme	79
İmparatorluğun İzleri	83
Cennetten Çıkma Bir İşkence	85
Hıristiyan Cehalet Üzerine	88
Hıristiyan Ateizm	93
Post-Modern Bir Ateizm	95
Ateolojinin Prensipleri	97

İKİNCİ BÖLÜM MONOTEİZMLER

ZORBALIK VE ÜST DÜNYALARIN KULLUĞU

Monoteizmin Kara Gözü	105
Zekânın Üstüne Çullanma	108
Yasaklar Yığını	110
Arılığın Obsesyonu	113
Bedeni Hizaya Getirmek	116

ZEKÂNIN ATEŞLERDE YAKILMASI

Kutsal Kitapların Gizli Atölyesi	119
Kitaplara Karşı Kitap	120
Bilime Duyulan Kin	123
Maddenin İnkânı	126
Fırıncı Bir Ontoloji	130
Epiküros Hostileri Sevmez	132
Iskalamanın Önyargısı	133

GERÇEĞİN TERSİNİ ARZULAMAK

Üst-Dünyalar İcat Etmek	139
Cennet Kuşları	140
Gerçek Olanın Tersini Arzulamak	142
Kadınlarla Hesaplaşma	147
Kastrasyonun Kutlanması	150
Penis Prepüslerine Saldırı!	154
Tanrı Mütile Edilmiş Yaşamları Sever	156

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM HİRİSTİYANİZM

İSA'NIN İNŞASI

Kalpazanlık Hikâyeleri	161
Histeriyi Kristalleştirmek	164
Harikulade Olanın Katalizi	167
Tarihin Dışında Yapılandırmak	172
Bir Çelişkiler Dokusu	174

PAUL'CÜ BULAŞICI HASTALIĞIN YAYILMASI

Bir Histeriğin Taşkınlıkları	179
Dünyaya Nevrozunu Taşımak	181
Bir Hastalıklı Zayıf İnsanın Rövanşı	183
Köleliğe Övgü	186
Zekâ'yı Kinin Hedefine Oturtmak	188

TOTALİTER HİRİSTİYAN DEVLETİ

Histerikler ve Devamı	190
Konstantin'in Darbesi	193

Ezilmişlerin Zalimleşmesi	196
Kanun Namına	197
Vandalizm, Odun Ateşleri,	
Otodafeler ve Ölüm Kültürü	200

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TEOKRASİ

PARÇA ALMANIN, ALINTI YAPMANIN KÜÇÜK BİR TEORİSİ

Tarihi Extrateritorialite	205
Yirmi Yedi Yüzyıllık Şantiye	207
Monoteist İspanyol Hanı	209
Bir Parça Çekip Almanın Mantığı	212
Kırbaç ve Diğer Yanak	215
Hitler, Aziz Yuhanna'nın Müridi?	217
Tanrı'nın Mantık Yeteneği Yoktur	219
Çelişkilerin Envanteri	221
Her Şey ve Her Şeyin Tersi	223
Kontekstüalizasyon, Bir Safsatalık; Sofistlik	224

ÖLÜM PÜLSİYONUNUN HİZMETİNDE

Haksızlıklar Karşısında Seçmeli Hoşnutsuzluklar	227
Yahudi İcadı Kutsal Savaş	230
Tanrı, Sezar ve Kumpanyası	233
Hristiyan Antisemitizm	235
Vatikan Adolf Hitler'i Sever	237

Hitler Vatikan'ı Sever	240
Hıristiyanlık-Nazizm Arasında Bağdaşmalar	241
Savaşlar, Faşizm ve Diğer Tutkular	243
İsa Hiroşima'da.	245
İnsan Sevgisi, Devamı	247
Sömürgecilik, Jenosid, Etnosid	250
Geriye Püskürtme ve Ölüm Pülsiyanları	252

POST-HIRİSTİYAN BİR LAİKLİK İÇİN

Müslüman Kan Eğilimi	254
Evrensel Olarak Yerellik	257
Sarı Davut Yıldızı ve Müslüman Dövmeler	259
Kapalı Topluma Karşı	260
Faşizm Üzerine	261
Ayetullah Sözleri	263
Yapısal Olarak Arkaik İslâm	264
Faşist Tematikler	266
Tilki Faşizmi, Aslan Faşizmi	269
Laiklerin Dinine Karşı	271
Etiğin Özü ve Şekli	272
Post-Hıristiyan Bir Laiklik İçin	274

ÇEVİRMENİN ÖNSÖZÜ

Elinizdeki kitabın orijinal adında “*Ateolojik incelemeye*” yapılan atıf, Michel Onfray’ın projesinin didaktik yanına işaret eder. Onfray, George Bataille’den ödünç aldığı “*Ateoloji*” teriminin doğumunu ilan ettiğini ve “*teolojinin karşı bulvarı*” olarak Tanrı üzerine diskurlarla dolup taşan dünyamızda, okullarda mecburi ders olarak okutulan din ve dinler tarihi karşısında Ateolojik eğitimi kurma amacının olduğunu söyler.

Onfray bu kitabında, dinler arası savaş veya dinler arası diyalog seslerinin yükseldiği, din temasının düşünsel yaşamın her alanını işgal ettiği, tekelleştiği çağımızda, insanlığın geleceği ve barış adına üçüncü yol olarak radikal Ateizmi önerir.

Yazar, kitabın birinci bölümünde Nietzsche’in “*Tanrı öldü*” tespitinin yanlış olduğunu ve insanın doğasından kaynaklanan ölüm korkusu ve bunalımlarından istifade eden “*dinsel efsanelerin*” kaçınılmaz ölümsüzlüğünü anlatır. Ateizmin soy ağacını oluştururken onun gerçek başlangıcının, yani Tanrının açık ve net şekilde varlığının reddedildiği bir terim olarak kullanıldığı dönemin 17 ve 18. yüzyıllar olduğunu söyler ve Ateist damgasının tarihi izini süren Onfray, başlangıçta bu terimin dönemin hakim inanç çerçevesinin dışına çıkanları (*o bölgenin hakim Tanrılanna değil de başka Tanrılara inanan sapkın ilan edilen insanlar*) suçlamak için, düşmanları tarafından negatif ve aşağılayıcı bir terim olarak kullanıldığını yazar. Ateist sıfatını pozitif anlamda ilk olarak kullanan ve onu sahiplenen Abbe Meslier’dir. Ondan sonra, felsefe tarihinin unuttuğu D’Holbach, Feurebach veya Nietzsche gelir. Onfray

bu felsefecilerin üniversite kurumu tarafından dışlandığını ve marjinalize edildiğini, onların yerine Jean Jacques Rousseau ve Kant'ı tercih ettiklerini anlatır. Günümüzde Batı'da Hıristiyanlığın, Tanrı'nın varlığını inkâr etseler dahi Hıristiyan ahlakı ve değerlerine sahip çıkan “ateist” Hıristiyanlık adı altında dahi hâlâ hakimiyetini nasıl sürdürdüğünü izah eder ve Emmanuel Levinas, Luc Ferry veya Bernard Henri-Lévy ve Alain Finkielkraut gibi ideologları eleştirir. Hedefinin, Tanrı düşüncesinden ve onun ahlaki değerlerinden tamamıyla kurtulmuş bir Post-Hıristiyanlık kurmak olduğunu söyler.

Onfray'ci ateist soy ağacından sonra İkinci Bölüm'de üç büyük monoteist dinin yol açtığı kötülükleri anlatır. Onfray üç kitap dininin yapısal analizini yaparken onların ortak “Çileci ideali”ni gözlemler: zekâyâ karşı duyulan kin, yaşamın her alanını işgal eden yasaklar aracılığı ile güncel yaşamın kontrol altına alınması, vücut ve maddenin hor görülmesi, ilerleme ve bilimin reddedilişi, cinsellik düşmanlığı vs... Sonra örnek olarak Batı uygarlığının matrisi olarak bir fiksiyon olarak Hıristiyanlığa bir bölüm ayırır: Hıristiyanlığın ilk iki yüzyılı, nevroze bir kişilik sahibi ve cinsel iktidarsızlığı olan histerik Aziz Paul'ün kendi tarikatını kurarken dayandığı, gerçekten yaşamış olup olmadığı şüpheli olan İsa üzerine yazılan, çizilenlerle sınırlıdır. Roma imparatoru Konstantin'in, yaşamı reddeden ve kanunlara körü körüne itaati emreden bir dini tarikatın iktidarına sağlayacağı yararları görmesinden sonra Hıristiyan olması, Hıristiyanlığın imparatorluğun tek dini haline gelmesini sağlar.

Teokrasi adlı bölümde yazar üç monoteist dinin siyasi iktidarlara yakınlıklarını anlatır: Hıristiyan ve Müslüman antisemitizm, Yahudi ırkçılığı, her türlü soy kırımları, kutsal savaş, atom bombası, Filistin'in Siyonistlerce sömürgeleştirilmesi, Filistinli direnişçilerin bombalı intihar eylemleri, 11 Ey-

lül, El-Kaide... Tezatlarla dolu kutsal metinler birbirine zıt eylemleri doğrulamayı sağlar.

Son olarak yazar İslam'ın analizinden itibaren *“Post-Hristiyan”*lık projesine geri dönüş yapar. Bu bölümde İslam ondan önce doğmuş iki monoteizmin sentezi olarak takdim edilir. İslam, Yahudilik ve Hristiyanlıkta var olan en kötü prensiplere sahip çıkar: Seçilmiş cemaat, üstünlük duygusu, yerel olanın globalleştirilmesi, özgün olanın evrenselleştirilmesi, ölüm pülsiyonu kültü, vücut ve ruhun çileci ideale tabi kılınması, öteki olanın katli üzerine kurulu teokrazi, sömürgecilik, savaş ve yağmalamalar, vs... Onfray yapısal olarak şiddet ve arkaizm içeren İslam'ın laikleştirilmesi, modernleştirilmesi çabalarının da yersiz olduğunu söyler. Zira ona göre İslam *“Avrupa'nın 18. yüzyıldan beri elde ettiği Aydınlık Çağı kazanımlarını”* kesinlikle reddeder. Bu iddiasına örnek olarak İran devrimi ve faşizm kategorisine koyduğu Humeyni rejimini verir ve dünyada dinsel kaynaklı tüm faşizmleri, *“yeşil”* veya *“Liberal jüdeo-Hristiyan”* neo-cons globalci Amerikan faşizmini eleştirir. Uygarlıklar şoku paradigmasının karşısında, yani bir tarafta *“Yahudiler ve Hristiyanlar, yeni haçlılar”*, diğer tarafta *“Post-Modern Müslümanlar.”* Sonuç olarak Onfray, radikal Ateizm gerekliliğini ileri sürer: *“Ne Es ki, Yeni Ahit, ne de Kuran”* der ve *“Hahamlara, papazlara, hocalara, Ayetullah ve mollalara karşı, felsefeyi tercih etmek -te”* ısrarlıdır. Ve dinler karşısında gerçekten nötr, yani Jüdeo-Hristiyanlığın batıcı laikçilik geleneği üzerinde bıraktığı negatif etkilerden arındırılmış, bir ateist laikliği savunur. Çağdaş laikliğin dinsel birçok bağınaz ögeyi miras aldığını ve dinlere karşı hoşgörü prensibi, Onfray'e göre, onun Jüdeo-Hristiyanlığın hakim ideolojik düşüncesinden hâlâ kurtulmadığını gösterir.

Onfray'ın *“tarafsız”* Ateizm söylemi Hristiyan, Yahudi ve

İslami çevrelerden çok ağır eleştiriler aldı. Bir kısım yazar ateist diskuru destekleseler dahi, göçmen işçilerin büyük bir çoğunluğunun Müslüman olduğunu ve güncel yaşamlarında aşırı sağcı faşist ve hatta muhafazakâr partilerin ırkçı söylem ve eylemlerine maruz kaldığını söyleyerek, islamofobinin toplum genelinde yaygınlaştırıldığı Avrupa Birliği ülkelerinde, İslam'a karşı eleştiriye de içeren bu kitabın güncel siyasi yaşamda yaratacağı etkileri göz önünde bulundurmadığını ileri sürdüler.

İslam'ı aşırı sağ kesimden eleştiren sözde anti-semitist faşist partilerin İslam adına şer hattında gösterilen İran'a karşı olası bir savaşta artık İsrail taraftarlığına soyunduğunu ve bu şekilde Siyonist-Hıristiyan ittifakın oluştuğunu söyleyen diğer bir kesim ise, İslam faşizmine örnek olarak anlaşılmaz bir şekilde El-Kaide terörünün çıkış noktası, "yeni haçlılar" emperyalist Amerika ve Siyonist İsrail dostu Suudi Arabistan ve diğer Arap emirlikleri'nin anti-demokratik, teokratik faşist İslam'ın değil de İran İslamının inceleme konusu yapılmasını eleştirdiler. Suudi İslam örneği üç monoteizmin "*hoşgörü ve diyalog*" içinde hareket ettikleri gerçeğinden itibaren, yazarın İslam'ın monoteizmlerin sentezi olduğu iddiasına daha uygun düşerdi diye eleştirenler oldu.

Ayrıca 11 Eylül saldırıları üzerine ABD devleti kaynaklı argümanların uzun zamandan beri tartışıldığı ve hatta Mitterand döneminde uzun bir süre Dış İşleri Bakanlığı yapmış Roland Dumas'nın, televizyondaki ifadesine göre "*ABD kaynaklı tezleri inandırıcı bulmadığını*" açıkladığı ve birçok bilim adamının resmi rapora karşı onlarca noktada itiraz ettikleri bir dönemde, Onfray'ın İslam kamikazeler deyiminin ne derece doğru olduğu tartışma konusu oldu.

Üç monoteizmin Doğu kökenli olduğunu ve önsözünde çöl ve çölün tanrılar üretici eğilimini belirtirken Onfray'ın,

“karanlık ve gerici” Doğu karşısında “aydınlanmış, özgür düşünceli ve rasyonalist Batı” gibi klişeleşmiş egzotik dinler kalıbından kurtulamadığını ileri sürenler de oldu.

Bu iddiaları, Onfray, Doğu eğer “barbar” olmaya devam ediyorsa, bu sadece İslam’ın değil fakat aynı zamanda tüm monoteizmlerin beşiği olduğu içindir diyerek cevapladı ve ona göre Batı, neo-con, Siyonist saldırgan ve haçlı zihniyetli Hıristiyanlık yüzünden ve Aydınlik Çağı düşüncelerinden uzaklaştığı için medeniyet ışığı olmaktan çıkmıştır.

Hıristiyan teoloji taraftarlarına gelince onlar, Onfray’ın Hıristiyanlık üzerine tezlerinden sadece biri olan İsa’nın kavramsal bir kişilik olduğu ve gerçekten yaşamadığı tezine şiddetle karşı çıkarken, 400 yüzyıldan beri çeşitli düşüncülerin ve tarihçilerin ortaya attığı bu iddianın yeniden tartışılmasını gündeme getirmiş oldular.

Onfray’ın “*Vatikan Hitler’i seviyor*” tezi altında ileri sürdüğü tezler ise günümüz tarihçileri arasında şiddetli tartışmaları tetikledi ve Onfray’ın monoteist dinler birlikteliği tezi, “*Siyonizm Dosyası*” adlı eserinde Siyonistlerin Nazilerle işbirliğini gündeme getiren Roger Garaudy ve diğer tarihçilerin iddialarını doğruladığını söyleyenler de oldu.

Tüm bu şiddetli tartışmaları tetikleyerek Onfray, iki bin yıldan fazla geçmiş olan felsefe ve bilime rağmen din adına masum insanların her gün öldürüldüğü ve baskı altına alındığı, her çeşit dini fanatizmin “gerçek iman” adına kanlı katliamlara yol açtığı bir dünyada, ateist düşüncüyü günümüzde yeniden doğan obskürantizmin saldırıları karşısında bir savunma aracı olarak sunuyor: Toplumsal yaşamın tüm yasakların, korkuların ve batıl inançların toplamı olmasını istemeyenler için bir düşünsel silah.

Dinlerin küllerinden yeniden doğuşu çağında, savaşın, açlık ve sefaletin hüküm sürdüğü bir dönemde en canice

katliamlar yine dinler adına, “*Tanrı*” aşkına yapılıyor. Michel Onfray monoteist dinlerin geri dönüşünü, onların Ateizme karşı kinlerini, Thanatos -*Ölüm Tanrısı*- hizmetinde iktidarlarmını sert bir dille eleştiriyor ve Tanrı’ya karşı değil ama Tanrı’nın dışında neşeli, yaşam pulsasyonlarını savunan bir ateist düşünce öneriyor.

Fanatizme ve monoteist dinlerin yol açtığı tüm kötülöklere karşı bu kitap karşı-költürün temel kitaplarından biri olmak ve Ateoloji bilimini ve Post-Hıristiyan-Yahudi-İslam laikliğini kurmak iddiasını taşıyor. Kitabın projesine katılsak veya onu reddetsek dahi bilimin hızla ilerlediğı ve dünyaya bakışımızın hızla değiştiğı çağımızda düşünce ve davranışlarımızın hâlâ eski dini efsanelerin etkisi altında kaldığının hatırlatılmasında bir zarar yoktur. Şüphesiz ki tüm dinlerin sofuları bu kitabı lanetleyecekler. Ama akıllı, özgür düşünce sahibi inananlar kendi inançlarını bir kez daha gözden geçirecekler ve akıl muhakemeleri için, bu kitapta gerekli temel malzemeyi bulacaklardır.

Michel Onfray bazılarına göre büyük felsefeci, bazılarına göre ise dini inaçlara saldıran bilgisiz bir şarlatan. Ama sonuçta felsefe, özgür dünya görüşünün oluşmasını sağlayan gerekli bir araç değil midir?

Özetle, Onfray, Tanrı ölmedi ve bazı felsefecilerin düşündüğünün tersine ölmeyecek diyor. Ateistler dinlere karşı hoşgörünün temel olarak alındığı ılımlı laik düşünceden sıyrılıp, sessizliklerine bir son vermeliler ve “*Tanrı’ya inanmaktan*” daha öteye bir tavır koymalılar. Ateizm bir iman sorunu değil, zekâ sorunudur diyor Michel Onfray. Dolayısıyla dinler karşısında kayıtsızlığımıza bir son vermeliyiz ve D’Holbach’ın söylediğı gibi düşünen insanın her şeyden önce cecur olması gerekir. Mademki din bizi Orta-Çağı, savaşlara ve cehalete geri götürüyor o halde Ateizm Aydınlık Çağını ye-

niden gündeme getirmelidir. Bilim, laiklik, kadın hakları, özgür düşüncenin tüm kazanımları böylece daha iyi korunacaktır. Fransız şair Jacques Prevert'in bir şiirinde dediği gibi *"Göklerdeki Allah Baba, siz orada kalınız, biz yeryüzünde kalacağız, bazen çok güzel olan yeryüzünde..."*

Mustafa Kızıltan

Not: Dipnotlarda yer alan kutsal kitaplara ait göndermelerde okuyucunun bilgiye kolay ulaşması için bahsi geçen metinler tarafımızdan kitaba eklenmiştir. Tevrat ve İncil alıntılarında Kitabı Mukaddes Şirketi'nin *"Kitabı Mukaddes"*ini baz alırken Kuran alıntılarında ise Diyanet İşleri Başkanlığı ve Elmalılı Hamdi Yazır'a ait mealler tarafımızdan kullanılmıştır.

ÖNSÖZ

Çölün Hafızası

Moritanya çölünde birkaç saat dolaştıktan sonra, iki devesi, genç karısı, kaynanası ve kızı ile yaşam için temel olan her şeyle yüklü eşekler üzerindeki erkek çocukları ile birlikte gördüğüm yaşlı çoban bana Muhammed'in bir çağdaşı ile karşılaştığım izlenimini veriyor. Beyaz ve yakıcı bir gökyüzü, ender ve yanmış ağaçlar, portakal renkli kumların sonsuz enginlikleri üzerinde kum rüzgârlarınca tomarlaşmış dikenli çalıların görüntüsü beni Kuran'ın coğrafi, dolaşısıyla zihinsel ortamına; deve kervanları, göçebe kampları, çöl aşiretleri ve onların çatışmalarının sırasız dönemlerine götürüyor.

İsrail ve Juda-Samari topraklarını, Kudüs ve Bethlehem'i, Nasıra ve Tabaraiyah gölünü, güneşin yaktığı, bedenleri kuruttuğu, ruhları susuz bırakırken soğuk, berrak suların şakır şakır aktığı, rüzgârın yumuşak teni okşayan esintisi ve hoş kokulu, yiyecek ile içeceklerin bol olduğu vaha arzularıyla birlikte, cennet özlemleri doğuran yerin düşüncesine dalıp gidiyorum. Öbür dünya bana, birden bire kumullar içinde veya korlaşmış çakılların üstünde sürekli tekrarlanan yolculuklarında yorgun düşüp bitkin kalmış, derileri kurumuş insanların icat ettiği "Karşı Dünya" olarak göründü hep.

Köyleri kaçınılmaz bir şekilde tümüyle ama sabırla yutan kumulların içine gömülmüş İslâm kütüphanelerini görmek için geldiğim Chinguetti'nin doğusunda Ouadane an-

tik kentinde, şoförümüz Abdurrahman, dışarıda bizim bulduğumuz evinin avlusunda seccadesini yere sererken, ben küçük bir odada, misafir döşeginin üzerinde oturuyorum. Griye kaçan mavi gece Abdurrahman'ın siyah derisinin üzerinde parlıyor, dolunay renkleri perdahlarken teni menekşe rengine bürünüyor. Sanki dünyanın hareketlerinden esinlenmiş gibi, gezegenimizin atalarımızdan kalmış ritimleri ile yavaşça eğiliyor, diz çöküyor, alnını toprağa değdiriyor, dua ediyor. Ölü yıldızların ışığı çölün gece sıcaklığında bize kadar ulaşıyor. İnsanların ilk kutsal coşkusunun muhtemelen çağdaşı olan bir vücut hareketinin seyircisi olarak, sanki primitif bir sahneye şahit oluyorum.

Ertesi gün, yol boyunca, Abdurrahman'a İslâm hakkında sorular soruyorum. Bir batılı beyaz adamın bu konuya ilgisine şaşırmış halde cevaplar verirken, kutsal metine başvurmak söz konusu olduğunda bunu anında red ediyor. Elimde kalem, Kuran'ı okumayı bitirmişim, aklımda hâlâ kelimesi kelimesine birkaç ayet var. İnancı, İslâmcı tezlerin bazılarının geçerliliği hakkında tartışmak için kutsal kitabına başvurulmasına tahammül etmesini engelliyor. Onun için, İslâm iyi, hoş görülür, cömert, barışçı bir din. Ya kutsal savaş, Cihat?.. Kâfirlere karşı ilan edilmiş Cihat?.. Bir yazara karşı verilen ölüm fetvası?.. Hiper modern terörizm?.. Kesinlikle delilerin işi, Müslümanların böyle şeyler yapması söz konusu olamaz diyor, imkânsız...

Müslüman olmayan bir kişinin Kuran'ı okumasından ve onun görüşlerini doğrulayacak şu veya bu ayete gönderme yapmasından hoşlanmıyor. Aynı kitapta, davası için kurban olmaya hazır, yeşil saç bantlı silahlı militan, üstünde patlayıcı dolu Hizbullah mensubu, Salman Rüşdi'yi ölüm mahkûm eden Ayetullah Humeyni, Manhattan kuleleri üzerine sivil uçaklarla kendini atan kamikazeler, sivil re-

hinelerin kafalarını kesen Bin Ladin taraftarları da haklı çıkarak bir o kadar metnin de bulunduğundan bahsetmemden de rahatsız oluyor. Ona göre sövgü sınırındayım... Ve güneş ateşiyle yakılıp yıkılmış harabe manzaralarının sessizliğine geri dönüyoruz.

Ontolojik Çakal

Birkaç saatlik sessizlikten sonra, çölün değişmez görüntüsü içinde yeniden Kuran'a ve Cennet konusuna geri dönüyoruz. Abdurrahman bu düşsel coğrafyaya; süt ve şarap akan nehirlerle, iri gözlü hurilere, ipekten yataklara, harikulade bahçelere, gerçekten tüm detayları ile inanıyor mu, yoksa onu sadece bir sembol olarak mı görüyor? *Evet. Ve izah ediyor: Bu böyle... O halde ya Cehennem? O da ay - nen söylendiği gibi...*

İnce ve nazık, paylaşımcı, diğer insanları düşünen, sakin, kendi ile dolayısıyla herkesle ve dünya ile barışık, neredeyse azizlik mertebesine ulaşmış bu insan; günün birinde bu cennet zevklerinden tadacak mı? *Evet, inşallah...*

Vicdanının derinliklerinde yanıldığına, aldatıldığına ve ne yazık ki hiçbir zaman bu hayali cennet mutluluğunu görmeyeceğine emin olsam da ona bu arzularının gerçekleşmesini kalpten ve tüm samimiyetimle dilediğimi söylüyorum...

Kısa bir sessizlik sonrası, Cennet'e gitmeden önce hesap vermesi gerekeceğini ve tüm imanlı yaşamına rağmen onu sonsuz barış ve yaşamdan mahrum bırakacak bir günahının hesabını veremeyeceğini söylüyor... Bir suç?.. Bir cinayet?.. Hıristiyanların deyimi ile ölümcül bir günah?.. Evet, arabasının tekerlekleri altında ezilip can vermiş bir çakalın günahı... Abdullah arabayı hızla sürüyormuş ve bir

far ışığının kilometrelerce öteden fark edildiği çöl yollarında hız sınırlamasına uymamış! Hayvanın geldiğini fark etmemiş bile, alacakaranlıkta birden önüne fırlayıvermiş ve iki saniye sonra arabasının şasisi altında can çekişiyormuş çakal.

Eğer trafik kanunlarına uysaymış bu günahı işlememiş olacakmış: beslenme gerekliliği olmadan bir hayvanı öldürmek. Bana kalırsa Kuran bu konuda hiçbir şey öngör-müyor. Ayrıca başımıza gelen her şeyden sorumlu tutul-mayız! Allah tüm detaylarda kendini gösterir ve bu olay kanuna, kurala, düzene boyun eğmenin gerekliliğini ispat eder, zira onların her türlü ihlali, önemsiz bile olsa bizi ce-henneme yaklaştırır, hatta direk oraya götürür...

Çakal uzun zaman gecelerine dadandı, birçok kez onun uykularını kaçırdı, onu rüyalarında sıkça cennete giden yolun girişini ona yasaklarken görüyor, ondan bahsederken yeniden telaşlanıyordu. Üstüne üstlük, 1914-1918 sava-şında asker olan doksanlı yaşlardaki bilge babası apaçık şe-kilde kanuna saygıda kusur ettiğini ve dolayısıyla ölüm gü-nünde bunun hesabını vereceğini söylemişti ona. Ölümü-nü beklerken, iç dünyasının en derinliklerinde, Abdurah-man bu günahın kefareтини olabildiği kadar ödemeliydi. Ça-kal onu Cennet'in kapısında bekliyordu. Oradan çekip git-mesi; bu dürüst, doğru ve adil insanın ruhunu rahat bırak-ması için neler vermezdim ki?

Bu ahiret mutluluğu özlemi içindeki insanın 11 Eylül pi-lotları ile aynı dini paylaşması size garip gelebilir! O talih-siz bir şekilde köpekler mozolesine gönderilmiş bir çakalın yükünü üstünde taşıırken, diğerleri ise öldürebilecekleri ka-dar masum insanı öldürdükleri için kıvanç duyuyordu. Ab-dullah leş avcısı çakalı leş haline çevirdiği için Cennet'e git-mesinin zor olacağını düşünürken, kamikazeler belki arala-

rında Müslümanların da olduğu binlerce insanın yaşamını yok ettikleri için ahiret mutluluğunun hakları olduğunu düşünüyör... Aynı kutsal kitap bu iki insanı da doğruluyor: Bir tanesi azizliğe yönelirken, diğörleri barbarlığı gerçekleştiriyor.

Mistik Kartpostallar

Yaşamım boyunca Tanrı'yı sıkça gördüm. Burada, Moritanya çölünde geceyi mor ve mavi renklere büründüren ayın altında; Aristipos'un memleketi Kyrene bölgesine doğru gemi yolculuğum sırasında Bingazi veya Trablusgarp şehirlerinin serin camilerinde; Moris adasında Port-Louis yakınlarında, fil hortumu ile boyanmış Gamesh'e adanmış tapınakta; Venedik'te, başımda bir kippa, Yahudi getto mahallesinin sinagogunda; Moskova'da Ortodoks kiliselerinin koro için ayrılmış bölümlerinde; altınla döşenmiş ve buhurların ışıklı halkalarıyla kaplanmış, içinde ailenin, dostların ve harikulade sesli Ortodoks papazların dua ettikleri Novodievitchi manastrının girişinde açık bir tabutun önünde; Sevilla'da, Macerana önünde, kendinden geçmiş halde gözyaşlarını akıtan kadın ve erkeklerin karşısında, veya Napoli'de, kanının senenin belli zamanlarında aktığı söylenen Tanrı adına, yanardağın eteklerinde kurulmuş Saint-Janvier kilisesinde; Palermo'da, Kapusenler manastrının katakomptlarında, en güzel elbiselerini giymiş sekiz bin iskeletin önünden geçerken; dinine sadık insanların niyet tutup küçük mendillerini astıkları ağaçların altında, yoldan geçenlere ikram ettikleri suda pişen kanlı koyun etini ikram ettikleri Gürcistan'da Tiflis şehrinde; Saint Pierre meydanında, günleri karıştırıp Sixtin şapelini ziyarete geldiğimde, mikrofonda yüksek sesle haykıran papa 2. Jean-Paul'ü, pis-

kopos başlığı büyük bir ekrana yansıtılmış halde Paskalya vaazını verirken gördüğümde...

Tanrı'yı başka yerlerde değişik biçimlerde de gördüm: Kuzey kutbunun buzlu sularında, somon balığının denizden çıkarılması esnasında; Santeria dininin papazı eşliğinde, kemirici hayvan türlerinden çengele takılıp pişirilmiş Aguti, şimşek taşları ve deniz hayvanları kabukları arasında Havana'da bir mutfağın arka kısmında; Haiti'de, kırsal alanın derinliklerinde kaybolmuş, kızıl renk sıvılarla lekelenmiş büyük leğenler arasında, çimenlerin keskin kokuları ve kaynatmalar içinde, loaslar -ruhlar- adına yapılmış, etrafı desenlerle çevrili bir Vudu tapınağında; Azerbeycan'da Bakü yakınlarında Surakhani'nda ateşe tapan Zerdüştlere bir tapınağında veya Kyoto'da, zen bahçelerinde, negatif teoloji için harikulade egzersizler sırasında...

Aynı zamanda ölü tanrılar, fosilleşmiş, zamanın dışında kalmış tanrılar gördüm: Lascaux'da, mağaranın duvar resimleri tarafından şaşkınlıktan çarpılmış bir halde; Luk-sor'da, yerin onlarca metre altında köpek başlı insanlar, bok böcekleri ve gözleri açık gizemli kedilerin olduğu krallık odalarında; Roma'da, eğer imparator Konstantin'i ele geçirmiş olsaydı dünyanın tarihini değiştirebilecek Mitra inanişinin tapınağında; Atina'da Akropol'ün merdivenlerinden çıkıp, Sokrates'in Platon ile karşılaştığı yerin ruhu ile dolu bir şekilde ilerlerken Partenon'da.

Hiçbir yerde, ruhlara, ruhun ölümsüzlüğüne, tanrıların nefesine, meleklerin varlığına, duaların gücüne, ritüellerin etkisine, okuyup üflemelerle, şarkılarla gizli güçlerin yardımı çağrılmasına, hemoglobin mucizesine*, Meryem'in

* Fetih suresinin 25. Ayetinde mucizevi şekilde yazılı kelime. Fe (Demir) ve Hemoglobin kelimelerini oluşturan harfler burada yan yana gelmektedir. Hemoglobin 19. Yüzyılda keşfedilmiştir.

gözyaşlarına, çarmıha gerilmiş bir insanın yeniden yaşama dönmesine, Senegal’de büyücülerin elleri arasında konuşan deniz kabuklarına, şamanların kudretine, kurbanlık hayvanın değerine, Mısır nitratinin gücüne, dua değirmenlerine* inananlarla Ontolojik çakala da inananları hiçbir zaman hor görmedim. İnsanların gerçekte yüz yüze gelmekten kaçınmak için nasıl hayali öyküler uydurduklarını gözlemledim. Aslında “Üst Dünyalar”ın yaratılması, bedeli ağır ödenen bir olgu olmasa önemli bir şey değildi: gerçeğin unutulması, var olan tek dünyanın kabahatli bir şekilde ihmal edilmesi idi. İnanç immanans ile arasını bozduğunda, yani kendisi ile bozuştığında, ATEİZM insanı, yaşamın diğer adı olan DÜNYA ile bağştırır.

* Tibet’li Budistlerin silindir şeklinde bir eksen etrafında dönen değirmenleri. İnançlarına göre bu değirmeni çevirmek dua okumak ile aynı tinsel değerdedir.

GİRİŞ

Madam Bovary'nin Eşliğinde

Çoğu insan için, Bovarizm¹ olmadan yaşam bir kâbus olurdu. İnsanlar kendilerini başka bir dış görünüş içinde görüp, hayal ederek kötülükten sakınırlar, kendi kişiliklerini yaşayamazlar. İnananları hor görmüyorum, onları ne gülünç, ne de acınacak buluyorum. Fakat yetişkinlerin, acımasız gerçekliğe karşı çocukları sakinleştiren fiksiyonları tercih etmesinden dolayı umutlarım kırılıyor. Tasa veren akıl yerine sakinleştirici iman *-hatta sürekli bir mental çocuksuluk pa-hasına olsa bile-*: işte korkunç bir maliyeti olan metafizik el çabukluğu becerisi!

O andan itibaren bir yabancılaşma gerçeği ile karşı karşıya olduğum zaman en derinliklerimden gelen bir şey hissedirim: İstismar edilen insan için, inatla onları yanıltanlara karşı sert öfke ile katmerleşmiş bir compassion yani acı-

1 Bovarizm terimi Gustave Flaubert'in "Madame Bovary" romanından itibaren oluşturulmuştur. Bovarizm bazı genç kadınlarda rastlanan, boş, ölçüsüz emeller, hayal alemine kaçış olarak ortaya çıkan duygusal ve sosyal alanda sürekli bir memnuniyetsizlik halidir. Özellikle bir roman kahramanı ile aşırı ölçüde eşleşmeyi ifade eder. Flaubert'in romanının kahramanı Emma Bovary, manastırda yetişmiş, gençlik yıllarında birçok romantik eser okumuş ve tüm romantik şarkıları ezbere bilen, onları sürekli mırıldanan bir kişiliktir. Evlilik hayatı hayallerinin tersine ona sürekli doyumsuzluk ve hayal kırıklığı getirir. Eşi ve âşık-ları zayıf kişiliğe sahip insanlardır. Bu nedenle Madame Bovary bir hayal kırık-

yı paylaşma duygusu. Diz çökmüş insana kin duymak yanlıştır, fakat onları bu aşağılayıcı duruma davet eden ve o durumda kalmalarını sağlayanlarla hiçbir zaman uzlaşmayacağımızın kesin bilincinde olmalıyız. Kurbanları kim hor görebilir ki? Ve onların cellâtlarına karşı nasıl olur da mücadele etmeyiz?

Tinsel sefalet kendinden vazgeçmeyi doğurur; cinsel, mental, politik, entelektüel ve diğer sefaletlere kapı açar. Komşusunun yabancılaşma görünümüne gülüp kendi yabancılaşma görünümünü görmeyen insan ne kadar gariptir. Cuma günleri sadece balık eti yiyen Hristiyan, domuz eti yemeyi reddeden Müslümanı alaya alır, o da kabuklu deniz ürünleri yiyen Yahudi'yi... Ağlama Duvarı karşısında başını sallayan Lubaviç dua sandalyesine diz çökmüş Hristiyan'a şaşkınlıkla bakar ve bu sırada Müslüman Mekke yönüne namaz seccadesini serer. Yine de, hiçbiri komşusu-

luğundan öteki hayal kırıklığına sürüklenir. Hayatını yaşamak yerine rüyalarını yaşamayı tercih eder ve içine düştüğü ve bir türlü aşamadığı depresyonu onu intihara sürükler. Bovarizm terimini ilk kullanan Jules de Gaultier "Bovarizm, Hayal Gücünün İktidarı Üzerine Deneme" adlı eserinde "Gerçek ile hayal arasındaki mesafe arttıkça 'imkânsız' gerçekleştirmek için aşırı enerji harcanması trajediye yol açar, bu mesafe kısaldıkça, taklit edilen modelin zavallılığı az enerji harcamaya neden olup, anlamsız eylemlere yönlendiriyorsa ortaya komedi çıkarır" der. Gauliter, kendini olduğundan başka görmek, hayal dünyasında yaşamak eyleminin başlıca üç sonucu olduğunu da yazar: Ben kendini hiçbir zaman gerçeklikte olduğu gibi tanıyamaz, zira kendine sahip olma çabası içinde bile bölünür ve dağılır. İnsan dış dünyayı olduğu gibi kavramakta zorlanır, zira dünya sürekli hareket içinde, bölünme ve yabancılaşma halindedir. Yabancılaşma Mutlak olana eğilim ile başlar ve romantik kişilikler kendi nispi ve dengersiz insani değerlerini metafizik mutlak değerler haline dönüştürürler. Sonuçta bu ideolojik yapının gerçek dışı, hayali karakteri ile karşılaştıklarında kendilerini yıkıcı bir umutsuzluğa terk ederler. Mutlak kavramının nihai iflası, yalanının ve hayalin boşluğunun keşfi ile gün ışığına çıkar, bu iflasın sonucu felaketler dizisidir.

nun gözündeki samanın kendi gözündeki mertekle eş değeri olduğu sonucuna varmaz. İnsanın başkası söz konusu olduğunda sağduyulu ve yerinde eleştirel düşüncüyü, kendi gidişatı konusuna genişletmesinde yarar vardır.

İnsanların saflığı hayal edebileceğimizden de ötedir. Gerçeği görmeme arzuları, en mutlak fiksiyondan kaynaklansa bile daha neşelendirici bir gösteriye olan hevesleri, körlük eğilimleri *-istemleri-* sınır tanımaz. Bizi dünyanın trajik gerçekliğine katlanmamıza zorlayan gerçek acımasızlığın gözler önüne serilmesine katılım yerine; daha çok fabulalara, fiksiyonlara, efsanelere inanç tercih edilir. Ölümü, dini ve büyülü ritüellerle ötelemek için, homo-sapiens onu başından savar. Sorunla yüzyüze gelmekten sakınmak için, sorunu ortadan kaldırır. Ölümün kaçınılmazlığı sadece ölümlüleri ilgilendirir: mümin olarak o, saflık ve bönlülle ölümsüz olduğunu, dünyevi kırımdan kurtulacağını *bilir...*

Pusuya Yatmış İstismarcılar

Yaşamda ayakta kalabilmek için metafizik uyuşturucuların tüketimine yönelen insanlara kızmıyorum; buna karşılık, bu işin ticaretini yapanlar *-bu arada kendilerini de tedavi edenler-* radikal bir şekilde ve kesinlikle beni karşılarında, varoluşçu barikatın öbür tarafında *-çileci idealin diğer yamacında-* bulacaklardır.

Öbür dünya ticareti onu pazarlayanları güvence altına alır, zira o işte, kendisi için, mental yardım ihtiyacına cevap verecek malzeme bulur. Bir psikanalistin sıkça kendi fragiliteleri *-kırılganlıkları-* üzerine kendini fazla sormaktan daha iyi kaçmak için başkasını tedavi etmesi gibi, monoteist inanışların naipleri gün be gün kendilerini daha emin şe-

kilde dinlerine bağlamak için kendi dünyasını empoze eder. Yani kısaca Coué metodu.²

Kendi tinsel yoksulluğunu başkasınınkini azdırarak saklamak, dünyanın sefaletini gösterileştirerek kendi sefaletinin gösterisinden kaçmak -17. yüzyılın meşhur simgesel -leşmiş vaazcısı Bossuet-, işte teşhir edilmesi gereken bir o kadar kaçamak. Mümini anladık ama kendini çoban yerine koyana ne demeli: artık bu kadarı da fazla. Din insanın kendisiyle baş başa kaldığı bir sorun olduğu sürece, sonuçta en fazla nevroz, piskoz ve diğer özel konular söz konusu olur. İnsanların, yapabilecekleri kadar sapıklıkları vardır ama kendinin veya başkalarının hayatını tehlikeye atmadıkları sürece...

Benim ateist duygularım, kişisel inanç bir kamu meselesi haline geldiğinde ve kişisel mental patoloji adına sonuç olarak başkasının dünyası da düzenlendiğinde kabarıp. Zira kişisel varoluşçu iç sıkıntısından -*Anguas*- başkasının bedeni ve ruhunun yönetimi arasında, içinde pusuya yatmış, bu tinsel ve mental sefaletin istirmacılarının harıl harıl çalıştığı bir dünya vardır. Onların içine işleyen ölüm pülsiyonunu³ dünyanın tamamına doğru yönlendirmek sıkıntılı

2 Bu metodun icatçısı Emile Coué kendi adını taşıyan metodu tek cümle ile şöyle formelleştirir: hastaların günde üç defa ve her defasında yirmi kez şu cümle-yi tekrarlamalarını söyler: "Her gün, her ne olursa olsun, kendimi gitgide daha iyi hissediyorum." Kısacası Coué Metodu kendi kendini pozitif düşüncelerle telkin etmektir.

3 Latince pulsio, itme eylemi anlamına gelir. Pülsiyonlar teorisi psikanilizin temel kavramlarından biridir. Pülsiyon Freud tarafından bir arzunun gerçekleştirilmesini hedefleyen sabit ve harekete geçirici bir itki olarak tarif edilir. Freud, Pülsiyonlar teorisi bizim mitolojimizdir der. Genel anlamda pülsiyon psişizm ve somatik prosesüsler arasında bir vektördür.

Freud Almandaca Treiben fiilinden gelen trieb kelimesini kullanır. Bu eski kelime "harekete geçirme" düşüncesini ifade eder. 19. Yüzyılda hayvanların davranışlarını izah etmek için İnstinkt -iç güdü- kelimesi oluşturulmuş ve Fransız-

ve kederli insanı kurtarmaz, sefaletine çare olmaz ama onu tüm evrene bulaştırır. Olumsuzluktan sakınmak isterken, onu etrafına yayar ve sonra mental bir salgın hastalık yaratır. Yahve, Tanrı, İsa veya Allah adına.

Musa, Tarsus'lu Paul, Konstantin, Muhammed; onların işe yarar fiksasyonları, kendilerini istila eden, içlerini kemiren ve onları sarsan karanlık güçleri yönetebilmek, kontrol altına alabilmek için harekete geçer. Kendi karanlıklarını dünyanın üstüne atarlar. Onu daha da karartırlar ve hiçbir zahmete katlanmazlar. Ölüm pülsiyonunun patolojik hâkimiyeti kaotik ve büyümlü bir gübre serpme ile değil, kendi üzerimizde felsefi bir sorgulama ile tedavi edilir. Doğru yapılmış bir içebakış tanrıların beslendiği düşlerin ve sayıklamaların geriletilmesini sağlar. Ateizm bir terapi değil, yenden kazanılmış mental sağlıktır.

cada Trieb kelimesi instinct olarak çevrilmiş ve sonradan pulsion kelimesi kullanılmış. Trieb kelimesi bir itkinin mekanik boyutunu ve aynı zamanda bir bitkinin büyümesini ifade eden iç bir itkiyi ön plana çıkarır.

1915'de Pülsiyonlar ve Pülsiyonların Kaderi eserinde Freud Trieb kelimesinde karar kılar ve dört ayrı elemana ayırır: Pülsiyonun iç motoru, Fransızca da sürekli ve önüne geçilemez itme eylemi anlamında kullanılır. Pülsiyonun yönlenildiği nesne. Pülsiyonun hedefi ve Pülsiyonun kaynağı. Freud'a göre ölüm pülsiyonu -Thanatos- yaşam pülsiyonları (kendini koruma, cinsel pülsiyonlar) veya Eros rekabet içindedir ve ayrı hedefleri vardır. Bu pülsiyon "sessiz ve dilsiz"dir. Freud, ölüm pülsiyonunu temsil eden Thanatos ve yaşam pülsiyonlarını temsil eden Eros arasında "sonsuz kavga" olduğunu söyler. Ölüm pülsiyonu yıkım ve yok etmeye yönelirken yaşam pülsiyonları bağ kurmayı, ilişkiyi hedefler. Uygarlıkta Rahatsızlık eserinde bu kavganın insanlık kültürünün ve üst benin gelişmesinde temel rol oynadığını ileri sürer.

Aydınlık Düşüncesini Geliştirmek

Kendi üzerinde çalışma, felsefeyi.. iman, inanç ile fabulları değil ama akıl ve doğru yönlendirilmiş düşünmeyi var sayar. İlerleme düşmanı obskürantizme,⁴ dinlerin bu humusuna karşı mücadele, batının rasyonalist geleneği ile yürütülür. Anlama ve muhakeme yeteneğinin iyi kullanımı, düşüncenin nedenler zincirine göre yönlendirilmesi, gerçek bir eleştirel iradenin ortaya konulması, zekânın genel seferberliği, ayakta kalarak ilerleme hırsı, işte hayaletlerin gerilemesi için bize verilen bir o kadar fırsat. Buradan da 18. yüzyıla adını veren Aydınlanma Çağı ruhuna geri dönüş gerekliliği ortaya çıkar.

Şüphesiz ki bu diğer büyük çağın tüm tarihi dokümanları üzerine söylenecek çok şey vardır. Fransız devrimini hedefine alan 19. yüzyıl tarihçileri aynı adım altında şaşılacak bir tarih yazarlar. Geçmişe dayanarak, bu yeni tarihi olayı üretmiş görünen veya ona derinden katkı sağlayan şeyi ön planda tutarlar. Voltaire'in *İronik Demontajı*, Montesquieu ve *Üç Kuvvet Kavramı*, Rousseau'nun *Toplumsal Sözleşmesi*, Kant ve onun *Akil Kültü*, Ansiklopedinin mi-

4 Obskürantizm: Aydınlik felsefesi mirasçısı ilerici entelektüel ve politik akımlar için, obskürantizm, karanlıkçılık, hangi alanda olursa olsun bilginin yayılmasına karşı çıkan davranışa verilen addır. Obskürantist, bilimsel olarak ispatlanmış şeyleri ret etmese veya doğru olduğuna karşı çıkmasa bile çeşitli nedenlerle -*kişisel, dini, sosyal ve kültürel nedenler*- bu doğruların yayılmasının zararlı olacağına inanır. Yanlışlığı bilimsel olarak ispatlanmış teorileri savunmaya devam eder. Orta Çağ dönemi, Engizisyon ve otodafeler obskürantizmi çağırıştırır. Örneğin günümüzde astroloji bilimsel gözlemlere ters düştüğünden dolayı obskürantist olarak nitelendirilir.

Norm dışına çıkan her düşünce obskürantist için yanıltıcı ve sapkın düşüncedir ve bu nedenle aforoz veya yok edilmelidir -*otodafe*. Kendi, düşüncesini tartışmasız empoze etmeye çalışır ve sansür ve şiddet kullanımını mümkün kılan iktidar ile işbirliği içindedir. Obskürantist düşünce kendini tartışmasız otorite ilan eder.

manı D'Alembert, vs. Aslında pek de körleştirmeyen, takdim edilebilir ve politik olarak uygun bir Aydınlanma Çağı'na ayrıcalık tanınır.

Ben daha canlı, daha açık yürekli, daha cüretkâr bir Aydınlanma Düşüncesi düşüncesini tercih ederim. Zira görüşürde çeşitlilik altında tüm bu yüksek sosyete, tanrıcılık ile aynı görüşü paylaşırlar. Ve hepsi Ateizme karşı tüm güçleri ile mücadele ederler. Bu seçilmiş düşünürler, tepeden bakan ve eşit bir hor görme ile materyalizm ve sansüalizmi de buna dahil ederler. Aydınlanma Çağı'nın sol kanadını ve unutulmuş radikallik kutbunu oluşturan ama bugün başvurabileceğimiz bir o kadar felsefi seçimler, benim kabul ettiğim, hoşuma giden tercihlerdir.

Kant ağırbaşlı cüretkârlıklarda mükemmeldir. *Saf Aklın Eleştirisi*, altı yüz sayfada batı metafiziğini infilak ettirecek malzemeyi sunar, fakat felsefeci daha ileri gitmez, vazgeçer. İman ve Akıl'ın ayrılması, numen ve fenemon, iki ayrı dünya düşüncesini yerleştirir, bu bile bir ilerlemedir... Ek bir çaba bu iki dünyadan birinin -aklın- diğeri üstündeki -iman- haklarını talep etmeyi mümkün kılabilirdi. Ve analiz inanç sorununu göz ardı etmez. Zira bu iki dünyayı ayrılmış ilan ederek, Akıl kendi iktidarından vazgeçer, imanı hedefinden çıkarır, din kurtulmuş olur. Kant böylece muhakemesinin başlangıç noktası olarak, her dinin üç direği olan Tanrı, ruhun ölümsüzlüğü ve özgür irade postullarını⁵ ortaya atar -*postulat yapmak durumuna düşmek için bu kadar sayfaya ne gerek vardı?* -

5 Postulat: Latince, istemek fiilinden gelir. Bir tartışmanın başlangıcında veya bir iddia ileri sürerken, kanıtlanmamış ve kesin olmayan bir prensibin önceden kabul edilmesini istemek, onu var saymak anlamına gelir.

Yeni Baştan Alalım, Aydınlik Düşüncesi Nedir?

Kant'ın “*Aydınlik Düşüncesi Nedir?*” kitapçığını biliyoruz. İki yüzyıl sonra halen okunabilir mi? Evet. Hâlâ güncel olan bu projeye dahil olabiliriz, olmalıyız: insanların düşünsel olarak reşit olmalarını sağlamak; dolayısıyla bunu gerçekleştirecek araçları talep etmek; herkesi yaşça küçük hali konusunda kendi sorumluluğu ile karşı karşıya bırakmak; akıl ve muhakeme yeteneğini kullanma cesaretini göstermek; kendine ve başkalarına kendinin efendisi olmanın araçlarına ulaşmayı sağlamak; istisnasız her alanda aklın kamu ve toplumsal kullanımını gerçekleştirmek; kamu gücünden kaynaklanan her şeyi vahiy yolu ile inmiş gerçek olarak kabul etmemek... Muhteşem proje...

O halde Kant niçin bu kadar az Kantçidir? Zira aklın, yetişkin olmayan mental yapılarla ilgilenmekten büyük haz duyan din alanında kullanımını yasaklayarak ergin yaşa giriş nasıl sağlanabilir ki? Şüphesiz, öğretmen ve papaz da dahil, soru sorma cüretine sahip olmamız gerektiğini düşünebiliriz der Kant. O halde buraya kadar gelmişken yolun ortasında neden durmak gerekir ki? Haydi, yolumuza devam edelim: daha iyisi Tanrı'nın var olmadığı, ruhun ölümlülüğünü ve özgür iradenin yokluğu postulatını öne sürelim!

O halde, Aydınlik düşüncesinin saydamlığını, duruluğunu artırmak için, haydi biraz daha gayret. Biraz daha Aydınlik, daha ve daha iyi Aydınlik. Kant'a karşı, Kantçı olalım, bizzat kendisinin cesaret edemeden bizi davet ettiği cüret iddiasını kabul edelim -Madam Anne Kant, sert ve pietist⁶ sofu ve olabildiğince bağınaz Madam Anne Kant, oğlu *Saf Aklın Eleştirisi*'nin sonuç bölümünü yazarken, bu

6 Piefist: Alman Spener tarafından kurulan; Tanrı, ebeveyn, vatana vs. karşı görevleri dindarca uygulayan dini bir akım.

akıl almayacak bombanın tehlikeli potansiyelinin önüne geçmek için, herhalde biraz elinden tutuyordu...

Ateolojinin Engin Işığı

Kant'tan sonraki Aydınlik düşüncesini biliyoruz: Diğerleri arasında Feuerbach, Nietzsche, Marx, Freud. *Şüphe çağı*, 20. yüzyılda akıl ve iman çiftinin ayrılmasını ve sonra rasyonel silahların inancın fiksiyonlarına karşı çevrilmesini sağladı. Nihayet bir alan boşaltması ve yeni bir pistin açılması. Bu bakir metafizik bölgede, çiçeği burnunda bir bilim kolu doğabilir: adını burada Ateoloji koyalım.

Terim benim icadım olan yeni bir sözcük değil: onu 1950'den itibaren, 29 Mart tarihli bir mektubunda Raymond Queneau'ya, Gallimard Yayınları'ndan üç cilt halinde çıkan tüm kitaplarını jenerik bir isim altında toplamak arzusunu bildiren George Bataille'da buluruz: Ateolojik toplu eser. 1954'te, Bataille başka bir plan önerir, dört sene önce yayını ilan edilmiş bazı metinler yazılmamış, diğerleri şantiye halinde kalmış, eserin iç tasarrufu sürekli yer değiştirmiştir. Bir dördüncü cilt haberi verilir: *Saf Mutluluk*, peşinden beşinci cildin ilanı gelir: *Non-Savoir'ın - Bilgi Yok - luğunun- Bitirilmemiş Sistemi*. Hiçbiri gün yüzü görmeyecektir. Eser bugün pare rga ve paralipomena⁷ toplanması halinde vardır.

Bu önemli külliyyatın bitirilememesi, plan ve projelerin bolluğu, mimarisi ile ilgili mektuplaşmalarında görünür ayak sürtmeler, felsefeci olmak istemediği yolunda çılgın arzusunun Bataille tarafından itirafı, gençliğinde okumalarını, düşüncelerini ve yazılarını yönlendiren gençlik projesin-

⁷ Pararge ve Paralipomena: Bir esere eklenen ve eklenmesi gereken kısımlar. Schopenhauer'un "*Kısa Felsefe Denemeleri*" kitabının orijinal adı.

den vazgeçme *-bir din kurmak-*, tüm bunlar olduğu gibi ve kesin olarak bırakılmış bir şantiyeyi işaret eder. Geriye ateoloji kalır, mirasçısı olmayan muhteşem konsept.

Deleuze ve Foucault, konseptleri, felsefi çalışmayı yürekten dileyen her insanın elinin altında bulunan alet çantası gibi görürler. Bu terimin Bataille'ci kabulünden yana değilim *-öyleki kelime muhtemelen sadece tatmin etmeyecek sonuçları sunmaya yönelik titiz bir arkeoloji gerektiğidir-*, fakat bugün o terimle yapabileceğimiz şeyden yanayım. Teolojiye paralel bir yol, Tanrı konusunda söylemin, onun düzeneklerini incelemek için, monoteizmle doyurulmuş bir küresel tiyatronun dekorunun öbür yüzünü keşfetme yolunda kaynağına doğru çıkan patika, Felsefi bir demontajın fırsatı.

Bu giriş niteliğindeki ateoloji incelemesinin ötesinde bilim kolu birçok alanda seferberliği var sayar: Psikoloji ve Psikanaliz; *fabula uydurma mekanizmalarının araştırılması*, metafizik *transandans*⁸ *aşkınlığın jenealojilerini takip altına*

8 Transandans: Latince transcendere fiilinden gelir, aşmak anlamında kullanılır. Metafizikte transandan olan ötesinde olan, aşkın olan anlamındadır yani Dünyanın ve sınırlarının ötesinde olmak. Teolojide Tanrı'nın bu dünyanın ötesinde, üstünde olduğunu belirtilir. Tanrı'nın dünya ile ilişkisinde kullanılır. Transandan bir Tanrı dünyanın ötesinde *-Trans-*, dışındadır. Kant'a göre transandan olan her türlü deneyimin ötesinde olup bilgiyi aşan şeydir. Karl Marx için transandans insanlığın bilinçli emeği ile geleceğini yaratma yeteneğidir. İnsani olan ile ilahi olan arasında sınır göz önünde tutulduğunda transandan olan insani sınırın ötesi, İmanan olan ise bu sınırın içidir. Dinler ve içerisinde yer alan peygamber, mesih, vahiy ve dua kavramları bu sınırın ötesinde transandan köprüler oluştururlar.

Gilles Deleuze "benim felsefem mutlak immanans felsefesidir" derken immanansçı hareketin felsefesinin "Transandan" hareketi olduğunu yani tüm transandan olanın yeryüzüne indirilmesi olduğunu söyler ve bunun modern bilimin en önemli bölümünü teşkil ettiğini ileri sürer. Halbuki immanansçı düşünce dinle çelişkiye düşer, akıl ve iman arasında çatışmalar oluşur. Felsefeciler ve bilim adamlarının, dinci düşünce gibi insani ve ilahi arasında sınırı aşmak hedefleri

*almak, arkeoloji; bahsi geçen dinlerin topraklarını ve top -
rak altlarını konuşurmak, paleografi; arşivin metnini yer -
leştirme, tabii ki tarih; epistemeleri, dinlerin doğum böl -
gelerinde onların katmanlarını ve hareketlerini tanımak,
komparatizm; ayrı zamanlarda ve birbirinden uzak yerler -
de aktif mental yapı ve düzenlemelerin sürekliliğini göz -
lemlemek, mitoloji; şiirsel rasyonalitenin detaylarını soruş -
turmak, hermeneutik, linguistik, diller; yerel deyimi dü -
şünmek, estetik inançların ikon olarak yayılmasını takip et -
mek* Sonra, elbette, felsefe, zira o tüm bu bilim kollarının
düzenlemesi için biçilmiş kaftan gibi görünür. Hedef? Me-
tafiziğin bir fiziği, yani immanansın gerçek teorisi, mater-
yalist bir ontoloji.

vardır. Ama dinci düşünce insan sınırını mümkün olduğu kadar yok etmeye ça-
lışırken transandan düşünceyi yüceltirler, bilim adamları ve felsefeciler ise im-
manansa tüm yerini vererek bu sınırı insandan, dünyadan yana çekerek, tran-
sandan olanı yok etmeyi hedeflerler.

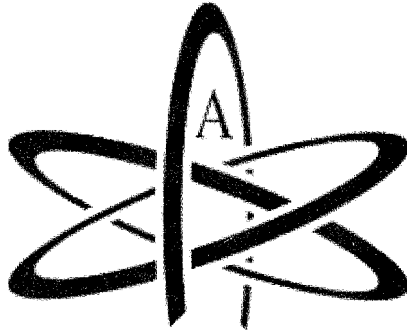
Kant, Marx, Wittgenstein gibi düşünürler için bu sınır yani sınırın ötesi hakkın-
da hiçbir şey söylemek mümkün değildir. “Açık olarak söylenebilecek her şey
söylenmeli ve üzerinde konuşamayacağımız şey hakkında ise sessiz kalmalı-
yız” (*Tractatus Logico-philosophicus* de L. Wittgenstein)

Spinoza için İmanans, Tanrı’nın doğa ile birlikte var olmasıdır. Deus sive Na-
tura, Tanrı doğadır. “doğada olan her şey, özü itibarıyla ve mükemmeliyeti ile
Tanrı kavramını izah eder” derken Spinoza Tanrı’nın transandan, üst bir varlık
olmadığını, immanan olduğunu ve Tanrı’ya en uygun ve en özgür nedenselli-
ğin immanan nedensellik olduğunu söyler. Bu immanan nedensellik hiçbir di-
ğer -transandan- nedene bağlı değildir.

Jean Paul Sartre Diyalektik Aklın Eleştirisi eserinde İmanans-transandans
kompoze kelimesini kullanır. Sartre’a göre bir gerçekliğin varlığına içsel olan
ve varlığı, kendi izahı, kendi değeri için hiçbir dış veya üst prensibe, yani tran-
sandan prensibe bağlı olmayan şey immanandır. Özetle her şey her şeyin için-
dedir.

Nietzsche “Tanrı öldü” savını ileri sürerken kendi halimize terk edildiğimizi ve
transandan bir gerçeklik keşfetme umudumuzun artık yok olduğunu ve transan-
dan ve kesin bir gerçeklik inşa ederek bir tarih sonu icat etmemiz gerektiğini
söyler.

Birinci Bölüm

ATEOLOJİ

GÜÇLÜ KİŞİLİKLERİN, ATEİSTLERİN ODYSSEİA'SI

Tanrı Hâlâ Nefes Alıp Veriyor

Tanrı öldü mü? Bakıp görmek lazım... Her zaman boşu boşuna beklediğimiz ve en ufak bir kanıtı olmayan böylesine iyi bir haber güneşsel etkiler yaratmış olmalıydı. Böyle bir ortadan kayboluşun açığa çıkaracağı doğurgan bir tarlanın yerine, daha çok nihilizmi, hiçbir kültünü, hiçbir tutkusunu, uygarlıkların alaca karanlığına duyulan marazi eğilimi, uçurumların ve ruhumuzun, kimliğimizin, varlığımızın olabilecek her şeye ilgimizin yitip gittiği dipsiz deliklerin büyüsünün etkisi altında kaldığımızı görüyoruz. Dehşet dolu bir tablo, ruhu daraltan bir hengâme, kıyamet *apocalypse*.

Tanrı'nın ölümü ontolojik bir işe yaramaz ama eğlence-
li bir konu oldu, her yerde ölümü gören bir 20. yüzyılla aynı ortak özden gelme bir laf ebeliği: sanatın, felsefenin, metafiziğin, tonalitenin ve politikanın ölümü. O halde bugün bu fiktif¹ hayali ölümlerin ölüm ilanları açıklansın! Bu sahte haberler geçmişte birkaç kişiye metafizik gömlek değiştirir gibi taraf değiştirmeden önce paradoksların sahne düzenlemesine yarıyordu. Felsefenin ölümü felsefe kitaplarının konusu oluyor, romanın ölümü romanlar, sanatın ölümü sanat eserleri ortaya çıkarıyordu. Tanrı'nın ölümü herkes rekabet edercesine, sınırsız, istemediğimiz kadar kut-

1 Fiktif: Sanal

salık, ilahilik, dinselilik üretti. Bugün biz bu günahlardan arındıran sulara yıkanıyoruz.

Apaçık bir şekilde, Tanrı'nın ölümünün ilanı gümbürtülü olduğu kadar sahte oldu... Ağzılara dayanmış trompetler, teatral anonslar ile çok erken sevinç çılgınlıkları atılarak, davul zurna çalındı. Çağımız, yeni kehanetlerin lütfedildiği sözler gibi yüceltilen enformasyonların altında yıkılıp gidiyor ve bolluk kalitenin ve otantikliğin zararına oluşuyor: hiçbir zaman bu kadar sahte haberler, gökten inmiş, değişmez gerçekler gibi kutlanmadı. Tanrı'nın ölümünün apaçık ortaya çıkması için doğru yolda olduğuna inanç, işaretler, kanıtlar gerektiriyordu. Ama tüm bunlar eksikti...

Cesedi kim gördü? Nietzsche'den başkası görmedi ve onun görmesi de yetersizdi... İonesco'nun piyeslerindeki suçun kanıtı ceset tarzında, onun var olmasına, kanununa maruz kalacaktık, o suçun kanıtları her yeri işgal edecek, kokutacak, etrafa koku saçacak, yavaş yavaş, günbe gün çürüyüp dağılacaktı. Biz bu gerçek bozulmaya, ayrışmaya aynı zamanda kelimenin felsefi anlamıyla da seyirci olarak katılacaktık. Tüm bunların yerine, yaşarken görünmez olan Tanrı ölü haldeyken bile görünmez kaldı. Anons etkisi... Hâlâ kanıtları bekliyoruz. Ama onları kim sunabilecek? Bu imkânsız uğraş için hangi çılgın haber gerekecek?

Zira Tanrı ne öldü ne de ölüm döşeginde. Nietzsche ve Heine'nin düşündüğünün tersine. Ne ölü ne ölüm halinde, çünkü o ölümlü değil. Bir fiksiyon, bir hayali uydurma ölmez, bir illüzyon hiçbir zaman can vermez, çocuklar için bir masal çürütülemez. Ne hipogrif ne kentaur memeli hayvanların kanununa tabi değildir. Bir tavus kuşu, bir at evet; mitolojik hayvan albümünden bir hayvan hayır. Zira Tanrı'nın kendisi mitolojik hayvan albümüne aittir, Demeter ve Dionisos arasında sayısız girişi olan sözlükler içinde tasnif

edilmiş binlerce diğ er yaratıklar gibi. Ezilmiş yaratığın i  çekişi, ezilmiş yaratık yaşadığı sürece devam edecek, yani her zaman...

Zaten o nerede ölmüş olabilir ki? Nietzsche'nin Neşeli Bilim'inde mi? 19. yüzyılın ikinci yarısında ilham almış, trajik ve yüce, sizi rahat bırakmayan size tebelles  olan, yabani bir felsefecinin Sils-Maria dağ köyünde cinayete mi kurban gitti? Hangi silahla? Bir kitap, kitaplar veya bir eserle mi? Beddualar, lanetlemeler, analizler, kanıtlamalar,   r tmeler? Sert ve yaralayıcı sözlü saldırılar? Yazarların hançerleri... katil yalnız mıydı? Pusuya mı yatmıştı? Çete halinde miydiler: Koruyucu kollayıcı büyük dedeleri Abbe Meslier ve Sade ile birlikte mi? Eğ er Tanrı var olsaydı, onun katili daha büyük bir Tanrı olabilir miydi acaba? Ve bu sahte cinayet Oidipus Kompleksi² bir arzu saklamıyor muydu, gerçekleşmesi imkânsız bir heves,  ekememezl k, kıskan lı , özgürlük, kimlik ve anlam üretmek için gerekli olan bir uğraşı hedefine ulaştırmak için bastırılabilen beyhude bir özlemi maskeleyiyor mu?

Bir soluk öldürülemez, bir rüzgâr, bir koku, bir rüya, bir  zlem  ld r lemez.  l ml ler tarafından kendilerinin gerçekten var zannettikleri abartılı imajlarına göre imal ettikleri Tanrı, sadece her birimizin hiçliğe doğru yolculuğunda güncel yaşamı mümkün kılmak için vardır. İnsanlar  lmek zorunda olduğu sürece, onların bir kısmı hiçlik düşüncesi karşısında ayakta kalamayacak ve kurnazca ka amaklar icat edeceklerdir. Bir yutturmaca kaçamak katledilemez, öldürülemez: zira Tanrı ona direnen her şeyi yok eder. Akli, Zekâyı, Eleştirisel Ruhu. Ve gerisi zincirleme reaksiyon...

2 Oidipus Kompleksi: S. Freud'un kurucusu olduğu psikanalitik teoriye göre karşı cinsteki ebeveyni sahiplenme ve kendi cinsinden ebeveyni safdış etme konusunda çocuğun beslediği duygu, düşünce, dürtü ve fantezilerin toplamı.

En son Tanrı, insanların en sonuncusu ile yok olup gidecektir. Ve onunla birlikte, korku, ürkme, derin endişe, ilahiler yaratan her şey. Hiçlik karşısında terör duygusu, ölümlü doğal, kaçınılmaz, onunla uyumlu kılmamız gereken ve onun karşısında sadece zekânın etkili olabileceği bir doğal süreç olarak bütünleştirme yetersizliği. Aynı zamanda gerçeği inkâr, verilen anlam dışında anlam yokluğu, öncelikle absürdite, işte ilahinin soy ağacı bağlamları. Tanrı'nın ölümü evcilleştirilmiş, ehlileştirilmiş bir hiçliği var sayar. Biz böyle bir ontolojik ilerlemeye onlarca ışık yılı uzağız.

İmanı Hayal Ürünü Gören İnançsızların Adı

Tanrı bu durumda onu var eden nedenler olduğu sürece yaşamaya devam edecek; onu rededenler de... Kurmaca soy ağacı görünüyor: Tanrı'nın bir doğum günü yok. Pratik Ateizmin de. Söylem başka bir şeydir. Şöyle görünüşe göre bir düşünelim: Tanrıyı doğrulayan ilk insan *-diğer bir fik-siyon-* aynı zamanda veya sırayla ve birbirini izleyerek ona inanmamış olmalıdır. Şüphe etmek inanmakla birlikte vardır. Dini inanç; bir taraftan içini şüphe kemiren diğer taraftan da afaroz edilme korkusuyla yaşayan aynı insan içinde yaşar. Doğrulamak veya inkâr etmek, bilmek ve bilmemek: diz çökme için bir zaman, isyan için bir başka zaman ve bu, bir ilah yaratma veya onu yakma.. .

Tanrı dolayısıyla ölümsüz görünüyor. Onun övgü düzücü hizmetkârları işte bu noktada kazanıyorlar. Fakat hayâl ettikleri nedenlerden dolayı değil, zira tanrıları yaratmaya yönelten nevroz, psişizmlerin ve bilinçaltılarının alışılmış hareketinin neticesi olarak ortaya çıkar. İlahın türemesi, sonunda duran bir hayatın boşluğu karşısında oluşan derin bir endişe duygusu ile birlikte vardır. Tanrı katılıklardan, sert-

liklerden ve kabile mensuplarının cesetsiz hareketsizliklerinden doğar. Ölü bedeninin gösterisinde, tanrıların beslendiği hülyalar ve dumanlar git gide daha gerçekmiş gibi görünürler. Bir ruh, sevdiği bir varlığın soğukluğu karşısında yıkıldığı zaman, gerçeği inkâr devreye girer ve bu sonu başlangıca, sona varışı da bir maceranın ilk adımına dönüştürür. Tanrı, gök, ruhlar, acının ve daha kötünün şiddetinin önüne geçmek için dansı yönlendirirler.

Ya Ateist? Tanrı'nın ve üstün dünyaların varlığının reddi muhtemelen inanan ilk insanın ruhunun içinde vardır. Kaderin ve gerekliliğin kanunları karşısında isyan, başkaldırı, gerçekliğin inkârı, gerginleşme, diklenme, Ateizm'in soy ağacı, inancın kadar basit görünür. Şeytan, Lüsifer, aydınlık taşıyıcı -*Aydınlanma Çağı'nın simgesel felsefecisi*...-, hayır diyen ve Tanrı'nın kanununa boyun eğmek istemeyen bu doğum döneminin çağdaşı olarak gelişir. Şeytan ve Tanrı, teizm ve ateizm gibi aynı madalyonun iki yüzü şeklinde işlev görür.

Buna rağmen, ateizm kelimesi tarihte eski değildir ve onun açık seçik kabullenışı -*Tanrı'nın varlığını, ölümün kaçınılmazlığı karşısında yaşama devam edebilmek için insanlar tarafından imal edilen bir fiksasyon olarak inkâr edinin pozisyonu*- batıda geç bir döneme rastlar. Şüphesiz ki ateist Eski Ahit'te vardır -*Mezmurlar X, 4³ ve XIV, 14*- fakat Antik çağda ateist bazen, hatta sık sık o zamanın hakim tanrılarına ve kabul gören sosyal formlara itaati reddeden kişidir. Uzun bir dönem, ateist kelimesi komşu, yabancı, heterodoks bir Tanrı'ya inanan insanı nitelendirir. Gökyüzü-

3 Mezmurlar X, 4: Kendini beğenmiş kötü insan Tanrı'ya yönelmez, Hep, "Tanrı yok!" diye düşünür.

4 Mezmurlar XIV, 1: Akılsız içinden, "Tanrı yok!" der. İnsanlar bozuldu, iğrençlik aldı yürüdü, İyilik eden yok.

nü tanrılardan boşaltan birisi değil de, onu bizzat kendi yaratıkları ile dolduran bir kişi olarak...

Öyleki, ateizm o zamanın ve yerin otoritesinin iktidarını yerleştirmek, temellendirmek için başvurduğu Tanrı'dan başka Tanrı'ya inanan kişiyi siyasi olarak saf dışı etmeye, tespit etmeye veya suçlamaya yarar. Zira, görünmez, erişilmez, dolayısıyla ona neyi söyletildiği ve ona neler yüklendiği konusunda inanılmaz sessiz kalan Tanrı, onun adına konuşmak ve kanunlar yapmakla görevlendirildiklerini, onun adına hareket ettiklerini, iyiyi kötüyü ona göre tayin ettiklerini iddia edenlere karşı çıkmaz. Tanrı'nın sessizliği onun adını kullanan ve istismar eden elçilerinin gevezeliğini mümkün kılar: onların tanrısına, dolayısıyla onlara inananmayanlar hemen ateist ilan edilirler. Yani insanların en kötüsü: ahlâksız, tiksinti veren, iğrenç ve kötülüğün vücut bulmuş hali: Hemen orada hapse atılması, ya da işkence edilmesi, öldürülmesi gereken insan.

Bu şartlarda kendini ateist ilan etmek zordur... O, her zaman onu mahkûm etmek tasası taşıyan bir iktidarın aşagılıyıcı perspektifi içinde ateist olarak damgalanır. Zaten kelimenin yapısı da bunu açık olarak gösterir: A-teist, Tanrıyı reddeden. Dışlayan ön ek A (olmayan-siz-sız) ile kelime, bir negasyon,⁵ eksiklik, boşluk, bir muhalif girişim ifade eder. Onu pozitif nitelendirecek, bu kesip çıkarmayı, söküp atmayı kızıştıran linguistik⁶ yapının dışında kuruntulara, hülyalara kendini kaptırmayan a-teisti nitelendirecek bir kelime yoktur: o halde a-teist ama aynı zamanda, Latince me-a-in gibi olumsuzlayan ön ekler ile mé-crément-inanç-sız, ir-religieux-dini olmayan, in-crédible-zor-kanan, a-religieux-din dışı, im-pie-din-siz (*sadece a-dieu, elveda*

5 Negasyon: Yadsıma.

6 Linguistik: Dil bilimsel.

anlamında Tanrı-sız kelimesi yoktur) ve bunlardan kaynaklanan tüm kelimeler: ir-religion-din-sizlik, incroyance-inanç-sızlık, im-piété dini hor gören vs. Güneşsel yüzünü, doğrulayıcı, pozitif, özgür yanını vurgulayacak, büyüdü düşüncenin ve fabulaların ötesine geçmiş güçlü kişiliği ifade edecek hiçbir kelime yoktur.

Ateizm o halde Tanrı'ya tapanların sözselsel bir ürünüdür. Kelime tarihte kendini bu terimle tanımlayan bir kişinin bağımsız ve özgür iradesiyle ortaya çıkmış değildir. Ateist, herkesin ya da çoğunluğun inandığı ve inanmaya çıkarı olduğu yerel Tanrı'yı reddedendir. Teolojik büro pratiği, hücrelerde talim, her zaman silahlı milislere, varoluşsal polislere, neyin düşünülmesi gerektiğini ve en kısa zamanda ona inanmaya ve sıkça da kendi dinlerine geçmeye davet eden ontolojik askerlerden destek alır.

Baal ve Yahve, Zeus ve Allah, Ra ve Wotan, aynı zamanda Manîtu, isimlerini bölgesel coğrafyaya veya tarihe borçludur: onları mümkün kılan metafiziğe göre aynı ve tek fantazmatik⁷ gerçekliğe değişik isimler verilir. Hâlbuki hiçbir diğersinden daha gerçek değildir, çünkü hepsi *Ody - sseus'un ve Zerdüşün, Diyonizos ve Don Kişot'un, Tristan ve Lancelot du Lac* gibi neşeli başıboşların ve dogonların tilkisi veya Loas Vauouslar gibi büyüldü figürlerin şölenler düzenlediği panteon⁸ içinde evrimleşirler.

Anti-Felsefenin Etkileri

Nitelendirelemeyeni nitelendirmek için ismin yokluğunda, isimlendirilemeyeni isimlendirmek için *-inanmamak cüre -*

7 Fantazmatik: Orgazm duygusu yaşatan anlamına gelen orgazmik kelimesi ve fantastik kelimesinden oluşan bir terim.

8 Panteon: Tüm tanrıların tapınağı.

tini gösteren deli- ateist kelimesini kabul edelim. Dolaylı cümleler veya kelimeler vardır, fakat İsa'ya inananlar onları kendileri uydurdu ve aynı değersizleştirme amacıyla entelektüel pazara sundular. Böylece Pascal tarafından mantosunun astarına iliştiirdiği kıvrılmış dini kâğıt notları boyunca sık sık çekıştirilen, kınanan inançsızlar veya libertenler⁹ hatta özgür-düşünürler veya bugün Kilise papazlarının pedofili¹⁰ ifaşıatları karşısında dostlarımız Belçikalıların yaptığı gibi özgür değerlendirme taraftarları.

Anti-felsefe, 18. yüzyılın Aydınlanma Çağı'nın ters yüzü olarak hatalı bir şekilde unutilan, hâlbuki Hristiyan topluluğun, onların masallarına inanmamak şansına sahip bağımsız mizaçları değerden düşürmek için, hiçbir araçtan, hatta ahlâki olarak en savunulmaz olandan vazgeçmeyeceğini gösteren aktüalitenin ateşinin içine atmamız gereken anti-felsefe, tarif edilemeyecek şiddette özgür düşünceye, Hristiyan dogmalardan ayrıışmış düşüncelere savaş açar. Mesela, peder Garasse'ın çalışması. Bu dinsiz, imansız Cizvit, Büyük Yüzyılın tam ortasında propagandayı icat eder. *“La Doctrine Curieuse des Beaux Esprits de ce Temps, Ou Pretendus Tels - Zamanımızın Aydınlanmış veya Öyle Olduğunu İddia Edenlerin Tuhaf Doktrini”* kitabıyla, bin sayfalık geniş bir ciltle özgür felsefecilere çamur atar. Bu ilerici eserlerin okunmasından insanları caydırmak, onları zevk ve eğlence düşkünü, sodomit oğlancılık, sarhoşluk, şehvet düşkünlüğü, obur, pedofil-zavallı Charon, Montaigne'nin dostu ve başka şeytani sıfatlarla suçlar. Bir sene sonra, aynı Cizvit propaganda bakanı *“Apologie pour son livre contre les atheistes et libertins de Notre siecle - Yüzyılımızın*

9 Libertenler: Kurulu dogmaları sorgulayan, metafizikten ve dinsel ahlâka karşı özgürleşmeyi savunan öğreti ve savunucuları.

10 Pedofili: Ergenlik yaşı öncesindeki bir kız veya erkek çocuğa yönlendirilmiş cinsel davranışlarda bulunma durumu.

Ateistleri ve Libertenlerine Karşı Kitaba Övgü” adlı kitabını yumurtlar. Garasse, bu kitabında da aynı prensiple, yalandan kim ölmüş dercesine, çamur atmakla, bayağılıkla ve isim vererek saldırıdan geri kalmayarak eserine bir kat daha pislik ekler. İnsan sevgisinin sınırı yoktur...

Yaşarken yobazlarca ve zamanın iktidar güçleri tarafından iftiraya uğramış Epiküros’tan, Hristiyanlığı tamamıyla inkâr etmeden yine de Eski Ahit’in insanlık zekâsının aşmaz ufku olduğunu düşünmeyen özgür felsefecilere kadar, bu metod etkilerini günümüzde halen göstermektedir. Garasse tarafından saldırılan ve kurşun yağmuruna tutulan bazı felsefecilerin bir daha ayağa kalkamamaları ve acınacak bir unutkanlık içinde çürüyüp gitmeleri haricinde birçoğu immoralist yani ahlâk dışı namı ile görüşülmesi zararlı ilan edilmiş olmalarından büyük zarar görmüşler. Onlara atılan iftiralara aynı zamanda eserleri de maruz kalmış. Ateistlere yüklenen negatif sıfatlar onları yüzyıllar boyunca damgalamış oldu. Felsefede her zaman liberten, ona yaraşan ve her türlü sakın düşünceyi değersizleştiren ve polemik konusu kılan bir nitelendirmedi.

Düşüncenin resmi tarihinde, anti-felsefenin ezici iktidarından dolayı, güçlü, yaşayan, sağlam ama anti-Hristiyan veya ona karşı saygı göstermeyen, sadece hâkim dinden bağımsız bir düşüncenin birçok yönü bilinmedi. Bu dışlayanlara bir avuç uzman dışında felsefenin profesyonellerini de eklemek gerekir. Mesela sadece büyük yüzyıl için soralım: kim Gassende’yi okudu? veya *La Mothe Le Vayer*’i veya *Cyrano de Bergerac*’ı -felsefeci olanı fiksiyon yazarını değil?- Öylesine az insan okudu ki... ve buna rağmen Pascal, Descartes, Malbranches ve resmi felsefenin diğer kâlemleri, teolojiye karşı -Jüdeo-Hristiyan dine karşı- felsefenin otonomisi için çalışmış bu figürler olmadan düşünmek imkânsızdır.

Teoloji ve Fetişleri

Ateizmi nitelendirmek için pozitif kelimelerin azlığı ve yerine konulabilecek sıfatların gözden düşmesi, inananları nitelendirmek için kullanılan kelime dağarcığı bolluğu ile bir aradadır.

İnanç teması üzerine tek bir varyasyon yoktur ki kendi kelimesi olmasın: teist, deist, panteist, mototeist, polyteist ve bunlara animist, totemist, fetişist ve tarihi kristalizasyonlara göre Katolik ve Protestan, Evangelist ve Luthercilik, Şintoist ve Müslümanlık, Şii ve Sünnilik ve tabii ki Judayizm ile Yehova'nın şahitleri, Ortodokslar ve Anglikanlar, metodistler ve presbytriyenleri eklemek gerekir, nerdeyse sonu gelmeyen bir katalog...

Bazıları taşlara tapar *-en ilkel kavimlerden bugün Kaben'in etrafında dönen Müslümanlara kadar-* diğerleri aya veya güneşe, bazıları görünmez, puta tapan suçlaması altında temsil edilemeyen, Tanrı'ya veya antropomorfl¹¹ bir figüre *-beyaz, erkek ve tabii ki aryan tipi-* tapanlar; bazıları yetişkin panteist olarak her yerde Tanrı'yı görür, diğeri negatif teolojinin yandaşı olarak onu hiçbir yerde görmez, bazen ona kana bulanmış, dikenden taçlı, ceset haliyle tapınılır, bazen de zaman Şinto oryantal geleneğinde bir tutam ot içinde: ilahi şekillerin olasılıklarının alanını genişletmek için insanlar tarafından icat edilmemiş şaklabanlık yok gibidir...

Neyin üzerine dayandıkları konusunda dinlerin mümkün zırvallıklarından hâlâ şüphesi olanlara, Yeni-Meksika'da Zunilerin sidik dansını, Tibet'te büyük Lama'nın dışkılarından yapılan muskaları, Hinduistlerde arınma yıkanmalarında kullanılan inek tezeğini hatırlatalım.

¹¹ Antropomorf: İnsana benzeyen.

Sidiğini, eski Romalılarda Stercorius, Crepitus ve Cloacine kültlerini -sırasıyla pislikler, osuruk ve lağım tanrıları- Siva'ya sunulan gübre adaklarını, Asurlu Venüs'ü ve onun dışkılarını tüketen Suchiquecal'i, tanrıların Meksikalı anasını, Eski Ahit'te Ezechiel kitabında insanların dışkılarının nasıl kullanılacağına tarifini, ilahi ve kutsal olanla ilişki sağlamanın diğer garip aynı zamanda anlaşılması gizemli yollarını hatırlatalım...

Bu birçok isim, bu sonsuz uygulamalar, Tanrı'yı algılama ve onunla ilişkiye geçme tarzında bu sınırsız detaylar, dini tema karşısında bu varyasyonlar tufanı ve inanılmaz inanç tutkusunu isimlendirmek için kullanılan bunca kelime karşısında, Ateist, yalnız ve zavallıyı değersizleştirmek için kullanılan bu sıfatı kabul etmek zorundadır. Her şeye ve her önüne gelene tapanlar, fetişleri adına tanrı-sızlara karşı hoşgörülemez şiddetlerini ve savaşlarını haklı gösterenler, işte bunlar güçlü inançsızları etimolojik olarak sadece eksik, bir kısmı kesilip atılmış, parçalara ayrılmış, mütile olmuş bir kişiye indirgerler *-a-teist, tanrıca olmayan, tanrısız-* gerçekten var olmak için onda Tanrı'nın eksik olduğu bir varlık...

Tanrı'nın taraftarları tamamıyla Tanrı'nın isimlerini, yaptıklarını ve davranışlarını, hatırlanabilir sözlerini, düşüncelerini, sözlerini *-zira o konuşur!*- ve eylemlerini, ona bağlı işbirlikçi düşünürlerini ve ücretlilerini, profesyonellerini, kanunlarını, övgücülerini, savunucularını, tetikçilerini, diyalektisyencilerini, hatiplerini, felsefecilerini *-maalesef evet..-* kiralık adamlarını, hizmetkârlarını, yeryüzündeki temsilcilerini, kurumlarını, fikirlerini, diktatların ve diğer birçok boş laflarını incelemeye ayrılmış bir bilim koluna bile sahiptiler: teoloji. Tanrı üzerine söylemlerin bilim dalı...

Batı tarihinde Hristiyanlığın kötü hale düşürüldüğü en-

der anlar -mesela 1793- yeni birkaç felsefi etkinlik yarattı ve çok çabuk unutulmuş yeni birkaç kelime türetti. Bugün hâlâ tarihçiler, vatandaşların kiliseleri hastanelere, okullara, gençlik evlerine dönüştürdükleri, devrimcilerin tepelerindeki haçlar yerine üç renkli Fransız bayrağını astıkları, tah-tadan İsalı haçların yerine taptaze ağaç fidanları ektikleri bu dönem için déchristianisation yani Hıristiyanı-sızlaştırma ke-limesini kullanırlar. Montaigne'nin denemelerinin ateisti, Monluc'ün Edebiyatçı ateistleri ve Voltaire'in ateistik eser-leri çok çabuk ortadan kalkar. Fransız devriminin ateisti de unutulur...

Alçaklığın Sıfatları

Ateist kelime dağarcığının fakirliğini Tanrı taraftarlarının sarsılmaz sürekli tarihi hâkimiyeti izah eder: on beş yüzyıldır onlar, tüm iktidarı ellerinde bulunduruyorlar, hoşgörü onların ilk erdemleri değildir ve ona, dolayısıyla kelimeye yaşam hakkı vermemek için ellerinden geleni yapıyorlar. Ateizm kelimesi 1532'de ortaya çıktı, ateist kelimesi 2. yüzyılda Ateosları teşhir eden ve damgalayan Hıristiyanlar tarafından kullanıldı: Ateos: onların üçüncü gün yeniden hayata dönen tanrılarına inanmayanlara verdikleri isim. Buradan, akılları bu saçmalıklarla dolmamış kişilerin söz konusu bu çocuk masallarına inanmadıklarını ve hiçbir Tanrı'ya adak vermedikleri sonucunu kolayca çıkarabiliriz. Öyleki, Paganlar -kırsal kesimin tanrılarına taparlar- önce tanrılara ve sonradan Tanrı'ya karşı çıkanlar olarak gösterilir. Cizvit papazı Garasse Luther'i bile ateist ilan eder(!) Hügeunotlarla¹² birlikte şair Ronsard'ı da ateist ilan etmeyi unutmazlar...

12 Hügeunot: Fransız Protestanları.

Kelime, mutlak bir küfür anlamına gelmektedir, immoralist *-ahlaksız-*, amoral *-ahlak dışı-* ve bir iğrenç kişilik. Ateist olarak damgalandıktan sonra, onun kitaplarını okumak, araştırmak ve hakkında daha çok şey bilmeyi istemek suç haline gelir. Kelimeyi telaffuz etmek tek başına eserlere duyulabilecek ilginin engellenmesine yeter. Ateist kelimesi en arınmış, en doğru yol Katolik ortodoksi, apostolik (havarilerden gelme), Romen kalıplarına girmeyen her şeye karşı bir savaş makinesinin çarklarını harekete geçirir. Ateist ya da heretik, sonuçta aynı şey olur. Ama bu da sayıca epey insan yapıyor!

Çok önceleri, Epiküros Ateizm suçlamasını göğüslemek zorunda kalmıştı. Hâlbuki ne o, ne Epiküroscular tanrıların varlığını yadsımıyorlardı. İnce, narin maddelerden oluşmuş, sayıca fazla, dünyalar arasına yerleşmiş, kaygısız, duygusuz, insanların kaderine ve dünyanın gidişine kayıtsız, ataraksiyanın¹³ gerçek muhatapları, filozofik aklın fikirleri, taklit edildiklerinde modeller oluşturabilecek, felsefenin ve onun müritlerinin tanrıları tabii ki vardı ve sayıca da oldukça fazla idi... Fakat Yunan kentinin, kendi papazları aracılığı ile toplumsal ve sosyal gerekliliklere boyun eğilmesini emreden tanrılar gibi değildiler. Onların tek haksız yanı: doğalarının anti-sosyal olmasıydı...

Ateizm'in tarihçesi *-çok ender, kıt ve genelde çok kötü yazılmış.-* Ateizm'in köklerini insanlığın ilk çağlarına kadar indirmekle bir hata yapar. Sosyal kristalizasyonlar transandansa davetiye çıkarır: Düzen, hiyerarşi *-etimolojik anlamı ile kutsalın iktidan-*... Politika ve Kentin daha düzen ve kolayca yönetilebilmesi için, ellerinde tam da zamanında iktidarın kumandasını bulunduran dünyevi hâkimler tarafından temsil edilen intikamcı tanrılara başvururlar.

13 Ataraksiya: Ruh dinginliği.

İktidarı meşrulaştırma çabasına girmiş tanrılar veya Tanrı, kabilenin şeflerinin, kralların ve prenslerin imtiyazlı muhatapları olarak kabul edilirler. Bu dünyevi iktidarlar, güçlerini, gücün sözde legal uygulanmasında çıkarı olan papazlar sınıfı tarafından gerçekten de şifreleri çözülmüş simgeler aracılığı ile doğrulayan tanrılardan aldıklarını ileri sürerler. Bu andan itibaren Ateizm şu veya bu gücü uçurma sürüklemek için yararlı bir silah, bahane haline gelir. Bunun için yeter ki dirensin ve biraz debelensin, itiraz et-sinler, onları zindanlara atmak, hapislerde çürütmek hatta ateşte yakmak işten bile değildir.

Ateizm resmi tarihçiliğin mahkûm ettiği ve ateist olarak belirlediği kişiler ile başlamaz. Namuslu düşünürsek Sokrates'in Ateizm tarihinde yeri yoktur. Ne Epiküros ve tayfasının, ne de "*Tanrılar Üzerine*" kitabında tanrılar hakkında hiçbir sonuca varılamayacağını, onların varlığı ya da yokluğu konusunda hiçbir şey ileri sürülemeyeceğini söyleyen Protagoras'ın adı da bu listeye giremez. O, en fazla bir agnosizmi, bir belirsizliği, hatta bir şüpheciliği savunur ama açık ve net bir şekilde tanrıların varlığını reddeden Ateizmi değil.

Felsefecilerin tanrıları, sık sık İbrahim'in, İsa'nın ve Muhammed'in Tanrısı ile çatışmaya girer. Çünkü birincisi zekâ, akıl, dedüksiyon muhakeme ile ortaya çıkar. İkincisi daha çok dogma, vahiy, itaat -*dünyevi ve spiritüel iktidarların işbirliği nedeniyle*- var sayar. İbrahim'in Tanrısı daha çok Konstantin'in daha sonra da Papaların ve pek de Hristiyan olmayan savaşçı prenslerin Tanrısını tarif eder. Yani sağduyudan uzaklaşan, küçük müdahelerle düzenlenmiş yapılarla, nedensiz nedenlerle, ilk hareketsiz motorlarla, doğuştan gelme fikirlerle, yerleşik harmonilerle ve diğer kozmolojik, ontolojik veya psiko-teolojik ispatlarla alakası olmayan bir Tanrıdır bu.

Hâkim politik model dışında Tanrı'yı düşünmenin felsefi boş çabaları sıkça Ateizm'e dönüşür. Böylece Kilisenin, dilini kopardığı, astığı ve sonra Toulouse'da 19 Şubat 1619'da odun ateşinde yaktığı, katlettiği Jules-Cesar Vani-ni aynı zamanda, başlığı "İlahi-büyücü, Hristiyan-fizik ve aslında astrolojiko-katolik sonsuz Tanrı rahmeti amfityatro-su, felsefecilere, ateistlere, Epikürosculara, peripatetisyenlere ve stoisyenlere karşı" (1615) olan eserin yazarıdır.

Eğer bu başlığı kaale almıyorsak *-en azından açık seçik uzunca başlığına bakıldığında haksızlık etmiş oluruz-* bu oksimorik¹⁴ düşüncenin, Tanrı'nın inayetini, Hristiyanlığı, katolizmi reddetmediğini anlamamız gerekir. Eser tam tersine net bir şekilde Ateizm'i, Epikürizm'i ve diğer pagan ekolleri kabul etmez. Dolayısıyla, tüm bu söylemi onu ateist yapmaz *-onu katletmelerinin nedeni-* muhtemelen bir nevi eklektik panteist olduğundandır... Ama her halükârda o heretik, çünkü ortodoks yoldan ayrılmış heterodoks-dur...

Kendisi aşılamayacak bir zekâ ile panteist olan Spinoza da Ateizm suçlaması ile mahkûm edilir; Ortodoks Yahudi olmaması nedeniyle. 27 Temmuz 1656'da Mahamad'da toplanan Parnassimler *-Amsterdam'ın Yahudi akil adamları-* sinagogun önünde ürkütücü şiddette İbranice bir metin okurlar: Ona sapkınlık gibi tüyler ürpertici eylemler, tehlikeli fikirler, uygunsuz yaşam suçlamasında bulunurlar ve sonuçta hakkında bir Yahudi afarozu da diyebileceğimiz Herem ilan edilir, bu Herem günümüzde halen kaldırılmamıştır!

14 Oksimor: Zıtların semantik birliğidir, karmaşık olanın anlaşılmasının anahtarı, paradokslarımızın aydınlanması ve anlamı kuvvetlendirmek için zıt kelimelerin bir araya getirildiği deyiş tarzıdır. Örneğin "hayvani şefkat", "despotik namusluluk."

Yahudi cemaati onun için çok sert kelimeler sarf eder: Dışlanmış, kovulmuş, nefret edilmiş, gece ve gündüz, uy-kusunda ve uyanıktan, evine girerken ve çıkarken lanet-lenmiş... Tanrı'nın adamları kendi fiksiyonlarının öfkesine ve onun zaman içinde ve mekânda sınırsız, zincirinden bo-şanmış lanetine başvururlar. Hediyesi ise Parnassimlerin, Spinoza'nın adının dünya yüzeyinden sonsuza kadar silin-mesini istemeleridir. Bu konuda çok da başarılı oldukları söylenemez....

Ve insan sevgisinin teorik taraftarları hahamlar, bu afo-rozlamaya, herkesin felsefeci ile her türlü sözlü veya yazılı ilişkiye girme yasağını da eklerler. Ayrıca hiç kimse ona hizmet edemeyecek veya ona iki metreden fazla yaklaşa-mayacak, onunla aynı çatı altında bulunamayacak... Tabii ki yazdıklarını okuma yasağı da buna dahildir: O dönemde Spinoza yirmi üç yaşındadır, hiçbir şey yayınlamamıştır. En büyük eseri Etika ölümünden yirmi bir yıl sonra, 1677'de yayınlanacaktır. Ama gelin görün ki bugün tüm dünya Spi-noza okuyor...

Spinoza'nın Ateizm'i nerededir? Hiçbir yerde. Toplu eserlerinde Tanrı'nın var olmadığını ileri süren bir tek cüm-leyi bile boşu boşuna ararız. Şüphesiz ki, ruhun ölümsüzlü-ğünü reddeder ve ölüm sonrası bir ceza veya ödüllendir-menin imkânsızlığını doğrular. Eski Ahit'in değişik yazar-larca kaleme alındığını ve tarihi bir kompozisyon olduğ-u-yu yani vahiy yoluyla oluşmadığı fikrini ileri sürer; hiçbir şekilde “seçilmiş halk” kavramına inanmaz. Bunu açık şe-çik bir şekilde *Traité Theologico-politique*¹⁵ eserinde ifade eder. İyilik ve kötülüğün ötesinde neşe ve sevincin Hedo-nist bir ahlâkını öğretir. Jüdeo-Hıristiyanlığın, kendinden, dünyadan veya bedenden nefret etme, kin duyma öğreti-

15 *Traité Theologico-politique*: Teolojiko-Politik İnceleme.

sini onaylamaz. Yahudi olmasına rağmen, İsa'da felsefi özellikler bulur ama tüm bunlar onu Tanrı'nın inkârcısı, bir ateist yapmaz...

Ateizm suçlamasıyla:

Tarih boyunca Tanrı'nın varlığına, havarilerine, papanın yanılmazlığına ve Roma'nın Hıristiyanlığın merkezi olduğuna samimi olarak inanan ama mahkûm edilen Hıristiyanlar...

İmanını kurallara ve normlara göre yaşamadıkları için kılıçtan geçirilmiş Yahve veya Allah'ın taraftarları Yahudi veya Müslümanlar...

Tek tanrılı dinlerin savunucusu iktidarlara karşı muhalif olmamış, onlara boyun eğip ayak dirememiş inanan ama buna rağmen yine de Ateizm suçlamasıyla ölüme mahkûm edilmiş *-ki aralarında papazlar da var-* zavallılar...

Bu uzun liste bize şunu gösterir: Ateist kelimesi, Tanrı'nın negatörü olarak teşhir edilmeden önce, düşünce ve fikir özgürlüğü alanında mevcut otorite ve sosyal bağlardan bağımsız, hatta çok az bile olsa özgürleşmiş kişinin düşüncesini takip altına almaya ve mahkûm etmeye yarar.

Ateist? Tanrı önünde özgür ve bir süre sonra da onun varlığını inkâr etmek için özgür olan insan...

ATEİZM ve NİHİLİZMDEN ÇIKIŞ

Ateizmin İcadı

Erasmus veya Montaigne'nin Epiküroscu Hıristiyanlığı, Digne şehri kilise görevlisi Gassendi'ninki, Condom Teolojisti, Bordeaux katedral okulu hocası Pierre Charron'un Pyrrhoniye -*Pyrrhon'un her şeyden şüphe eden*- Hıristiyanlığı, Protestan Bayle'in deizmi, Anglikan Hobbes'inki, bazen bu yazarların dinsiz ve ateist olarak değerlendirilmelerine neden olmuştur. Burada da ateist terimi uygun değildir. Heteredoks inananlar, geleneklerinden dolayı Hıristiyan olmalarına rağmen özgürleşmiş felsefeciler, ordu, polis ve iktidara dayanan ortodoksinin baskısı olmadan da Tanrı'ya inanırlar. Denemelerin yazarı Montaigne ateist olarak mı geçer? O halde Notre-Dame Lorette'e yaptığı haça, baş eserinde Katolik inançlara bağlılığını açıklayan, kendi özel şapelinden bahseden, göğe yükseldiği anda, söylentiye göre bir papazın nezaretinde ölümü karşılama-sına ne demeli? Hayır, tüm bu değerli insanlar Tanrıya inanırlar...

Hâlbuki bize bir ilk, icatçı, sınırından itibaren özgün bir isimle işte ilk ateist diyebileceğimiz, Tanrı'nın varlığını; süslemeksizin, öyle sayısız üstü örtülü ifadelerle, sonsuz temkinlilikle, bitmez tükenmez kıvırtmalarla değil de çok açık

ve net bir şekilde reddederek bunu ilan eden birine ihtiya-
cımız var.

Gerçekten ön haberci ateisten uzak olmayan, bu insa-
nın adı Cristovao Ferreira olabilirdi, 1614 yılında Japon iş-
kencesi altında dinini inkâr eden Portekizli eski Cizvit pa-
pazı. 1636'da, "Metod Üzerine Söylemler" eseri üzerine
çalıştığı yılda, inkâr sırasında aklına gelen argümanların za-
yıflığına, uygunluğuna bakılırsa, inancı muhtemelen azal-
mış olan papaz, "Ortaya Çıkarılmış Sahtekârlık" adlı küçük
patlayıcı madde etkisinde, radikal bir kitap yazar.

Sadece otuz sayfada şunu iddia eder: Tanrı dünyayı ya-
ratmadı, zaten dünya hiçbir zaman yaratılmadı; ruh ölüm-
lüdür; ne cennet ne cehennem, ne alınyazısı vardır, vaftiz
edilmeden ölmüş çocuklar ilk gûnahtan arınmıştır, zaten ilk
günah da yoktur; Hristiyanlık icat edilmiş bir dindir; On
emir uygulanamaz bir budalalıktır; Papa ahlâksız ve tehli-
keli bir kişidir; ayinlerde verilen paralar, endüljanslar, afo-
roz edilmeler, yemek ile ilgili yasaklar, Meryem'in bakire li-
ği ve İsa'nın doğumunu önceden bilip, onun doğum yeri
Betlehem'e gelen Zerdüş astrologlar hikâyesi bir o kadar
zırvalıktır; yeniden hayata gelme aklın almayacağı, gülünç
ve skandal bir düşünce, bir masal, aldatmacadır; kutsama
törenleri, günah çıkarmalar aptalca şeylerdir, ökaristi¹⁶ sa-
dece bir metafor, kıyamet mahkemesi inanılmaz bir delilik-
tir... deli saçmasıdır...

Bundan daha şiddetli bir saldırı ve yoğun bombardı-
man atışı olabilir mi? Ve Cizvit papazı devam eder: Din ne-
dir? İnsanların kendi benzerleri üzerinde hâkimiyetlerini
pekiştirmek için icat ettikleri şey. Akıl nedir? Tüm bu boş

¹⁶ Ökaristi: Hristiyanlık inancında, insanın yiyip içtiği kutsal ekmek ve şarapta,
Tanrı'nın bulunduğu ve insanın, bunları yiyip içmek suretiyle Tanrı ile bir-
leştiğine inanmaktır. Ekmek ve şarap ile yapılan ayin de bu adı alır.

söylemlere karşı mücadele etmeyi mümkün kılan araç. Christova Ferreira bu kaba saba uydurma alan yerle bir eder. O halde o bir ateist miydi? Hayır. Zira hiçbir zaman Tanrı'nın var olmadığını ne söyler, ne yazar, ne düşünür ne de doğrular. Cizvit papaz şüphesiz ki Hıristiyanlığı inkâr eder ama inançlı bir spiritüalist olarak, Zen Budizmi'ne geçer... Peki ilk ateist kimdi? Ona artık pek de uzak değiliz.

Mucize yakında başka bir papazla birlikte gelecektir, Abbe Jean Meslier, aziz ve ateist davasının kahramanı ve şehidi, sonunda keşfedilebilir! Ardennes bölgesinde Etrepigny köyü papazı, görevi boyunca ağzı sıkı ve ihtiyatlı kalmış, sadece köyün senyörü ile kavgası haricinde sessiz sedasız bir yaşamı olmuş. Jean Meslier (1664-1729) "Vasiyet" adlı kalın bir kitap yazar ve Kilise'ye, Din'e, İsa'ya, Tanrı'ya ve aynı zamanda Aristokrasiye, Monarşiye, eski düzene verip veriştirir ve tarif edilemeyecek bir dille sosyal adaletsizliği, idealist düşünceyi, dclorist¹⁷ Hıristiyan ahlakını teşhir eder. Aynı zamanda anarşist bir komüncülük, otantik ve çağ açan bir materyalizm felsefesi ile şaşırtıcı modernlikte bir hedonist Ateizm öğretisi yayar.

Düşünce tarihinde ilk defa, bir filozof -ne zaman bu konuda anlaşacağız?- Ateizm sorunu üzerine bir eser ortaya koyar: Onu öğretir, ispatlar, argümanlarıyla izah eder, okuduğu kitapları, kendi düşüncelerini paylaşır, aynı zamanda dünyanın hali ve gidişatı üzerine yorumlarını geliştirir. Kitabın adı bunu net olarak gösterir: Memoire Des Pensees et Sentiments de Jean Meslier¹⁸ ve bu kitabın gelişme kısmında *"Des Demonstrations Claires et Evidentes de La Vanite et de La Faussete de Toutes Les Divinites et de Tou -*

17 Dolorist: Kişiyi ruhsal dolgunluğa eristirecek tek yolun acı ve bu acıya katlanmak olduğunu savunan akıma inanan kişi.

18 Jean Meslier: Jean Meslier'in Düşünce ve Duyguları Üzerine İnceleme.

tes *Les Religions du Monde*¹⁹” adlı kitabını muştular. Kitap ölümünden sonra 1792’de yayınlanır. Meslier ömrünün büyük bir kısmını bu kitaba adanmıştır. Ateizmin tarihi nihayet başlayabilir...

Unutmanın Organizasyonu

Hâkim tarihçilik ateist felsefeyi saklar. Sadece bir okul oksimoru -*mecreant: dinsiz papaz!*- olarak hatırlanmasının dışında Meslier sorgusuz sualsiz unutulur. Şöyle bir geçerken yapılan küçük hatırlatmaların dışında, Fransız materyalizminin figürleri arasında Meslier ismine yakışacak bir çalışmanın belgelerini ve izini boşu boşuna ararız. Örneğin *La Mettrie*, neşeli öfkeli adam, *Dom Descahmps*, komüncü bir Hegelciliğin mucidi, *D’Holbach*, Tanrı’nın lanetleyicisi, *Helvetius* zevk ve sefacı materyalist, *Sylvain Marechal* ve onun Ateistler Sözlüğü. Aynı zamanda sessizce geçirilen ama Alman idealizminin kütüphanelerinin kitap, çalışma ve araştırmalarıyla dolup taşıdığı ideologlardan *Cabanis*, *Volney* veya *Destutt de Tracy*.

Örnek; Baron D’Holbach’ın çalışmaları üniversitelerde bulunmaz: Tanınmış ve söz sahibi bir yayınevinin bile bu konuda akademik veya bilimsel bir yayını yoktur. Günümüzde üniversiteler içinde tezlerle yön veren profesörlerin D’Holbach üzerine tezleri ve araştırmaları; cep kitabı basıkları ve doğal olarak da *Pleiade*²⁰ serisinden yayın yoktur.

19 Dünyanın Tüm İlahlarının, Tüm Dinlerinin Sahteliği ve Boşluğu Üzerine Açık ve Kesin İspatlar.

20 *Pleiade*: Fransız yayıncılığın en temel koleksiyonlarından biridir. Prestij, redaksiyon kalitesi ve yayınlanan yazarların seçimi açısından bir referans oluşturur. *Pleiade* koleksiyonunda yayınlanmak yazarlarına bir nevi zaman ötesi ün sağlar. Koleksiyonlarında 560’dan fazla eser bulunmaktadır.

Hâlbuki Rousseau, Voltaire, Kant ve Montesquieu'nün eserleri bu prestijli seriden çıkmıştır. Onun düşüncesinin yayılması veya araştırılması üzerine ne bir kurs veya seminer vardır; ne de bir tek biyografi... İçler acısı bir durum!

Üniversite kurumu her zaman, -sadece *Aydınlanma Çağı* denilen yüzyılı alalım- Rousseau'nun Toplumsal Sözleşmesi'nden, Voltaire'ci hoşgörüden, Kant'cı kritisizmden bahseder veya Bred'in düşünürünün kuvvetler ayrımını, bu müzikal çelik testere aletlerini, bu gözde felsefi ikonlarını tekrar tekrar sunar. Ve D'Holbach'ın Ateizm'i üstüne, onun Eski Ahit metinlerini kazıyan tarihi okuması üzerine, Hristiyan teokrasisi konusundaki eleştirileri, Devlet ve Kilise'nin iç içe girmesi ve bu iki kurumun birbirinden ayrılması gerekliliği üzerine yazdıkları hakkında hiçbir şey yoktur. Etik ve dinin otonomileşmesi, birbirinden ayrılması; Hristiyan fabulalarının gözler önüne serilmesi, dinler arası karşılaştırmalı etüd üzerine, Rousseau i le Voltaire'in ve sözde aydınlanmış deist kliğin onun eserleri konusunda yaptıkları eleştiriler, etokrasi²¹ kavramı veya post-Hristiyan ahlâk üzerine hiçbir şey yoktur. İnanca karşı mücadele için yararlı bilimin iktidarı, düşüncenin psikolojik soy ağacı, politikanın etiğe gerekli bağımlılığı üzerine hiçbir şey; Kilise'nin mal varlığının bir kısmını fakirler için kullanmaya çağrı, feminizm ve Katolik kadın düşmanlığı konusunda hiçbir şey yoktur. Şaşırtıcı şekilde güncel olan D'Holbach'ın bir o kadar şaşırtıcı tezleri...

Lanetleyen Meslier (*Le Testament -Vasiyet- 1729*), masalların gerçek yüzünü ortaya koyan D'Holbach (*Contagion Sacree. 1768, Kutsal Bulaşıcı Hastalık Yayılması*) ve aynı zamanda Hristiyanlığın yıkımcısı Feurbach (*Essence du Christianisme: Hristiyanlığın Özü*) hakkında sessizlik. Bu

21 Etokrasi: Ahlâk üzerine kurulu yönetim.

batı Ateizm'inin önemli 3. çağının büyük anı, ismine layık bir ateolojinin bu değerli temel direği üzerinde susuş kumkuması.. Zira Ludwig Feuerbach Tanrı'nın ne olduğunun izahını sunar. Varlığını inkâr etme z, o hayâl ürününü ayırtılarına kadar inceler. Tanrı yok demek söz konusu değil ama asıl sorusu birçok insanın inandığı "Tanrı nedir?" sorusudur. Ve cevap verir: Bir hayâl ürünü, insanların bir icadı, özel kanunlara itaat eden bir ürün, dolayısıyla bir projeksiyon ve bir *hypostase*²² ilahi prensip: insanlar kendi imajlarının tersi olarak Tanrıyı yaratırlar.

Ölümlü, sonlu, sınırlı ve bu engellerin acısını duyan, eksiksiz olma duygusu içindeki insanlar, tamamen zıt niteliklerle donanmış bir güç icat ederler: bir eldivenin parmaklarının ters yüz edilmiş hali gibi kendi yetersizlikleri ile önünde diz çöktükleri ve sonra secdeye vardıkları nitelikler üretirler. Ben ölümlü müyüm, Tanrı ölümsüzdür... Sonu olan bir varlık mıyım, Tanrı sonsuzdur... Sınırlarım var mıdır, Tanrı sınırsızdır... Ben her şeyi bilmeye muktedir değil miyim, Tanrı her şeyi bilir... Her şeyi yapamaz mıyım, Tanrı her şeye kadirdir... Her yerde aynı anda var olma yeteneğim yok mudur, Tanrı her yerdedir... Ben yaratıldım mı, Tanrı yaratılmamıştır... Ben güçsüz müyüm, Tanrı mutlak gücü temsil eder... Ben yeryüzünde miyim, Tanrı göktedir... Ben kusurlu muyum, Tanrı kusursuzdur... Ben hiçbir şey değil miyim, Tanrı her şeydir...

Bu durumda din en üstün derecede yabancılaşma pratiğidir; O insanın bizzat kendinden kopmasıdır ve gerçeğin sanal olarak yerleştiği hayâl dünyasının bir ürünüdür. Feuerbach, teoloji, bir "psşik patolojidir" iddiasını ileri sürer ve onun karşısına kendisinin bir nevi "analitik kimya" üzerine dayanan antropolojisini koyar. Biraz da mizahla karışık,

22 Hypostate: Temel, öz.

“hava pompalı hidro terapi” önerir özellikle Hıristiyan dinsel buhar ve sıcaklıklara karşı...

Bu devasa felsefe şantiyesine rağmen, Feurebach, hakim felsefe tarihinin en büyük unutulmalarındandır. Şüphesiz ki adı arada sırada çıkar ama meşhur Fransız Normale Sup okulunun Caiman'ı²³ Althusser'in görkemli zamanlarında kendi genç Marx'ını, 1844 el yazmalarını ve sonra Alman İdeolojisi'ni pazarlamak için faydalı bir Hegelci zincirin bir halkası olarak sunarak üstüne atladığı zaman. Bu Althusser'in devrim gecesini hazırlamak için eline geçirdiği fırsatlardan çok, 1967'de öğrencilerinin öğretim üyeliği sınavı sözlüsü sırasında gündeme gelir. Feurebach'ın kendine has dehası profesörün faydacı değerlendirmelerinin içinde yok olur gider. Bazen de katıksız bir unutmaya, yanlış anlama veya kalıcı, kötü ve sahte bir nam sahibi olmasına yeğlenebilir...

Felsefi Deprem

Ve Nietzsche gelir... Papazın lanetlemelerinden, kimyacı'nın efsane yıkıcılığından -*D'Holbach jeoloji ve o zamanın yüksek bilim dalı kimya ile uğraşıyordu*- işverenin dekonstrüksiyonundan²⁴ sonra Nietzsche ortaya çıkar. -*Feurebach meslekten felsefeci değildi-; Her türlü kişisel ölümsüzlüğü reddettiği 'Ölüm ve Ölümsüzlük Üzerine Düşünceler -Les Pensees Sur La Mort et l'immortalite-' kitabını yayınladığı*

23 Caiman: Fransa'da ünlü Ecole Normale Superieure okulu öğretim görevlisi.

24 Dekonstrüksiyon: Dekonstrüksiyon yıkım anlamına gelmez. Bir tuğlaların eklenmesi ile oluşmuş bir metafizik yapının tüm araç ve malzemesi içinde bir ayırım yapmak için onları söküp parçalarını ayırmak anlamındadır. Dekonstrüksiyon eski yapıdan kalma pozitif her şeyin yeni yapılanma içine dahil edilmesini de içerir.

için üniversite tarafından dışlanır ve evliliği aracılığıyla bir porselen fabrikasının solcu sahibi olur...- Onunla birlikte, idealist, spiritüalist, Jüdeo-Hıristiyan, düalist düşünce, kısaca hakim düşünce, nihayet endişeye kapılır; onun Diyonisoscu monizmi, güçlerin mantığı, soy ağacı metodu, ateist etiği Hıristiyanlıktan çıkışı mümkün kılar. İlk defa, radikal post-Hıristiyan ve oya gibi işlenmiş bir düşünce kendini ortaya koyar.

Nietzsche "Kişi Nasıl Kendisi Olur"da alaysı bir tavırla tarihi ikiye ayırdığını ve İsa tarzında kendinden önce ve kendinden sonra tarih olduğunu yazar... Sils *-Maria'nın filozofuna*, evrenin metamorfozu haline gelen kendi düşünce değişimi için, kendi Paul'ü ve kendi Konstantin'i, *(kendi histerik gezgin pazarlamacısı ve dünyevi gücü imparatoru)* yoktur. Tarihi olarak konuşursak bu da hiç arzulanan bir şey değildir. Onun düşüncesinin dinamiti, her zaman somut tarihin aktörleri olan bu kaba, işlenmemiş insanlar için fazla büyük bir tehlike teşkil eder.

Felsefi alanda Zerdüş'tün babası haklıdır: Fakat *Par dela bien et du mal -iyinin ve kötünün ötesinde-* ve "Decal" den sonra artık aynı ideolojik dünyada değiliz: Nietzsche, Jüdeo-Hıristiyan yapıda büyük bir gedik açar. Tüm ateolojist görevi tek başına yüklenmiş olmasa bile, ateolojiyi nihayet mümkün kılar. Bu nedenle Nietzsche'ci olmak faydalıdır. Yani? Nietzsche'ci olmak *-bazı aptalların sandığı gibi Nietzsche'nin kendisi olma değil-* onun majör tezlerini üstlenmeyi gerektirmez: Hınç, ebedi dönüş, üst insan, güç istenci, sanatın fizyolojisi ve felsefi sistemin diğer büyük anları. Kendini onun yerine koymay a, kendini Nietzsche zannetmeye ve onun tüm düşüncelerini sırtlanıp sonra da üstlenmeye hiç de gerek yoktur *(Ne faydası var ki?)* Sadece dar kafalılar bunu hayâl ederler...

Nietzsche'ci olmak, ondan itibaren, onun üstünden ge-
çişi ile bizzat biçimini değiştirdiği felsefenin şantiyesinde
düşünmektir. Sadece ihanetleri ile sadakatlarını ispatlaya-
cak sadakatsız müritlere çağrıda bulunur, kimsenin kendi
yolunda gitmesini istemiyordu, sadece kendi yollarına gi-
derek ona itaat edecek insanlar istiyordu. Özellikle onun
yolunda gitmeyecek; deve, aslan ve "Zerdüş Böyle Bu-
yurd u"nun çocuğu, hayata geçirilmesi gereken bir diyalek-
tik öğretiler; onu muhafaza etmek ve aşmak, şüphesiz
onun eserini hatırlamak ama özellikle o eserin üzerine fel-
sefi dağları yerlerinden oynatmak için muazzam bir kaldı-
raçtan destek alırcasına dayanmak.

Ve buradan Ateizm için yeni ve üst bir şantiye oluşur.
Meslier her türlü ilahlılığı reddeder, D'Holbach Hristiyanlı-
ęı parçalarına ayırıp söküp atar, Feurebach Tanrı'nın de-
constrüksüyonunu, Nietzsche *transvalüasyonu*²⁵ açığa çı-
karır, ifşa eder.

Ateizm sadece bir hedef olarak görölmemelidir. Tanrı-
'yı silip atmak? Tabii ki ama ne yapmak için? Başka bir ah-
lâk, yeni bir etik, yeni ve hiç düşünölmemiş, zira düşünö-
lemez olan değerler, işte Atezim'in gerçekleşmesini ve
aşılmasını mümkün kılacak şey. Önümüzde duran ürkütö-
cü bir görev.

L'Ante-Christ Avrupacı nihilizmi anlatır *-halen bize ait
olan-* ve uygarlığımızın bu metafizik ve ontolojik patoloji-
sine karşı ilaçlar sunar. Nietzsche kendi çözümlerini verir.
Onları biliyoruz, bir yüzyıldan fazla ömrü olup ve yanlış an-
lamalarla dolu çözümler. Nietzsche'ci olmak, onun kavga-
sı ile birleşerek, bütünleşerek yeni hipotezler sunmaktır.
Çağdaş nihilizmin aldığı şekiller, her zamankinden çok,

25 Transvalüasyon: Kabul gören değerlerinin revizyonu, tersine döndürölmesi.

monotezimden kaynaklanan dini veya laik hipotezleri ve çözümleri aşan bir *transvalüasyona** ihtiyacımız olduğunu gösteriyor. Zerdüş'ten yeniden görevinin başına geçmeli: sadece Ateizm nihilizmden çıkış yolunu mümkün kılar.

Ateist Olgusunu Öğretmek

ABD ve dolayısıyla Batı tarafından görüldüğü şekilde 11 Eylül, Jüdeo-Hıristiyanlık ve İslâm'ı karşı karşıya getirdiği iddia edilen savaşta her birimize kampımızı belirlemeyi emrediyor. Tarafların kendi koşullarına göre empoze ettiği alternatiflerden kurtulmayı ve Nietzsche'ci bir seçimi yeğlemek isteyebiliriz.

Ne Jüdeo-Hıristiyan ne Müslüman. Bu savaşın iki taraf Kur'an'daki kâfirleri katletme teması şeklinde sürekli önümüze gelen varyonlarına kadar, düşmanlara karşı kanlı mücadeleyi doğrulayan Torah'nın temellerini oluşturan ve başlangıçta "Senyörün Savaş Kitabı" olarak adlandırılan Yahudilerin Eski Ahit'teki Sayılar Kitabı'nın çağrılarından beri başlamış dinler savaşını devam ettiriyorlar. Şaka değil, her taraftan yükselen, yirmi beş yüz yıldan beri süren cinayet çağrıları! Nietzsche'nin dersleri: üç monoteizm arasında seçim yapmamayı isteyebiliriz. İsrail ve ABD'den yana seçim yapmamak, bizi Talibanların yoldaşı olmaya mecbur kılmaz...

Talmud ve Torah, Eski Ahit ve İncil, Kur'an ve Hadisler, filozofa, Yahudi, Hıristiyan veya Müslüman misojinisi arasında seçim yapmak, domuz ve alkole karşı ama başörtüsü veya burkadan yana tavır koymak, sinagog, tapınak, kilise veya camiye, zekânın kendini kötü hissettiği ve yüzyıllardan beri dogmalara itaatin ve Tanrı'nın Kanununa-dola - yısıyla onun seçilmişleri olduğunu iddia edenlere, elçileri -

ne ve Tanrı'nın sözüne- boyun eğdiği tüm bu yerlere gitmesi konusunda seçim yapmak için gerekli garantileri sunmaz.

Din olgusunun, sosyal bağın oluşturulması, kimsesiz kalmış cemaatin kaynaşmasını sağlamak -*hatırlayalım: güncel yaşamda negativite üreten liberalizmin yüzünden-* yeni tip bir toplumsal sözleşme ortaya çıkarmak, ortak köklerin kaynaklarını -*yani monoteizmin-* keşfetmek için okullarda okutulması konusunun gündemde olduğu bir zamanda, bana öyle geliyor ki ateist olgusunun öğretilmesini de tercih edebiliriz. Aziz Paul'un Korentlilere mektupları yerine Nietzsche'nin "Ahlâkın Soykütüğü Üstüne"yi isteyebiliriz

Aydınlanma Çağı'nın, Fransız Devrimi'nin, sosyalizmi'nin, Paris Komünü'nün, 1936 Halk Cephesi'nin, 1968'in özgürlükçü ruhunun ve aynı zamanda Freud ve Marx'ın, Frankfurt ekolünün ve Fransız solunun Nietzscheci şüpheciliğinin birçok yüzyıllık felsefi çabaları ile kapıdan kovulan Eski Ahit ve diğer monoteist süs eşyalık değersiz şeyleri pencereden içeri sokmak arzusu, açık bir şekilde ve kelimelerin etimolojik anlamı ile reaksiyoner-tepkici; gerici düşünceye razı olmak demektir.

Yenilmesi, yutturulması zor *Joseph de Maistre, Louis de Bonald* veya *Blanc de Saint Bonnet* tarzında değil de sulandırılmış, saklanmış, başka kılıklara sokulmuş ve Judeo-Hıristiyanlık tarafından yeniden iki yüzlüce harekete geçirilmiş ideallerin geri dönüşünün Gramsci tarzıyla...

Teokrasinin meziyetleri açık şekilde anlatılmıyor, 1789 katledilmiyor... -*bu her ne kadar doğru değilse de...*- Papanın politik gücünün harikaliğini kutlayan Papa üzerine başlıklı bir kitap yayınlanmıyor ama insan kişiliği aşağılanıyor, hakları inkâr ediliyor ve kürek dolusu görevlere maruz

birakılıyor, monada²⁶ karşı cemaat övülüyor, aşkınlığa davetiye çıkarılıyor, devlet ve onun parazitleri ontolojik extra-teritoryalite²⁷ dolayı hesap vermekten muaf tutuluyor, halk ihmal ediliyor ve onunla ilgili endişelerini dile getirenler anında popülist ve demagog damgasını yiyor. Kendi görevlerini yerine getiren ve direnen aydınlar ve felsefeciler hakir görülüyor ve bu liste uzatılabilir...

Hiçbir zaman, 18. yüzyılın anti-felsefe olarak tanımlandığı düşünce bugünkü kadar böylesine canlılık, dirilik göstermemişti. Dini olgunun geri dönüşü, Tanrı'nın sonuçta ölmediğinin ispatı, sadece birkaç zaman için uyku halinde olduğu, yeniden uyanmasının mutlu yarınlar değil de ayakların yere bastığı mutsuz geleceğin habercisi olduğu gerçeği ve tüm bunların artık geçmişte kaldığı yanılgısı bizi tavır almaya mecbur kılıyor ve yeniden ateist siperlere çıkmamızı gerektiriyor.

Din olgusunun Milli Eğitim programlarına dahil edilmesi, kurdu kuzular sürüsü içine salmak gibi bir şeydir: Papazlar açık olarak yiyemeyeceği naneleri artık, Eski ve Yeni Ahit'in fabulalarını anlatarak, Kur'an ve hadislerin fiksiyonlarını öğrencilere Marc Chagall'i, İlahi Komedi'yi, Sixtine Şapeli'ni veya Ziryab'ın müziğini daha kolayca anlamalarını sağlamak bahanesi altında ulaştırarak, sessizce yiyebilecekler.

26 Monada: Leibniz'in felsefesinde, sonul gerçekliği oluşturan, sonsuz küçük-lükte, bölünemez, ruhsal-maddi varlıklara verilen ad.

27 Extrateritoryalite: Uluslararası kamu hukuk prensibi. Bir yabancı ülkeye kendi topraklarının bir kısmı üzerinde otoritesini kullanma hakkı vermek anlamına gelir. Örneğin New-York'da Birleşmiş Milletler Merkezi bu haktan yararlanır veya Roma şehrinin bazı sektörleri Vatikan Devleti'ne aittir. Büyükelçiler akreditasyon aldıkları ülkelerde kendi ülkelerinin kanunlarına tabidirler. Bu prensip aynı zamanda uluslararası sulara bulunan gemilere kendi bağlı oldukları ülkelerin kanunlarının uygulanmasını sağlar.

Hâlbuki dinler halihazırda var olan bir eğitim programlanması –*felsefe, tarih, edebiyat, plastik sanatlar, dil eğitimi* vs.- çerçevesinde öğretilmelidir. Proto-bilimler²⁸ nasıl öğretiliyorsa: mesela kimya dersinde simya, tabiat bilgisi derslerinde frenoloji,²⁹ felsefe dersinde totemizm ve büyücülük, matematik dersinde Öklit’çi geometri, tarih dersinde mitoloji konularını öğretmek gibi... Veya epistemolojik olarak mitosun, fabulanın, fiksiyonun, akıldışılığın akıldan, dedüksiyondan ve argümantasyondan nasıl ve hangi tarzda daha önce geldiğini öğretmek. Din ilkel, soy ağacı ve zamanı geçmiş bir rasyonalite tarzından ortaya çıkar. Bu tarih öncesi tarihi yeniden harekete geçirmek, bir geri kalışa, hatta bugünün ve yarının tarihini ıskalanaya da sebep olur.

Ateist olgusunu öğretmek, dini duygunun bir arkeolojisini yapmayı var sayar: Korku, kaygı, ölümün gözünün içine bakamamak, insanların eksikliğinin ve sonlu olduklarının kabulü imkânsız bilinci, var oluşçu derin endişenin temel ve motor rolü. Din ve bu fiksiyonların yarattığı ontolojik plasebolar,³⁰ olması gerektiği gibi, parça parça sökülüp alaşağı edilmeye tabi kılınmalıdır, tıpkı felsefede büyücülük, delilik ve aklın bir tarifini yapıp sınırlarının tayin edilmesi için konulan marjlar konusuna eğilindiği zaman yaptığımız gibi.

28 Proto-bilimler: Bilim Felsefesinde daha henüz formulasyon ve spekülasyon aşamasında olan ve sonradan bazı önermelerinin yeni bir bilime temel teşkil edecek veya tam tersine ret edilecek yeni bir bilim alanı anlamında kullanılır. Örneğin: simyanın bazı bölümleri saklanıp Kimya’ya dönüşür, dönüşüm gibi diğer önermeleri efsaneye dahil olur. Antik astroloji astronomi bilimine temel olmuştur ama büyücü uygulamalarını içeren kısmı sahte-bilim kategorisinde değerlendirilir.

29 Frenoloji: Kişinin kafa şeklinden onun karakter, kişilik ve suça yatkınlığının belirlenme iddiasını güden teori.

30 Plasebo: Farmakolojik olarak etkisiz, telkine dayalı tedavi etkisi yaratan ilaç.

Plakalar Tektoniği

Halen uygarlığın teolojik ve dini evresinde yaşıyoruz. İşaretler bir nevi plaka tektoniği hareketlerini gösteriyor: Yakınlaşma, uzaklaşma, hareketlenmeler, üst üste binme, çatırtılar. Hristiyanlık öncesi kıta olduğu gibi duruyor: Presokratiklerin mitolojisinden emperyal stoisizme,³¹ Parmenides'ten Epiktetus'a pagan sektör açık seçik bir şekilde belirlenmiş görünüyor. Bununla Hristiyan kıta arasında türbülans alanları ayırt ediliyor: 2. yüzyılın kahin millenarizmlerinden teokrasi devrinin açıkça sonunu belirleyen 16. Louis'nin kafasının kopartılmasına (Ocak1973) kadar olan dönemde, coğrafya da aynı şekilde tutarlı bağlantılı görünüyor: Kilisenin kurucu pederlerinden, Aydınlanma Çağı

31 Stoisizm: Stoacılık; Antik Yunan felsefe ekollerinden biri. Zenon tarafından M.Ö. 314'de kurulmuş ve sonraki yüzyıllarda değişimlere uğramış. Roma'da Cicero, Seneka, Epiktet, İmparator Marc Aurele bu ekolün temsilcileri arasındadır. Bu felsefeye göre bilgelik ve mutluluğa erişmek için doğa ve akıl ile uyum içinde yaşamak gerekir. Bunun için de her türlü tutkudan, huzursuzluk yartacak ve acı verecek şeyden kaçınmak gerekir. Seneka'nın yaptığı ayrıma göre mükemmeliyet seviyesine erişmiş bilgelik insan ruhunun en büyük kazanımıdır. Bilgelik aynı zamanda sanat-*techne*- pratiğidir -*askesis*-. Üç seviye erdem vardır: fiziki erdem, etik erdem ve mantıki erdem. Fizik dünya ve nesneler üzerine bir araştırmadır. Etik eylemi ilgilendirir, mantık ise diskuru. Felsefe bir yumurtaya benzer: kabuğu mantık, beyazı etik, sarısı fiziktir. Veya başka bir benzetmeye göre felsefe üretken bir tarladır. Toprak fizik, meyveler etik ve tarlayı çeviren duvar mantıktır.

Dünyanın bütünü bir döngüdür: ateş veya aktif güç her şeyi içine alır ve her şey eskiden olduğu gibi yeniden başlar. Dünyanın sonu bir patlama -*Apocastase*- ile gerçekleşir. Bu patlama dünyanın arınmasıdır. Ve her şey ilahi öze geri döner. Dünyanın ruhu tüm maddeyi içine alır ve sonradan yeniden doğasına uygun şekilde geri verir. Dolayısıyla her şey sonsuz şekilde ve aynen yeniden oluşur. Stoacılar yıldızların da belli bir süre sonra hep aynı konumlarına geldiklerini iddia ederler ve evrenin yıkımından sonra her şeyin yeniden eski konumuna döndüğünü ileri sürerler. Bundan dolayı yeniden bir Sokrates, Platon olacaktır. Her şey en küçük detaylarına kadar aynı şekilde olacaktır ve bu yeniden yapılanma sonsuza kadar devam edecektir.

deist laikçiliğine kadar, işin mantığı kendini apaçık ortaya koyuyor.

Şu anda yöneldiğimiz bu üçüncü zaman -Post-Hiristi-
yan kıta- pagan ve Hiristiyan kıtaların ayrıştığı şekilde işli-
yor. Ön-Hiristiyanlığın sonu ve post-Hiristiyanlığın başlan-
gıcı garip şekilde birbirlerine benziyorlar: aynı nihilizm, ay-
nı derin endişeler, muhafazakârlık ve reaksiyoner girişim,
geçmişe özlem, sabitliğin ve ilerlemeciliğin dini, poziti-
vizm, gelecek tutkusu arasında aynı dinamik hareketlenme
oyunları.

Karşı karşıya olan güçler açık bir şekilde tespit edilebilir:
ilerici, aydınlık ve demokratik Batı Jüdeo-Hiristiyanlığı; or-
yantal, geçmişçi İslâm'a karşı değil, fakat dünün monote-
istleri yarının atesitlerine karşı. Bush Usame Bin Ladin'e

Oluşan her şey evrensel doğaya her zaman uygundur. Zira her şey tüm nedenle-
ri ilişkilendiren aynı tümsel nedenden oluşur. Buna Fatum yani kader denir. Hiç
bir şey bize bağlı değildir. Tek yapabileceğimiz şey ataraksiya, her türlü huzur-
suzluk kaynağı olan tutkuların uzak kalmaktır. Ruhun huzuru ve iç barış do-
ğaya uygun yaşamaktan geçer. Bunun için Stoacı bilginin en önemli erdemi öl-
çülü davranmaktır. Bazı düşünürler Stoacılığın eylemsizliğe yol açtığını ileri
sürseler bile Seneka, "Bilginin Kararlılığı" eserinde buna karşı her türlü sosyal
bağı yok ettiğimizde mutlak bir tembellik içine düşüp düşüncesiz eylemlere sü-
rüklenebiliriz der. Vazgeçmek zayıflık ve korkaklık işaretidir, bizzat kendinden
kaçıştır diye ekler. Herkes kendi doğasına uygun yaşar ama bilge her zaman
mükemmel davranmalıdır, hatta olağan üstü şartlarda bile.

Plutark, Stoacı düşüncüyü "Zenon'un hayran olduğu Platon'un Devlet eseri tek
bir temel noktaya yönelir; şehirlere, kavimlere ayrılmış, kendi hukuk kriterleri
içinde yaşayan insanlar kendilerini aynı dünyanın vatandaşları olarak görmeli,
tek bir yaşam tarzı ve tek dünya olmalı. Aynı kanunlar altında aynı çayırda
beslenen bir sürü gibi yaşamalı. Zenon, sanki iyi bir hukuku ve evrensel felse-
fi tek Devleti temsil eden bir hayalin ve imajın tablosunu çizer" diyerek eleştiri-
r "İskender'in Talihi Üzerine" kitabında.

Stoacı düşünce hem eski Yunan ve Roma kültürünü hem de Hiristiyan kültürü-
nün derinden etkilemiştir. Descartes de Stoacılıktan etkilenip "dünyanın düzeni-
ni değiştirmek yerine kendi arzularını değiştirmek daha iyidir" der.

karşı değil ama Musa, İsa, Muhammed ve onların kitaplı dinlerini mitos ve fiksiyonlarını radikal bir şekilde yıkan, Baron D'Holbach, Ludwig Feurebach'a ve Frederic Nietzsche'nin felsefi formüllerine karşı...

Post-Hristiyanlık tarihi olarak aynı ön-Hristiyanlığın aldığı savaş düzenine geçecek: Monoteist kıta batmaz bir kıta değil. Tek Tanrı'nın dini *-bazıları için geçmişte komünizmin diğerleri için bugün liberalizmin olduğu gibi-* felsefenin ve tarihin aşılmaz ufku haline gelemeyecektir. Nasıl Pagan çağın peşinden bir Hristiyan çağı gelmişse, post-Hristiyan bir çağ kaçınılmaz olarak onun ardından gelecektir. İçinde bulunduğumuz türbülanslar yeniden kıtasal bütünleşmeler döneminin geldiğine işaret ediyor. Buradan itibaren doğal olarak bir ateolojik projenin önemini görebiliriz.

ATEOLOJİYE DOĞRU GİDİŞ

Nihilizmin Spektrografi Analizi

Dönem ateist dönemi gibi gözüküyor ama sadece Hristiyanlar ve inananların gözünde. Gerçekte, bu dönem nihilisttir. Dünün ve önceki günün keskin dindarların ın en kötü olanı ve çağdaş negativiteyi Ateizm'in bir ürünü olarak göstermekte çıkarları vardır. Eski ahlâksız, dinsiz ve imansız ateist fikri hâlâ sürüp gidiyor. Lise son sınıflarda öğretilen Dostoyevski'nin *Karamazof Kardeşler*'inden alıntı "eğer Tanrı yoksa her şey serbestir" sıradanlaşmış cümlesi halen etkilerini sürdürüyor. Gerçekten de ölüm, kin ve sefalet, ağır suçlarını işlemek için Tanrı'nın yokluğunu ilan eden kişilerle bağdaştırılır. Bu hatalı tez hak ettiği gibi düzgün bir şekilde bir incelemeyi gerektiriyor. Zira bana göre doğru olan bunun tam tersidir: "Eğer Tanrı varsa, her şey serbesttir." İzah edeyim: Üç bin yıl boyunca, Eski Ahit'in metinlerinden günümüze kadar tek, şiddetkâr, kıskanç, kavgacı, hoşgörüsüz, savaşçı bir Tanrı iddiasının barıştan daha fazla kin, kan, ölüm ve sertlik yarattığına şahitlik ediyoruz... Kolonizasyon, insanların topraklarının, mülklerinin ellerinden alınması, halklar arasında kin, düşmanlık sonra otoriter ve silahlı teokrasiyi meşrulaştıran Yahudi halkın seçilmiş kavim fanatikliği... Haçlı seferleri, Engisizyon, dinler savaşı, Saint-Barthelemy katliamı, odun ateşlerinde yakmalar, *Index* yo-

luyula kitap yasaklamaları, aynı zamanda dünya sömürgeciliği... Kuzey Amerika'da etnik soykırımları, 20. yüzyıl faşizmlerine desteği, hayatın her alanında en küçük detaya kadar yüzyıllardan beri Vatikan'ın dünyevi iktidarını doğrulayan, Tanrı'nın kılıcını getirmek için geldiğini iddia eden Aziz Paul'cü bir İsa'nın veya Tapınak Tüccarları'nın Hıristiyan referansı! Kur'anın birçok yerinde kâfirleri aynı zamanda Yahudileri ve Hıristiyanları affedici Allah adına yok etmeye çağrı! İşte bu fikri derinleştirmek için birçok kulvar. Tanrı'nın varlığı yüzünden her şey serbest; onunla ve onun adına (Ne inananları n, ne din adamlarının, ne halkı n, ne de yüksek makamdakilerin hiçbir itirazı olmadan...)

Eğer Tanrı'nın varlığı Yahudi, Hıristiyan veya Müslüman biçiminden bağımsız bir şekilde, birazcık olsun insanın kinden, yalandan, iğfalden, yağmalamadan, ahlâksızlıktan, rüşvetçilikten, suiistimalden, yalan yere yeminden, şiddetten, hor görmekten, kötülükten, zalimlikten, suçtan, çürümekten, ahlâk bozukluğundan, düzenbazlıktan, sahte şahitlikten, sapıklıktan, pedofiliden, çocuk cinayetlerinden, alçaklıktan, bozulmadan, sapıklıktan esirgiyorsa; ateistler hariç *-onlar zaten öz olarak erdemsiz-* hahamlar, papazlar, papalar, piskoposlar, pastörler, hocalar ve onlarla birlikte cemaatleri tüm müminleri *-bu da bayağı sayıda insan yapıyor...* iyilik yapmak, erdemde üstün gelmek, örnek olmak ve tanrısız sapıklara ahlâkın kendi taraflarından olduğunu ispatlasınlar. On emiri sadakatle harfi harfine uygulansınlar, seçilmiş surelere itaat etsinler, yani yalan söylemesinler, yağmalama, soygun, hırsızlık yapmasınlar, ırza geçmesinler, ne sahte şahitlik yapsınlar ne de öldürsünler. Hatta en azından Manhattan'da terörist saldırı düzenlemesinler, Gazze'ye cezalandırıcı saldırılar düzenlemesinler veya pedofil papazları koruyup suçlarını örtmesinler. O andan

itibaren tüm müminlerin onların parlak, örnek davranışlarını görerek etraflarında toplandıklarını görebileceğiz! Oysa biz bunun yerine nelere şahit oluyoruz...

O halde dünya yüzeyinde tüm kötülükleri Ateizm'e mal etmeyi bıraksınlar! Tanrı'nın varlığı, bana öyle geliyor ki, tarihte barıştan, huzurdan, insan sevgisinden, günahların affından veya hoşgörüden çok onun adına yapılan savaşlara, çatışmalara, katliamlara yol açtı. Bilmiyorsam söylensin, papalar, prensler, halifeler, emirler çoğunlukla erdem yönünde çok mu parlak insanlardı? Musa, Paul ve Muhammed ard arda kendi hesaplarına öldürme, dayaktan geçirme veya yağmalama konusunda başarılıydılar. Biyografler bunu kanıtlıyor. İnsan sevgisi (!) üzerine böylesine çeşitleme az bulunur...

İnsanlık tarihi hiçbir şüpheye yer bırakmaksızın erdemsizliğin yayılmasını ve erdemin bedbahtlığını öğretir... Transandan ilahi adalet olmadığı gibi immananın³² dünyevi adalet de yoktur. Tanrı'ya inanan veya inanmayan, hiçbir insan yoktur ki, ona hakaret ettiğinden, onu önemsemediğinden, hakir gördüğünden, unuttuğundan veya ona karşı geldiğinden dolayı cezasız kalmış olsun! Deistlerin, her şeyi bilen, hiçbir şeyin gözünden kaçmadığını söyledikleri bir Tanrı'nın varlığını iddia ederek yeryüzünde kötülüğü haklı göstermek, temize çıkarmak için başvurdukları metafizik kıvırtmalar alanında işleri epeyce zahmetlidir! Deistler kendilerini daha az kör gösterirler ama ateistler daha gözü açık ve açık görüşlüdürler.

32 İmmanan: Bir varlığın kendi doğasında var olan ve onu izah etmek için dış bir prensibe ihtiyacı olmayan.

Jüdeo-Hıristiyan Bir Episteme

İçinde yaşadığımız dönem o halde ateist dönem değildir. Belki çok az olsa bile Post-Hıristiyan da değil. Buna karşılık, yaşadığımız dönem Hıristiyan, hatta görüldüğünde de fazla Hıristiyan'dır. Nihilizm, halen yerleşik Jüdeo-Hıristiyanlık ve yavaş yavaş kendini gösteren bir post-Hıristiyanlık arasında bir alanda kaydedilen türbülansların sonucu olarak ortaya çıkıyor ve tüm bunlar tanrıların yokluğunun, onların varlıkları, üremeleri, fantazilerinin çokluğu ve saçmalıkları, ölçsüzlükleri, zırvalıkları ile çakıştığı bir ortamda. Gökyüzü boş değil, tam tersine her gün üretilen ilahlarla doludur. Negativite, kokuşmuş bir Jüdeo-Hıristiyanlık ve henüz daha beşikte olan bir post-Hıristiyanlığın birlikteliği ile aynı bağlamda olan nihilizmden kaynaklanır.

Açık şekilde ateist bir çağı beklerken, karnı burnunda Jüdeo-Hıristiyan bir episteme ile hesaplaşmamız gerekiyor. Öyleki kurumlar, onu temsil edip çağlar boyunca aktaran kiralık adamlar artık onları tespit edebilir kılan bir sergi ilemeye ve görünürlüğe sahip değildirler. Dinsel pratiğin silinmesi, etiğin dine karşı görünürde otonomisi, Papa'nın çağrıları karşısında sözde kayıtsızlık, Pazar günleri boş olan kiliseler, evlilik törenleri ve dahası cenazeler için dolar... Kilise ve Devletin ayrılığı, tüm bu işaretler dinden tasası olmayan bir dönem izlenimi vermektedir.

Burada gardımızı alalım... Belki de hiçbir zaman bu görünürdeki silinme, Jüdeo-Hıristiyanlığın güçlü ve belirleyici varlığını bu derecede saklamadı. Dinsel pratiğin terk edilmesi, kayıtsızlık, inancın gerilediğine şahitlik etmez. Daha doğrusu: birinin sonu ve diğerinin kayboluşu arasındaki bağlantı bir yorum hatasıdır. Hatta dinin profesyonel kadrosunun din üstündeki tekelinin son bulmasının irrasyonelle eğilimi hürleştirdiğini ve daha bol kutsallık, dinsellik ve

akıl dışılığı daha genelleştirilmiş bir boyun eğme yarattığını düşünebiliriz.

Jüdeo-Hıristiyan kıtaların savaşçı bölüklerinin geri çekilmesi hiçbir şekilde onların iktidarını fethedilmiş ve neredeyse iki bin yıldır onlar tarafından yönetilmiş topraklar üzerindeki etkinliğini değişikliğe uğratmıyor. Toprak bir kazanım, coğrafya eski bir var olmanın ve ideolojik, mental, kavramsal, spiritüel bir kaynatmanın belirtisidir. Namevcut olsalar bile, fetihçilerin varlığı sürüp gider, zira onlar bedenleri, ruhları, vücut dokuları, çoğunluğun zihnini fethetmiştir. Stratejik olarak geri çekilmeleri, fiili somut itkilerinin sonu anlamına gelmez. Jüdeo-Hıristiyanlık arkasında her türlü mental ve sembolik alış verişin yapıldığı bir episteme, bir kaide bırakır. Ne papazsız, ne de onun gölgesi olmadan, dindarları, övgücülerini olmadan, iki bin yıllık tarih ve ideolojik hakimiyet tarafından insanlar boyunduruk altında, imal edilen, formatlanan kullar olarak yaşayıp giderler. Buradan, geçersiz olduğu izlenimi verdiği ölçüde daha da tehditkâr olan bu güce karşı mücadelenin sürekliliği ve güncelliği ortaya çıkar.

Kuşkusuz, insanların büyük çoğunluğu transsubstantion a,³³ Meryem'in bakiriyetine, günahsız, lekesiz gebeliğine, Papa'nın yanılmazlığı olgusuna ve Katolik, apostolik ve Roma kilisesinin diğer dogmalarına inanmazlar. İsa'nın bedeninin hostie³⁴ de veya kanının kutsal çanakta sembolik değil somut olarak var oluşu? Cehennem, Cennet veya ruhların arındığı Araf'ı n, onlarla ilintili coğrafyaların ve kendi mantıklarının varlığı? Vaftiz edilmeden ölen masum ço-

33 Transsubstantion a: Bir özün başka bir öze dönüşmesi. Bazı Hıristiyanlar için, İsa'nın ölümü ve yeniden hayata dönüşünü kutsayan Eucharistie ayini sırasında ekmek ve şarabın İsa'nın eti ve kanına dönüşmesi.

34 Hostie: Eucharistie ayini sırasında papaz tarafından kutsanıp müminlere dağıtılan İsa'nın reel vücudu olan mayasız ekmek.

cukların bekletildiği bir yerin varlığı? Hiç kimse, hatta ve özellikle pazar ayinlerine katılan ateşli Katoliklerin büyük bir kısmı bile, artık bu zırvalara prim vermiyor, kendini kap-tırmıyor.

O halde Katolik öz nerededir? Bir Jüdeo-Hıristiyanlık epistemesi konusunda ne düşünmeli? Bu düşünce içinde madde, gerçek ve dünya tüm bütünlüğü ihtiva etmez. Bu isme layık izah edici makamlar dışında başka bir şeyler ka-lır: bir güç, bir kuvvet, bir enerji, bir determinizm, bir ira-de, bir istem. Ölümden sonra? Hayır, tabii ki *hiçbir şey* de-ğil, ama *bir şey* kalır... Olup biteni anlamak, meydana ge-leni izah etmek için: nedenler, rasyonel ve tümdengelim zincirlemeler dizisi mi? Tamamıyla değil, bir şey mantiki seriden taşar. Dünyanın gösterisi: absürd, irrasyonel, doğa-ya aykırı, akıldışı mı? Şüphesiz ki hayır... Bir şey, doğrulu-yan, meşru kılan, anlam veren bir şey mutlaka var olmalı-dır. Aksi takdirde...

Bir şeye olan bu inanç, eksikliğinde Avrupalının hakim dine -*kralının ve onu besleyen dinine der Descartes*- ha-yata geldiği ülkenin dinine yönelmesini izah eden dayanık-lı bir batıl itikat doğurur. Montaigne, biz Akardıyalı veya Breton olduğumuz gibi Hıristiyanız der! Ve kendini ateist zanneden birçok insan farkına varmadan Jüdeo-Hıristiyan-lığın imbiğinden geçmiş bir etik, bir düşünce ve dünya gö-rüşü açığa vurur. İsa'nın mükemmeliği üzerine samimi öv-güler düzen bir papazın vaazı ile *Etika* kitabında Chris-to'yu³⁵ göklere çıkaran anarşist Kropotkine arasında bir uçurumuhatta bir hendeği boşu boşuna aranız. Ateizm her türlü Transandantın tüm araçlarla ekarte edilmesi gerektiği-ni var sayar. Hiçbir ayırım yapmadan, tavizsiz bir şekilde. O aynı zamanda Hıristiyan kazanımlarının aşılmasını en azın-

35 Christo: Mesih ve Tanrı tarafından kutsanmış İsa.

dan bir envanter yapma hakkını, erdem olarak nitelendirilen veya kesin olarak erdemsizlik kabul edilen şeylerin özgürce bir değerlendirmesini zorunlu kılar. Eski Ahit'in değerlerinin laik ve felsefi tek tek incelenmesi ve onların muhafaza edilmesi, sonra da kullanımı post-Hıristiyan bir etik üretmek için yeterli değildir. Kant; *"La Religion Dans la Limite de la Raison Simple -Basit Aklın Sınırları İçinde Din"* adlı eserinde laik bir etik önerir. Avrupa tarihinde laik bir ahlâkın oluşumunda önemli olan bu metin okunsun, orada hiç sönmeyen Jüdeo-Hıristiyan bir fonun felsefi dile getirilişini keşfederiz. Devrim biçimde, stilde, kelime dağarcığında kendi yerini işaret eder ve tavrı apaçık ortaya çıkar. Fakat Hıristiyan etik ve Kant'ın etiği birbirinden hangi konularda ayrılır? Hiçbir konuda... Kant'çı dağ Hıristiyan bir fare doğurur.

Papanın prezarvatif kullanımını yasaklama konusundaki sözlerine insanlar güler. Fakat halen birçok insan, iki yüzlülerin iddia ettiği gibi aileleri memnun etmek için kilisede evlenir. Kateşizm³⁶ okunduğunda *-en azından onu incelediğimizde...* - genelde herkes gülümsemez mi? Ama herkes sivil ölüm ilanı kaydı verir... Papazlarla ve inançları ile dalga mı geçilir? Ama iki tarafın tartüflerini³⁷ barıştıracak modern endüljanslar olan kutsamalar için onlar çağrılır; bunu talep edenler çevreleri ile uyuşmak durmundadırlar ve bu fırsatla kutsamaları yapanlar birkaç müşteriyi geri kazanır.

36 Kateşizm: Hıristiyanlıkta dini törenlerde kullanılan ritüel ve uygulamaların, duaların komünyona hazırlanan adaya retorik olarak öğretilmesini sağlayan el kitabı.

37 Tartüf: Moliere'in aynı isimli oyununun başlıca karakteri ikiyüzlü, sahte inançlı, dindar görünümlü altında herkesi aldatan sahtekâr kişilik.

İmparatorluğun İzleri

Michel Foucault, Epistemeyi diskurların donmuş bir temsil-ler üzerinde, bir dönemi kilitleyen, kristalize eden, sertleş-tiren şeylerin ve dünya vizyonunun, gerçeğin temsilinin görünmeyen etkili bir düzeneği olarak isimlendiriyordu. Jüdeo-Hıristiyan episteme, Damascus yolu üzerinde Tar-sus'lu Aziz Paul'un histeri krizlerinden, Saint-Pierre mey-danında 2. Jean-Paul'un tüm dünya televizyonlarında ya-yınlanan vaazlarına kadar bir uygarlığın ve bir kültürün tüm çarkları içinde yayılmış kavramsal, mental bir imparatorluk oluşturur. Benim sindirme, içine işleme hipotezimi resim-lendirmek için verilebilecek birçok örnekten iki tanesi: Be-den ve hukuk.

Batı vücudu Hıristiyan'dır. Jüdeo-Hıristiyan coğrafi ve ideolojik alanında eğitilmiş, yetiştirilmiş veya hizaya geti-rilmiş ateistlerin, Müslümanların, deistlerin, agnostiklerinki de buna dahil... İçinde yaşadığımız beden, mirasını yük-lendiğimiz Platoncu-Hıristiyan bedensel şema, organların sembolliği ve onların hiyerarşize edilmiş fonksiyonları, *-yü - reğin ve beynin asilliği, iç organları ile cinselliğin bayağılı - ğı, nörolog-cerrah proktokola karşı-*, ruhun spiritüelleştiril-mesi ve maddesizleştirilmesi, günahlaştırılmış bir madde ile aydınlık ruhun eklemi, suni olarak karşı karşıya getirilmiş bu iki makamın ontolojik yan anlamları, ahlâken korkulan libidinal cinsel itkisel bir tasarrufun kaygılandırıcı güçleri, tüm bunlar iki bin yıllık Hıristiyan diskurdan itibaren bedeni yapılandırır: şüphesiz anatomi, tıp, fizyoloji ama aynı za-manda felsefe, teoloji, estetik, bedenın Hıristiyan yontusu-na katkıda bulunurlar.

Kendine bakış, doktorun, medikal imaj teknisyeninin bakışı, sağlık ve hastalık felsefesi, acının algılanması, ağrı-ya bırakılan rol, dolayısıyla eczacılık; maddelerle, uyuşturu-

cularla ilişki; hastabakıcının hastaya kullandığı dil ama aynı zamanda kendinden kendine ilişki, kendi imajını bütünleştirmek ve benin fizyolojik, anatomik ve psikolojik bir idealinin yapılanması, bunlardan hiçbirisi önceden aktardığımız söylemler olmadan kendini oluşturmaz. Öyleki cerrahlık veya farmakoloji, alternatif tıp ve geçici tedaviler, jinekoloji ve tanatoloji,³⁸ acil servisçilik ve onkoloji, psikiyatri ve klinik, ontolojik enfeksiyonun semptomlarının özellikle net bir görüntüsü olmadan Judeo-Hristiyan kanununa maruz kalırlar.

Çağdaş biyotekniğin aşırı temkinliliği bu görünmez hâkimiyetten kaynaklanır. Bu konudaki laik politik kararlar, bu önemli konularda kilisenin dile getirdiği pozisyonlara aşağı yukarı denk düşer. Buna şaşkırmamak lazımdır, zira biyotekniğin etiği temel olarak Judeo-Hristiyan'dır. Kürtajın ve doğum kontrolünün yasalaştırılması, benim Faust'cu beden olarak adlandırdığım bu post-Hristiyan beden yönünde iki ilerleme hariç, batı tıbbi kilisenin çağrılarına çok yakın durur.

Vatikan tarafından hazırlanmış sağlık görevlilerinin geneteği değiştirme yasası, embriyon üzerinde deneyimleri, tüp bebek, taşıyıcı anneleri, evli olmayan veya homoseksüel çiftlerin suni döllenme yoluyla çocuk sahibi olmalarını, klonaj yeniden üretimi, aynı zamanda terapiye yönelik tedavi ile ilgilenen tıbbi, ölüm döşeğindeki hastaların doğru bilinci durduran analjesik kokteylleri, canabis türü uyuşturucu özelliği de olan bitkilerin tedavi için kullanımını ve ötenazi yasaklar. Tam tersine, geçici tedavileri ön planda tutar ve acı çekmenin selameti üzerinde ısrarcı olur: Ve sözde laik ve sahtekârca dinlerden bağımsız görünen etik komitelerinin koro halinde aldığı benzer birçok tutum.

38 Tanatoloji: Ölümü inceleyen bilim dalı.

Şüphesiz ki... Batıda, tedaviciiler hasta bir bedene yaklaşımlarında, çoğu zaman Hristiyan epistemeyi varsayan eğitimlerinden itibaren düşündüklerini, harekete geçtiklerini ve teşhis yaptıklarını bilmezler. Bilinç göz ardı edilirken mizaçların, karakterlerin ve belli bir bilincin olduğu zamanlara gönderme yapan daha eski, daha derin determinizmler dizisi hesaba dahil olur. Tedavcinin ve hastanın bilinçaltı aynı metafizik özdendir. Ateizm, görünmezliğe bürünmüş ama bedensel günlük yaşamın detaylarında hâlâ etkili olan bu formatlar üzerine bir çalışmayı gerekli kılar... cinsel bedenin ayrıntılı bir analizi ve bu konuyla ilgili tüm bir kitaba sığmayacak ilişkiler...

Cennetten Çıkma Bir İşkence

İkinci örnek: Fransa'nın adalet saraylarında, gösterişli ve göze batan dini işaretler yasaklanmıştır. Bir adalet kararı alındığında bu bir haç, dahası bir Torahsözleri veya duvarlara asılmış Kur'an sureleri altında yapılmaz. Medeni hukuk veya ceza kanunu sözde dinden ve kiliseden bağımsız olduklarını ileri sürerler. Hâlbuki Fransız yasalarında Katolik, apostolik, Roma Kilisesi'nin buyrukları ile temel olarak çelişen hiçbir şey yoktur. Mahkeme salonunda haçın olmayışı, adaletin hâkim dinden bağımsız olmasını garantilemez.

Zira adli mantığın temelleri Genesis'in ilk satırlarından kaynaklanır. Fransız Medeni Hukuku'ndaki Yahudi soy ağacının -*Pentateuque*- Hristiyan soy ağacının -*Eski Ahit*- etkilerinin kökenleri buradadır. Hukukun araç gereçleri, tekniği, mantığı ve metafiziği direk olarak ilk cennet fabulasından doğar: özgür, dolayısıyla sorumlu bir insan, yani muhtemelen suçlu. Özgür olma yeteneği ile donanmış insan, mümkün olabilecek şeyler alanında şunu veya bunu seçer-

bilir, tercih edebilir, yeğleyebilir. Her eylem o halde özgür seçimden, haberli ve aşikâr bir özgür iradedden kaynaklanır.

Özgür irade postulatı, baskıcı her operasyonun sonrasını öngörmek için zorunludur. Zira yasak meyvenin yenilmesi, itaatsizlik ve derin zevkler bahçesinde yapılmış hata, gönüllü bir eylemden ortaya çıkar. O halde, bu eylem paylamaya ve cezaya elverişlidir. Adem ve Havva günahı işlemeyebilirlerdi, zira özgür yaratılmışlardı. Fakat onlar erdemsizliği erdeme tercih ettiler. Böylece onlardan hesap sorulabilirdi, hatta günahın bedeli ödettirilebilirdi. Ve Tanrı onları cezalandırmaktan geri kalmaz.

Onları ve tüm döl döşünü utanmaya, sıkılmaya, çalışmaya, acılar içinde doğurmaya, ızdıraba, yaşlanmaya, kadınları erkeklerin boyunduruğu altına girmeye, insanlar arası cinsel ilişkilerin zor kılınmasına mahkûm eder. Buradan itibaren, bu şema üzerinden ve kutsal metinlerin ilk zamanlarında kanunlaştırılmış prensip gereği, yargıç yer-yüzünde Tanrı'nın rolünü üslenebilir...

Bir mahkeme, dini simgeler olmaksızın işlese dahi, bu metafiziğe göre harekete geçer: bir çocuğun ırzına geçen kişi özgürdür. Bu durumda ilişkiye rıza gösteren bir partner normal bir cinsellik ile artık sonsuza kadar yok olmuş kurbanlarına uyguladığı insanı sersemleten bir şiddet arasında seçim sahibidir. Çok samimi bir şekilde, ona şunu veya bunu istemesini mümkün kılacak özgür bir irade ile donanmış olarak o, şiddeti tercih eder. *-başka şekilde karar alabileceksen!* Öyle bir şekilde ki mahkemede ondan hesap sorulabilir, o belli belirsiz dinlenebilir ama her söylediği duyulmayabilir. Ve muhtemelen hoş geldin hediyesi olarak ırzına geçildiği hapisaneye gönderilebilir, bir hücrede çürümeye terk edilebilir. Ve onu içten içe kemiren hastalığı tedavi edilmeden oradan çıkarılabilir.

Bir kadın veya erkekte, pedofilik eğilim gibi tercih konusu olmayan bir beyin tümörü keşfedildiğinde onu hapis-haneye atan ve onu hayatının dörtte birini kanserle baş başa, bakımsız, tasasız bir şekilde tedavisiz bırakıp, bir hücrenin tecridine terk edilmiş birkaç mahkûmun vahşiliği ile yüz yüze bırakan bir hastane sistemini kim kabul edebilir? Kim? Cevap: Tüm adli makinayı harekete geçirenler ve onun ne olduğunu, niçin burada bulunduğunu, hangi tarzda işlediğini sorgulamadan Cennet Bahçesi'nin kapılarında bulunmuş bir mekanizma gibi işleyenler...

Kafka'nın bu "Ceza Sömürgesi" eserinde bahsi geçen işkence makinesi, saray diye isimlendirilen Avrupa mahkemelerinde ve hemen yanı başlarındaki hapisanelerde her gün, günü birlik etkilerini üretir. Sorumluluğu, dolayısıyla suçluluğu, cezayı meşrulaştıran özgür irade ve kötünün iyiye gönüllü tercihi arasında bu gizli anlaşma, Freud'un post-Hristiyan girişiminin psikanaliz ile aydınlattıklarını ve psikolojik, kültürel, sosyal, ailesel, etolojik vs. bilinçaltı termini nizmlemin gücünü bilmeyen bir büyümlü düşüncenin işleyişini var sayar.

Beden ve hukuk, özellikle kendilerini sorguladıkları, kendileri üzerine düşündükleri, laik olduklarını ilan ettiklerinde Jüdeo-Hristiyan bir epistemeden kaynaklanır.

Buna, burada yeri olmasa dahi ilgili alanların envanterini tamamlamak için pedagoji, estetik, felsefe, politika ve heyhat! Kutsal aziz üçleme: iş, aile, vatan ve birçok Eski Ahitsel dinin içlerine işlediğini gösterebileceğimiz diğer çeşitli aktiviteleri eklemek gerekir. Gerçekten cumhuriyetçi olmak için haydi biraz daha gayret...

Hristiyan Cehalet Üzerine

Bu içe işleme mantıklarının nasıl oluştuğunun bilinmeyişi, söz konusu determinasyonların bilinçaltında, bilincin haberdar ve berrak olduğu seviyelerden kaçan bilinçaltı düzeyde yayıldıklarının üstünü çizdiğimizde anlaşılabilir. Özneler ve bu ideoloji arasında karşılıklı etkileşimler, dilin dışında, açık şekilde savunulmayan simgeler olmadan kendini gösterir. Açık şekilde savunulan teokrazi dışında *-Üç ki-taptan açıkça esinlenmiş politik rejimler-* laik uygulamaların Jüdeo-Hristiyan soy ağacı, büyük ölçüde, pratisyenler, aktörler ve ilgili kişilikler de dahil çoğunluğun gözünden kaçır.

Bu sürecin görünmezliği, sadece bilinçaltı yayılma tarzından kaynaklanmaz. Aynı zamanda bu sürece katılanların birçoğunun Jüdeo-Hristiyan cahilliğini var sayar. Sıkça tam olarak bilgilendirilmemiş, hatta sadece kurumun ve onun uzantıları tarafından ideolojik taşıyıcılarca bilgilendirilmiş müminler buna dahildir. Pazar ayini hiçbir zaman bir düşünce, analiz, kültür, yayılan ve paylaşılan bilgi alanı olarak ışık saçmadı. Ne Kateşizm'de ne de diğer tek tanrılı dinlerin diğer ritüel ve kültürel uygulamaların yapıldığı anlarda.

Aynı gözlemi Ağlama Duvarı'ndaki dualar veya Müslümanların beş vakit namazları için de yapabiliriz: dua edilir, Tanrı'ya yakarışlar sürekli tekrarlanır, hafıza güçlendirilir ama zekâ değil. Hristiyanlar için, Bossuet'in³⁹ vaazları iki bin yıllık yavanlık içinde bir istisna teşkil eder...

39 Bossuet: 1627-1704 yılları arasında yaşamış, vaazları ile ünlü Fransız piskoposu. Etkili hatip özelliği ile birçok tanınmış Protestanı yeniden Katolizme geri döndürmüştür. Cenaze törenlerinde yaptığı konuşmalar Fransızcanın önemli edebi eserleri arasındadır.

Bir İbn-i Rüşd veya İbn-i Sina'ya karşılık -cahillikleri örtmeye yarayan bir bahane- hafıza ve zekâ kütliği olan ne kadar din adamı çıkmıştır acaba?

Dinlerinin yapılanması, tartışılması, üzerinde düşünülmesi, analiz yapılması, eleştirilmesi gereken icatlar, çelişkili haberlerin çatışması, polemikler, daha çok papağanlığın ve zekâyı değil hafızayı talep eden, kendini tekrarlayan ama güzelce yağlanmış bir mekaniğin yardımıyla fabulaların resiklajının yani geri dönüşümünün zafer kazandığı topluluk içinde, yoksunlukları ile gözler önüne serilirler. Duaların tek düze okunması, tekrarlanması, ezberden söylenmesi düşünmek değildir. Dua etmek de... Tam tersine aralarında uzak bir mesafe vardır.

Paul'un bir metnini bilmem kaçınıcı kez işitmek ama *Gregoire de Naziane*'i bilmemek; her sene İsa'nın kreşi⁴⁰ kurmak ve Ariyanizm⁴¹ ile İkonizm⁴² üzerine konsilin tartışmalarının arasındaki kurucu çekişmelerin ne olduğunu bilmemek; mayasız ekmekle komünyona girmek ve papanın yanılmazlığı dogmasını bilmezden gelmek; noel ayinine katılmak ve Sol Invictus'un⁴³ kutlandığı kış solstisinin, bu pagan günün Kilise tarafından kullanıldığını bilmemek; sunak önünde vaftiz törenlerine, dini nikah ve cenaze tören-

40 İsa'nın kreşi: Hristiyanlıkta İsa'nın doğumunun bir mizansenine verilen ad. Aziz Lucca'nın inciline göre İsa bir ahırda doğmuştur ve doğum sonrası konulduğu yer "kreş" kelimesinin kökeni Latince "cripia"ya konulmuştur: Hayvanların yemek yediği yer. Sonradan kreş terimi tüm ahır ifade etmiştir. Konuyu tasvir eden maketler yaygın olarak kullanılmıştır.

41 Ariyanizm: IV. yüzyılda Rahip Arius'un kurduğu ve İsa'nın Tanrılığını inkâr eden, oğul ve babanın Tanrısallığına katılmayıp, babanın bağımsızlığına savunan mezhep.

42 İkonizm: İsa ve Meryem figürleri ile Meryem'in İsa'yı emzirdiğini resmeden her türlü resim ve kabartmaların öpülme üzere taşınması.

43 Sol Invictus: Yenilmez Güneş Tanrısı.

lerine katılmak ve apocrif⁴⁴ İnciller konusunda bilgi sahibi olmamak; İsalı haçlar önünde eğilmek ve İsa'nın mahkûm olduğu farzedilen suçun cezanın çarmıha gerilmek değil taşlanma cezası olduğunu bilmemek; ve daha birçok ritle- rin ve dinsel pratiklerin fetişizasyonu nedeni ile oluşan kül- türel çıkmaz, işte dinin bir hipotetik aydın uygulanması önünde sorun teşkil eden şeyler...

Genesis'in bilmek istememeye, sadece inanmakla ye- tinmeye ve itaat etmeye, imanı bilgiye tercih etmeye, bili- me olan eğilimi reddetmeye, boyun eğmeye ve itaate olan tutkuyu kutsamaya çağrısı, tartışmanın düzeyini yük- seltmeye katkıda bulunmuyor; Littre Sözlüğü'ne⁴⁵ göre Müslüman kelimesinin Allaha ve Muhammed'e boyun eğin anlamına gelmesi; Torah'nın milimetrik buyruklarını günlük yaşamda en küçük detayları ile uygularken düşüne- bilmenin imkânsızlığı; tüm bunlar boyun eğişi akıla tercih ettiren şeylerdir... Sanki dinin daha emin bir şekilde var ol- ması ve yayılması için masumiyete, kültürsüzlüğe ve ceha- lete ihtiyacı vardır!

Diğer taraftan dini ve tarihi kültür -*özellikle dinin pro - fesyonelleri arasında*- var olduğu zaman, ismi zikredilme- yen bir cizvitci silah fabrikasının hizmetine sunulur! Yüz yıl- ların retoriği, bin yıllık teolojik sofistlikler, skolastik kılı kırk yarmaların doldurduğu kütüphaneler, bilginin bir silah gibi kullanılmasını mümkün kılar: Burada asıl tasa, namuslu ar- gümanlar getirmekten çok apolojetik⁴⁶ savunmacı, doğru-

44 Apocrif: Otantik olup olmadığı bilinemeyen.

45 Littre Sözlüğü: Fransız dilbilimci, doktor ve fizikçi Emile Littre'nin otuz yıl gibi bir sürede ortaya çıkardığı orijinal adı "Dictionnaire de la Langue Françai- se" olan sözlük.

46 Apolojetik: Katolik imanın temellerinin gerçekliğini araştırma.

layıcı tezler ileri sürmektir. Tertulian⁴⁷ tüm tarihin ve tüm referansların, polemistin ideolojik önyargılarına boyun eğdirilmesini var sayan Hristiyanlık savunması için retorik sanatını büyük ustalıkla uygulamıştır. Bir bakın “Cizvit” sıfatı ikili anlam taşır... -Cizvit papazı ve ikiyüzlü düzenbaz -

Bir Hristiyan’a, Konstantin’in Hristiyanlık dinine geçişinden beri, Kilise’nin halkı ve fakirleri ihmal ederek hâkim güçlerin kampını seçtiğini hatırlattığınızda hemen: Latin Amerika’da papazların halktan yana zenginlere karşı geliştirdikleri “kurtuluş teolojisi”ni hatırlatır ve bu teolojinin kilisenin başı Papa 2. Paul tarafından mahkûm edildiğini unuttur. Aziz Paul’cü dolayısıyla resmi Hristiyanlığın bedeni, vücudu, zevk almayı saygınlıktan düşürdüğü ve kadınları hakir gördüğü gerçeği ileri sürüldüğünde, aynı Hristiyan size karşı çıkarak, “mistik kendinden geçiş”den söz eder ve dünün bu yolunu şaşırmış mistiklerinin sonradan ermiş ilan edilerek kanonizasyon ve Papa tarafından kut-sallaştırılarak beatifikasyon⁴⁸ ve diğer seremonilerle kullanıldığını ve bu tarzda gösterilerin ilk başta Vatikan tarafından kendi kendine âşık olduğunu sanma durumuyla yani erotomanlık suçlamasıyla mahkûm edildiğini sessizce geçiştirir. Ona Amerika yerlilerinin, imanı bütün kolonizatörler tarafından ruhlarının varlığının inkâr edilerek, kutsal Katolik din tarafından soykırıma uğratılmasından bahsettiğinizde gülmekten kırılıp size “*Bartolomeo de Las Casas*”⁴⁹ der. Ve Yerlileri teorik olarak savunsa bile bu kahra-

47 Tertulian: Doğmayı her zaman bilgiden üstün tutan öğretiyi yayan 155-220 yılları arasında yaşamış Kartacalı Hristiyan.

48 Beatifikasyon: Papa’nın resmi bir kararname ile bazı Hristiyanları örnek ve erdemli insan etmesi.

49 Bartolomeo de Las Casas: Tarihçi, Dominiken papazı, Avrupa’da köleliğe ilk karşı çıkan kişi olarak bilinir. 1552 yılında yazdığı sömürgeciliği ve yerli katliamlarını eleştiren “*Yerlilerin Gözyaşları*” adlı kitabı ile ün kazanmıştır.

man papazın, Guatemelk halkının kitaplarını odun ateşlerinde yaktığını ve Siyahların davasını yerlilerinkilerle eş tuttuğunu sadece vasiyetinde yazdığını, yaşarken bu fikrini özellikle saklamayı ihmal etmediğini göz ardı eder...

Aynı mantık, bizzat kutsal kitabın içinde çelişkili metinlere, surelerle, ayetlerle ve binlerce hadisle hokkabazlık yaparak, bir önceki ayetleri geçersiz kılan ayetler ve geçersiz kılınan ayetler arasında kurnazlık yaparak, onlara anlam vermeye ve tutarlılık sağlamaya çalışan Kur'an kanunlarının yorumcularına -*ayetullah* ve *mollalar*- ruh verir. Onların dikkati, Kur'an'ın sayfaları arasına serpiştirilmiş Yahudi ve Müslüman olmayanlara duyulan kin duygusuna mı çevrildi? Müslüman olmayanların yaşama ve korunma hakkını belli belirsiz mümkün kılan uygulamalardan bahsederler. Ama bu korumanın sadece akçeli bir verginin yani cizye'nin ödenmesinden sonra gerçekleştiğini söylemekten özellikle itina ederler. Bu uygulama, kendini haraca bağlayan bir mafyaya boyun eğen kişinin mafyamsı bir şekilde koruma altına alınmasına benzer bir uygulamadır.

Bu unutmalar, bu enformasyonun kaybolup gitmesi, bu zekâdan çok itaat kültürüne boyun eğiş, dini, resmi öğretiyi, her türlü metafizik ve sosyolojik soslara belli belirsiz karıştırılabilecek solgun bir örneğine çevirip otantik içeriğini boşaltır. Kendilerini Marksist zannedip, sınıf savaşını inkâr edenler ve sonra da Proletarya Diktatörlüğünü geçersiz ilan edenlerin tarzıyla, birçok Yahudi, Hristiyan ve Müslüman derlemeler, külliyat içinden kendilerince uygun gördüklerini ele alarak oluşturdukları bir oyun kuralı ve dinin bütünlüğünün zararına, cemaatçi bağlılık içinde, ısmarlama bir ahlâk üretirler. Ve buradan aynı zamanda hâkim epistemeyi güçlendirmeyi sağlayabilmeye yönelik, dini uygulamaların görünür bir şekilde ortadan kayboluşunun iki yön-

l  hareketinin ortaya çıkışını görebiliriz. Hristiyan Ateizm de böyledir...

Hristiyan Ateizm

Uzun zaman ateist, papazı noktası noktasına ters yüz ederek hareket etti. D  manı tarafından b y lenmi  Tanrı'nın ret isi, ondan sıkça kendi birçok tiklerini ve hatalarını ödünç aldı. Hâlbuki ateist i klerikalizm⁵⁰ ilgimizi hiç çekmez. Özgür d  ncenin  apelleri, üçüncü cumhuriyet döneminin modeli üzerinden papaz sınıfı, Mason locaları kadar proselit⁵¹ olan ulusalcı birlikler dikkatimizi çok da hak etmez. Artık, Deleuze' n⁵² sakın Ateizm olarak adlandırdığı, yani, negasyonun veya Tanrı savaşının daha az statik tasasından çok, mücadele sonrası yapılandırmaya yönelik pozitif bir önermeye açılan dinamik bir metodu hedeflemek söz konusudur. Tanrı'nın negasyonu, kendi ba ına bir amaç değildir, fakat post-Hristiyan açık ve net şekilde laik bir etiği hedeflemek için bir araçtır.

Post-Hristiyan Ateizm'in çevresini çizmek için bugün hâlâ a mamız gereken konunun üstünde duralım: Hristiyan Ateizm, veya tanrısız Hristiyanlık. Bir kez daha ne ga-

50 Klerikalizm: Dinin ve din kurumlarının toplum hayatının çeşitli kesimlerindeki yerini güçlendirmeyi amaçlayan toplumsal, ekonomik akım.

51 Proselit: Latince de bir ülkeye yeni gelen anlamındaki proselytus teriminden gelir. Yeni Ahit'te paganizmden Yahudili e yana ıp Hristiyanlı a geçenlere verilen addır. Proselitizm kendi dinine insan kazandırmak amacıyla aşırı çaba göstermeye denir.

52 Gilles Deleuze: 1925-1995 yılları arasında ya amı  bir filozoftur. Kendi  zg n d  ncesini oluştururken Spinoza, Leibniz, Hume, Kant, Nietzsche, Bergson ve Foucault  zerine monograflar yayımlarken, bu filozofların geleneksel felsefe tarihi izle indeki konularına ve bu izlek dahilinde yorumlanmalarına radikal eleştiriler getirmiştir.

rip bir hayali kuruntu! Tanrısız Hıristiyan aynı zamanda Hıristiyan değerlerin mükemmelliğini ve evanjelik ahlâkın aşilamayacağını ileri süren bir Tanrı negatörünü nitelendiriyor. Onun işlevi, ahlâk ve aşkınlığın ayrımını var sayar: iynin, Tanrıya, göğge veya kavranabilir bir demir atmaya ihtiyacı yoktur. O, kendi kendine yeterlidir ve immanent bir gerekliliğe bağılıdır, bir nevi bir oyun kuralı, insanlar arasında iyi ilişkiler kuralı bir düstur önermek.

Teoloji, ahlâkın soy ağacı olmaktan çıkıyor, nöbeti felsefeye bırakıyor. Jüdeo-Hıristiyan okuma dikey bir mantık var sayar -aşağıda insanlardan, değerlerin üst noktasına doğru- Hıristiyan Ateizm hipotezi yatay bir sergilemeyi ilan ediyor: rasyonel olarak deductible⁵³ olanın dışında gerçek ve duyumlar dünyasından başka bir alanda hiçbir düzenleme yoktur. Tanrı yoktur, erdemler bir vahiyden kaynaklanmazlar, gökten inmezler, fakat faydacı ve pragmatik bir netleştirmeden ortaya çıkarlar. İnsanlar kendi kanunlarını kendileri yaparlar ve bunun için, dünya dışı bir güce çağrıda bulunmaya ihtiyaçları yoktur.

Dünyanın immanan yazılımı, Hıristiyan ateisti inançlı Hıristiyan'dan ayırırken ortak değerlere dokunmaz. Papaz ve felesefeci, Vatikan ve Kant, İnciller ve Pratik aklın eleştirisi, Teresa Ana ve Paul Ricoeur,⁵⁴ Katolik insan sevgisi ve Luc Ferry'nin⁵⁵ Tanrı-İnsan kitabında açıkladığı aşkın hümanizm, Hıristiyan etik ve Andre Comte-Sponville'in büyük

53 Deductible: Çıkarılabilir, düşürülebilir.

54 Paul Ricoeur: 1913-2005 yılları arasında yaşayan Fransız filozof. Ününü, felsefede büyük ölçüde rasyonellik öncesi işaret ya da simgelerde içerilen anlamı yorumlamaktan oluşan hermeneutik yöntemini özgün bir biçimde geliştirmiş olmaktan alan Ricoeur, sağlam ve yetkin bir sentez yaratmıştır.

55 Luc Ferry: Eski Fransız Milli Eğitim Bakanı. Ferry, çalışmalarında günümüzde birbirine koştur iki süreç gözlemlendiğini savunur. Bunlardan ilkinde "tanrısallığın insanlaşması" ikincisine ise "insanın tanrısallaşması" adını verir. Ona göre

erdemleri manevralarını aynı ortak zeminde yaparlar: İyilikseverlik, ölçülülük, acıma duygusu, bağışlayıcılık, alçak gönüllülük, fakat aynı zamanda da insan sevgisi ve günahların affı, bir yanağa vurulunca diğer yanağı uzatma, bu dünyanın malına değer vermemek, iktidarı, şan şöhreti, gerçek bilgeyi yolundan ayıran sahte değerler olarak elinin tersi ile itmek, açıkça en azından teorik olarak açığa vurulan seçimlerdir.

Çoğu zaman, bedeninin Paul'cü kinini, onun arzuları, istekleri, zevkleri pülsiyon ve tutkuları reddini terk eden, İncil'e geri dönüşü savunan, cinsel ahlâk sorunları konusunda yaşadıkları çağa Tanrılı Hristiyanlardan daha uyumlu olan bu Hristiyan ateistler, Kant'a, hatta Spinoza'ya dönüş iddiası ile çağımızın nihilizmine çare olarak post-Hristiyan bir çaba yerine, İsa'nın mesajının ve içeriğinin laik, immanent bir yeniden okuyuşunu göz önünde tutarlar. Yahudi kıtadan gelen, Vladimir Jankelevich -*"Erdemler Üzerine" inceleme kitabına bakınız*- Emmanuel Levinas -*diğer "İsa'nın Hümanizmi veya Totalite" ve "Sonsuza Tanıklık" kitabı* - *nı okuyunuz*- ve aynı zamanda günümüzde Bernard Henry Levy -*"Tanrı'nın Vasiyeti"* - veya Alain Finkielkraut -*"Sevgi'nin Bilgeliği"* - bu Tanrısız Jüdeo-Hristiyanlığa modellerinin bir kısmını sağlarlar.

Post-Modern Bir Ateizm

Onu böyle nitelendirmek, tumturaklı olmaksızın, bu Hristiyan Ateizm'in aşılması, otantik bir ateist Ateizm'i öngörmeyi mümkün kılar. Bu Tanrı'nın ve ondan çıkan değerle-

re, ilk süreç günümüzün kültür tarihi, dinin teorik ve pratik içeriğinin hümanizmin diline çevrilmesinden ibarettir. İkinci süreç ise günümüz insanının konumunu belirleyen özerk bireyciliğin içinde aşkınlığın kendini göstermesidir.

rin bir kısmının negasyonunu ifade etmek için ve şüphesiz ki aynı zamanda episteme değişimi gerçekleştirmek için, sonra da ahlâkı ve politikayı başka bir oturtmalığa yerleştirmek, nihilist de değil ama post-Hristiyan başka bir oturtmalığa yerleştirmek için, neredeyse bir pleonazm⁵⁶ teşkil eden bir terim kullanıyoruz. Kiliselere çeki düzen vermek ya da yıkmak için değil ama başka yerde, başka bir şekilde, bunca zaman hizmet vermiş entelektüel olarak yerleşip yaşamaya devam etmek istemeyenler için başka bir şey inşa etmek gerekiyor.

Post-Modern Ateizm bir ahlâk oluşturmak için, teolojik ama aynı zamanda bilimsel referansı yıkıyor. Ne Tanrı ne bilim, ne anlaşılabilir bir gökyüzü ne matematik önermelerin düzenlemesi, ne Thomas d'Aquin ne Auguste Conte veya Marx, ama felsefe, akıl, yararlılık, pragmatizm, kişisel ve toplumsal hedonizm, saf immanence zemininde, Tanrı tarafından Tanrı için değil, insanların kaygılarını gözeterek, onlar tarafından onlar için, saf immanence zemininde yol almak için bir o kadar çağrı.

Dinci ve geometrik modellerin aşılması, tarihte Anglo-sakson Jeremy Bentham⁵⁷ -*"Deontoloji"* kitabını tekrar tekrar okuyun!- veya onun öğrencisi John Stuart Mill⁵⁸ tarafından gerçekleştirildi. Her ikisi burada ve şimdi entelektüel yapılar iskeleleri kurarlar, daha gösterişsiz ama yaşanabilir

56 Pleonazm: Eski Yunancada "pleonasmós -aşırı bolluk, abartı-" kelimesinden gelir. Bir durumu sürekli tekrarlayarak, abartılı bir şekilde vurgulama anlamındadır. Örneğin; "Onu gördüm, gözlerimle gördüm."

57 Jeremy Bentham: 1748– 1832 yılları arasında yaşamış İngiliz filozof, hukukçu ve toplum reformcusu. Faydacılığın kurucusu olarak da bilinir, liberalizmin gelişimine büyük katkı sunmuştur.

58 Stuart Mill: 1806-1873 yılları arasında yaşamış İngiliz filozof, politik ekonomist. Düşünsede büyük farklılıklar olsada Jeremy Bentham'ın kurduğu faydacılık akımının savunucusu.

yapılar hedeflerler: yaşanamaz, uygulanamaz, mesela Alman idealizminin yapıları gibi görülmesi hoş devasa katedraller değil ama gerçekten yaşanabilecek yapılar.

İyi ve Kötü, bir dinde sadakat veya sadakatsiz kavramları ile üst üste çakıştığından değil, fakat yararlılıklarına ve mümkün olduğu kadar büyük çoğunluğun mutluluğuna göre varlar. Hedonist sözleşme *-daha fazla immanent olan bir şey düşünülemez-* her türlü intersubjektiviteyi⁵⁹ meşru kılar, düşünce ve eylemi koşullandırır, Tanrı'dan, dinden ve papazlardan tamamıyla vazgeçer. Bir cehennem ile tehdit etmeye veya cenneti vadetmeye hiçbir ihtiyaç duymadan, iyi, adil ve doğru davranışlara davet için ölüm sonrası bir ödüllendirme ile cezalandırma ontolojisini yapılandırmayı gereksiz kılan, transandan yükümlülükleri ve cezalandırmaları olmayan bir etik oluşturulmalıdır.

Ateolojinin Prensipleri

Ateoloji kendine üç görev atfeder: önce *-ikinci bölüm-* üç tek tanrılı dini yıkmak, tarihi ve coğrafi çeşitliliklerine, yüzyıllardan beri üç dinin başoyuncularını harekete geçiren kine, Musa yasasının, İsa'nın söylediklerinin ve peygamberin sözlerinin yüzeyde görünürde indirgenemez alt edilemezliğine, bu aynı ve tek tema ile on yüzyıldan fazla bir süre içinde gerçekleştirilen bu üç varyasyonun değişik soy ağacı zamanlarına rağmen, fon hep aynı kalmıştır. Sadece derece varyasyonları vardır, doğaları aynıdır.

Tamı tamamına, bu fon hakkında ne söyleyebiliriz? Kendilerini Tanrı'nın sözünün varisleri ve yorumcuları *-ra -*

59 Intersubjektivite: Kant'ın bu felefi kavramına göre insanlar, kendi yargılarında başkasının düşüncesini değerlendirebilmeyi düşünen öznelere.

hipler sınıfı, din adamları- olduklarını iddia eden insanlar tarafından tarihte şiddet kullanarak empoze edilmiş bir kin serisi: Monoteistlerin, ona karşı itaat ve boyun eğişi tercih ettikleri zekâyâ duydukları kin, thanatofilik⁶⁰ ve sarsılmaz bir tutkuyla katmerleşmiş hayata duyulan kin; anlam, gerçeklik, eminlik ve mümkün ahret mutluluğunun tek haziyesi olduğu iddia edilen öbür dünya karşısında, sürekli değersizleştirilen dünya yaşamına duyulan kin. Sonsuz, ölümsüz ve ilahi ruhun, her türlü kalite ve tüm erdemlerle donandığı süslenmesine karşın, en ufak detaylarında bile değersizleştirilen, bozulabilir bedene duyulan kin; nihayet kadınlara, özgür ve üç monoteist dinin ortak arketipi⁶¹ olan antikör Melek adına, serbestleştirilmiş cinselliğe duyulan kin.

Monoteizmlerin immanent ve mümkün olduğunca sevinç kaynağı olması gereken hayat karşısındaki tepkiselliğinin sökülüp alaşağı edilmesinden sonra, Ateoloji, her zaman onlara tam yetkinin terk edildiği falsifikasyon,⁶² kolektif histeri, yalan, fiksiyon ve mitosları var sayan prensipler üzerinde nasıl oluştuğunu, yerleştiğini ve kök saldıgını incelemek için üç monoteizmden özellikle biriyle hesaplaşabilir. Çoğunluk tarafından birçok hatanın düzenli yinelenmesi, sonuçta güçlü kişilikler için en ciddi tehlikelerle karşı karşıya kalma riski altında *-dünün Hristiyanlarının odun ateşleri, bugünün Müslüman fetvaları-* onlara dokunulması yasak olan bir gerçekler külliyyatının ortaya çıkmasına neden olur.

Bir mitolojinin nasıl üretildiğini, imal edildiğini anlamaya çalışmak için, Hristiyanlığın dekonstrüksiyonunu önere-

60 Thanatofilik: Ölüm severlik.

61 Arketip: İlk örnek, asıl numune, özgün model.

62 Falsifikasyon: Uydurma.

biliriz -3. bölüm-. Gerçekten, İsa'nın inşası, tarih içinde bir veya iki yüzyıllık bir süre boyunca tespit edilebilir anlara indirgenebilen davanın ihtiyaçlarını karşılamak için bir imalat eyleminden kaynaklanır: Olağanüstü olanı katalizleyen, o zamanın millenarist, kahinsel ve apokaliptik⁶³ karanlık kıyamet özlemlerini, adı İsa konan bir konseptüel yani kavramsal bir kişilikte toplayan bir figür dahilinde, bir dönemin histerisinin kristalleşmesi; bu fiksiyonun metodolojik ama hiç de tarihsel olmayan varlığı; nevrozunu idare etmekle uğraştığında, kendini Tanrı tarafından yetkilendirilmiş sanan Tarsus'lu Paul tarafından gerçekleştirilen bu fabulanın promosyon çalışmaları ve şişirilmesi; onun, dünya kinine dönüştürülmüş kendine olan kini; tüm Akdeniz havzasına yayılmış bir kişiliğin motoru haline dönüşmüş kendi iktidarsızlığı, hıncı, kendi kullandığı deyimle bir düşüğün; o dönemde binlerce tarikat arasında tarikat boyutuna ulaşmış bir adamın mazoşist tasarrufu. Tüm bunlar, din konusunda birazcık olsun düşündüğümüzde, eski ve yasaklanmış bir eylemi yeniden harekete geçirmek için itaati ve boyun eğişi reddetmekten ortaya çıkar: Bilgi ağacının yasak meyvesinden tatmak...

63 Apokaliptik: Apokalips; Eski Yunancada örtünün kalkması, çıplak gerçeği açıklama anlamına gelen apokalupsis kelimesinden gelir. İncil'in en son kitabının adıdır. Yuhanna bu kitapta zamanın sonunda, kıyamet gününde olacakları anlatır: Tanrıyı, Tanrı'nın tahtını ve etrafındaki melekleri gördüğünü anlatan Yuhanna Tanrı'nın elinde yedi mühürlü dünyanın bin yıllık yersel tarihini ihtiva eden bir kitap bulunduğunu söyler ve bu mühürleri açabilecek tek güç İsa'nın kendisidir. Gökyüzünde Şeytan'ın isyanı sonucu kötülük başlar ve oradaki savaş yeryüzünü de kasıp kavurur. Sonraki bölümlerde Şeytan'ın hakim olduğu krallıkları ve başlarına gelenleri anlatan kitap kötülüğün nasıl yok edildiğini izah eder. İsa'nın yeryüzüne geri gelişinden önce, kötülüğün hakimiyeti ortasında azizlerin adaletinin tasvirinden sonra millenium anlatılır: yeni Kudüs'ün, yeni dünyanın yaratılışı ve İsa'nın bin yıllık hükümdarlığı.

Hıristiyanlığın bu dekonstrüksiyonu, şüphesiz ki fiksiyonun imalatının parçalarının sökülüp araştırılmasını öngörür, fakat aynı zamanda bu nevrozun dünyasal gelişiminin de analizini var sayar. Bu nedenle Konstantin'in tarihi saf oportunist nedenlerle bir tarikat dinine politik katılımının tarihi değerlendirmelerini de yapmak gerekir. Sonuç olarak, bir avuç illümineyle sınırlı bir pratiğin emperyal oluşumu daha net hale gelir: ezilen ve azınlık statüsünden Hıristiyanlar, onlardan biri olmuş bir imparatorun müdahalesi sayesinde ezen ve çoğunluk statüsüne geçerler.

Bir Konsilden itibaren kendisini 13. havari olarak ilan eden Konstantin, Hıristiyan olmayanlara karşı çok sert yasalar getirir ve sistematik olarak kültürel farklılıkların kökünü kazıma politikası uygulayan bir totaliter imparatorluk kurar. Odun ateşleri ve kitap yakmalar, fiziki kısımlar, mallara el koyma, zorla ve baskı altında sürgüne göndermeler, cinayetler, şiddet uygulamaları, pagan yapıların yıkılması, kutsal kült alanlarının ve kutsal nesnelerin ayaklar altına alınması, kütüphanelerin yakılması, antik dini yapıların Hıristiyan yapılara mimari dönüştürülmesi veya yolların toprakla doldurulmasında kullanımı, vs.

Birçok yüzyıl boyunca, yetki ile donanmış spiritüel güç, dünyevi güç ile iç içe girer. Burada -4. bölüm- kendisi sessiz kalan, dolayısıyla papazların konuşturduğu Tanrı'nın sözde iktidarının politik ve pratik talep edilmesini var sayan teokrasinin dekonstrüksiyonu gerekir. Tanrı adına onun sözde hizmetkârları aracılığı ile Gök, ona hoş görünmek için dünyada ne yapılması, ne düşünülmesi, ne yaşanması ve uygulanması gerektiğini buyurur! O'nun sözünün taşıyıcıları olduklarını iddia eden aynı kişiler, O'nun adına gerçekleştirilen eylemler hakkında ne düşünülmesi gerektiği üzerine yorum yapmakta yetkili olduklarını ileri sürerler...

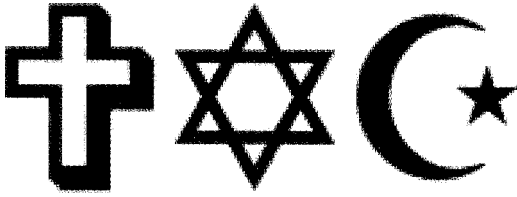
Teokrazi kendi ilacını demokraside bulur: halkın iktidarı, Tanrı'nın taraftarları olduğunu ilan edenlerin, Tanrı adına yargı makamına yerleşmesine karşı vatandaşların immanent egemenliği... Tann adına, tarih şahitlik eder, üç monoteizm yüzyıllar boyunca inanılmaz kan nehirleri akıtırlar! Savaşlar, cezalandırıcı saldırılar düzenleme, cinayetler, sömürgecilik, etnosidler, genosidler, haçlı seferleri, engizisyonlar ve bugün dünya çapında hiper-terörizm...

Monoteizmlerin dekonstrüksiyonu, Jüdeo-Hıristiyanlığın, aynı zamanda tabii ki İslâm'ın mitos karakterlerini ortaya çıkarmak, sonra da teokrazinin parçalarını söküp incelemek, işte ateoloji için üç başlangıç şantiyesi. Nihayet, yeni bir etik veri için çalışmak ve Batı'da beden bir ceza olarak görülmesinin son bulduğu, dünyanın gözyaşları vadisi, hayatın bir felaket, zevkin günah, kadınların Tanrı'nın laneti, zekânın kendini beğenme, cinsel hazzın bir cehennem azabı olarak görülmediği post-Hıristiyan gerçek bir ahlâkın şartlarını oluşturmak için elimizde epeyce malzeme vardır.

Buna şu andan itibaren ölüm pülsiyonundan çok hayat pülsiyonu ile büyülenmiş bir politikayı da ekleyebiliriz. Diğerini, orada kendini bir düşman, rakip, silinmesi, küçültülmesi ve boyun eğdirilmesi gereken bir farklılık olarak düşünmeyecektir. Tam tersine şimdi ve bu dünyada, Tanrı'nın veya tanrıların gözetimi altında değil de en radikal immanens altında bir entersubjektivitenin⁶⁴ şansı olarak değerlendirecektir. Öyleki, Cennet Gökte bir fiksiyon olmaktan çıkıp, yeryüzünde aklın ideali halinde işlev görecektir. Biraz da hayâl kuralım...

64 Entersubjektivite: Öznelerarasılık.

İkinci Bölüm

MONOTEİZMLER

ZORBALIK VE ÜST DÜNYALARIN KULLUĞU

Monoteizmin Kara Gözü¹

Tanrı'nın el değmemiş hayvanlarını biliriz. Dinlerden zarar görmemiş, buhuru ve kutsal ekmeği, diz çökmeleri ve duaları bilmezler. Onları, yıldızların veya papazların karşısında vecd halinde görmeyiz. Ne katedraller, ne tapınaklar inşa ederler, onlar hiçbir zaman fiksiyonlardan dua edip yardım dilenmezler. Spinoza ile birlikte, eğer kendilerine bir Tanrı yaratacak olsalar, onu kendi suretlerine göre imal ederlerdi diye düşünelim: Eşekler uzun kulakları ile filler hortumları, arılar iğneleri ile. Aynı şekilde insanlar, tek bir Tanrı'yı yaratmayı akıllarına koyduklarında, onu kendi suretlerine göre üretirler: Şiddetkâr, kıskanç, intikamcı, kadındüşmanı, saldırgan, zorba, hoşgörüsüz. Her şeyi söylemek gerekirse, ölüm pülsiyonlarını, karanlık yönlerini yontularlar ve ondan kendilerine doğru tüm hızıyla fırlatılmış bir makine oluşturlar...

Zira sadece insanlar üst dünyalar, Tanrı/Tanrılar yaratırlar: sadece onlar secdeye varırlar, kendilerini aşağılar, alçaltırlar; sadece onlar hayâl ürünü masallar anlatır ve kendi kaderleri ile göz göze gelmekten sakınmak için, kendi ça-

¹ Monoteizmin Kara Gözü: Oyun dünyasında kara göz herhangi bir yerde, bir dönemde neler olup bittiğini görmeyi mümkün kılan yuvarlak ve çok güçlü bir büyümlü nesne.

balarıyla ürettikleri hikâyelere inanırlar; sadece onlar bu fiksiyonlardan itibaren, kendisi ile birlikte tehlikeli birçok aptallık, budalalık ve yeni kaçamakları sürükleyen bir taşkınlık, coşkunsuluk yaratırlar; sadece onlar, Gribouille Prensib'ne göre yani her şeyden çok kaçmayı istedikleri şeyin gerçekleşmesi için ateşli bir şekilde çalışırlar: Ölümün...

Kaçınılmaz son olan ölüm ile yaşamak, onlara yaşanmaz mı görünür? Hemen düşmanı, yaşamlarını yönetmeye çağırmak için tedbir alırlar, zamanı geldiğinde ölümün daha kolay olacağını zannedip, biraz, düzenli olarak, her gün ölmeyi isterler. Üç monoteist din, günün birinde zaten ölüme rıza göstereceğiz bahanesi ile burada ve şimdi yaşamdan vazgeçmeye davet edip yeryüzünde dolu dolu yaşamayı, zevk almayı engellemek için fiktif bir öteki dünyaya övgüler düzerler. Onların yakıtı nedir? Ölüm pülsiyonu ve bu tema üzerine eni sonu gelmeyen çeşitlemeler.

Garip bir paradoks! Din, herhangi birimizin kolayca keşfettiği, herkesin bir gün öleceği, dünyadaki yaşamının sınırlı olduğu, her var oluşun iki hiçlik arasında kısa bir dönem için yaşama dahil olduğu gerçekliğinin yarattığı ontolojik boşluğa cevap verir. Fabulalar süreci hızlandırır ve gökteki sonsuzluk adına dünyada ölümü yerleştirir. Bundan dolayı, elimizde tuttuğumuz tek hazineyi: sonlu olduğu gerekçesiyle daha yumurtada yok edilen bir var oluşun yaşayan canlı maddesini ziyan eder. Hâlbuki ölmek zorunda kalmamak için var olmamak; işte kötü hesap budur. Zira bu ölüme bir defa vermekle yetineceğimiz diyeti iki defa vermek anlamına gelir.

Din, ölüm pülsiyonundan kaynaklanır. Bu varlığın bağrına yerleşmiş garip kara güç, var olanı yok etmeye çalışır. Nerde bir şeyler yaşıyorsa, orada yayılıp serpilir, titrer, kırmıldar, hareketi durdurmak, akıntıları sabitleştirmek iste-

yen denge için gerekli bir karşı-gücü harekete geçirir. Canlılık, kendine geçiş yolları açtığı, galeriler kazdığı zaman, ölüm hareketlenir, bu onun yaşam tarzı, var oluş şeklidir. Her şeyi yıkmak için var olma projelerini yerle bir eder: Dünyaya gelmek, ölümlü varlığı keşfetmektir; ölümlü varlık, yaşamın günü birlik hesaptan düşüşünü yapmaktır. Sadece din, bu hareketi engellendiğimiz izlenimini verir: Gerçekte ise onu hızlandırır...

Kendine karşı çevrilmiş ölüm pülsiyonu, intihar eğilimlerini, kendini tehlikeye atmak gibi tüm riskli davranışları doğurur; başkasına doğru yönlendiğinde, saldırganlık, şiddet, suç ve cinayete sebep olur. Tanrı'nın dini, bu hareketlerle uyum içindedir: O, kendine kin duyma, bedeni hor görme, zekânın değersizleştirilmesi, vücudun göz ardı edilmesi, dışarıya açılmış subjektiviteyi reddeden her şeye değer verilmesi yönünde işlev görür; başkasına doğru yansıtılarak, hor görmeyi, kötülüğü, ırkçılığı, yabancı düşmanlığını, sömürgeciliği, savaşları ve sosyal adaletsizliği körükler. Tarihe bir göz atmak, sefaleti ve eşi olmayan Tanrı adına dökülmüş kan dalgaları gerçekliğini görmemize yeter...

Aynı soy ağacı ölüm pülsiyonu ile hareket eden üç monoteizm, kimliksel bir sürü hor görmeyi paylaşırlar: Akıla, zekâyâ duyulan kin; özgürlüğe karşı kin; eşsiz olanın adına tüm kitaplara duyulan kin; yaşama duyulan kin; cinsiyete, kadınlara ve zevke karşı kin; kadınsı olana kin; bedene, arzulara, pulsionlara karşı duyulan kin. Tüm bunların yerine, Judaizm, Hristiyanlık ve İslâm, iman ve inancı, itaat ve boyun eğişi, ölüm ve öteki dünya için tutkuyu, cinsiyetsiz meleği ve iffetliliği, bakiriyeti ve monogamik sadakatı, ev kadını ve anayı, ruh ve tını savunurlar. Yani çarmıha gerilmiş yaşamı ve övgüler düzülen hiçliği savunurlar desek daha doğru olur...

Zekânın Üstüne Çullanma

Monoteizm, öncelikle ve özellikle, ayrı olanı birleştirme sanatının tanımladığı bir ulvi erdem olan zekâdan nefret eder. O beklenmedik ama gerçek olan nedensellikleri mümkün kılar: rasyonel, ikna edici, muhakeme üzerine dayanan izahlar üretir; uydurulmuş her fiksiyonu reddeder. Onunla birlikte, efsaneler ve çocuklar için masallardan sakınırsınız. Ölümünden sonra cennet, selamete ermiş veya lanetlenmiş ruh yoktur; her şeyi bilen ve her şeyi gören Tanrı yoktur: Doğru ve nedenlerin sırasına göre yönlendirilmiş zekâ önsel olarak ateisttir ve her türlü büyü düşüncesini önler.

Musa Kanunu'nun, İsa'cı ve Kur'ancı klonlarının boş sözlerinin savunucuları, dünyada negativitenin kökeni üzerine aynı masalı paylaşırlar: Torah ve Hıristiyan Eski Ahit'inde ortak bölüm Genesi's'inde (III, 6)² ve Kur'an'da (Bakara 36)³ şeytanın itaatsizliğe kışkırttığı zaman, Tanrı'nın yanına yaklaşılmasına yasak koyduğu bir ağacın olduğu Cennette, Adem ve Havva'nın aynı hikâyesini buluruz. Eski Yunan efsanesi Pandora'nın monoteist versiyonu olarak, ilk kadın kaçınılmaz olarak tamir edilemeyecek günahı işler ve onun bu eylemi tüm dünyaya kötülüğü saçar.

Normal zamanda masallar ve ayakta uyutan hikâyeler serisine dahil edilmeye layık bu öykü, uygarlıklar üzerinde önemli sonuçlara neden oldu! Kadınlara ve bedene duyulan kin, suçluluk duygusu ve günah çıkarma arzusu, imkân-

2 Genesis III, 6: Kadın ağacın güzel, meyvesinin yemek için uygun ve bilgelik kazanmak için çekici olduğunu gördü. Meyveyi koparıp yedi. Yanındaki kocasına verdi. Kocası da yedi.

3 Bakara 36: Bunun üzerine şeytan onları oradan kaydırды, ikisini de bulundukları o bolluk içindeki yerden çıkardı. Biz de: "Haydi kiminiz kiminize düşman olarak inin ve yerde bir zamana kadar kalıp nasibinizi alacaksınız" dedik.

sız bir onarım ve zorunluluk karşısında boyun eğiş, ölüm karşısında büyülenme, ızdırab tutkusu, ölüm pülsiyonunu harekete geçirmek için bir o kadar etken teşkil eder.

Bu tarihin dosyasında ne var? İlk çift ile Bilgi Ağacı'nın meyvesinden yemelerini yasaklayan bir Tanrı. Biz tartışmasız bir şekilde, metaforun içindeyiz. Bu hikâyeyi cinselleştirmek için, kilisenin pederlerine ihtiyacımız var, zira metin çok açık: bu meyveyi yemek, gerçekleri göz önüne çıkarıyor ve iyiliği kötülükten ayırt etmeyi, dolayısıyla Tanrı'nın benzeri olmayı mümkün kılıyor. Bir ayet, zekâyı elde etmek için, arzulanan bir ağaçtan bahsediyor (Genesis III, 6). Tanrı'nın diktasını dikkate almamak, bilgiyi itaata, boyun eğmek yerine öğrenmeyi istemeyi tercih etmektir. Başka bir şekilde söyleyelim: Dine karşı felsefeyi yeğlemek.

Zekânın yasaklanması ne anlama gelir? Bu harikulade bahçede istediğimiz her şeyi yapabiliriz, ama zeki *-Bilgi Ağacı-* ne de ölümsüz *-Yaşam Ağacı?-* olabiliriz. Tanrı, o halde, insanlara hangi kaderi layık görür: aptallığı ve ölümlülüğü mü? Bu takdirde, yarattıklarına böyle bir hediye sunan bir Tanrı tasarlamamız gerekir... O halde, Cennette, o kritik anın sonuçlarını hemen kavrayamayan Adem'e karşılık, ölümlülük pahasına zekâyı yeğleyen Havva'yı kutlayalım: gamsız aptalın sonsuz yüce mutluluğu!

Kadıncağzı ulu meyveyi dişlediğinde, bu zavallılar neyi keşfederler? Gerçeği. Sadece gerçeği, başka bir şeyi değil: Çıplaklığı, doğal yanlarını, ama aynı zamanda ve bilginin bu taze kazanımından itibaren kültürel yanlarını, en azından incir yaprakları ile *-üzüm yaprakları değil-* oluşturdıkları örtü yolu ile onun ihtiva ettiği henüz gerçekleşmemiş gücünün potansiyalitelerini ortaya çıkarırlar. Ve daha da fazlası: güncel yaşamın katılığını, her kaderin trajik yanını, cinsel farklılığın katılığı, sonsuza kadar erkek ve kadını ayı-

ran derin bir uçurum, yıpratıcı bir çalışmadan sakınmanın imkânsızlığı, sancılı bir hamilelik ve emperyal ölüm. Onları özgürlüklerini verdikten sonra ve sonsuz yaşama ulaşmayı mümkün kılan tabuya ve yasağa uymamanın yani transgresyonun eklenmesinden sakınmak için *-zira hayat ağacı bilgi hayatı ile yan yanadır-* tek olan ve kararlı şekilde iyi, yumuşak, sevecen, cömert Tanrı, Adem ve Havva'yı Cennetten kovar. O zamandan beri aynı noktadayız...

Bir numaralı ders: Eğer imanın illüzyonunu, Tanrı'nın tesellilerini ve dinin fabulalarını reddediyorsak, eğer bilmek istemeyi tercih ediyorsak ve bilgi ve zekâyı seçiyorsak, o zaman gerçek bize olduğu gibi yani trajik yanı ile görünür. Fakat şüphesiz ki, o anda bir masalın teselli ettiği yaşamı, bir yaşayan-ölünün etkisi altına sokup, bizi gerçek hazinemizden, burada ve şimdi yaşamdan mahrum bırakarak, tamamıyla kaybetmektense, bizi hemen umutsuzluğa düşüren ama yaşamımızı tamamen kaybetmememizi sağlayan bir gerçek daha değerlidir.

Yasaklar Yığını

Tanrı yasaklanmış meyveyi yemeyi bir kereliğine yasaklamakla yetinmedi, zira o günden beri kendini sadece yasaklarla açığa vuruyor. Monoteist dinler sadece buyruklar ve çağrılardan besleniyor: yapmak ve yapmamak, söylemek ve söylememek, düşünmek ve düşünmemek, harekete geçmek ve geçmemek. Kutsal metinler, yasaklanmış ve izin verilmiş, meşru veya gayri meşru, onaylayan ve onaylamayan, beslenme ve davranışlarla, ritüellerle ve birçok başka şeye dair var oluşsal sistemleştirmelerle doludur...

Zira itaat en iyi yasaklarla ölçülür. Onlar ne kadar çok üreyip çoğalırlarsa, hata yapmak çok daha muhtemeldir,

mükemmel olmak ihtimali bir o kadar azdır ve suçluluk duygusu da o oranda artar. Ve Tanrı için, bu güçlü psikolojik aracı kullanabilmek iyi bir şeydir *-en azından onun adına hareket eden papaz sınıfı için-*. Herkes, durmaksızın her zaman itaat etmek, uyumlu olmak, dinin bize belirttiği olunması gerektiği gibi davranmak zorunda olduğunu bilmelidir. Havva gibi davranmamak gerekir, Adem gibi de eşsiz Tanrı'nın buyruklarına boyun eğilmelidir.

Bu konuda etimoloji bizi aydınlatır: İslâm kelimesi boyun eğmek anlamına gelir... dolayısıyla insanların koydukları yasaklara uyarak, zekâdan en iyi şekilde nasıl vazgeçildiğini gösterir. Zira Tanrı'nın sesini iyi kötü duyarız veya hiçbir şekilde duymayız! O beslenme, giyim, ritüeller konusundaki tercihlerini, sadece yasakları koyan ve onun adına neyin meşru, neyin gayri meşru olduğunu kararlaştıran bir papaz sınıfı aracılığı dışında nasıl gösterebilir? Bu kanun ve kuralları uygulamak, onlara itaat etmek Tanrı'ya boyun eğmektir. Belki ama daha kesin bir şekilde onu bahane edip bu yasakları koyana, yani papaza itaatkârlıktır söz konusu olan.

Cennet Bahçesinde, Tanrı, Adem ve Havva'ya, ilah ve yaratıkları arasında direk ilişkinin olduğu kutsanmış bir dönemden bahseder... Fakat Cennet'ten kovulmayla birlikte bu ilişki kopmuştur. Bundan dolayı kendi varlığını güncel yaşamın en küçük detaylarında, her anında, en küçük eyleminde bile göstermek zorundadır. Sadece gökte değil, Tanrı her yerde gözetler ve tehdit eder *-ve şeytan da kendi karanlığında...*

İşin özü anekdotun içindedir: Örneğin Yahudilik kabuklu deniz ürünleri yemeyi yasaklar, zira Tanrı yüzgeçsiz, pul-suz ve üstelik iskeletlerini dışarı vuran hayvanlardan tiks-nir. Aynı şekilde, Hristiyanlar kutsal Cuma günü, hemog-

lobin aşırılığı ile meşhur gün, et yemekten sakınırlar. Veya Müslümanlar domuz sucuğu yemenin zevkinden kendilerini uzak tutma endişesi taşırlar. İşte başka birçok fırsat haricinde imanını, inancını, sofuluğunu ve Tanrı'ya bağlılığını göstermek için üç büyük fırsat...

Meşruluk ve gayrı meşruluk sorununun, Torah ve Tal-mud'ta, biraz da Kur'an'da ama özellikle hadislerde özel bir yeri vardır. Hristiyanlık *-bir kerelik de olsa Aziz Paul'un ruhu şad olsun!*- temel yasakları getiren, onları mecbur kılan, engelleyen, her alanda baskı kuran, Levitique⁴ veya Deuteronome'da⁵ veya birçok diğer metinlerle var olan yasaklarla uğraşmaz: yemek alışkanlıkları, yataktaki ilişkiler, tarlaların hasatı, gardroplardaki kumaşların örgüsü ve renkleri, günlük yaşamın saati saatine organize edilmesi, vs...

İnciller, ne şarabı, ne domuzu, ne de başka besini yasaklar ve özel giysiler giymeyi zorlamaz. Hristiyan cemaate aidiyet, İncil'in mesajını kabul etmeyi var sayar, saçma buyrukların detaylarına uymayı gerektirmez. Bir Hristiyanın aklına, Yahve'nin Musa'dan kendi kültürünün profesyoneli olmamasına itina göstermesini emrettiği gibi *-Levililer (XXI, 17-21)*⁶ bedensel özürlü, kör, topal, biçimsiz, çirkin,

4 Levitique: Levililer.

5 Deuteronome: Eski Yunancada "İkinci Kanun" anlamına gelir. İbrani Eski Ahit'in beşinci kitabı. Musa'nın İsraillilere diskurlarını ve Musa'nın ölümünü anlatır. Ünlü Altın Dana putunun hikâyesi de bu bölümdedir.

6 Levililer XXI, 17-21: Harun'a de ki: Soyundan gelecek kuşaklar boyunca kusurlu olan hiç kimse yiyecek sunusu sunmak üzere Tanrısı'na yaklaşmasın. Kusurlu olan, sunağa yaklaşamaz: Kör, topal, yüzü arızalı, organlarından biri aşırı büyümüş, kolu veya ayağı kırık, kambur, cüce, gözü özürlü, uyuz, yarası kabuk bağlamış ya da hadım. Kâhin Harun'un soyundan bu kusurlara sahip hiç kimse RAB için yakılan sunuyu sunmak üzere sunağa yaklaşmayacak. Çünkü kusurludur. Tanrısı'na yiyecek sunusu sunmak üzere sunağa yaklaşamaz.

kambur, cılız çelimsiz kişilere papazlığı yasaklamaz. Buna karşılık Paul, cinsel alanda meşru olan ve olmayan şeylerin saplantılarını saklar. Yeni Ahit'in 5. kitabı Havarilerin Ey-lemeleri bu noktada Eski ve Yeni Ahit arasında candan bir ilişkinin olduğuna şahitlik eder.

Yahudiler ve Müslümanlar, günlük hayatın her saniyesinde Tanrı'yı düşünmek zorundadırlar. Uyandıktan sonra akşam yatana kadar, dua saatleri de dahil, ne yenileceğini, ne yenilmeyeceğini, giyinme tarzı ve önsel olarak en anlamsız görünen davranışa kadar hiçbir bir yasağı yorumlamak serbest değildir. Kişisel yargı ve değerlendirme yoktur: sadece itaat etmek ve boyun eğmek vardır, yani her türlü hareket özgürlüğünün negasyonu ve zorunluluğun hükümdarlığının ilanı. Meşru olanın ve olmayanın mantığı, ilerde Cennet'te maddi bir şekilde peşin olarak mükâfatlandırılacak bir dindarlığın ispatı ve sadakat gösterisi olarak, iradenin terk edilişi olarak değerlendirildiği bir hapis-haneye kapatır.

Arılığın Obsesyonu

Meşru/gayrı meşru çifti arı/kirli koşumu ile birlikte işlev görür. Ne andır? Veya kirlidir? Kim arıdır? Kim kirlidir? Hangi kişi bu konuda karar verir? Kim ve ne tarafından yetkili ve meşru kılınmıştır? Arı tam ve katıksız olanı belirtir. Alaşımın tersi. Arı olan tarafta: Eşsiz ve tek, Tanrı, Cennet, Fikir, Tin; arı olmayan tarafta: Değişken, Birçok, Dünya, Gerçek, Madde, Beden, Vücut. Üç monoteizm dünyanın bu vizyonunu paylaşır ve onun maddeselliğini değersiz gösterir.

Açıktır ki, Talmud tarafından işaret edilen bir sürü kirlilik kendini doğrulayabilir ve pratik bir akla uygunluktan

kaynaklanabilir: Bir cesedi, leşi, bedensel akıntıları, cüzza-
mı arı bulmamayı anlayabiliriz. Sağduyu bozulmayı, çürü-
meyi, hastalığı, toplumu ve kişileri tehlikeye ya da riske
atacak bir unsur olarak görür. Ateş yükselmesi, hastalık
kapmak, salgın hastalığa, pandemiye yol açmak, cinsel iliş-
ki ile geçebilen hastalıklar yaymak tehlikesi, tedbir söyle-
mini ve etkili halk tıbbını doğrular. Kötünün üstüne gitmek
yapılması gereken ilk iyiliktir.

Anı olmayan bulaşıcıdır: Şüphesiz ki yer, bölge, çadırın
içi, nesneler, ilişkide olduğumuz insanlar ama aynı zaman-
da yakınımızda bulunan açıkta duran yiyecekler. İlgili kişi
sırası geldiğinde yaklaştığı veya dokunduğu şeyi, anıtma
ve abdest onun kolektif tehlike teşkil etmesini ortadan kal-
dırmadığı sürece, bozar, değiştirir? Hijyenist orada kötü bir
şeyin yayılmasını önleyen zamanında alınmış tedbirler gö-
rür. Fakat diğer kirli şeyler için koruyucu sağlık argümanı
geçerli değildir. Aybaşısı olan bir kadına yaklaşmakla ne
risk alırız? Veya henüz doğum yapmış kadına? İkisi de kir-
lidir. Tehlikeli şekilde bel soğukluğu veya cinsel yoldan bu-
laşan enfeksiyonlar anlamına gelebilecek anormal akıntılardan
ürkmeği anlarız ama aybaşı kanından veya yeni doğ-
um yapmış kadından tiksинmeyi anlamamız zor. Bu iki ka-
dının doğurgan olmadıklarından ve o andan itibaren vü-
cutlarını ve cinselliklerini hamilelik riski olmadan korkusuz-
ca kullanabilecekleri hipotezi hariç *-çileci idealin ama nüfus
artışının taraftarı hahamlar için ontolojik olarak kabul edil-
mez bir durum..-*

Müslümanlar Yahudilerle birçok anlayışı paylaşırlar.
Özellikle bu anlık konusundaki obsesyonu. Toptan bir şe-
kilde, beden, sadece var olduğundan dolayı kirlidir. Bu an-
layış, özel bakımla onu sürekli temizleme obsesyonuna yol
açar: sünnet, saç, sakal, bıyığın temizlenmesi ve kesilmesi,

tırnakların kesilmesi, ritüel bir şekilde hazırlanmamış besinlerin yenilmesinin yasaklanması, köpeklerle her türlü temasın men edilmesi ve tabii ki domuz eti yenilmesinin ve alkolün mutlak yasaklanması; kan, sidik, ter, tükürük, sperm, dışkı gibi ve her türlü bedensel madde ile temastan kaçınmak.

Şüphesiz ki bir kez daha tüm bu yasaklara rasyonel izah getirebiliriz: profilaksi⁷ hijiyen, temizlik. Ama neden deve eti değil de domuz eti yasaklanır? Bazıları kötü hatıra olarak, domuzun Romalı lejyonierlerin amblemi olduğu hipotezini ileri sürerler, başkaları her türlü artığı yiyen hayvanın omnivor yani hepçil olmasının niteliğinin bu yasağa neden olduğunu iddia eder. Köpeğe duyulan nefret ısırma veya kuduz riski ile açıklanabilir; alkolün men edilişi sıcak ülkelerin tembelliğe elverişli olduğunu ve aşın hidratasyona neden olabileceğini, dolayısıyla yol açtığı sonuç itibarıyla alkollü içkiler yerine, bol miktarda su ve çay içmek yeğlenebilir. Tüm bunlar rasyonel bir izah bulabilir.

Fakat bu konularda neden laik bir pratikle yetinilmez? Tüm bu sağduyulu meşru koruyucu önlemleri katı kurallar, değişmez kanunlar ve sonra da bu diktaya uymayı bir selamet ve lanetleme konusu haline getirmeye ne ihtiyaç vardır? Tuvaletlerin temiz olması gerekliliğine kimse itiraz etmez, özellikle kanalizasyon, akan su, foseptik ve desenfektan ürünlerin olmadığı çağlarda, bölgelerde.

Fakat hadislerin anal temizliğin nasıl yapılacağını detaylarını emretmesine ne demeli? En az üç taş, atıktan ve kemikleri kullanmamak; Mekke'ye doğru işememek; duadan önce temizlik şartları: prostatik likit, gaz, üre, dışkı ve tabii ki regl dönemi ama yanı zamanda İslâm'la ilişkisinin kopma nedeni olarak eşinin aybaşı döneminde onunla iliş-

7 Profilaksi: Hastalığın yayılmasını önleyecek tedbirlerin alınması.

kiye girmemek, burada da bir kez daha doğumdan ayrılmış cinsellik nedeniyle... Akılcıl ve rasyonel arasındaki bağı görmemiz zordur.

Bedeni Hizaya Getirmek

Bu birbirine benzer Yahudi ve Müslüman yasakların bedeninin kirlilikle sistematik olarak ilişkilendirilmesinden başka ne anlamı olabilir ki? Daha kötüsü, bedenler, enfekte olmuş bedenler, akıcı ve likit bedenler, hasta bedenler, ölülerin, köpeklerin, kadınların bedenleri, artık bedenler, pislik ihtiva eden bedenler, kanlı bedenler, pis kokan bedenler, kısır, verimsiz bedenler, tiksinti veren bedenler...

Bir hadis abdes alarak bedeni arıtmak gerektiğini öğretir. Bu uygulamalar ne kadar fazla olursa öbür dünyada, Hristiyanların bu kelimeye yüklediği anlamda, görkemli bir bedene sahip olma şansının daha büyük olacağını iddia eder. Resurrection⁸ gününde, bedenin namaz seccadesine dokunulan her noktada ışıklı izlerle yeniden doğacağını söyler. Kapkara ve karanlık ten bedenine karşılık bembeyaz ve akkor halinde bir ruh bedeni. Bu saf ruhlar arasında, arı/kirli prensibine göre meşru/gayrı meşru mantığına boyun eğen her mümine bir hayranlığa değer eminlikle, cennetsel bir karşı-beden antikor vaat edildiğinde, günahkâr dünyevi bir vücudu kim sevmek isteyebilir?

Arınma ritüeli aynı zamanda bedeni hizaya sokma ve onu bağımlılık ve boyunduruk altında tutma fırsatı verir.

8 Resurrection: Hristiyanlıkta Yeni Ahit'e göre resurrection, ölülerin ayağa kalkması. Etimolojik anlamı ile dirimesi değişik şekillerde algılanabilir: fiziki hayata dönüş, harika olay -mucizeden ayırmak lazım- veya imanın eseri. Bu son nokta Paul tarafından özellikle geliştirilmiştir. İncillerde de İsa'nın kendi resurrectionu haricinde Lazarus'un diriltmesi gibi birçok "mucize" vardır.

Her organ organize şekilde ve itinayla düzenlenmiş bir du-a sürecinde kendi yerini alır. Hiçbir şey Allah'ın gözünden kaçmaz. Kullanılan materyal ve malzemelerin habilitasyonu⁹ -suyun, taşların, kumun, toprağın- kesilen et parçalarının numaralandırılması, ritüel sistemleşme, tüm anatominin, hareketlerin tekrarının senografisi olarak sırasıyla yapılması: parmaklar, sağ bilek, bilek ve el arası üç defa olmak üzere-. Bu arada topuğu unutmamak lazımdır, zira bu ihmal cehenneme götürebilir...

Burada sadece temizlik arzusuna dayalı sırf rasyonel bir okuma gerçekleştirmekten sakınlım. Eğer söz konusu olan, ürenin elbiseler üzerinde oluşturduğu pisliğe karşı, tuvalette yemek yemediğimiz eli kullanmamız gerektiği konusunda uyarmak ise argüman sağlam durur. Ama bu argüman, ayakların terlikler üzerinden arındırılmasına izin veren ve hatta aynı şeyi çorapları çıkarmadan yapabileceğimizi söyleyen hadisleri incelediğimizde çöker. Allah'ın mutlaka saf hijyenik nedenler dışında gerekçeleri vardır!

Vücudun arınma ile ehlileştirilmesi aynı zamanda dua pratiğinde ehlileştirme ile iki kat artar - hepsi müezzinin minare tepesinden ilan ettiği, günde beş vakit namaz. Zamanına ve hatta vücuduna özgürce sahip olmak söz konusu değildir: uyanış ve uykuya geçiş ezana bağlıdır, günün akışı da. Zira namaz sırasında hayat durur. Düzeni ifade etmek için sıraya diziliş, cemaatin organizasyonu ve ortak uyumu. En yaşlılar önde. Kadınsız. Bedenin secdeye varışının belli bir koda uygun yapılışı: yedi kemik yer ile irtibat halinde olmalıdır. Alın, iki el, iki diz, iki ayak ucu. İmamın hakkını yemeyelim ama tek bir ayak beş ayak parmağı, iki ayak on ayak parmağı yapar ve bu durumda yedi teorisini göz ardı etmiş oluruz...

9 Habilitasyon: Uygun hale getirmek.

Bazı duruşlar uygun olmadığından yasaklanmıştır. Eğilmeler ve secdeye varışlar kurallara uygun şekilde gerçekleştirilmelidir. Bedeni kendi keyfine bırakmak, dua ederken keyif çıkarması, zevkle namaz kılması söz konusu olamaz. Onun boyun eğişini ve itaakârlığını ispat etmesi gerekir. Detaylara uymakta işgüzarlık yapmayan bir Müslüman, Müslüman değildir. Zira Allah detaylarda saklıdır. Ve bir kelime: melekler ne sarm ısığı ne de soğanı sevmez. Dolayısıyla cami yakınlarında, Djellabanın¹⁰ ceplerinde soğan sarm ısıkla gezdirmek uygun değildir. Tabii ki Arap elbisesinin cepleri de doluyken camiye gitmek olmaz!

10 Djellaban: Arap ülkelerinde kullanılan uzun elbise.

ZEKÂNIN ATEŞLERDE YAKILMASI

Kutsal Kitapların Gizli Atölyesi

Zekâ ve bilgiye duyulan kin, düşünmek yerine itaata çağrısı, meşru-gayrı meşru, arı/arı olmayan çift eşlerin, kendinin özgürce kullanımı yerine itaat ve boyun eğiş üretmesi, tüm bunlar kitaplarda sistemleştirilmiş şekilde bulunur. Monoteizm kitabın dini olarak geçer. Fakat öyle görünüyor ki üç kitabın dinleri birbirlerine pek de tahammül edemezler. Paul'cüler Torah'yı fazla sevmezler, Müslümanlar ne Talmud'a ne de İncillere pek değer vermezler. Pentatök¹¹ amatörleri Yeni Ahit'i ve Kur'an'ı bir o kadar sahtekârlık ve düzmecilik olarak görürler... Tabii ki şüphesiz, hepsi insan sevgisinden dem vurur. İbrahimi dinler arasında kardeşlerinin gözünde kusursuz olmak gerçekten zor iş olsa gerek!

Kutsal denilen kitapların hazırlanması tarihin en yalın, basit kanunlarına bağlıdır. Tüm bu külliyata öncelikle filolojik, tarihi, felefi, sembolik, alegorik ve bu metinlerin Tanrı tarafından üretilip, esinlendirip, dikte edildiğine inanmaktan alıkoyan, her türlü niteleyici gözle yanaşmamız gerekecek. Bu kitapların hiçbirisi gökten vahiy yoluyla inmemiştir. Zaten kim tarafından indirilebilir ki? Pers fabulaları veya İzlanda sagalarının gökten inmediği gibi.

11 Pentatök: Eski Ahit'in ilk beş kitabı.

Geleneğin iddia ettiği gibi Torah pek de eski değildir; Musa'nın varlığı olanak dışıdır; Yahve hiçbir şey dikte ettirmemiştir; özellikle, Musa'ya atfedilen zaman içinde var olmayan bir dilde hiç değil! Hiçbir Evangelist şahsen meşhur İsa'yı tanımadı; vasiyet kutsal metinleri, sonraki dönemlerin politik kararlarından oluşmuştur, özellikle İmparator Konstantin tarafından yetkilendirilen Eusebe De Cesarée,¹² yirmi yedi versiyondan itibaren bir külliyat oluşturur ve unutmayalım 4. yüzyılın ilk yarısındayız; Apokrif metinler, Yeni Ahit'i oluşturan metinlerden çok daha fazladır. Muhammet Kur'an'ı yazmamıştır; bu kitap bilinen haliyle onun ölümünden yirmi beş yıl sonra yazıldığı söylenmektedir. Müslüman otoritesinin ikinci kaynağı hadisler, 9. yüzyılda ortaya çıkmıştır, yani Peygamberin ölümünden iki yüzyıl sonra. Üç Tanrı'nın gölgesinde insanların oldukça aktif çalışmasının varlığını gözlemlemek için yeterli bir süre...

Kitaplara Karşı Kitap

Kur'an'ın kesin otoritesini yerleştirmek için, siyasi otoriteler -Medine Valisi Mervan- önce tarihi çatışmadan sakınmak ve bir imalatın izlerini silmek amacıyla tek bir versiyon saklamak için var olan versiyonlarını toplar, sonra da onları yok eder ve yakarlar. İnsani fazla insani... *(zaten tek bir versiyon yedi ilk versiyon içinden yakılmadan kurtulur ve halen bazı Afrika ülkelerinde bu Kur'an geçerlidir)* Tek bir kitap adına yakılmış birçok kitap ateşinin delaleti! Bu üç kitabın her biri, tek kitap olduğunu ve bilinmesi ve tanınma-

¹² Eusebe De Cesarée: 265-340 yılları arasında yaşamış piskopos ve Yunan tarihçi. Konstantin'in gözde danışmanlarından. Arienlere karşı tartışmada çok önemli rol oynamıştır. Aynı zamanda bir bilgin olan Eusebe, tüm Hristiyanlık tarihini içine alan bir kilise tarihi yazmıştır.

sı gereken bütünlüğü ihtiva ettiğini iddia eder ve doğrular. Ansiklopedik şekilde, öz olanı toplar, zaten kendisinin ihtiva ettiğini ileri sürdüğü şeylerin diğer pagan, laik kitaplarda aranmasından ise vazgeçilmesini ısrarlı bir şekilde, kuvvetle öğütler.

Hıristiyanlar kendi seslerini Actes des Apotres yani - *Elçilerin İşleri*- Havarilerin Eylemleri'nde (XIX, 19)¹³ tehlikeli el yazmalarının yakılmasına çağrıda bulunan Tarsus'lu Paul ile yükseltirler. Ve bu çağrı, felsefecileri vatanlarından kovan, yasaklayan, politeist papazları sosyal yaşamdan dışlamış, hapse atmış, sonra da bir kısmını da öldürmüştü Konstantin ve Hıristiyan diğer imparatorların kulağına çalınır. Hıristiyanlık dışı kitaplara duyulan kin, uygarlığın genel bir fakirleşmesine yol açar. 16. yüzyılda, yasak kitaplar *Index* - *indeks*inin ve buna engizisyonun eklenmesi ile Katolik, Apostolik, Roma Kilisesi'nin çizgisinden taşan her şeyin kökünün kazınması girişimi tamamlanır.

Hıristiyan olmayan kitapların işini bitirme arzusu, özgür bir düşüncenin yasaklanması (*Pascal, Descartes, Kant, Malebranche, Spinoza, Locke, Hume, Berkeley, Rousseau, Bergson* ve birçok diğerlerini kapsayan *Montaigne'den Sartre'a* kadar tüm önemli felsefeciler ve materyalistler, sosyalistler, Freudcular da *Index'e* dahil edilmiştir) vazgeçmeye, susmaya veya aşırı tedbirli davranmaya mahkûm edilmiş düşüncenin fakirleştirilmesine yol açar. Kutsal Kitap İncil, her şeyi ihtiva ediyor bahanesi ile içermediği her şeyi engeller. Yüzyıllar boyunca, verilen hasar hayli büyüktür.

13 Havarilerin Eylemleri XIX, 19: Büyücülükle uğraşmış bir sürü kişi de kitaplarını toplayıp herkesin önünde yaktılar. Kitapların değerini hesapladıklarında toplam elli bin gümüş tuttuğunu gördüler.

Ateist görüşler savunmasalar, Kur'an'ın öğretilerini gözden düşürmeseler ve onlara küfür etmeseler dahi birçok Müslüman yazara karşı verilen sayısız fetva da vardır. Şimşekleri üzerine çekmek için, sadece düşünmek ve düşüncelerini özgürce dile getirmek yeterlidir. Her türlü otonom düşünce hevesine kapılmak pahalıya mal olur: Sür-gün, kovalama, sıkıştırma, eziyet, iftira, hatta cinayet, Ali Abderraziq, Muhammed Khâlâfallah, Taha Hüssein, Nasr Hamid Abu Zayd, Muhammad İqbal, Fazlur Rahman, Mahmoud Taha'nın tattığı her türlü sefalet...

Üç dinin papazları, düşünmeyi ve düşüncelerin analizinin yapılmasını istemezler. Dili elinde oynatma mahareti ile ortaya zengin bir vokabüler sürerek ve belli bir profil dahilinde onları kesip biçerek dinleyenin kafasını tütsüleyen hokkabazlara müsaade etmeyi, basım izni vermeyi -impri-matur: kilisenin verdiği basım ruhsatı- tercih ederler. Yüz-yıllar boyunca Skolastik düşüncenin yaptığı, felsefi çetele-rin karmaşık, akıl karıştırıcı düzeylerinde eski Hristiyan fa-bulaları ve Kilisenin dogmalarının sözsel sarmalamasından başka nedir?

Yahudiler, Hristiyanlar, Müslümanlar hafıza çalıştırmayı severler ve özellikle tek düze sesle dua mırıldama yarışma-larından hoşlanırlar. Müslümanlar çok küçük yaşta, Kur'an'ın surelerini ezberlemeyi, onu doğru bir diksiyon -*tecvid*- ile okumayı ve kurallara uygun tek düze bir sesle mırıldanmayı -*tartil*- öğrenirler. Tecvid, vokaller ve ses oyunları ile süslenmiş varyasyonları ile yavaş ve melodili bir şekilde, hepsi arada durarak yapılan bir tumturaklı hita-bet anlamına gelir. Tartil, yavaş söylenen bir ezberden oku-madır. Geleneksel olarak teoloji ekolleri linguistik ve fone-tik yan anlamlara göre, yedi okuma tipi önerirler: sessiz harfler alçaltılmış, güçlendirilmiş, çağrıştırdığı hiçbir anlam

olmadan; sesli harfler gölgelenmiş; çok hafif telaffuz; cümleleri aynı kelime ve syntagmeslar¹⁴ ile başlamaktan oluşan retorik stille önyinelemelerle süslemeler; bütünü, metnin ruhunu, anlamını ve kavranmasını, okunanın saf fonik işlevi ardına geçirmeye yarar...

Talmudik okullarda ve Kur'an okullarında *-Felsefe ile mücadele etmek için kullanılan medreselerde-* duyduğumuz uzun dualar şuna şahitlik eder: Öğretim yüksek sesle, grup halinde, belli bir kolektif ritimde yapılır. Tek düze monoton dua okuyuşlar Yahve'nin veya Allah'ın öğretilerini ezberlemeye yardımcı olur. Hatta Yahudi Mnemoteknik¹⁵ okumayı ve alfabenin öğrenilmesini var sayar.

Kitap dolayısıyla paradoksal bir şekilde, toptan ezberlemeden sonra kendi maddi yok edilişini hedefler. Aklın kurnazlığı ile baskı, sürgün ve el altında kitabın olmadığı şartlar göz önünde tutularak veya öngörülemez bazı durumlarda, kitabı ve öğretilerini zihinde tutabilmek için Torah ile Kur'an ezberlettirilerek öğretilir.

Billime Duyulan Kin

Bu, entegral olan bir metinde, her şeyin bulunduğu olan inanç alışkanlığı ile katmerleşmiş tek kitap kanunu, ateist olmasa dahi, dini olmayan kitaplara, örneğin bilimsel kitaplara başvuruyu ve onların yardımını ekarte etmeye sürükler. Monoteizm, işine yarayan kullanımlar haricinde, bilim adamlarının rasyonel çalışmalarını pek sevmez. Şüphesiz ki, İslâm astronomiyi, cebiri, matematiği, geometriyi,

14 Syntagmeslar: Kelime ve cümle arasında aracı ve anlamı ve fonksiyonu ile bir bütün oluşturan bir kelime grubu.

15 Mnemoteknik: Ezberlemeyi kolaylaştıran metodların bütünü, talmudik doktrinden kaynaklanan içeriklerle kelimelerin bütünleştirilmesi yoluyla okuma.

optik bilimini candan sever, ama yıldızlarla Mekke yönünü daha iyi hesaplamak, dini takvimi oluşturmak, dua saatlerini tayin etmek için; şüphesiz ki coğrafyayı sever ama tüm dünyada müminlerin hac sırasında Kâbe'ye yakınsaklığını kolaylaştırmak için. Şüphesiz ki tıbbi uygulamalar ama Allah'a karşı ibadeti engelleyen kirlilikten sakınmak için. Şüphesiz ki, gramer, felesefe ve hukuğa ilgi duyar ama Kur'an ve Hadisleri daha iyi yorumlayabilmek için. Bilimin din tarafından araç haline getirilmesi, aklı, evcil ve teokratik bir kullanımın hizmetine sokar. İslâm topraklarında, bilim kendi için değil ama dini vecibelerin yayılması için kullanılır. Yüzlerce yıllık Müslüman kültüründe, laik bilim alanında hiçbir icat veya araştırma, keşif gösterilemez. Meşhur bir hadis, bilimin Çin'de bile olsa aranmasını söyler ama bunu bilimin din tarafından araç haline getirilmesi mantığı ile yapar. Hiçbir zaman sosyal bir ilerlemenin immanent ve sadece insancıl bir ideali için değil.

Hıristiyanlık da İncil'in, kilisenin ihtiyaçlarını karşılamak için gerekli olan bilginin tamamını ihtiva ettiğini ileri sürer. Yüzyıllar boyunca, kutsal metinleri, hatta onları yalanlamaksızın aşan, onları şüpheye düşüren ve sorgulayan araştırmaların mümkün kılınmamasına çok güçlü bir şekilde katkıda bulundu. Genesis'in verdiği derse sadık *-bilgi arzu lanabilir bir şey değildir, bilim esas olandan, Tanrı'dan uzaklaştırır-* kalarak, Katolik dini ölçülemeyecek hasarlara yol açarak, Batı uygarlığına köstek vurmuştur.

Hıristiyanlığın başlangıcından 2. yüzyılın başında, paganizm toptan mahkûmiyete maruz kalır: Tüm ürettikleri, sahte tanrılara, politeizme, büyüye ve hataya mal edilip reddedilir. Öklit'in matematiği... Arşimed'in fiziği... Eratosthen'in coğrafyası... Ptoleme'nin harita bilimi... Aristo'nun tabii bilimleri... Aristarque'nin astronomisi... Hipok-

rat'ın tıbbı... Herophile'in anatomi bilmi... Ret edilir. Neden? Yeteri kadar Hıristiyan olmadıklarından!..

Antik Yunan dehalarının buluşları *-hatırlatalım, sadece Aristarque'in helio-santrizmini, güneş merkezci-* elbette, tanrılardan ve o zamanın din sistemlerinden bağımsız olarak değer taşırlar. Eğer söz konusu olan hidrostatığın kanunlarını belirlemek, bir meridyenin uzunluğunu hesaplamak, enlem ve boylamları icat etmek, güneşle aramızdaki mesafeyi ölçmek, dünyanın güneş etrafında döndüğünü öğretmek, epycle¹⁶ teorisini mükemmelleştirmek, göğün haritasını oluşturmak, mæd-cezir ile ayın çekim gücü arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmak, sinir sistemini keşfetmek, kan dolaşımı ile ilgili hipotezler oluşturmak, yani gökyüzünü dolduranların, tanrıların kayıtsız kaldığı tonlarca gerçeğin keşfi için, Zeus'un ve ona bağlı tanrıların varlığının göz önüne alınmasına hiç gerek duymamışlardır...

Bu araştırmaların kazanımlarına sırt çevirmek, sanki bu buluşlar hiçbir zaman olmamış gibi davranmak, her şeyi sıfırdan almak, en azından yerinde saymak, tehlikeli bir hareketsizliğe sürüklenmektir; en kötüsü, diğerleri ilerlerken hızlı bir şekilde geri adım atmak ve kör bir şekilde, normalde öz olarak ve anlamı gereği her uygarlığın kurtulmak için çırpındığı karanlıkların içine gömülmek demektir. Aydınlanma Çağı'nın reddi monoteist dinlerin ortak niteliğidir: onlar kendi fabulalarını beslemeye yarayan zihni mental gecelere candan bağlıdır.

16 Epycle: Astronomide antik yunan biliminin yıldızların hareketlerini anlamak için kullandıkları daire.

Maddenin İnkârı

Bilim konusunda, kilise her şey üzerinde en baştan bu güne yanılıyor: epistemolojik bir gerçek karşısında, o kâşife eziyet eder. Bilimin Hıristiyanlıkla ilişkisinin tarihi, önemli sayıda aptallık ve budal alıklar doğurur. Antik Çağ'ın heliosantrist¹⁷ hipotezinin reddinden jeni-genetiğin¹⁸ çağdaş dönemde mahkûm edilmesine kadar geçen zaman, insanlık için yirmi beş yüzyıllık bir ziyan yığını oluşturur. Bilim böylesine eziyet altında tutulmasaydı, Batı'nın ulaşacağı noktayı hayâl bile edemeyiz!

Bu bilim karşıtı eğilimin güçlü çizgilerinden biri, materyalist hipotezlerin daimi ve azgın şekilde mahkûm edilışıdır. Milattan önce 5. yüzyılda *Leucippe* ve *Demokritos*'un¹⁹ sezgilerini doğrulayan araçlara sahip olmadan atomu keşfetmeleri bugün halen bizi şaşırmaktan alıkoymaz! Mikroskop, büyütücü alet, büyüteç olmadan ama sadece etkili bir deneysel düşünce: Bir ışık çizgisi içinde toz tanelerinin, göze görünemeyen partiküllerin varlığının gözlemi ile yapılan bir dış değerlendirme ama her şeye rağmen var olan! Ve sonuç olarak bu atomların dizilişi, her türlü maddenin dolayısıyla dünyanın yapısını izah eder.

Leucippe'den *Diogene D'Oenanda*'ya kadar, *Epikür*, *Lucrece* ve *Philodeme de Doğu Ürdün*'de, *Taberiye* gölünün güney doğusunda yeralan Hellenistik dönem kenti *Gadara*'dan geçerek atomist gelenek yaşar. Yunan ve Roma antik dönemde sekiz yüzyıl boyunca sürüp gider, ayakta kalır. "*Şeylerin Doğası*" üzerine adlı yapıt *Epiküroscu* fi-

17 Heliosantrist: Güneş merkezci.

18 Jeni-genetiğin: Genetik yapıyı suni olarak değiştirmeyi mümkün kılan kavram, metod ve tekniklerin tümüne verilen ad.

19 *Leucippe* ve *Demokritos*: Yunan Atomizm felsefe okulunun kurucuları.

ziğin en gelişmiş izahını önerir: şekil, doğa, ağırlık, sayı, atomların yapısı, boşluk içinde dizilişleri, deklivite *eğim, eğimlik*- teorisi, jenerasyon üretme ve bozulma, dünyanın tümsel şifresini çözmek için hiçbir şey eksik değildir. Şüphesiz ki, eğer her şey maddeden oluşmuşsa, o halde ruh, tin, tanrılar da öyledir. Aynı şekilde insanlar da. Saf immanence'ın başlangıcı ile fiksiyonlar, fabulalar dolayısıyla dinler ve onu nla birlikte kent içinde yaşayan insanların bedenleri ve ruhunu sınırlandırmanın araçları ortadan kalkar.

Antik fizik, şiirsel bir metottan kaynaklanır. Her şeye rağmen, zaman içinde doğruluğu ortaya çıkar. Yüzyıllar geçer ama elektronik taramalı mikroskop, partikül hızlandırıcıları, pozitronlar, nükleer fisyon ve maddenin bağına girmek için teknolojik aletlerin çağında, Demokrit'in sezgisinin geçerliliği onaylanır. Felsefi atom bilim dünyasının - özellikle nükleer bilimin onayını alır. Buna rağmen, Kilise şu ana kadar hâlâ idealist, spiritüalist, anti- materyalist tavrında ısrar eder: Ruh tüm maddeye indirgenemeyen bir gerçek olarak direnir.

Şaşırtıcı değil, o andan itibaren materyalizm Hristiyanlığın başlangıcından beri onun kara belası olur. Kilise tüm gerçekliği mutlak şekilde izah eden bu tutarlı felsefeyi gözden düşürmek için hiçbir şey karşısında geri adım atmaz. Atomist fiziğe girişi engellemek için, atomist ahlâkı çürütmekten daha iyi ne olabilir? Epikürosçu ahlâkı iftiraya maruz bırakın: Epikürosçu ataraksi yoluyla zevki mi tarif ediyor? -yani huzursuzluğun kaynağında yok edilmesi.-

Bu negatif tarifi kesin bir sapıklık olarak gösterin ve deyin ki Epikürosçu hayvanlardan, kaba, saçma bir zevk alma peşinde koşar! O andan itibaren Hristiyan kastının gözünde, fiziğin tehlikeli bir şey olduğu âşık hale gelir. Zira o fizik, Epiküros'un bir domuzundan kaynaklanır... On kere,

yüz kere, yüz yıl, bin yıl iftira atınız, sycophanta partisi,²⁰ için yararlı bir şey her zaman mutlaka kalır.

Böylece kilise, materyalizm şüphesi gördüğü her yerde silahını çıkarır. Giordano Bruno, 1600'de Hristiyanlar tarafından Campo dei Fiori'de ateşte yakılarak öldürüldüğünde, Ateizmden çok *-zira hiçbir zaman Tanrı'nın varlığını inkâr etmedi-* materyalist suçlaması ile hayatını kaybeder. *-Tanrı'nın ve dünyanın aynı kavramın parçaları olduğunu savunur-* Hiçbir yerde Tanrı'ya hakaret etmez, eserinin hiçbir bölümünde, Katoliklerin Tanrısına küfür etmez, sadece Tanrı ekstansifdir²¹ der ve başka türlü olamaz diye yazar, düşünür ve bu iddiasını doğrular. Vokabülerin etendu *-genişlik-* ve substance *-öz-* kelimesi Descartes'le kullanılmaya başlanır. Genişlik bedenlerin bir özelliğidir. Descartes'e göre iki öz vardır: genişleyen öz, beden, düşünen öz, ruh. Üstelik bir Dominiken olan Giordano Bruno, tinin varlığını inkâr etmez. Fakat onun için felaket olan, tinin varlığını atomların fizik seviyesine yerleştirmesidir. Partiküller ona göre tanrıyla birlikte sonsuz olan ruhun ortaya çıktığı bir o kadar yaşam merkezi, yaşam alanlarıdır. İlahilik o halde şüphesiz ki vardır ama madde ile bütünleşir ve madde

20 Sycophanta Partisi: Sycophanta Latince muhbir anlamına gelir. Antik Atina kentinde halk mahkemesinde profesyonel muhbir görevi yapan kişi. Sonradan yalancı, dolaplar çeviren anlamını da almıştır.

21 Ekstansif: Ekstansif hareket, çoğulluk, ard arda gelen parçalar ve bütünlük Bir içinde toplanmadır. Sonsuz gücün etkisi olarak evren onun eylemidir, yani prensibi gibi sonsuzdur. İki sonsuzluk birbirlerinden ayrılamayacakları için, Tanrı ve Evren birbirlerine aittir, birbirlerinin içindedir. Tanrı tüm Evrenin içindedir ve evrende Tanrı'nın. Bu durumda teke yönelen bu intensif sonsuzluğa ekstansif sonsuzluğa, yani multipl gelişime, nasıl bağlarız. Kısacası Parmenide'in tek varlığı ile Heraklit oluşum hareketini nasıl bağdaştırırız. Tanrı ekstansifdir dediğimizde sonsuzun eylem halinde, oluşum halinde olduğunu söylemiş oluruz.

onun çözülmüş gizemidir. Tanrı'nın enkarnasyonu yani vücut bulması, kilise buna inanır ama sadece bir bakirenin ve bir dülgerden; Joseph'den olma bir oğulun bedeninde. Kesinlikle atomlarda değil...

Aynı gözlemi Galile için de yapabiliriz, kilisenin bilime duyduğu kinin, akıl ve iman arasındaki çatışmanın simgesel temsilcisi. Efsane heliyo-santrizm hikâyesini saklamıştır: Papa ve adamları “Dünyanın İki Büyük Sistemi ile İlgili Diyalog” eserinin yazarını mahkûm ederler. Çünkü o evrenin merkezindeki güneşin uydusu olan bir dünya hipotezini savunur. Suçlama, dava, suç kabullenme derken, mahkemedен çıkarken Brecht'in dediği gibi “... ama hâlâ dönüyor...” diyen bir Galile ile biten hikâyeyi biliriz.

Gerçekte olay başka şekilde geçmiştir. Gerçekten Galile ne ile suçlanır? Kopernikçi astronomiyi savunmaktan ziyade *-Halbuki bu kilisenin Aristocu pozisyonu ile zıd bir tezdır-* materyalizmden yana tavır koymasından dolayı... O dönemde, mahkeme önünde heliyosentrizm²² suçlaması sadece ömür boyu ev hapsi cezasını gerektirir, dolayısıyla nispi olarak hafif bir ceza; buna karşılık atomizmin savunulması direk olarak odun ateşine götürür! Bu durumda, en az zarar veren sebebi seçmek daha akıllıcadır... Bahsi geçen durumda atomik, yani ölümcül günah yerine küçük, affedilebilir heliosantrizm günahını itiraf etmek yeğlenir.

22 Heliyosentrizm: Güneşin sistemin merkezi olduğuna inanma. Geçmişte dünyanın sistemin merkezi olduğuna dair “geosentrizm” anlayışın karşı teorisi olarak ortaya çıkmıştır. Kopernik, Galile ve Kepler tarafından savunulunca konu temel bir tartışma konusu haline gelmiştir.

Fırıncı Bir Ontoloji

Hangi nedenle, kilise, dünyanın atomist izahının savunuculannı bu derecede ezmeyi kafasına koyar? Öncelikle, her türlü gerçekliğin dışında maddenin varlığı sonuç olarak materyel bir Tanrı'nın varlığını doğrulamaya kadar götürür. Dolayısıyla, onun tinsel, zaman dışı, materyal olmayan niteliğinin ve Hristiyan kimlik kartı üzerinde belirtilen diğer niteliklerinin negasyonuna yol açar. O andan itibaren, Jüde-Hristiyanlığın icadı soyut, elle dokunulamaz Tanrı'nın yıkımı söz konusu olur.

Fakat başka bir neden, bahsi geçen durumda, fırıncı bir neden vardır. Zira Kilise transsubstantion'a inanır. Yani? Kilise, İsa'nın havarileri ile son yemeğindeki sözlerinden itibaren *-Çünkü bu benim kanım, günahların bağışlanması için birçokları uğrunda dökülen ahdin kanıdır-* (Matta. XXVI, 28) İsa'nın gerçek bedeninin ve gerçek kanının mayasız ekmek içinde bulunduğunu ileri sürer. Yanlış anlamayalım, sembolik olarak değil, ne de alegorik olarak ama gerçekten... Dolayısıyla göğe yükseliş sırasında, papaz kollarının üstünde gerçek İsa'nın bedenini taşır.

Hangi kutsal ruhun müdahalesi ile fırıncının ekmeği tüm dünyada bol bol bulunan bir kanı ve çoğaltılmış bir bedeni üretir? Papaz ayin yaptığı sırada yerkürenin her yerinde yeniden canlanmış bir ölünün vücudu her defasında sonsuz tazeliği ile yeniden ortaya çıkar, öyle bir şekilde ki, sonsuz zaman onu hiç değiştirmez. Linguistik tutkunu, İsa performatif²³ kullanır ve sözünden gerçeklik yaratır: Sadece onu öyle bir basitçe telaffuz etmesi gerçekliğin oluşmasını sağlar.

23 Performatif: "Bir şeylerin oluşmasını sağlayan" anlamındaki sıfat. Performatif bir cümle, kendi anlattığı durumu söylendiği andan itibaren var eder. Nikah memurunun "*sizi karı koca ilan ediyorum*" cümlesi Performatif cümledir.

İlk dönemlerin kilisesi bu mucizeye inanır, tabii son dönemlerin kilisesi de. 21. yüzyıl versiyonu “Catechisme de L’Eglise Catholique” hâlâ Efkariştiya (Ökaristi) ayininde yani kutsanmış ekmek ve şarapta İsa’nın varlığını kabul eder (1373. madde). Bu fabulayı meşru kılmak için, Trente Konsiline, St. Thomas D’Aquin’in “Somme Theologique” eserine, İmanın Gizemleri’ne -*Kilisenin numara 39 olarak tasniflediği*- ve Aziz Paul’ün Korentlilere sevinmeniz için bir fırsat: BİLİM YIKILACAKTIR çağrısını, Anomeyenlere karşı ilk vaaz adlı eserinde onaylayan St. Jean Chrysostome’nin diğer metinlerine dayanan argümanlar sıralanır. Böyle bir başlangıç postulatı ileri sürmek, sonuçta böyle saçmalıklara ulaşmak için doğal olarak gereklidir!

O halde tüm zamanların kiliseleri İsa’nın bedeni ve kanının reel varlığının fırıncının ekmeğinde ve şarap üreticisinin üzüm nektarında olduğuna inanır. Fakat böyle bir ontolojik hapi yutturmak için, birkaç entelektüel kıvırtmaya, üstelik de az buz olmayanına; bu harikulade hokkabazlığı mümkün kılan, Vatikan’ın üstüne atladığı sevimli çocuğu, felsefeci Aristot’un kavramsal takım çantasıdır. Buradan itibaren Stagrit’li felsefecinin metafizik kategorileri ile bir seri illüzyonist numaralar şapkadan çıkarılır.

İzah: İsa’nın bedeni “gerçekte, öz olarak substantiellment” -*resmi vokabüler*- hostide -*kutsanmış ekmekte*- bulunur ve aynı iddia şaraptaki hemoglobinin için de geçerlidir. Zira bu ekmeğin özü, duyarlı şeyler -*kutsanmış ekmek ile şarap*- ve kazai şeyler -*renk, tat, sıcaklık, soğukluk*- var olmaya devam ederken, papazın sözleri ile kaybolur. Kutsanmış ekmek ve şarap mucizevi bir şekilde ilahi irade tarafından yerinde kalır. Fazlayı yapabilen -*dünyayı yaratmak*- a z ı da yapabilir - Yani, bir fırıncı ürünü üzerinden kandırma. Şüphesiz ki, bunun ekmek tadı vardır ama o, ekmek değil-

dir (veya artık değildir!) Aynı gözlem şarap için: ona oldukça benziyor, beyaz, İsa'nın bedeni gibi, sarhoş kılmaz (ve ya artık sarhoş kılmaz) fakat yine de söz konusu olan bir Monbazillac şarabıdır.

Öz ve kutsanmış ekmek ve şaraba dair böyle hokkabazlıklar, inanani var olanın olmadığına (ekmek-şarap) ve var olmayanın (İsa'nın bedeni ve kanı) gerçekten var olduğuna inandırmak için şüphesiz ki gereklidir! Metafizik hokkabaz el çabukluğunun böylesi görülmemiştir! Teoloji bu işe burnunu sokunca, gastronomi ve önoloji, hatta diyetetik ve hematoloji kendi iddialarından vazgeçer. Hâlbuki Hıristiyanlığın kaderi, bu acınacak ontolojik üçkâğıtçılık komedisinde oynanır.

Epiküros Hostileri (Kutsanmış Ekmekleri) Sevmez

Ya tüm bunların içinde Epiküros? Ekmeği sever, zira koca bir parça ekmek ile ağız ziyafeti ve bir parça peynir yüzyları kateder ve felsefe tarihinde ölümsüz hatıralar bırakır. Fakat Hıristiyan şapkadın çıkan bu "Ökaristik tavşan" işine mutlaka çok gülerdi!

Üstelik uzun ve sonsuz bir kahkaha ile... Zira Herodot'a Mektup'ta açıklanan prensipler gereğince, bir hosti atomlara ayrılır. Lucrèce; su ile maya kullanmadan beyaz, tatsız tuzsuz, ağızda macun gibi olan galetanın, benzerlerine bağlanmış küçük atomlar paketinden nasıl yapıldığını anlatır. Transsubstantiation yani özlerin birbirine dönüşümü, fiksiyon için yararlı bir izah değil; madde, sadece madde, başka bir şey değil.

İşte atomizmin ve materyalizmin tehlikeli yanı: Bu tehlike, kilisenin teolojik boş laflarını metafizik olarak imkânsız

kılar! Atomların çağımızda gözler önüne serildiğinde, ek-mek ve şarapta Epiküros'un öngörüsünü buluruz: madde-ler, cisimler. "*Substance ve sensibles especes*" üzerine laf ebelikleri ile mümkün olan el çabuklukları, onun teorisi ile imkânsız hale gelir. İşte bu nedenle, Demokrit'in öğrenci-lerini bastırmak gerekir. Özellikle bunu onların, çileci etik-lerini zevk düşkünlüğü, başıbozukluk, hayvanlık olarak gösterip onların hayatları, biyografileri üzerine çamur ata-rak yapar.

1340 yılında Fransız doğaya dönüşçü Nicolas d'Autre-court son derece modern bir teori önerme cüretinde bulu-nur: ışığın atomist teorisi. Işığın bedensel -*korpüsküler*-doğasına inanır (*modernite bugün bu teoriyi onaylar*) ve bu da özlerin ve niteliklerin belirlenmesini gerektirir. Aristocu metafizik çorba için tehlike!

Tereddüt etmeden, Kilise ona iddialarını inkâr ettirir ve metinlerini de yakıp yok eder. Bu atomizme dayalı tüm bi-limsel araştırmaların baskı altına alınışın başlangıcı olur. Cizvitler 1632'den itibaren ve yüzyıllar boyunca atomizmi yasaklar. Materyalizm (Kateşizm'in 285 ve 2124. madde-si) halen günümüz kilisesinin mahkûm ettiği teoriler ara-sında bulunur...

Iskalamanın Önyargısı

Madem ki Kitab-ı Mukaddes yığını tüm bilime yeter, kilise, zekânın itişinin, Katolik, Apostolik ve Roma otoritelerinin engellediği ama durduramadığı on yüzyılda gerçekleştirilen tüm temel keşiflerin yanından geçer. İlerleme, aklın gerçeklerini imanın inançları önünde tutan isyancı kişilikler, kararlı araştırmacılar sayesinde gerçekleşir. Fakat kilisenin son bin yıl boyunca bilimsel keşiflere karşı reaksiyonlarını

biraz incelediğimizde, üst üste yığılmış iskalamalar karşısında şaşırır kalırsınız!

Aristoculuk adına atomizmin reddi; sonra yaratıcı Tanrı'nın niyetliliği adına her türlü mekanizmi yetkisiz görme: mademki Genesis Tanrı'nın hiçten çıkarak dünyayı bir haftada yarattığını söyler, bu teze ters düşen her şey Vatikân'ın şimşeklerini üzerine çeker. Rasyonel nedensellikler? Akılla izah edilebilir zincirleme bağlantılar? Gözlemden itibaren tûmdengelim ile ortaya çıkarılan ilişkiler? Nedenlerin diyalektiği? Ve sonra üstüme sağlık, bilmem daha neler... Tanrı karar verir, yaratır: bu her şeyi izah eder, nokta! Yaradılışçılık dışında başka bir görüş? İmkânsız, haşa mümkün değil.

Araştırmacılar dünyanın sonsuzluğuna mı inanırlar? Dünyaların çokluğuna mı? (diğer taraftan *Epiküroscu tezler...*) İmkânsız: Tanrı dünyayı hiçten yarattı. Önceden hiç ama... hiçbir şey yoktu. Karanlıklar, kaos, ama aynı zamanda bu hiçliğin Kafarnaümünde,²⁴ Tanrı ve onun tüm bunu değiştirme hevesleri. Işık, gün, gece, gökkuşağı, gök, toprak, su; hayvanlara, yılanlara, vahşi yaratıklara ve diğer insanlara kadar hikâyeyi biliriz. İşte resmi tarih: tarihlendirilmiş jenealoji. Dünyaların sonsuzluğu? İmkânsız efendim mümkün değil...

Belirli ve titiz hesaplardan sonra, bilim adamları Aristarque'ın fikrini doğrularlar: Güneş gerçekten bizim dünyamızın merkezindedir. Kilise cevap yetiştirir: İmkânsız. Mükemmel olan Tanrı'nın eseri, mükemmeliyetin yeri olarak merkezden başka bir yerde bulunamaz. Ve sonra merkez güneş nerdeyse pagan güneş kültlerini yeniden harekete

24 Kafarnaüm: Capharnaüm, Capernaüm veya Kefar Nahum eski Galile bölgesinde her şeyin darmadağınık olduğu, her şeyin üst üste yığıldığı bir şehir. Kafarnaüm alt üstlüğü'nün hakim olduğu yer anlamına gelir.

geçirir... Dış çevre aklın almayacağı bir kusurun simgesidir, o halde bilimsel olarak ispatlanamaz! Gerçek haksızdır ve fiksiyon doğrudur. Heliosantrizm? Mümkün değil...

Önce Lamarck, sonra Darwin keşiflerini yayınlar, biri türlerin değiştiği fikrini ileri sürer, diğeri türlerin tabii seleksiyon adı verilen kanunlara göre geliştiklerini iddia eder. Tek kitabın okurları başlarını sallar: Tanrı; kurdu, köpeği, şehir faresini, kır faresini, kediye, gelinciği ve minik tavşanı hiçten yarattı. Kemiklerin karşılaştırılmasının, gelişimi veya dönüşümü ispatlamasına imkân yoktur. Üstelik insanın maymundan geldiği fikri de nerden çıktı! Tahammül edilemez bir narsisist yaralama diye açıklar Freud. Papa, bir Babouin'in kuzeni? Ne zevk ve eğlence düşkünlüğüdür bu... dönüşüm teorisi? Evrimcilik? İmkânsız efendim, mümkün değil...

Kendi bürolarının hummalı çalışma atmosferinde, bilim adamları poligenizmi²⁵ yani çok kökenliliği doğruluyorlar - *başlangıçta dünyanın birçok coğrafya alanında aynı anda var olmuş insan grupları*. - Çelişki, diyerek geçiriyor kilise: Adem ve Havva, aslında, gerçekten ilk erkek ve ilk kadındır, onlardan önce hiçbir bir şey var olmamıştır. İlk çift, ilk günahın çifti, günahın, suçluluğun, günahın affı ve selametin mantığını mümkün kılar. Pekâlâ, gûnahtan önce var olmuş, dolayısıyla o günahı işlemekten kurtulmuş erkek ve kadınları ne yapacağız? Adem öncesi insanlar? Mümkün değil, imkânsız...

Taşları temizleyerek, fosilleri inceleyerek, jeologlar dünyanın tarihlendirilmesini öneriyorlar. Dağlarda keşfedilmiş deniz kabukları, katmanlar ve tabakalar immanent bir kronolojiye işaret ediyor: Fakat problem şu ki, bu rakamlar Kitab-ı Mukaddes tarafından verilen kutsal numaralandır-

25 Poligenizm: İnsanların kökeninin birçok çiftten geldiğini kabul eden düşünce.

mayla örtüşmüyor. Hristiyanlar dünyanın dört bin yaşında olduğunu iddia ediyorlar, ne az ne çok, sadece dört bin yıl. Bilim adamları onların dünyasından önce var olan bir dünyanın varlığını ispatlıyorlar. Olsun, bilim haksız... Jeoloji, güvenilir bilim mi? Olamaz, imkânsız...

İyi niyetli insanlar ölüme ve hastalığa tahammül edemiyorlar ve bulaşıcı hastalıkları, patolojileri geriletmenin nasıl mümkün olacağını araştırıyorlar, cesetlerden yaşayanlar yararına bir şeyler öğrenmek istifade etmek için onları açımlayıp inceliyorlar. Neyi arzuluyorlar? Yaşamı kurtarmayı. Kilise mutlak bir şekilde beden üzerine araştırmalara karşı çıkıyor. Rasyonel nedensellikler olamaz, sadece teolojik nedenler vardır: kötü olan ölüm günahkâr Havva'dan kaynaklanır. İzdırab, acı, hastalık ilahi irade ve kardan ortaya çıkar: söz konusu olan insanların ve sadık kullarının imanını sınamaktır. Yüce Lord Tanrı'nın yollarına girilmez, onun işine akıl sır ermez, fakat O, sadece kendisinin bildiği bir plana göre hareket eder. Patolojileri izah etmek için maddi nedensellikler aramak gerekmez mi? Rasyonel bir etiyoloji yani nedenbilim? Kabul edilmez, mümkün değil...

Yattığı divanın başında, 1900'lü yıllara doğru, bir Viyana doktor bilinç altını, geriye püskürtme ve süblimasyonun mekanizmalarını, ölüm pülsiyonunun varlığını, rüyanın rolünü ve daha henüz tarih öncesini yaşayan psikoloji bilminde devrim yapacak diğer binlerce buluş keşfeder; tedavi için, sakinleştiren, nevrozları, mental hastalıkları, psikozları iyileştiren bir metod ortaya koyar; işin doğrusu, "*Bir İllüzyonun Geleceği*" kitabında her dinin, "hallüsinatuar psikoz" ile bağlan olan bir obsesyonel nevrozdan kaynaklandığını ispat eder. Kilise onu mahkûm eder ve aforozunu yayınlar, eserlerini de *İndex*'e dahil eder.

Bilinçaltında yatan karanlık bir güçle harekete geçen bir insan? İşte bu herkesi sorumlu, dolayısıyla suçlu, dolayısıyla cezalandırabilir kılmak için Hıristiyanlara öylesine gerekli özgür irade kavramını zedeler... Kıyamet günü mahkemesi mantığını doğrulamak için öylesine yararlı bir şey! O halde Freud ve onun buluşları? Hadi canım sen de... Psikaniliz? Kabul edilemez...

Ve son olarak: 20. yüzyıl genetisyenleri genetik kimlik haritasını keşfederler, yavaş yavaş, teşhis, hastalıkların önlenmesi, daha kesin tedavi etmek, patolojilerin engellenmesi alanında harikulade imkânlar sunarlar: Prediktif, önceden haber veren bir tıbbın oluşturulması gibi bu alanda devrim yaratacak bir çalışma yaparlar: Vatikan tarafından yayınlanmış *Sağlık Personeli Şartı* bunu kınar. İzdırap ve acının önüne geçmek? İlk Günah'ın bedelini ödemekten kurtulmayı hayâl etmek? İnsani bir tıp istemek? Hadi canım sen de mümkün değil...

Şaşırtıcı bir hezimet taraftarlığı! Yanılmak da, gerçeği red etmek de bu derecede sebat göstermek, araştırmalar yapan insana, ilerlemenin dinamizmine karşı saldırı halindeki bir ölüm pülsiyonunda böylesine ısrar etmek bizi şaşırtmaktan geri kalmaz! Bilimsel gerçeklerin mahkûm edilişi -atomist teori, materyalist seçim, heliosantrik astronomi, jeolojik tarihlendirme, dönüşümcülük, sonra evölüsyonizm, psikanalitik tedavi, jeni-jenetik, işte bilimi yok etmeye, öldürmeye davet eden Tarsuslu Paul'ün başarıları!- Ümit edilmeyenden de öteye, tasavvur bile edilemeyecek ölçüde başarılmış bir proje! Bu muazzam başarısızlık oranına ulaşmak için, kilisenin çok büyük bir kararlılık gösterdiğini biliyoruz! Baskı, *Index*'e koymak, odun ateşleri, engizisyon mahkemeleri, hapse atmalar ve bitmez tükenmez davalar... Yüzyıllar boyunca papaz sınıfının aracılığı olma-

dan Kitab-ı Mukaddes'i direk okumak yasaklandı. Bu kitabın aklın, analizin, eleştirinin silahları ile tarihçi, filolog, jeolog, bilim gözüyle yanaşmak söz konusu olamaz. 17. yüzyılda Richard Simon'la birlikte Eski ve Yeni Ahit üzerine ilk Hıristiyan derin ve eleştirisel araştırmalar ortaya çıkar. Elbette Bossuet ve kilise onu sert bir şekilde baskı altına alır. Bilgi ağacının meyvesi ağızda acı ve kalıcı bir tad bırakır...

GERÇEĞİN TERSİNİ ARZULAMAK

Üst-Dünyalar İcat Etmek

Monoteizmler zekâyı, kitapları, bilgiyi, bilimi sevmezler. Buna madde ve gerçekliği dolayısıyla *immanence*in her türlü şekline duydukları nefreti eklerler. Cehaletin, masumiyetin, saflığın, itaatın, boyun eğişin kutsanmasına kitabın üç dini, dünyanın dokusu, şekilleri ve güçlerine karşı benzer bir tiksinti duyarlar. Yeryüzünde yaşam hakkı yoktur, zira tüm dünya ilk günahın ağırlığını zamanların sonuna kadar sırtında taşıyacaktır.

Maddeye duyulan bu kini belirtmek için, monoteistler tamamıyla anti-maddeden oluşan bir dünya yarattılar! Bilim söz konusu olunca lanetlenmiş Antik çağda, tek Tanrı'nın doktrincileri vücutsuz kentlerini inşa etmek için Pitaros'a *-kendisi de oryantal dini düşünce ile eğitilmiş-* ve Platon'a başvururlar: Fikirler bu entelektüel şantiyede harikalar yaratır. Onlar şaşırtıcı şekilde Tanrı'nın klonlarına benzer: onun gibi sonsuzdurlar, ölümsüzdürler, genişlemeyen, zaman dışıdırlar ve üreme ve çürümeden mahfuzdurlar, her türlü sansüel,²⁶ fenomenal, bedensel anlayışa direnirler, var olmak, sürmek, varlıklarında ısrar etmek ve ne varsa hepsi için kendilerinden başka hiçbir şey talep etmezler! Kimlikleri Yahve, Tanrı, Allah'ınkilerle uyumludur. Böyle bir

26 Sansüel: Duyularla ilgili olan. Beş duyunun yarattığı etkinin tüm şekillerine verilen ad. Genel anlamı ile cinsel çekiciliği ifade eder.

öz ile monoteizmler her türlü gerçek, somutve *immanent* yaşam alanını gözden düşürmeye yarayan İspanya'da hayali şatolar kurarlar.

İşte monoteizmlerin şizofrenisinin kaynakları: Burada ve şimdi düşüncesini başka yer adına yargılar ve ona değer biçerler; dünyevi kenti sadece göksel kente nazaran düşünürler; insanların tasasını taşırlar ama meleklerin ölçüsüyle; *İmmanenceî* göz önünde tutarlar fakat sadece transandans için bir basamak olarak; duyarlı gerçekle ilgilenmek isterler ama kendi kavranabilir modelleri ile sürdürdüğü ilişkiyi ölçmek için; Dünyayı göz önüne alırlar, yeter ki o dünya göğe çıkmanın yollarını açsın. Bu iki çelişkili durum arasında kalarak, varlığın büyük boşluğu, kapatılması imkânsız bir ontolojik yara oluşur. Doldurulmayan bu varoluşsal boşluktan insanların tasası, kaygısı doğar.

Yine burada atomist monizm ve materyalist ünite, bu delik deşik olmuş metafiziklerden sakınma imkânı verir. Gerçeği ayrıcalıklı olarak maddeden oluşmuş, onu sadece dünyevi, sansüel, fenomenal kendini gösterişlerine indirgeyerek düşünen kişinin mantığı, mental başıboşluğu, tek ve gerçek olan dünyadan kopuşun önüne geçer. Pisagorascı, Platoncu, Hıristiyan düalizm kendine boyun eğen varlığı parçalayıp dağıtır. Cenneti hedeflerken, dünyadan oluruz. Öteki dünya yaşamının umudu, üst-dünyalara duyulan özlem kaçınılmaz olarak burada ve şimdi bir karamsarlık, umutsuzluk doğurur. Veya İsa'nın kreşi karşısında zevkten dört köşe olmuş bir aptalca ahret mutluluğu...

Cennet Kuşları

Bu dünya dışında dünya, iki fantask şey üretir: Melek ve Cennet. Birincisi anti-insan prototipine göre işler, ikincisi,

anti-dünya. Yani insanlara, başka bir öze, sonra da başka bir yaşama özlem duymak için, insanları kendi hallerinden nefret etmeye ve sonra kendi gerçekliklerini hor görmeye sevk etmek için yeterli şey. Meleğin kanatları, insanların dünyasının denetlenmesinin tersini ifade eder; Cennetin coğrafyası kesin bir atöpi'yi (a: siz, topos: yer), sonsuz bir ütöpiye (u: olmayan, topos: yer) ve anadan doğma bir uc-hroni'yi (Fransızcadan: u: negatif olan, Chronos: zaman. Uchronie: var olmayan zaman) işaret eder.

Yahudiler de kendi kanatlı yaratıklar çiftliğine sahiptirler: Şerubenler yani çocuk melekler cennetin kapısını kollarlar, Seraphimler²⁷ onlara eşlik ederler ve İbrahim'i ziyaretete gelen veya Yakup ile boğuşan ortağını hatırlıyalım. Görevleri nedir? Göksel bir saray avlusunda, sonsuzun yüceliğine övgüler düzmek. Zira Tanrı insani alçaklıklardan bihaberdir ama gene de kendi yüceliğinin kutsanmasından hoşlanır. Talmud ve Kabala bunlarla dolup taşar. Tanrı'nın hizmetkârları ama aynı zamanda İsrail'in çocuklarının ve doğruların koruyucuları bu meleklerin, bazen gökteki evlerinden ayrılıp insanlara Tanrı'nın bir mesajını ilettiklerini görürüz. Pagan Hermes hiçbir zaman insanlara bu kadar uzakta yaşamaz, onun da kanatları vardır ama külâhı ve ayaklarının üzerinde...

İşıktan oluşan saf ruh melekler -mantıken tüy ve kanatları olmasını engelleyen bir durum ama onlar kesinlikle spirüel ve ışıksaldır...- ilgimize layıktır, zira onların cinsiyetleri yoktur. Ne erkek, ne kadın, biraz ikisi yani androjin, hatta çocuksudurlar, çiftleşmenin boğucu sıkıntısına maruz

27 Seraphimler: En yüce meleklerdir. Tanrı'nın tahtının yanında dururlar. İlahi ışıktan yapılmışlardır. Altı tane kanatları vardır; bunların ikisiyle yüzlerini, ikisiyle de bacaklarını kaparlar, kalan ikisiyle de uçarlar. Dört tane de başları vardır.

kalmazlar. Mutlu evcil kuşlar olarak cinsiyeti bilmezler: arzuları, libidoları yoktur: dingin kuşlar olarak açlığı, susuzluğu bilmezler, gene de kudret helvasında beslenirler -*pa - gan tanrıların ambroisesi*- ama tabii ki büyük ihtiyaçlarını yapmazlar; bu neşeli kuşlar, çürüme, gözden düşme ve ölümü bilmezler.

Ve ayrıca, gözden düşmüş isyankâr melekler de vardır: Boyun eğmeyen yaratıklar. Cennet bahçesinde, Diable (Di-a-ayıran, bölen) yani Şeytan -*Littre sözlüğüne göre iftira atan*- bildiğini öğretir: itaat etmemenin, boyun eğmemenin, hayır demenin mümkün olduğunu. İblis -*muhafeet eden, suçlayan, yine Littre'ye göre*- sadece itaatin muzaffer olduğu, maksimal köleliğin hüküm sürdüğü ilk zaman dünyasının kirli sularında bir özgürlük ruhunu estirir. İyinin ve kötünün ötesinde -*ve kötünün vücut bulmayışının*- özgürlükçü imkânlar açıklar. İnsanlara kendileri ve dünya üzerindeki hâkimiyetlerini sağlar ve onları her türlü vesayetten hür kılar. Bu düşmüş melekler, tahmin ettiğimiz gibi, monoteistlerin nefretini üzerlerine çekerler. Buna karşılık, ateistlerin sönmez tutkularından istifade ederler...

Gerçek Olanın Tersini Arzulamak

Tahmin edersiniz ki, bu imkânsız bedenlerin yaşadıkları yer de imkânsızdır: Cennet. Littre'ye göre Paradis: "Etrafı çevrili bahçe." Pentatök, Genesis ve Kur'an bu histerik coğrafyayı kutsar. Fakat Müslümanlar onun olabilecek en geniş tasvirini yapar. Buna da değer! Akarsular, bahçeler, nehirler, kaynaklar, çiçeklenmiş alanlar, harika meyveler ve içkiler, gözleri büyük ve her zaman bakır kalan huriler, çekici, hoş, zarif oğlanlar, bol yatak, güzel elbiseler, lüks kumaşlar, sıra dışı süsler, altın, inci, parfümler, değerli yemek

kapları. Bu ontolojik turizm rehberi katoloğunda yok yoktur.

Cennetin tarifi? Bir anti-dünya, gerçekliğin tersi. Müslümanlar ritleri itinalı bir şekilde uyguladılar, meşru/gayri meşrunun katı mantığı dahilinde dua ederler, arı ve kirli şeylerin kesin ayrımı kanununa itaat ederler. Cennette tüm bunlar son bulur, artık mecburiyetler, ritler ve dualar yoktur. Göksel şölende, şarap içilir “Mutaffifin 25”²⁸ ve “Muhammed 15”²⁹ her çeşit et vardır “Tûr 22”³⁰ yaşarken takılması yasak olan altın takılar taşınır “Kehf 31”³¹ değerli madenlerden yapılmış kap ve tepsilerde yenilir, içilir -dünya -da gayri meşru olan- ipekli elbiseler giyilir -bu dünyada tık -sindirici, zira ipek ipliği bir böceğin dışıdır...- hurilerle gönül eğlendirilir “Duhan 53-54”³². El altında, değerli taşlarla işlenmiş yataklar üzerinde sonsuz bakireler “Rahman 72”³³ veya oğlanlar “Vakıa 17.”³⁴

Çöl çadırında sadece maksimum dört meşru kadın ve bir halı: yaşamda yasak olan çoğu şey istenildiği kadar serbest kılınır...

28 Mutaffifin 25: Kendilerine mühürlü halis bir içki sunulur.

29 Muhammed 15: Müttakilere vadolunan cennetin durumu şöyledir: İçinde bozulmayan sudan ırmaklar, tadı değişmeyen süttan ırmaklar, içenlere lezzet veren şaraptan ırmaklar ve süzme baldan ırmaklar vardır. Orada meyvelerin her çeşidi onlarındır. Rablerinden de bağışlama vardır. Hiç bu, ateşte ebedi kalan ve bağırsaklarını parça parça edecek kaynar su içirilen kimselerin durumu gibi olur mu?

30 Tûr 22: Onlara canlarının istediği meyve ve etten bol bol verdik.

31 Kehf 31: İşte onlara, alt taraflarından ırmaklar akan Adn cennetleri vardır. Onlar Adn cennetlerinde tahtlar üzerine kurularak orada altın bileziklerle bezeneceler; ince ve kalın dibadan yeşil elbiseler giyecekler.

32 Duhan 53-54: İnce ipekten ve parlak atlastan giyerek karşılıklı otururlar. İşte böyle. Bunun yanı sıra biz onları, iri gözlü hurilerle evlendiririz.

33 Rahman 72: Otağlar içinde sahiplerine tahsis edilmiş huriler vardır.

34 Vakıa 17: Çevrelerinde, ölümsüz gençler dolaşır.

Çöl kampında, kapkaçak, pişmiş topraktır: Cennette ise değerli taş ve metallere; çadırın altında, sert kıllı halılar üzerinde oturulup, her zaman bulunması zor olan gösterişsiz bir yemek, deve sütü, koyun eti, naneli çay paylaşılır: Gökte ise yeşil saten ve brokar kumaşlar üzerinde yemekler ve içkiler astronomik miktarlardadır, aşiretin büyük tentesi altında, kokular sert, güçlü, kuvvetlidir: ter, kir, deri, hayvan kılları, duman, iç yağı, koyunların yünlerine yapışmış yağ kokusu. Muhammed'in eşliğinde ise sadece harika hoş kokular vardır: kafuru, misk, zencefil, tüt-sübuhr, mira ağacı sakızı, tarçın, ledanon vardır. Eğer tesadüfen alkol alınıyorsa, ateşin etrafında hafif sarhoşluk tehditi baş gösterir.

Müslümanların göksel zevk alemlerinde sarhoşluk nedir bilinmez "Sâffât 47"³⁵. Ve daha da hoş bir şey, baş ağrısı yoktur, üstelik ölçsüz içki tüketimi günaha sebebiyet vermez!

Yine, sıkça istenilmeyen gerçek dünyayı kabullendirmek için, anti-dünya olarak Cennetin mantığı dahilinde: İslâm, çölün sert, sıcak ve şiddetli iklim koşullarının dinidir; Cennette ise güneşsiz, aysız, sonsuz bir bahar havası, gecesi gündüzü olmayan sonsuz bir aydınlık vardır. boğucu bir sıcaklığı olan Sirokko rüzgârları deriyi esmerleştirir, sıcak, kuru alize rüzgârı teni yakar kavurur mu? O halde, İslâm göğünde, misk kokusu ile yüklenmiş rüzgâr, süt, bal, şarap ve su nehirlerine yumuşaklık getirir ve onu cömertçe paylaşır.

Çölde hasat sıkça tesadüfidir, şansa bağlıdır, bitki bulunur, bulunmaz veya az mı bulunur? -*gülünç küçük üzüm - ler, sayılı hurmalar, ender incir*- Muhammed'in mekânında öylesine büyük çapta üzümler vardır ki salkımının etrafın-

35 Sâffât 47: O içkide ne sersemletme vardır ne de onunla sarhoş olurlar.

da dolanmak isteyen bir karga bir aydan fazla yol almak zorundadır!³⁶

Çöl kumlannın sonsuz genişliğinde, gölgelik alanlar ender olup, bulunması büyük bir hoşlukla mı karşılanır? Müslüman Fikirler Ötelinde, bir at, bir ağacın gölgesinden çıkmak için yüzyıl koşar.³⁷

Çöl kumullarında, uzunca karavanlar dizili şekilde ilerlemek zordur, kilometreler kum içinde bitmez tükenmez

36 Bir köylü Arap, “Ey Allah’ın Resülü cennetin içinde meyve var mıdır?” diye sordu. Resulullah: “Evet Tuba denilen bir ağaç vardır” buyurdu.

O zat: “Ya Resulullah bizim arazimizdeki hangi ağaç ona benzer?” dedi.

Resulullah: “Senin arazindeki ağaçlardan hiçbir şey ona benzemez. Fakat sen hiç Şam’a geldin mi? Çünkü orada ceviz denilen bir ağaç var ki bir gövde üzerine biterek yukarısı yayılır. İşte bu ağaç Tuba ağacına benzer” buyurdu.

O zat: “Ya Resulullah, o ağacın dip gövdesinin kalınlığı ne kadardır?” dedi.

Allah’ın Resülü: “Senin ev halkının develerinden beş yaşına basan genç bir deve yola çıksa dibini dolaşıp kuşatamaz da nihayet ihtiyarlığından boynu kırılır” buyurdu.

Köylü Arap: “Cennette üzüm var mı?” diye tekrar sordu.

Resulullah: “Evet vardır” buyurdu.

O zat: “O üzümün salkımının büyüklüğü ne kadardır?” dedi.

Resul-i Ekrem: “Alaca karganın hiç durmadan bir aylık uçup gideceği mesafe kadar” buyurdu.

O zat: “O üzümün taneleri ne kadardır?” dedi.

Allah’ın Resülü: “Büyük kova gibidir” buyurdu.

O zat: “Ey Allah’ın Resülü, o üzüm tanesi beni ve ev halkımı muhakkak doyurur” dedi.

Resulullah: “Evet seni ve ev halkını ve akrabanın ekserisini doyurur... Cennetin hurması ağacın dibinden dallarına doğru intizamlı bir şekilde yığılıp istif edilmiştir. Meyveleri büyük testiler misalidir. Ne zaman bir meyve koparılsa yerine başkası gelir. Cennetin suyu çukur olmayan yerlerden akar. Cennet üzümünün her bir salkımı on iki arşındır.”

[Tezkiret’ül Kurtubi, s. 312-313/518]

37 İbn Ebi’-d-Dünyâ: İkrime’den rivayet etti ki; İbn Abbas şöyle demiştir: “Zıll-i Memdud, cennette bir ağaçtır. Gövde üzerindedir. Gölgesi o kadar uzundur ki rahvan ata binmiş bir süvari, onun gölgesinde, yani her taraftan gölgesinde yüzyıl gider.

mi görülür? Peygamberin ise kırmızı rubiden yapılmış, her türlü maddi engelden muaf kanatlı atları vardır ve yıldırım hızıyla giderler...

Nihayet aynı gözlemi bedenle ilgili yapabiliriz: hiç durmadan günlük su, yemek, libidinal, yani peygamberden, duadan uzaklaştıran, doğal gereksinimlere bağımlılık nedeni olan daha birçok şeye olan ihtiyacını talep eden zorlu bir partner olan beden, Cennette maddesizleşerek etrafına ışık saçır: artık yemek zorunluluğu yoktur, sadece zevk için yemek yenilir. Hazımsızlık halinde, sindirim sorunu yoktur. Ekmek, balık yiyen, şarap içen İsa'nın hiçbir zaman dışkısı yoktur: Ne karın şişkinliği, ne gaz çıkarma söz konusu değildir, zira dünya yüzeyinde mide bulandırıcı koku saçan dumanlar, gökte hafif nemli bedenlerin saldırdığı misk dolu mide gazı geçirmelerine dönüşür!

Soy sop sahibi olmak için doğurmaya artık gerek yoktur, uyku da artık zorunlu değildir, zira yorgunluk nedir bilinmez; artık sümkürülmez ne de tükürülmez; zamanların sonuna kadar hastalık diye bir şey yoktur; yeryüzünde sıkça zorunlu olan acı çekme, korku, aşağılanmak gibi kelimelerin sözlükte artık yeri yoktur. Artık arzu duyulmaz, *-Platoncu gelenek arzu, acı ve eksiklik duygusudur der-* onun anında zevke dönüşmesi için sadece görünmesi yeter: bir meyveye arzuyla bakmak, onun tadını almaya, dokusunu ve parfümünü ağızda hissetmeyi sağlar...

Kim böyle bir rahatlığı red edebilir ki? Peygamberin ilk yağmalama seferi Nakhla'dan İran-Irak savaşına kadar savaş alanlarındaki milyonlarca Müslüman'ın; İsrail kahvelerine saldıran canlı bomba Filistinlilerin, kendilerini uçaklarla New York İkiz Kulelerin üzerine atan; işine gücüne giden masum insanlarla dolu Madrid garında ekmek içinde saklı plastik bomba yerleştiren Müslümanların, sonsuz tatil ha-

yalleri duymalarını anlarız. Ama bunun için ortalama zekâyâ bile şaşkınlık veren, kanını donduran bu fabulalara inanmak gerekir...

Kadınlarla Hesaplaşma

Judaizm, Hıristiyanizm ve İslâm'ın ortak kadın düşmanlığında zekâyâ duyulan kinin doğal sonucu olduğunu görmek gerekmez mi?

Metinlere bir kez daha dönelim: İlk günah, hata, bilmek istemi öncelikle kadının kararına bağlıdır. Havva'nın kararı. Şaşkın Adem kesinkes itaat etmek ve boyun eğmekle yetinir. Yılan (*Mekke'de milyonlarca Müslüman tarafından yüzyıllardan beri taşlanan Şeytan*) konuştuğunda -normal, zaten tüm yılanlar konuşur- kadına hitap eder ve onunla diyalog kurar. Sonsuza kadar baştan çıkaran yılan, baştan çıkmış kadın söz konusu olunca ilk adım kolayca atılır...

Kadınlara duyulan kin, zekâyâ duyulan kin temasının bir varyasyonuna benzer. Ve buna şu eklenir: Erkeklerin gözünde, onların temsil ettiği her şeye duyulan kin: arzu, zevk, yaşam. Bir de merak -*Littre* "Havva kızı" deyiminin meraklı kadın anlamına geldiğini yazar- istek ve heves uyandırır ama aynı zamanda yaşamı sağlar: St. Agustin'in doğruladığı gibi, babanın spermi yoluyla anne rahminde doğuştan itibaren insana devredilen ilk günah, onun üzerinden devam eder gider. Yani günahın cinselleştirilmesidir söz konusu olan.

Monoteizmler, meleği kadına bin kere daha fazla tercih eder. Karma bile olsa bir kadın evrenine, serafinlerin, kutsal tahtların ve baş meleklerin dünyası yeğlenir! Cinsiyet yok, özellikle yok. Doğal olarak kadınla eşleştirilmiş, ten, kan, libido, Judaizm, Hıristiyanlık ve Müslümanlık için ne-

yin gayrı meşru, neyin kirli olduğunu, dolayısıyla arzulanan beden, lohusalıktan kurtulmuş kadının kanına, hedonist enerjiye karşı zincirinden boşanan savaşları ilan etmek için, bir o kadar fırsat sunar. İncil ve Kur'an da bu aforozlar konusunda kendilerine sayısız tatmin imkânı sunarlar.

Kutsal Kitap dinleri, kadınlardan nefret eder: onlar sadece anne ve eş olan kadınları severler. Onları bu ortak öz negativitelerinden kurtarmak için sadece iki çözüm yolu - gerçekte iki zamanlı tek çözüm- vardır: Bir erkekle evlenmek, sonra onu çocuk sahibi yapmak. Kocaları ile ilgilediklerinde, ona yemek yaptıklarında, evin sorunlarını hallettikleri zaman; buna bir de çocukların beslenmesi, bakımı, eğitimi eklendiğinde onlara kadınlıklarına ayıracak zaman kalmaz: eş ve anne olmak kadınlığı öldürür. Hahamlar, papazlar ve imamlar erkeğin rahatlığı, kaygısızlığı için işte bu duruma güvenir.

Jüdeo-Hiristiyanlık, Tanrı tarafından ikincil, aksesuar olarak, Adem'in kaburgasından itibaren yaratılan bir Havva fikrini savunur (Genesis II, 21)³⁸. Aynı fikir, Kur'an'da da ismi verilmeden sadece Adem'in karısı olarak *-bu da bir işaret...-* savunulur: İsmi telaffuz edilmeyenin ismi, ağza alınamayacak olandır! İlk bedenden aşırılmış değersiz bir kemik parçası! Önce erkek, sonra ondan koparılmış bir parça, kırıntı: Dişi yaratık. Yaratılma sırası, kalıtımsal var oluş tarzı, günahın sorumluluğu, her şey Havva'yı suçlar, yerden yere vurur, aşağılar. Kadın, o zamandan beri ağır bir bedel ödemeye devam eder.

Bedeni ve kendisi, bütünlüğü ile lanetlenmiştir. Döllenmemiş yumurta, annenin negasyonu olarak kadınlığı ön

38 Genesis II, 21: RAB Tanrı Adem'e derin bir uyku verdi. Adem uyurken, RAB Tanrı onun kaburga kemiklerinden birini alıp yerini etle kapadı. Adem'den aldığı kaburga kemiğinden bir kadın yaratarak onu Adem'e getirdi.

plana çıkarır. Bu nedenle regl kirlidir. Aybaşı kanı, aynı zamanda döllenme olmayan dönemlerin tehlikesini oluşturur. Verimsiz, doğurgan olmayan kadın, monoteist için en kötü oksimordur! Üstüne üstlük bu dönem, hamile kalma riskini ortadan kaldırır ve dolayısıyla cinsellik korkudan ayrışır ve bizzat cinselliğin kendisi ön plana çıkabilir. Doğumdan ayrılmış, yani saf bir cinselliğin mümkün olması, işte mutlak kötülük budur.

Bu aynı prensip gereği, Monoteistler, homoeeksülleri ölüme mahkûm ederler. Hangi gerekçelerle? Çünkü cinsellikleri *-şu anda kadar...-* baba, anne, eş olma niteliklerini yasaklar ve açık şekilde özgür insanın öncelliğini ve mutlak değerini doğrular. Talmud, bekâr yarım insandır (!) Kur'an'da da aşağı yukarı aynı söyleme rastlarız "Nûr 32."³⁹ Bu arada Tarsus'lu Paul yalnız insanı, iffetlilik, zina ve özgür cinsellik açısından bir tehlike olarak görür: Bu nedenle, mutlak iffetlilik mümkün olmasa da, libidinal gücün azalmasının en iyi yolu olarak evlenmeye davet eder.

Aynı şekilde üç dinde de çocuk aldırma konusunda aynı eleştiriyi buluruz. Aile toplumun temel hücresi olarak, aşilamaz bir ufuktur. O Yahudiliğın, milletin ayakta kalmasının, kilisenin, üreme ve çoğalma isteminin şartı olarak görür. Müslümanların, Peygamberin bir kutsal nimeti olarak gördüğü çocukları var sayar. Bu metafizik demografiyi engelleyen her şey monoteist öfkeyi tetikler. Tanrı aile planlamasını sevmez.

Buna rağmen, doğumdan yeni çıkmış Yahudi anne kirlili bir döneme girer. Kan, her zaman kan bahis konusu. Erkek çocuk doğarsa, kırk gün boyunca ibadet yerlerine giriş yasağı vardır. Kız çocuk için bu sürealtmış güne çıkar! (Le -

39 Nur 32: Aranızdaki bekârları, kölelerinizden ve cariyelerinizden elverişli olanları evlendirin.

vililer böyle buyurdu...) Gün içinde, her insanı, onu Yahudi yarattığı, köle ve... kadın yaratmadığı için Tanrı'ya şükretmeye çağıran Yahudi duasını herkes bilir (Men. 43. b.) Ayrıca, Kur'an açık bir şekilde, bir kız çocuk babası olmanın yarattığı utancı doğrulayan İslâm öncesi aşiret geleneğini açık bir şekilde mahkûm etmez ve çocuğu kabullenmek veya toprağa gömmek sorgulamasını meşrulaştırır "Nahl 58"⁴⁰ Fransız Pleiade Yayınları'nın Kur'an baskısında muhtemelen bu olayı hafifletmek için, bunun fakirlik korkusundan kaynaklandığını dipnotla belirtir. Öyle bile olsa ne değişir ki!

Neşeli Hristiyanlara gelince, onlar 558 yılında Macon Konsili'nde Alcidalus Valeus'un "*Kadınların İnsani Yaratıklar Olmadığını İspatlamaya Çalışan Paradoksal Tartışma*" adlı kitabını tartışmaya açarlar... Paradoksun nerede olduğunu bilmiyoruz, ne de bu girişimin nasıl sonuçlandığını. Alcidalus'un kendi görüşünü zaten paylaştan, Hristiyan yüksek görevli kitlesini fethedip etmediğini de bilmiyoruz, *-bu konuda Tarsuslu Paul, sayısız kadın düşmanı beddua - rını onaylamak yeterli...* - ama kilisenin kadınlara karşı düşmanlığı halen ürkütücü bir şekilde gündemdedir.

Kastrasyonun (Cinsel Organların Mütilasyonu) Kutsanması

Aziz Matta'nın yazdıklarını titizlikle kelimesi kelimesine değerlendiren Origene'nin⁴¹ başına gelenleri biliyoruz:

40 Nahl 58: Onlardan birine kız müjdelendiği zaman öfkelenmiş olarak yüzü kapkara kesilir.

41 Origene: 185-253 yılları arasında yaşamış, İskenderiye doğumlu Kilise Babası'dır. Öğretisi Gnostiklerinkine yakın mistik bir öğretilerdir. İsa'nın Tanrı'nın ancak evlatlık olarak oğlu olabileceğini, cehennem azabının ebediyyen sürmeyeceğini savunmuştur ve 325 yılında yapılan İznik Konsili'nce mahkûm edilmiştir.

Evangelist hadımlar konusunda uzun bir deneme yazar, bir tipoloji oluşturur -testiküllerden doğuştan mahrum kalmış - lar, başkaları tarafından hadımlaştırılmışlar veya Tanrı'nın Krallığına girebilmek için bizzat kendilerini hadımlaştıran - lar- ve sonuç olarak şunu yazar: "Anlayabilen anlasın! Kur-nazca hareket eden Origene konuyu kestirip atar ve neşter vuruşu ile kendi testiküllerini keser -muhtemelen arzunun bir testikül sorunu değil, beyin sorunu olduğunu keşfetme - den önce.- Fakat maalesef geç kalmıştır...

Monoteist edebiyat, libidonun söndürülmesi ve arzu-nun yok edilmesi konusuyla dolup taşar: cinsel yönden kendine hakim olmak, mutlak iffetliğin övülmesi, kutsa n-ması; sonra da nispi iffetin. Çünkü erkekler ne Tanrı ne me-lektir ama tercihen idare edilmesi gereken hayvanlardır. Yani eşine sadık veya Yahudi ve Müslümanlar için eşlerine sadık evliliğin ön plana çıkarılması. Ve nihayet cinselliğin üremeyle sınırlandırılması. Aile, evlilik, monogami, sada-kat ve hadımlaştırma konusunda bir o kadar çeşitleme... yani nasıl sanal Origene olunur.

Levililer ve Sayılar, Yahudiliğin cinsel intersubjektivite konusunda kuralını açık bir şekilde tayin eder: Evlilik dışı cinsel ilişki olamaz; ama poligami meşrudur ve boşanma için erkek, fazla formalite olmadan söz sahibidir -Boşa alı - nan kadına bir mektubun teslim edilmesi yeter; Yahudi ol - mayan biri ile evlilik gayrı meşrudur. Babanın kim olduğu hiçbir zaman kesin olarak belli olmadığından, Yahudi kim - liği anadan geçer, anneliğin ispatı için kadınadokuz ay sü - re verilir. Kadınların Torah'ı etüd etmeleri yasaktır- erkek için ise bu zorunludur. Havva'nın torunları için dua oku-mak, şal giymek, Phylactere taşımak, chofar çalmak, ritüel kulübe -soukka- inşa etmek, dua için gerekli minimal on kişilik gruba dahil olmak -mınyan-, idari ve adli görevlere

seçilebilirlik yasaktır. Mal mülk sahibi olabilir ama onların idaresi ve yönetimi kocaya aittir. Tüm bu yasaklar, Tanrı'nın insanı kadınınkine göre değil de kendi suretine göre yarat-tığını ispatlamaya yeterlidir...

Kur'an okunduğunda da bu iki din arasındaki apaçık olan akrabalığı gösterir. İslâm erkeklerin dişilere nazaran üstünlüklerini net bir şekilde ileri sürer, zira Tanrı erkekleri kadınlara tercih eder. (Nisa 34)⁴²

Bu tavırdan bir sürü dikta uygulaması ortaya çıkar: Saç-larını, kollarını ve bacaklarını örtme zorunluluğu; kendisi birkaç eş sahibi olabilen bir cemaat üyesi dışında, cinsel ilişkiye girme yasağı. (Nisa 3)⁴³

Kadınlar için çok eşliliğin mahkûm edilmesi ve tabii ki iffetliğe övgü İsra 32⁴⁴ ve Azhap 35,⁴⁵ Müslüman olmayan bir kişi ile dost olma veya evlenme yasağı, Ali İmran 28;⁴⁶ erkek elbisesi giyme yasağı. Camide bir arada olmak, er-keklerin elini sıkmak -en azından eldivensiz sıkmak- söz konusu olamaz. Evlilik zorunludur, bekarlık din adına bile olsa hoş görülmez (Nur 32).⁴⁷ Aile, aşiret ve cemaat çıkar-

42 Nisa 34: Allah'ın insanlardan bir kısmını diğerlerine üstün kılması sebe-biyle ve mallarından harcama yaptıkları için erkekler kadınların yöneticisi ve koruyucusudur.

43 Nisa 3: Eğer (kendileriyle evlendiğiniz takdirde) yetimlerin haklarına ri-a-yet edememekten korkarsanız beğendiğiniz (veya size helal olan) kadın-lardan ikişer, üçer, dörder alın. Haksızlık yapmaktan korkarsanız bir tane alın; yahut da sahip olduğunuz (cariyeler) ile yetinin.

44 İsra 32: Zinaya da yaklaşmayın; çünkü o pek çirkindir ve kötü bir yoldur.

45 Azhap 35: Bütün Müslüman erkekler, Müslüman kadınlar, mümin erkekler, mümin kadınlar, itaat eden erkekler, itaat eden kadınlar, doğruluk yapan erkek-ler, doğruluk yapan kadınlar ... işte bunlara Allah bir bağışlama ve büyük bir mükafat hazırlanmıştır.

46 Ali İmran 28: İnananlar, inananları bırakıp da kafirleri dost edinmesin.

47 Nur 32: Bir de sizden olan dulları ve kölelerinizden, cariyelerinizden doğru gidenleri evlendirin. Eğer yoksul iseler, Allah onlara fazlından zenginlik verir. Allah, nimeti bol olan, her şeyi bilendir.

ları için yapılan evlilikte, tutku ve aşk tavsiye edilmez. Kadın kocasının her türlü cinsel arzusuna boyun eğmek zorundadır. Kur'an'daki metafora göre, erkek karısının tarlasını beller. (Bakara 223)⁴⁸

Şüphe durumunda, kadına atılan dayak meşrudur, suçlu olup olmadığı ispat konusu değildir. (Nisa 34)⁴⁹

Aynı kolaylık boşama konusunda da vardır. Kadın var olușsal açıdan reşit değildir hatta hukuki açıdan bile reşit değildir, bir kadının şahitliği erkeğinkinin yarısına bedeldir. (Bakara 228)⁵⁰ Kısır ve evlilik öncesi bakir olmayan kadın aynı değerdedir, yani hiçbir değeri yoktur.

Buradan kastrasyona övgü: Kadınlar fazlalıktır. Fazla arzu, fazla zevk, fazla aşırılık, fazla tutku, fazla taşkınlık, fazla cinsellik. Bu fazlalarla, erkeğin erkekliğini tehlikeye atarlar. Kadınlar Tanrı'ya, duaya, ritlerin uygulanmasına, meşru/gayrı meşru ayrımını uygulamaya, güncel hayatın en küçük detaylarında bile ilahinin tasasını taşımaya yönelmelidirler. Gökten değil dünyadan; daha da kötüsü dünyanın en büyük kötülüğü bedenlerden uzak durmalıdırlar... İlk dönemin baştan çıkaranı olarak kadın, sonsuza kadar suça eğilimlidir, bir nevi varlığın boncuğu gibi taşınan muzaffer Falus,⁵¹ erkeğin kendine bakışını tehdit eder. Kastrasyon⁵² kaygısı, Tanrı'nın gözlemi altında her yaşamı etkisi altında tutar.

48 Bakara 223: Kadınlarınız sizin için bir tarladır. Tarlanıza nasıl dilerseñiz öyle varın.”

49 Nisa 34: Baş kaldırmasından endişe ettiğiniz kadınlara öğüt verin, onları yataklarda yalnız bırakın ve -bunlarla yola gelmezlerse- dövün.

50 Bakara 228: ... Erkeklerin kadınlar üzerindeki hakları gibi, kadınların da erkekler üzerinde belli hakları vardır. Ancak erkekler, kadınlara göre bir derece üstünlüğe sahiptirler. Allah azizdir, hakimdir.”

51 Falus: Ereksiyon halindeki cinsel organ.

52 Kastrasyon: Yumurtalığın çıkarılarak testesteron ve ostogen hormon salgısını durdurma.

Penis Prepüslerine Saldırı!

Bu saatten itibaren, Yahudilerin sünnet konusuna böylesine bağlı olmalarına şaşdırmamak lazımdır. Müslümanlar da birçok konuda olduğu gibi bu konuda da Yahudi geleneğini takip ederler. Hristiyanlara gelince, ilk dönemlerdeki sert tartışmalar, kendisi sünnetli Tarsuslu Paul tarafından sonuçlandırılır: gerçek prepüsün sünnet edilmesi yerine kalbin, tinin ve istediğiniz her şeyin; dudakların, gözlerin ve Yeni Ahit'te tasniflenmiş bedenin diğer parçalarının sünnetinde karar kılarlar (Havarilerin Eylemleri, XV, 1).⁵³ Bu da Hristiyanları -Mısır Hristiyanları Koptlar hariç- salmastra bileziklerini bayrak çeker gibi teşhir etmekten alıkoyar...

Küçük kızların sünneti, Batılıyı tiksindirir ama söz konusu küçük erkek çocukları olunca kimsenin sesi yükselmez. Bu konuda konsensüs tamdır. Tartıştığınız insanı, tıbbi hiçbir gereklilik olmadan -mütilasyon kelimesinin hukuki tanımı...- rızası olmayan çocuğun bedeninin sağlıklı bir parçasını kesip atmanın yararlılığını değerlendirmeye çağırana kadar.

Kanadalı kadın felsefeci -Margueritte Somerville- bu konuya mütilasyon tezine destek gerçek anatomik, bilimsel, nöro-patolojik, psikolojik analiz, karşılaştırmayı yaparak, her türlü polemik anlayışı dışında, aklın argümanları ile yaşadığı zaman, kendi ülkesi vatandaşlarının çok sert eleştirisi yağmuruna maruz kalır, öylesine ki bu ulusal çapta muhalif gövde gösterisinden sonra, şüphesiz analizlerinde ısrar eder ama bu konudaki yargısını askıya alır ve sonra dini askıya alır... Nedenlerden dolayı sünnetin meşrulaştırılmasına rıza gösterir. (Bilginiz için: Amerikalıların % 60'ı,

53 Havarilerin Eylemleri -Elçilerin İşleri- XV, 1: Yahudiye'den gelen bazı kişiler Antakya'daki kardeşlere, "Siz Musa'nın töresi uyarınca sünnet olmadıkça kurtulamazsınız" diye öğretiliyorlardı.

Kanadalıların % 20'si, Avustralyalıların % 15'i dini olmayan ve sözde hijyenik argümanlara dayanarak sünnetlidirler.)

Çinlilerin ayaklarını bandajlamaları, Padaounglarda halkalarla boynun uzatılması, dişlerin törpülenmesi, burnun, kulakların veya Amazon yerlilerinde dudakların delinmesi, Polinezyalılarda bedene kesik atmalar ve vücutta dövme-ler, Perulularda başın ezilmesi, Afrika'da küçük kız çocuk-larının vulvalarının kesilmesi, bağlanması veya Yahudi ve Müslümanlarda sünnet aynı büyü düşüncelerinden kay-naklanır. Dini nedenlerle bedenin işaretlenmesi, topluluğa entegrasyon amaçlı ritüel acı ve ızdıraplar, ilkel kavimlerde tanrıların iyiliğini üstüne çekmeye yönelik uygulamalarının nedenlerini açıklayan şüphesiz ki birçok izah vardır - psika-naliz hipotezlere bile başvurma gereği olmadan.

Okyanusyalıların glandlarını çivilemeleri, Rusların skop-zilerini koparmaları -18. yüzyıl ve 1920'ler arası faaliyet gösteren bir tarikat- Avustralyalı yerlilerin subensizyonla-rı.⁵⁴ Zira mental mantıklar, ontolojik önyargılar, büyülü dü-şünce dozları tamı tamamına aynıdır. Kendi uygulamaları-mız dışında her şeyi barbar olarak değerlendirme haricin-de -Bir kez daha Montaigne- kendi mütilasyonlarımızı meşru ilan edip komşunununki nasıl reddedebiliriz?

Zira mütilasyon apaçık ortadır. Öncelikle hukuki pren-sip açısından: hukuk ispatlanmış bir patolojinin medikal gerekçesi olmadan her türlü cerrahi müdahaleyi yasaklar. Hâlbuki prepüs kendi başına bir patoloji değildir. Psikolojik alana gelince: Kesilen deri miktarı, penisin derisel kapla-masının üçte ikisine veya yarısına tekabül eder. Bir yetiş-kinde bu 32 cm karelik alan -dış deri ve iç deri- 250 ayak (bir ayak aşağı yukarı 30 santimetre) sinir olmak üzere bin-den fazla sinirsel uç barındırır. Bu bedenin en sinirsel yapı-

54 Subensizyon: Glandın ucundan penisin ortasına yarılması.

larından birinin kesilmesidir: Üstelik prepüsün kaybolması -*ilkel kavimler onu gömer, yer, kurutur, toz haline getirir, saklar*- zamanla keratinize olan dairesel bir yara izine neden olur: dokuların sürtünmesine maruz kalma sertleşen ve duyarlılığını yitiren deride sürtünme ile aşındıran etki yani abrazif etki yapar.

Tanrı Mütile Edilmiş Yaşamları Sever

Kur'an sünneti ne mecbur kılıyor ne de davetiye çıkarıyor ama mahkûm da etmiyor. Vaziyeti kurtarmak için, gelenek, Muhammed'in sünnetli doğduğunu iddia eder! Kutsal kıtapta zaten eksizyon⁵⁵ veya infibülasyonu⁵⁶ emretmez. Buna karşılık, bu mütilasyonların, klitoristin kesilmesinin uygulandığı Afrika'nın doğu ucunda buna "yumuşak gelenek sünnet", kapişonun başının kesilmesine ise "değiştirilmiş gelenek" denir. Burada sünnet "peygamberin geleneği ve yolu" anlamında kullanılır...

Yahudiler de aynı şekilde, bu mütilasyonu topluluğa aidiyetin işareti olarak görürler. Sadece bu noktadaki sertlik -*söylemesi ayıp...*- ürkütücüdür: Tanrı bu işlemi doksan dokuz yaşındaki İbrahim'den talep eder; Onu ev ahalisinin tüm erkek mensuplarına hatta kölelerine önerir; doğumdan sekizinci günde sistemleştirir; bu işleminden, seçilmiş halkı ile arsasındaki özel anlaşmanın bir simgesi yapar; sünnet öylesine önemlidir ki, eğer bir şabat gününe denk gelirse, ritüel olarak o güne mahsus yasaklamalar ortadan kalkar. Prepüsün kesilmesinden önce bir çocuk ölmüş olsa bile, mohel -*sünnetçi*- işini yarıda kesmez.

55 Eksizyon: Organın veya parçasının kesilerek alınması.

56 Infibülasyon: Vajina çevresindeki dudakların alınıp girişinin daraltıldığı bir kadın sünneti türü.

Montaigne “*Seyahat günlüklerinde*” bir sünnet anlatır: Sünnetçi, Tanrı’nın inayetini sağlamak için, annenin yastığı altına önceden yerleştirilmiş bir bıçağı kullanır. Penisi çekip uzatır, deriyi bloke eder, glandı iter, anestezi yapmadan prepüsünü kesmek için bıçağı vurur. Ağzında sakladığı bir yudum şarabı yuttuktan sonra yarayı emer -*bu ritüel emmeye meziza adı verilir*- sonra Talmud’un dediği gibi, yaranın dibinde kan kalmasın diye kanı içine çeker. Üç kere tükürür. Artık çocuk cemaat üyesi olmuştur: artık ona bir isim verilebilir. Montaigne’den beri meziza dahil bu rit değişmedi.

Bu ilkel rit ve onun çağlar boyunca devam edip gitmesi üzerine her şey söylenmiştir. Freud -*biyografaları sünneti konusunda sakladığı kötü hatıranın altını çizerler*- konuştu ve ondan sonra çok sayıda psikanalist, erkekte yok edilen (sünnet) kadınısı yandan, kadında yok edilen erkeğin ego-su olarak, babanın ihtar ve sonra Oidipus arzusunun daha büyük bir kastrasyon tehdidi ile ikaz edildiğinden, yeniden doğuşun sembolü olarak göbek bağının koparılmasının tekrarlanmasından bahsettiler. Şüphesiz ki, kimlik ve toplumsal bir aidiyet ritüeli olması yanında, tüm bunların da muhtemelen bir etkisi vardır.

Aynı zamanda ve özellikle iki Yahudi felsefeci tarafından, Philon d’Alexandrie “*Quaestiones in Genesim*” kitabında ve Moise Maimonide “*Yolunu Şaşırılmışların Kılavuzu*” eserinde, bu operasyonun cinsel organın güçsüzleştirilmesini hedeflediğini dile getirirler; sünnet, Tanrı’nın kutsanmasında daha yararlı olacak bir enerjinin, erotik kendini beğenmelerle israf edilmesinin önüne geçerek, kişiyi asıl önemli olana yöneltir. O, bedensel arzuları azaltır ve şehvet duygusuna hakim olmayı kolaylaştırır. Bunlara, cinsel eğilimleri bozmak, sadece kendi için, saf bir zevk duyumu-

nu engellemeyi; tene arzunun, libidonun ve yaşamın kini-ni yerleştirmeyi ekleyebiliriz. O, bizzat yaşamsal pülsiyon-lara karşı, ölümcül tutkuların hakimiyeti anlamına gelir, ölüm pülsiyonlarının çeşitlerinden birini, kendi çıkarı için başkasına doğru yönlendirilen öldürme pülsiyonunu orta-ya çıkarır. Her zaman olduğu gibi...

Hıristiyanlık ve Paul'ün kararlarından sonra sünnet mental bir olay haline dönüşür. Ten üzerine bırakılan sim-geye artık ihtiyaç yoktur, mütilasyon gerçek bir şeye teka-bül etmez. O halde, önemli olan tek şey, kalbin sünnetidir. Bunu gerçekleştirmek için, beden tensel, cinsel istekler ta-rafından üretilen tüm günahlardan arınmalıdır. Bunu başa-rmak için şüphesiz ki vaftiz ama aynı zamanda ve özellikle, İsa'nın, onun acısının ve çilesinin örnek alınması gereklili-ği vardır. Tarsuslunun kararı ile şüphesiz ki mümin penisini korur ama bedeninin tamamını kaybeder: artık söz konusu olan ondan, sünnetçinin prepüsü yok ettiği gibi tamamen kopmaktır, ayrılmaktır. Hıristiyanlıkla birlikte, ölüm, pülsi-yonunu kangrenleştirme girişimine başlar ve tüm dünya-yı...

Üçüncü Bölüm

HIRİSTİYANİZM

İSA'NIN İNŞASI

Kalpazanlık Hikâyeleri

Gerçekten de İsa var oldu -Fiziken, etiyle buduyla, belli bir zaman birimi içinde ve belli bir yerde yaşayıp yaşamadık -larının bilinmesinin pek de önemli olmadığı Ulyses ve Zerdüş gibi-. İsa'nın varlığı tarihi olarak kesinlikle doğrulanmış değildir. Olayın zamanına ait hiçbir belge, hiçbir arkeolojik ispat, emin olun hiçbir şey bugün İsa'nın, birini yıkarak, ötekine çağrıda bulunduğu iki dünya arasında gerçekten fiziki olarak varlığı yargısına varmamızı sağlamaz.

Mezar yok, kefen yok, arşiv yok. Buna karşılık sadece, Konstatin'in oldukça yetenekli ve becerikli -zira ona *Golgotha'nın* ve *titulusun*¹ keşfini borçluyuz- annesi Azize Helene tarafından icat edilmiş, uydurulmuş bir mezar vardır. Karbon 14 metodu ile tarihlendirilmiş bir kumaş parçası, onun 13. yüzyıldan kalma olduğunu ve sadece bir mucize, bin sene önce varlığı iddia edilen kadavradan İsa'nın bedenini örtmüş olmasını sağlayabilirdi! Nihayet, antik metinlerde -*Flavius Jospehe*, *Suetone* ve *Tacite*- açık olmayan üç dört belirsiz referans vardır ama İsa'nın sözde çarmıha gerilişinden birkaç yüzyıl sonra yapılmış kopyalarında ve özellikle onun övgücülerinin başarısından çok zaman sonra...

1 Titulus: İsa'nın mahkûmiyet kararının üzerinde yazılı olduğu var sayılan ağaç parçası.

Buna karşılık, İsa'nın kavramsal varlığı nasıl inkâr edilir ki? Heraklit'in *Ateşi*, Empedocle'un *Dostluğu*, Platoncu *Fikirler* veya Epiküros'un *Zevki* kavramları gibi, İsa kavramı da, üzerinde dünyaya dair bir görüş, gerçekliğin kavranması, günahkâr geçmiş ve selametli geleceğin terörlerinin iç içe geçtiği fikirsel düzeyde harikulâde iş görür. İsa'nın varlığı sorununda, son yargıyı sonucu olmayan tartışma amatörlerine bırakalım ve asıl önemli olan konuların aydınlanmasına girişelim: Bu İsa adı verilen inşa hakkında ne söyleyebiliriz? Niçin ve hangi amaçlarla? Hangi çıkarlara hizmet etmek için? Bu fiksiyonu kim icat etmiştir? Bu efsane hangi şekilde vücut bulur? Bu masal sonraki yüzyıllarda nasıl gelişir?

Bu sorgulamalara cevaplar, 13. havari, histerik Tarsuslu Paul'den, kendini "dış işler piskoposu" olarak adlandıran ve başarılı bir devlet darbesinin gerçekleştircisi Konstantin'den, Hristiyanları yağmalamaya, işkence yapmaya, katliamlar gerçekleştirmeye, kütüphaneleri yakmaya kıskırtan takipçileri Justinien, Teodose, Valentien'den dolanmamızı var sayar. Görünmez dış plazmadan bir imparatorluk üzerinde bu hayaletin tam yetkili iktidarına kadar, tarih bizim uygarlığımızın soy ağacına tekabül eder. Filistin'de tarihi bir sis içinde başlar, Roma'da, sonra da Bizans'ın görkemi, ihtişamı ve *Hristiyan İktidarının Kızıl Mantosu*² içinde devam eder, hâlâ günümüzde bu rüzgâr üzerine kurulu, mümkün olması ihtimal dışı, belirsiz, kilisenin her zaman siyasi şiddetle ortadan kaldırdığı çelişkilerle dolu bu inanılmaz hikâye ile formate edilmiş milyonlarca insan arasında hüküm sürer, ortalığı kırıp geçirir.

2 İncillere göre çarınha gerilmeden önce Romalı askerler İsa'ya dikenli taç ve mora kaçan kızıl renkte bir manto giydirebilirler. Konstantin kızıl mantoyu bir onur sembolü olarak imparatorun amblemlerinden biri olarak ilan eder.

Buradan itibaren var olan dokümanların birçoğunun sahte olduğunu anlarız. Yakılmış kütüphaneler, vandalların sürekli yağmalamaları, kazai yangınlar, Hristiyan eziyetler ve odun ateşleri, depremler, bir gün papirüs yerine parşömeni getiren devrim ve İsa'nın işgüzar tarikatçıları, kopistleri, kurtarılması gereken ve hiçliğe terk edilecek dokümanlar arasında yapılan tercihler, antik düşünürlerin eserlerini yayına hazırlayan papazların, o eserlerde sonradan muzaffer olanların değerlendirilmelerine göre eksik olan şeyleri eklemeleri, işte felsefi çıldırmaya yol açacak onca malzeme!

Günümüze kadar sürüp giden hiçbir şey güvenilir değildir. Hristiyan arşiv ideolojik bir imalatından kaynaklanır ve hatta içinde birkaç kelimeyle İsa'nın ve 1. yüzyıldaki müritlerinin adının geçtiği Flavius Josephe, Suetone veta Tacite, entelektüel sahtekârlık kanununa bağlıdır. İsmi belli olmayan bir keşiş, tutuklanmış ve Roma iktidarının işbirlikçisi olmuş bir Yahudi tarihçisinin *Antikiteles* adlı eserini kopyalar. Tacitus'un *Annalesleri -yıllıklar-* veya Suetonius'un *On İki Cesar'ın Hayatı* adlı eserlerin orijinali gözünün önünde iken ve bu metinde inandığı hikâyenin bahsi geçmediğine şaşırdığında samimi şekilde kendi eliyle, fütursuzca, hiçbir komplekse kapılmadan, kötü bir iş yaptığını ve bir sahte belge ürettiğini hayâl etmeden, bir küçük cümle ekleyiverir.

Bunu öylesine rahatça yapar ki, bir kitaba o çağlarda gerçek bir metnin entegralitesi ve telif hakkı... konusunda tebelleş olan günümüz insanının gözüyle yanaşılmaz. Bugün bile Antik dönemin bu yazarlarını, onları, yazıldıklarından birkaç yüzyıl sonra tarihin yönünde gitmeleri için bazı ayarlamalar yaparak kurtaran Hristiyan kopistlerin -kopyacılar- el yazmalarından itibaren okuyoruz.

Histeriyi Kristalleştirmek

Prosper Alfaric'den Raoul Vanegeime'e kadar ultra rasyonalistler, İsa'nın tarihi ve fiziki var olmayışı konusunda söyledikleri kuvvetle muhtemeldir. Metinlerin, dokümanların ve elimizdeki bilgilerin kapalı külliyatı, hiçbir kesin sonuç çıkmadan, genel bir kanı oluşmadan onlarca yıl boyunca her yöne çevrildi. Fiksiyon İsa'dan, Tanrı'nın oğlu İsa'ya spektrum oldukça geniştir, hipotezlerin sayısı aynı zamanda agresif ve Militan Rasyonalist Birliği'nin Ateizmi kadar, Opus Dei'nin tezlerine katılımı doğrudur...

Diyebileceğimiz şu ki, İsa'nın sözde ortaya çıktığı dönem, ona benzer kişilerle, öfkeli peygamberler, illümine deliler, kendi saçma hipotezlerinin mükemmeliğine inanmış histerikler, kıyamet gününün geldiğini ilan edenlerle dolup taşıyordu. Bu kafayı yemiş yüzyılın tarihi birçok beklenmedik olayları içerir, zaten gnostik felsefeciler, bu millenarist kaynama ve derin endişe, korku, herkesin bilinmeyen bir dünyaya doğru yöneldiği öfkeli bir delilik ortamında ortaya çıkarlar. Eski her yönden çatırdıyor, dağılıyordur ve çökme tehdidi altındadır. Bu ilan edilen yok oluş, bazı kişilerin açıkça irrasyonel olan önerilerileri ile cevap verdiği korkuları doğurur.

Ürdün nehri kıyısında, İsa'ya ve havarilerine yabancı olmayan bir bölgede, Theudas adlı biri kendinin Josue -ay -nı zamanda Jesus -Tanrı kurtarır: İsa kelimesinin kökeni Josue-, yani ilan edilmiş selametın peygamberi olduğunu iddia eder. Doğduğu yer olan Mısır'dan Roma iktidarı ile hesaplaşmaya kararlı dört bin taraftarı ile gelir. Roma iktidarının işini bitirmek ister ve adamlarının ilerlemesini sağlamak için sadece kendi sözleri ile bir nehri ortadan açacak yeteneğe sahip olduğunu iddia eder, sömürgeci iktidara son vereceğini söyler. Romalı askerler bu ikinci sınıf

Musa'nın hidrolik yeteneğini göstermesine fırsat vermeden kafasını keserler.

Bir başka sefer, M.S. 45'te, Jacob ve Simon, Galileli Judas'nın çocukları *-yine İsa'ya yabancı olmayan bir köken-* babalarının M.S. 6'da gerçekleştirdiği ayaklanma gibi, bu sefer kötü biten bir isyana girerler: Çapulcu asker güruhu, onların taraftarlarını kurban eder ve çarmlıha gerer. Mena-hem, besbelli özgürlük kahramanları üreten bir ailenin torunu olarak babalarının yolundan gider ve M.S. 66'da isyan eder ve böylece M.S. 70'de Jerusalem'in yıkılması ile sonuçlanan Yahudi savaşının itici gücü olur.

1. yüzyılın bu ilk yarısında, peygamberler, Mesihler, iyi haber ilancıları her yerde üreyip çoğalır. Hepsi müminlerini, sadakatli taraftarlarını, olağanüstü şaşılacak işaretlerin olduğu ve ilahiliğin kendini gösterdiği çöllerde kendilerine eşlik etmeye çağırırlar. Mısır'dan gelme bir illümine, kırk bin hempasıyla,³ günümüzde halen Hristiyan bölge olan Zeytin Bahçeleri'ne girer. Sadece sesi ile isyancıların geçişini sağlamak için Jerusalem duvarlarını yıkabileceğini iddia eder. Burada da bir kez daha, Romalı milisler devreye girer ve onları dağıtır. Roma iktidarını devirmek için silah olarak sadece, Eski Ahit'in ihtiva ettiği iyi haberlerin ilancısı, dini, mistik, millenarist, kehanet diskuruna sahip Yahudi iradesini anlatan hikâyeler bol sayıdadır.

Direnış meşrudur: kendi dilini, kanunlarını, geleneklerini empoze etmek için, direnişı, isyanı, reddedişı ve silahlı bile olsa mücadeleyi her zaman haklı kılan güç kullanan işgalci güçleri topraklarının dışına atmayı istemek. Buna karşılık, dünyanın en tecrübeli savaşçılarına, zamanının en büyük çarpışmalarına katılmış, profesyonel ve idmanlı, muaz-

3 Hempası: Omuzdaş.

zam imkânlara sahip ve tam yetkili bir ordusuna, sadece imkânsıza iman gücü ile cevap verilebileceğine inanmaya karşı çıkabiliriz. İşte bu harikulade mücadeleleri önceden kaybedilmiş savaşalara dönüştüren bu anlayıştır. Romalı lejyonlar karşısında, Tanrıyı bir bayrak gibi sallamak pek işe yaramaz...

İşte İsa böyle bir dönemin histerisinin, sadece irade ve Tanrı adına harekete geçmekle baştan muzaffer olunduğuna ve zafere ulaşılacağına olan inancın adıdır. Koç başlarla veya savaş makineleri ile değıl de, sesle kale duvarlarını yıkmak, suları ismine yakışır askeri küçük gemilerle değıl de, sözle yarıp geçmek, muhabere tecrübesi olan askerlerle mızrak, kılıç veya atlı süvariler yerine kantikler,⁴ dualar veya muskalarla çarpışmak şüphesiz ki Roma'nın işgalci güçlerini pek de endişelendirmiyordu. Olsa olsa imparatorluğun derisi üzerinde sadece birkaç çizik...

İsa'nın adı, o dönemde emperyal mekanizamaya karşı ziyan edilen dağılık ve yaygın enerjileri kristalize eder. O, ellerinde silah olarak sadece, Roma işgalini reddeden ve tanrılarının mucizeler yaratabileceğine ve onları sömürgeci boyunduruktan kurtaracağı inancı ile desteklenmiş, iyi niyetli, iman sahibi tüm Yahudilerin simgesel ismidir. Fakat Tanrı o derecede varsa ve halkını seviyorsa, onu bu haksız kanuna boyun eğmeye maruz bırakmayıp, adaletsizliğı önleyebilir. O, kanunu ortadan kaldırmayı mümkün kılmadan önce, niçin, ona neden müsaade eder? Var olmayan veya sadece hipotez durumuna indirgenmiş bu İsa, bir dölger ve bir bakirenin, Nazareth'de doğmuş, çocukken Kanun Doktorları'na⁵ dersler, yetişkinliğinde günahkârlara, zana-

4 Kantik: Eski Ahit mersiyeleri.

5 Kanun Doktorları: Yahudilerin kutsal kitaplarının resmi yorumcularına verilen ad.

atkârlara, Tiberiade gölü kıyısında çalışan fakir halka vaaz vermiş bir kişi olarak, o dönemde zaman zaman görülen ve önemsiz olan bu isyan eylemlerine alışmış Roma iktidarından çok, kendi Yahudi cemaati ile sorunları olmuş olması muhtemeldir. İsa, o dönemi ve M.S. 1. yüzyılın tarihini içten içe kemiren şeyleri sentetize eder, yoğunlaştırır, ulvileştirir ve kristalize eder... İsa adı, Roma hâkimiyetine karşı Yahudi reddin adıdır.

Öyleki, etimoloji bu konuda bizi bilgilendirir: Jesus-İsa “Tanrı kurtarıyor -kurtardı- kurtaracak” anlamına gelir. Bu ismin sembolik yükünü bundan daha açık izah edemeyiz. Bizzat bu isim kader anlamına gelir. Bu patronim⁶ bilinen geleceği çağırır ve bu tehlikeli yolculuğun göğün bir köşesinde zaten yazılı olduğunu var sayar. O andan itibaren, Tarih sadece Vahiy’i günbe gün gerçekleştirmekle yetinir. Tarih eskatoloji⁷ haline dönüşür. Böyle bir vaftiz adının, bu ilanların ve potansiyalitelerin gerçekleştirilmesini mecbur kılmayacağını nasıl hayâl ederiz? Veya: İsa’nın yaratılması, detay olarak bir döküm evi, nalbant var saydığını -ki onun adı bu ontolojik katalize bahane olur ve fırsat yaratır- daha iyi nasıl ifade edebiliriz?

Harikulade Olanın Katalizi

İsa, kendi adı altında, dönemin Mesihçi eğilimlerini yoğunlaştırır. Aynı şekilde, olağanüstü birinden bahsetmek için kullanılan antik yerleri, anahtar kelimeleri sentetize eder. Zira bir göksel figür veya melek tarafından haberlendirilmiş

6 Patronim: Babanın adı anlamına gelir. Soy isim olarak kullanılır. Bazı kültürlerde bir kişinin ismi babanın adı ile söylenir ve dolayısıyla her kuşakta değişir.

7 Eskatoloji: Yunancada “eschatos” sonuncu ve “logos” söz kelimelerinden oluşur. Dünyanın ve zamanın sonu üzerine diskurlar anlamına gelir.

bir bakire anadan doğmak, mucizeler gerçekleştirmek, ona tutkuyla bağlı müridler üretmek, ölüleri diriltmek, tüm antik dönemi kapsayan edebiyatın içinde bir o kadar beylik temalardır. Açık şekilde, evanjelik metinleri kutsal metinler olarak görmek, harikulade vasiyeti nispileştiren karşılaştırmalı bir araştırmadan muaf tutar ve onu antik harikulade mantığının içine yerleştirir. Ne eksik, ne fazlasıyla. Tarsuslu Paul'ün *İsa'sı*, Homer'in *Ulyses'i*, Tyane de Philostrate'ın Apollonu'su veya Petrone'nun *Encolpeus'u* ile aynı edebi yasalara uyar: bir peplum yani antik Yunan ve Roma dönemi üzerine tarihi filimler kahramanıdır...

İsa'nın yaratıcısı, yazarı kimdir? Mark o.s. Evangelist Markos, adı İsa konulan birinin olağanüstü maceralarının öyküsünün ilk yazarı. Muhtemelen Tarsus'lu Paul'e misyoner yolculuğunda eşlik etmiş Mark o.s, metnini M.S. 70'e doğru yazar. Doğaldır ki, hiçbir şey İsa'yı şahsi olarak tanıdığını ispatlamaz. Açık ve net bir karşılaşma, birlikte olma metinde görülebilir ve okunabilirdi. Fakat bir fiksiyonla yan yana olunmaz... Sadece, ona, çölün kavurucu sıcaklığında bir vahanın ve palmiye'nin gerçekliğine ve doğruluğuna gerçekten inanan, çölde seraplar gören seyircininki tarzında bir var oluş yüklenir. Evangelist, tüm gerçekliğini iddia ettiği bir fiksiyonu, dönemin histerik kavurucu ışıkları içinde, iyi niyetle anlatır.

Markos İncil'ini kendi tarikatına insan kazanmak için yazar. Hedef kitlesi? Kolaylıkla ikna edilmesi gereken kişiler, öncel olarak kristik mesaja duyarlı olmayan insanlar ama ilgilerinin, dikkatlerinin çekilmesi ve ikna edilmesi gereken insanlar. Metin açık şekilde bir propaganda metni düzeyindedir ve genel onayı sağlamak ve ikna etmek için hoş gidebilecek hilelere başvurmayı dışlamaz. Bu nedenle, olağanüstülüğü, harikulade olan şeyleri kullanılır. Tüm ölüm-

lölere benzer basit bir adamın banal hayat öyküsü ile insanların ilgisini nasıl çekebilirsiniz ki? İnciller, önder haberciyeye dönüştürmek istediğiniz bir insanı süsleyip, püslemeyi, ona olağanüstü güçler atfeden pagan Antik döneminin yazımını yeniden devreye koyar.

Buna ikna olmak için, karşılaştırmak amacıyla Yeni Ahit'in en çok tanınmış bölümlerini ve *Diogene De Laer* - cenin tanınmış düşünürlerin yaşamlarına, kanılarına ve ya rgılarına ayırdığı eseri okuyalım. Bu iki metne aynı edebi statüyü, tarihi metinlere verilen, tarihlendirilmiş, kesinlikle kutsal ruh tarafından esinlenmemiş ama okuyucusunu etkilemeye çalışan, onlara büyük insanlardan ve takdire şayan kişilerden bahseden, onları kendi görüşlerini paylaşmaya çağıran insanlar tarafından yazılmış metin statüsünü atfedelim. Aynı gözle değerlendirilen, yani antik metin okuyucusu gözüyle, Pisagor, Platon, Sokrates ve İsa'yı ele alalım. Ne keşfederiz?

Benzer bir dünya, yazarların aynı edebi tarzları, okuyucularının etkilenmesi gayesiyle konularına gerekli rölyef ve parlaklığı vermek için büyümlü olanı, harikuladeyi, fantastik olanı ortaya salıveren aynı retorik eğilim. Markos, İsa'yı sevdirmek ister, *Diyojen Laers* de antik geleneğin büyük filozoflarını. Evangelist hayali, uydurma olaylarla dolu bir yaşam mı anlatıyor? Doxograf,⁸ *Diyojen Laers* de kendi metnini etimolojik anlamda olağanüstü diyebileceğimiz birçok ani olaylarla süsler. Zira sıra dışı insanların portresini yapmaktır söz konusu olan.

Onlar nasıl olur herhangi bir ölümlü gibi doğar, yaşar, konuşur, düşünür ve ölebilirler ki?

Belirginleştirelim: Meryem, İsa'nın annesi, İsa'ya kutsal ruhun müdahalesi ile hamile kalır. Banal bir şey: Platon da

8 Doxograf: Doxa; görüş, de *graphein*; yazmak.

daha yaşamının baharında, doğumdan sonra kızlık zarını korumuş bir anneden dünyaya gelir. Baş Melek Cebrail dülgerin karısını, kocasıyla ilişkiye girmeden doğuracağından haberdar eder ve namuslu kahraman kocası hiç somurtmadan bu habere mi inanır? Haberdar etmişse etmiş: aynı Platon da, Apollon'un annesini bizzat şahsen ziyaret ettiğinden gurur duyduğunu anlatır! Dülger Joseph'in oğlu gerçekten Tanrı'nın oğlumudur? Sorun yok: Müritlerinin Hiperboreyan⁹ ülkesinden çıkıp geldiğine ve onun Apollon'un bizzat kendisi olduğuna inanılan Pisagor da öyledir. İsa mucizeler gerçekleştirir, körleri iyileştirir, ölüleri diriltir. Ölüleri yaşama döndüren Empedokles gibi. İsa öngörüler, kâhinlikte üstün müdür? Aynı şekilde, meteorların düşeceği zamanı başarılı şekilde önceden açıklayan Anaksagoras da aynı yeteneklere sahiptir.

Devam edelim: İsa, sesini; kendinden daha büyük, daha güçlü, daha kuvvetli olana ödünç verip esinlenen kâhin gibi mi konuşuyor? Ya kendi, daimon -*Sokrates, daimonu tanrılar ve insanlar arasında aracı kişisel bir alt ilah olarak anlatır*- ona dadanan ve içinde yaşayan cine ne demeli? Daimon çarmıha gerilmeye aday müritlerine eğitim mi verir ve konuşma sanatına olan yatkınlığı, yeteneği ile ve retoriği sayesinde taraftar mı kazanır? Tüm antik filozoflar, Siniklerden¹⁰ Epikürosculara kadar, aynı benzer yetenekle

9 Hiperboreyan: Efsaneye göre son büyük tufandan önce kuzey kutbu civarında yer alan ileri bir medeniyet.

10 Sinikler: Eski Yunancada "Kuon" köpek teriminden gelir. Antik Yunan felsefe ekollerinden birine verilen addır. Anisthène tarafından kurulan bu okul, Sinoplu Diyojen ile ün kazanmıştır. Zamanın hakim değerlerinin radikal eleştirisini yapan bu felsefi akım, materyalist ve anti-konformisttir. Kurulu ahlâk düzenine karşı provokatif eylemleriyle tanınan Diyojen dilencilik yapar, zamanın hakim sınıf temsilcilerine hakaret içeren sözlerle hitap eder. İddialara göre Diyojen öldüğünde son bir provokatif eylem olarak bir köpek gibi gömülmeyi is-

hareket ederler. Ya İsa'nın tecih ettiği, üstün tuttuğu müridi Jean ile ilişkisi? Aynı tip ilişki Epiküros ve öğrencisi Metrodoros arasında vardır. Nazareth'in adamı metaforlarla konuşur, semboller kullanır ve gizemli davranır? Pisagor da aynı şekilde... Hiçbir zaman bir metin yazmamıştır, sadece bir kereliğine bastonu ile kum üzerine yazması hariç. Ve yine aynı bastonla yazdığı harfleri hemen siler. Söz, terapik söz ve sözselliğin geleneğinin filozofları Buda veya Sokrates de. İsa fikirleri için mi ölür? Sokrates de. Gethsemani'de,¹¹ kâhin hayatını belirleyecek bir gece mi geçirir? Sokrates bu hayranlıkları deneyini Potide'de¹² benzer bir karanlıkta yaşar. Meryem bakire anne kaderini rüyasında mı öğrenir? Sokrates de rüyasında bir kuğu kuşu görür ve ertesi gün Platon'la karşılaşır.

Daha? Dahası mı?.. İsa'nın bedeni, açık şekilde sembollerini yutar ama onları sindirmez, kavramlar dışı olarak dışarı atılmaz... Her birimizin kaprislerine boyun eğmeyen tuhaf bir vücut: Mesih ne açlık bilir ne susuzluk, hiçbir zaman uyumaz, dışı üretmez, cinsel ilişkiye girmez, gülmez. Sokrates de. Platon'un alkolün, yorgunluğun ve uykusuzluğun etkilemediği bir kişiyi anlattığı *Apologiasını* hatırlayalım. Pisagor da, bir tinsel ten, eterli, hafif, tertemiz, bozulmaz, zamanın, her şeyin ve entropiyanın boğucu sıkıntılarına maruz kalmayan bir anti-vücutla kaplanmış olarak görünür.

temiş ve bu nedenle bu felsefi ekole "Sinikler-köpekler-" adı verilmiştir. Diğer bir iddiaya göre bu ad, ekolün kurucusu Anisthène'nin ders verdiği "Cynocarge -çevik köpek-" adlı jimnastik salonundan gelir. Diyojen ile anekdotlar ve onun felsefi tarzı Diyojen Larse tarafından nakledilmiştir.

11 Gethsemani: İncillerde İsa ve Havarilerinin Kudüs'te Zeytin dağının eteklerinde toplandıkları yer.

12 Potide: Trakya'nın Halkidide bölgesinde Eski Yunan antik şehri.

Platon ve İsa, ikisi de ölümden sonraki yaşama, madde özlü olmayan bir ruha ve ölümsüzlüğüne inanırlar. Çarmıha gerildikten sonra, Galile bölgesinin büyücüsü olarak müneccim insanların arasına geri döner. Ama ondan çok daha önce, Pisagor aynı prensibi uyguluyordu. İsa daha yavaştır, zira üç gün bekler, hâlbuki filozofumuz yünlü elbisesine sarılı, Büyük Yunanistan'a geri dönmeden önce iki yüz yedi sene bekler. Ve Yunan filozoftan Yahudi peygambere kadar ayırt edilmeksizin işleyen, mitosun yazarının, okuyucusunu konusunun ve bahsettiği kişiliğin olağanüstülüğüne inandırmak için ürettiği daha birçok fabula...

Tarihin Dışında Yapılandırmak

Harikulade olan, tarihe sırt çevirir. Kara kurbağa veya örs yağmurlarına, aileleriyle birlikte sofraya oturmak için mezarlarından çıkan ölümlere karşı rasyonel olarak mücadele edilmez. Felçlilerin, hidropiklerin¹³ veya sihirli değneklerle bir anda sağlığına kavuşan hemorroisseslerin¹⁴ karşısında durulmaz. İyileştiren bir kelime, terapist bir söz, fizyolojik mucizeler içeren bir jest, saf aklın alanında kalınarak onların anlamını kavramak mümkün değildir. Anlamak için semboller, alegoriler, stil figürleri düzeyinde düşünmek gerekir. İncillerin okunması antik romanesk nesir düz yazılar veya homerik şiirlere aynı yaklaşımı gerektirir: Edebi etkiye teslim olmak ve eleştirisel yaklaşımdan vazgeçmek. Herkülün on iki görevi, olağanüstü güç anlamına gelir, Uly-

13 Hidropik: Hidropizi hastalığına yakalanan kişi. Bu hastalık genel olarak ödem eş anlamlısı olarak, ödemlerin temel nedenini ifade etmek için kullanılır. İncilde İsa'nın bir hidropik hastayı iyileştirdiği anlatılır.

14 Hemorroisses: İncil'de İsa'nın elbisesine dokunarak kan akıntısı hastalığı geçen kadın.

ses'un tuzakları kurnazlığını ve yeteneğini açıkça ortaya koyar. Gerçekliği ve doğruluğu kesinleşmiş olgular üzerine değil ama anlamları üzerine dayanan İsa'nın mucizeleri içinde aynı şeyi söyleyebiliriz: olağanüstü bir kuvvet, kendinden daha büyük bir dünyaya ait bir insanın muazzam gücü.

Evanjelik tarz, Augustin'in dili ile söylemek gerekirse performatifdir: bildirme, belirtme, ilan etme gerçeği yaratır. Evanjelik ahitsel vasiyetler, öyküler doğru olanı, akla uygun olanı, hakiki olanı hiç dikkate almak zahmetine katlanmazlar. Buna karşılık doğrulama yoluyla, bildirdiğini yaratan bir lisanın gücünü açığa vurur. Performatifin bir prototipi: Papaz evlenecek çifti evli ilan eder. Bu formülün sadece telafuz edilmesi, olayı o anlama gelen kelimelere denk düşürür. İsa tarihe değil ama bir evanjelik performative uyum gösterir.

Evangelistler tarihi hor görürler. Apolojetik¹⁵ seçimleri bunu mümkün kılar. Olayların gerçekten olup olmadığını bilmeye gerek yoktur. Gerçeğin formülasyonunun ve anlatılan öyküye denk düşmesinin yararı da yoktur. Diskurun etkisini göstermesi yeterlidir: okuyanı ikna etmek, hikâyenin kahramanı ve onun öğretisi üzerine okuyucunun onayını kazanmak. Bu mitosun yaradılışı Yeni Ahit yazarlarında bilinçli midir? Sanmıyorum. Ne bilinçli, ne gönüllü, ne de kasıtlı. Mark o s, Matta, Yuhanna, Luka ve Paul bilerek aldatmazlar. Onların kendileri "aldanmıştır", zira inandıklarına doğru derler ve söylediklerine inanırlar. Hiçbiri fiziki olarak İsa ile karşılaşmamıştır ama hepsi bu gerçek ve kesinlikle sembolik veya metaforik olmayan var oluş fiksiyonunu doğrular. Apaçık bir şekilde, anlattıklarına gerçekten inanırlar. Entelektüel oto-entoksikasyon, ontolojik körleşme...

15 Apolojetik: Bir görüşü sistematik olarak savunma.

Hepsi bir fiksiyona gerçeklik yükler. Anlattıkları fabulaya inanarak, ona gitgide daha çok kıvam verirler. Bir gerçeğin var oluşunun belgesi sıkça, bir gün herkesin kabul ettiği gerçek haline dönüşen, tekrarlanan hatalar kümesine indirgenir. Yüzlerce yıl boyunca, yaşamının detaylarının anlatıldığı bir kişinin muhtemel bir var olmayışından sonuç olarak cemaatleri, kentlerin, milletlerin, imparatorlukların, tüm dünyanın kutsadığı bir mitoloji çıkar. Evangelistler fiksiyonları sakız gibi çiğneyerek, geviş getire getire bir gerçek yaratırlar. Paul'cülerin militan hırçınılıkları, İmparator Konstantin'in darbesi, Valentin ve Teodosyus dönemi hânenenalıkları işin geriye kalan kısmını halleder.

Bir Çelişkiler Dokusu

Mitosun inşası çeşitli ve birçok kalemlerin katılımı ile yüzyıllara yayılır. Yazarlar birbirlerinin metinlerini yeniden kop-yalar, eklemeler yapar, bazı bölümleri çıkarır, bilerek veya bilmeyerek değiştirirler. Bu tek anlamlı tarih malzemesinin külliyatından bir ideolojik çalışma gerçekleştirilir. Sonucu: İncillerin doğru olduğu kabul edilir, azizler üzerine yazılar veya projenin geçerliliğini rahatsız eden kısımlar ekarte edilir. Buradan da ortaya sinoptikler¹⁶ ve apokrif evanjiller çıkar. Hatta araştırmacıların garip bir şekilde metafizik ex-trateritoryalite statüsü atfettikleri Ahitler arası metinler de buna dahildir!

16 Sinoptik İnciller: Matta, Markos ve Luka'nın İncilleridir. İsa'nın hayatını, aynı öyküleri ve aynı kelimelerle, aynı bakış açısından anlatırlar. Tarihi İsa'nın araştırılmasında sinoptik metinler araştırmacıları en çok cezbeden metinlerdir. Bize ulaşan metinlerin aynı başlık altında toplanmak üzere yazılmadığı muhtemeldir. Apokrif metinler *-eski Yunancada apokryphos: saklı-* otantikliği ispatlanmamış metinlere verilen addır. İncil açısından bu deyim dini otorilerce Tanrı'nın esinlemediği gerekçesiyle otantik olmadığı ilan metinlerdir.

Vejetarien veya bir şölen sırasında pişmiş bir horozu canlandıran İsa, çocukken kendine yeniden yaşama döndürücü rolünü vermek için küçük kuşları boğan veya sesiyle nehirlerin yönünü değiştiren, kilden kuşlar yaparak onları gerçek kuş haline dönüştüren, on yaşından önce birçok mucize gerçekleştiren İsa ne olacak? Yılan ısırıklarını yılanın dişlerinin yardığı yeri üfleyerek iyiliştiren İsa? Babası Joseph'in yüz on bir yaşında ölmesine ne diyeceğiz? Ya Annesi Meryem'in ölümüne? Kahkahalar atarak gülen İsa? Ve bu Hristiyan apokrif metinlerin binlerce sayfasında anlatılan birçok hikâyeler? Onlar neden ayıklandı? Çünkü o öyküler yeteri kadar tek anlamlı bir diskuru mümkün kılmaz... Bu külliyatı kim oluşturur ve Kanon'u¹⁷ kim kararlaştırır? 4. yüzyılın sonunda kilise, onun konsilleri ve synodları.¹⁸

Buna rağmen kaymağın alınışı, sinoptik evanjelik metinlerin külliyatında sayısız çelişkileri ve akla sığmayan şeyleri engellemez. Bir örnek: Yuhanna'ya göre yargıçların İsa'nın mahkûmiyetinin gerekçesini yazdıkları odun parçası -*titulus*- çarmıhın üzerine, İsa'nın hemen başının üstüne sabitlenmiştir. Luka'ya göre, eziyet çeken İsa'nın boynuna asılmıştır; Marc, bu konuda belirsiz olduğundan karar veremez... Bu *titulus* konusunda, Markos, Matta, Luka ve Yuhanna'yı karşılaştırdığımızda metin dört ayrı şey söyler... Goltota yolunda, Yuhanna'ya göre İsa çarmıhını kendi taşır. O halde niçin diğerleri *Simon de Cyrene*'in ona yardım ettiğini söylerler? Şu veya bu İncil'e göre İsa, ölümden sonra tek bir kişiye, birkaç kişiye veya bir gruba

17 Kanon: Dinlerde, eski Yunanca Kanon kelimesi kural anlamına gelir ve bir dinin kendi iç disiplin kurallarını ifade eder.

18 Synodları: Latince concilium; meclis, eski Yunancada sun-odos; ortak yol anlamındadır. Katolik veya ortodoks piskoposlar meclisi Konsil de iman ve disiplin konularında kararlar alır. Sinod ise dini konuların tartışıldığı meclistir.

görünür... Bu görünmeler değişik yerlerde olur... tek ve aynı mitosu üretmek için resmi kilise tarafından kabul edilen İncillerin bizzat metinlerindeki bu tip çelişkileri görmekten kendimizi alıkoyamayız.

Çelişkiler haricinde, ayrıca *tuhafliklara* da parmak basmak gerekir. Örneğin: ölüm mahkûmu ve Ponce Pilatus, Roma İmpartorluğu'nun en üst yöneticilerinden biri arasında geçen sözlü konuşma. Benzer durumlarda sorgulamanın hiçbir zaman büyük patron değil de memurları tarafından gerçekleştirildiğinin dışında, Ponce Pilatus'un daha henüz Christ olmamış, *-ne de tarihin onu dünya çapında bir star yapmadığı bir dönemde-* Jesus adını taşıyan birini huzuruna çıkarmış olması zor hayâl edilebilecek bir şeydir. O dönemde, İsa, işgalci gücün zindanlarında yatan birçok diğerleri gibi en fazla basit bir adi suçlu kategorisindedir. O halde, yüksek bir görevlinin yerel bir mahkûm ile görüşmeye tenezzül etmesi az bir ihtimaldir. Üstelik Ponce Pilatus Latince, İsa Arami dili konuşur. Yuhanna'nın İncil'inin var saydığı gibi, tercümansız veya aracı olmadan karşılıklı nasıl atışabilirler? Olay örgüsü... olayların yalan ile fantezist deformasyonu...

Aynı Pilatus İncillerin söylediğine göre Judea Prokurator'u¹⁹ değil Judea valisi olabilir, zira prokurator titri sadece M.S. 50'de ortaya çıkar.

Ayrıca, metinlerin iddia ettiği gibi, bu bahsi geçen Romalı devlet memuru İsa'ya karşı yumuşak, saygılı, nazik, iyiliksever davranan bir kişi olamaz, sadece bu metinlerin yazarlarının kendi kahramanlarının ölümünden sorumlu tuttıkları Yahudileri hedef almak, bunaltmak ve bir şekilde,

19 Prokurator: Antik Roma'da bu terim Augustus döneminden itibaren imparator tarafından belli bir görev için bir bölgeye gönderilmiş, direk imparatora bağlı ve iktidarı onun adına üstlenen temsilci.

işbirliği yaptıkları Roma iktidarını övmek istemelerinin dışında... Zira tarih tersine bu Judea valisinin zalimliği, ikiyüzlülüğü, yırtıcılığı ve baskıya olan eğiliminden bahseder. Yeniden inşa edişler...

Diğer tuhaflık, çarmıha geriliş. Tarih şahitlik eder: o dönemde Yahudileri çarmıha germezler, taşlayarak öldürürler. İsa neyle suçlanır? Kendini Yahudilerin kralı ilan etmekle. Halbuki bu mesihcilik ve peygamber hikâyelerine Roma aldırış etmez. Çarmıha germe emperyal iktidarı red etmeyi var sayar, çarmıha gerilen İsa ise zaten açık olarak böyle bir eylem içinde değildir. Çarmıha gerilme hikâyesini bir an kabul edelim: bu durumda, eziyet için mahkûm çarmıha gerilir, cesedi kolayca paramparça edebilecek yırtıcı kuşlara, köpeklerle terk edilir -zira çarmıhın yüksekliği iki metreyi geçmez-. Sonra da, bedeni toplu mezarlığa atılır... Her halukârda mezara gömülme ihtimal dışıdır. Fiksyon işte... ne olabilir ki?..

Demek ki burada İsa'nın mezarı söz konusu. Bir tuhaf şey daha. İsa'nın gizli bir müridi, Joseph d'Arimathie, Pili-tu's'dan mezara gömmek için efendisinin kadavrasını ister ve isteği yerine getirilir. Ölüyü yıkamadan mı gömer? Bir Yahudi için düşünilemeyecek bir şey... Evangelistlerin biri aromatlardan, mira ağacı sakızından, sarısabır bitkisinden -otuz kilo- ve sargılardan -mumyalanmanın Mısır ver-siyonu- bahseder. Diğer üçü ise bu detayları ihmal eder... Fakat çelişkinin çözümü bizzat Joseph'in geldiği bölgenin adının anlamında saklıdır: Arimathie: ölümden sonra. Joseph d'Arimathie, perforatif prensip gereği, ölümden sonra geleni ve İsa'nın bedeninin tasasını taşıyan, ilgilenen, bir nevi ilk mümin. Uydurma, başka bir şey değil...

Metinlerin karşılaştırmalı okunması bir sürü başka soruyu getirir: Niçin çarmıha geriliş günü müminler ortada yok-

tur? Böylesi bir yıldırım çarpmasına benzer bir olaydan sonra -önderlerinin ölümü- reaksiyon göstermeden evlerine çekilen bu müminlerin, sonradan toplanıp ve İsa'nın yolunu takip ettiklerine nasıl inanabiliriz? Zira hepsi köylerindeki işlerine geri dönerler... Hangi nedenlerle on iki havariden hiçbiri İsa'yı hiçbir zaman tanınamış Paul'un yaptıklarını yapmazlar? Yani, İsa'nın öğretisini yaymak, Müjdeli Haber'i mümkün olabilecek en uzaklara ulaştırmak.

Tüm bunlar hakkında ne söyleyebiliriz? Bu çelişkiler ve tuhaflıklar karşısında ne yapmalı? Bazıları ayıklanıp ekarte edilmiş, bazıları kabullenilmiş ama uydurma, kesin olmayan ifadelerle dolu metinler, İsa'nın hikâyesinin sonradan oluşturulmuş, lirik ve militan bir inşasına işaret eder. Bu nedenle kilisenin yüzyıllar boyunca kutsal denilen metinlerin okunmasını kesinlikle yasaklamasını anlayabiliyoruz. Onları Platon ve Tukudidis²⁰ okur gibi okumak aşırı tehlikelidir!

O halde İsa konseptüel bir kişiliktir. Tüm gerçekliğinin kökenleri bu tanımda bulunur. Şüphesiz ki o var oldu ama tarihi bir figür olarak değil, *-zira söz konusu olan öylesine büyük ölçüde ihtimal dışı bir şeydir ki, var olma veya var olmamasının pek de önemi yoktur.-* O, döneminin ve antik yazarlara özgün kâhinsel eğilimlerin kristalize oluşu şekliyle, isimlendirilerek var eden perforatif düzeyde vardır. Evangelistler bir tarih yazarlar. Onunla birlikte bir insanın geçmişinden çok, bir dinin geleceğini anlatırlar. Aklın kurnazlığı: Bir mitos efsane yaratırlar ve o efsane tarafından yaratılırlar. Müminler kendi yaratıklarını icat ederler, sonra da yarattıkları kültü kutsalar: yabancılaşmanın bizzat kendi prensibi... prensibinin daniskası...

20 Tukudidis: Antik Yunan tarihçisi, M.Ö. 5. yüzyılda Sparta ile Atina arasında yaşanan Peloponez Savaşı tarihinin yazarıdır.

PAUL'CÜ

BULAŞICI HASTALIĞIN YAYILMASI

Bir Histeriğin Taşkınlıkları

Paul konseptüel kişiliğe sahip çıkar ve ona bir elbise biçer, fikirlerle donatır. İlkel İsa pek de yaşama karşı konuşmaz. İki cümle (Markos VII, 15²¹ ve X, 7²²) onu evliliğe karşı göstermez ve hiçbir şekilde çileci idealin büyüü altında değildir.

Onun beden, cinsellik, sensüalite hakkında keskin buyruklarını boşu boşuna ararız. Bu yaşamın nimetleri üzerine karşı nispi hoş görülüşe yumuşaklığın övgüsü ve uygulanması eklenir. Tarsuslu Paul, İsa'nın öğretisini bedene, kadınlara ve yaşama duyulan kini resmi olarak ilan edip bu konularda kulakları sağırılaştıran büyük bir gürültü patırtıya dönüştürür. Hristiyanlığın anti-hedonist radikalizminin kaynağı Paul'dür, bu konular üzerinde kavramsal kişilik olarak sessiz İsa değil...

İlk başlarda bu histerik ve entegrist Yahudi, Hristiyanları ezmekten ve onların dayaktan geçirilmesinden zevk

21 Markos VII, 15: İnsanın dışında olup içine giren hiçbir şey onu kirletemez. İnsanı kirleten, insanın içinden çıkandır.

22 Markos X, 7: Bu nedenle adam annesini babasını bırakacak, karısına bağlanacak ve ikisi tek bir beden olacaklar. Şöyle ki, onlar artık iki değil, tek bedendir.

alan birisidir. Fanatikler Etienne'ni²³ taşladıkları zaman onlara eşlik eder. Ve rivayete göre, diğer taşlama olaylarına da katılır. Damaskus yolu üzerinde din değiştirmesi -M.S. 34- saf histerik patolojiden kaynaklanır: Yüzü koyun düşer (*Caravage'ın tablosunun veya piktüral geleneğin gösterdiği gibi atından düşmez...*), güçlü bir ışık gözlerini körleştirir, İsa'nın sesini işitir, üç gün boyunca gözleri kör kalır, bu zaman zarfında ne yer, ne de içer. Ananie'nin -Tanrı tarafından bu iş için görevlendirilen elçi bir Hristiyan- elleriyle dokunması sayesinde gözleri yeniden görmeye başlar. O andan itibaren masaya oturur, karnını doyurur ve tüm Akdeniz havzasında senelerce sürecektir evanjelizasyon -*Müjdeli Haber'i taşımak*- çalışmaları için yola koyulur.

Onun hakkında tıbbi tanının koyulması kolay görünür: Kriz her zaman diğer insanların yanında gelir -*onun durumunda olduğu gibi...*- düşme, histerik körleşme veya geçici amaurose (*göz dokusunda hasar yaratmayan körleşme. Optik kanalların duyarlılığının hasar görmesi*) -yani geçici, sensoriyel süspansiyon- sağırılık, anosmia (*koku duygusu bozukluğu*), Agueusia (*tad duygusu yok oluşu*), -üç gün boyunca, mitolojik manyak eğilim (yalan söyleme)- İsa onunla konuşur... -*histrionisme (ilgi çekmek için aşırı teatral gösteri) veya ahlâki exhibitionnisme (Teşhircilik)*- Tanrı tarafından seçilmiş, dünyayı tamamıyla dönüştürmek için gönderilen bir kişiliğin, otuz sene boyunca teyatral bir şekilde sahneye koyulması, teyatralizasyonu - tüm bu kriz şaşılabilecek derecede bir psikaytri el kitabının, nevrozlar bölümünün, histeri kısmının resimlendirilmiş halidir... İşte gerçek bir din değiştirmenin histeri krizi!

23 Etienne: Hristiyanların ilk din kurbanlarından ve diyakoslarından birisidir. Gamael'in çömezi olup Hemsinden sonra din değiştirmiştir. Yahudiler tarafından Musa ya küfür etmekle suçlanmış Kudüs din mahkemesine çıkarılarak suçlu bulunmuş ve M.S. 3' te taşlanarak öldürülmüştür.

Dünyaya Nevrozunu Taşımak

İnsan nevrozu²⁴ ile nasıl yaşar? Ondan dünyanın modelini oluşturarak, yani dünyayı nevroze ederek... Paul kendi imajına uygun bir dünya yaratır. Ve bu imaj içler acısıdır: fanatik, sürekli konu değiştiren -*önce Hristiyanlar sonra paganlar, histerinin bir diğer işareti*-, hasta, misojin, mazoşisttir... Kendi dünyamızda ölüm pülsiyonların hâkim olduğu bir kişinin portresinin bir yansımasını nasıl görmezden geliriz? Zira Hristiyan dünya hayran bırakacak şekilde bu tarzlarda var olmayı ve uygulamaları tecrübe eder. İdeolojik sertlik, entelektüel hoşgörüsüzlük, kötü sağlığa tapınış, büyük zevk kaynağı bedene duyulan kin, kadınların hakir görülmesi, kendine acı vermekten zevk almak, tapon mal değerinde öbür dünya adına yeryüzündeki yaşamanın değersizleştirilmesi.

Küçük boylu, sıska, kel, sakallı, Tarsuslu Paul metaforik şekilde bize bahsettiği hastalığının detaylarını verir: Şeytanın vücudunu bir "écharde" -*kıymık*- ile cezalandırdığını -*aynı deymi Kierkegard'da kendi hesabına kullanır*- söyleyerek sırrını açar. Detay yoktur, sadece bir kez, Galatalılar önünde elbiseleri yırtık, dökülmüş görüldüğü halinin üzerine değerlendirmeler vardır. -*Yediği bir dayağın bıraktığı izler*-. Öyleki eleştirmenler yüzyıllar boyunca bu meşhur "kıymığın" doğası üzerinde tonlarca hipotez toplamışlardır. Şair Prevert tarzı envanter kaçınılmaz olur: Arthrite (*tendon yangısı*), böbrek sancısı, tendinit, siyatik, taşikardi, kalp ağrısı, kaşınma, gut hastalığı, uyuz hastalığı, şiddetli kaşıntı, şarbon, kan çıbanı, hemoroid, anal çatlak, ekzema,

24 Nevroz: Sinir sisteminin işleyişinde, hangi organın hasara uğradığı bilinmeden bir psikik bozukluğu işaret eden semptomlara verilen jenerik ad. Kişi kendi psikik acısının farkındadır ve gerçeklikten kopmaz. Psikoz hastalığında ise psikotik kişinin gerçekle ilişkisi kalmaz, kriz yaşadığının da bilincinde değildir.

cüzzam, zona (gece yanığı), veba, kuduz, erisipel (deride veya göz, kulak, burunda iyi tedavi edilememiş bir yara), gastrit, böbrek taşları, kronik otit, sinüzit, bronşit, nefes borusu iltihabı, ürin retansiyonu, üretra, Malta humması, filarioz (parazit), malarya, pilarioz, ağaç uyuzu, kronik baş ağrısı, kangren, irinlenme, kronik hıçkırık (!), konvülsiyon kasılma, epilepsi... Eklemler, tandonlar, sinirler, kalp, deri, mide, bağırsaklar, anüs, kulaklar, sinüsler, mesane, baş, yok yok, her şey var...

Her şey var, cinsellik konusu hariç... Halbuki histerinin etiyojisi zayıf kalmış, hatta tamamıyla yok olmuş bir libido var sayar. Cinsel bozukluklar, mesela cinselliği her yerde görmek, aşırı şekilde erotikleştirme. Paul'ün kaleminde bedene ait olan şeylere karşı sürekli duyduğu kin, hor görme ve kuşkuyu kusacak derecede "ad nauseam" okuduğumuzda tüm bunları nasıl olur düşünmeyiz! Cinselliğe duyduğu nefret, iffetliliği kutsaması, cinsel abstinansı yüceleştirmesi, dulluğa övgüsü, bekârlığa olan tutkusu, onun gibi davranmaya çağrısı -Korentlilere mektuplarda açık şekilde ifade edilmiş (VII, 8),²⁵ evliliğe rıza göstermeye boyun eğmesi ama en iyisinin her türlü tenden vazgeçilmesi- gitgide daha net olarak görünen bir histerinin bir o kadar semptomları.

Bu hipotezin birkaç emin olduğumuz şeyi doğrulama değeri vardır: Hiçbir patolojinin itirafı yoktur. Halbuki hiç komplekse kapılmadan mide ağrıların, eklem romatizmanız olabilir. İşgal gücü gibi yayılan cilt hastalığınız kolayca fark edilir, sık sık tekrarlanan hıçkırığınız da. Ama bir metaforun arkasına sığınıp -kıymık bu işi görür- çok kısmi olarak ortaya çıkardığınız cinsel iktidarsızlığınızı itiraf etme-

25 Korintlilere Mektuplar I, VII, 8: Yine de evlenmemiş olanlara ve dul kadınlara şunu söyleyeyim, benim gibi kalsalar onlar için iyi olur.

niz zordur. Cinsel iktidarsızlık veya libidonun sosyal olarak savunulamayacak bir nesne üzerindeki sabitlenmesi -*bir anne, aynı cinsiyetten birisi veya Freudcu anlamıyla başka her türlü cinsel eğilim. Freud histerinin kökenlerini, bastırılmış cinsel kökenli derin endişe ve iç sıkıntısına karşı mücadele ve onların yön değiştirilmesi şeklinde kısmi gerçekleştirmesinde görür-* psikanalitik anlamıyla ama diğer anlam da uygun düşer...

Bir çeşit kanun sonsuzdan beri muzaffer görünür: Büyük yazar La Fontaine'nin hatırasına, ona "tilki ve salkım üzümler kompleksi" adı verelim: Vaziyeti kurtarmak için gerekli olan şeyi erdem ilan etmek. Kaderin ve gerekliliğin darbesi, yaşam Tarsuslu Paul'ü cinsel iktidarsızlık veya sorunlu bir cinsellikle yıkıp geçer: reaksiyon olarak onu belirleyen şeyden kurtulacağına inanarak, kendine özgürlük, otonomi ile bağımsızlık illüzyonu atfeder, sonra da ona musallat olmuş şeyi kendinin seçtiği ve bu kararı bilinçli şekilde aldığını iddia eder. Olması gereken şekilde bir cinsel yaşamı yürütemeyen Paul, şüphesiz kendi için ama geriye kalan tüm dünya için de her türlü cinselliği hiçbir zaman var olmamış, geçersiz ilan eder. Dünyadan kendini taklit etmeyi isteyerek herkes gibi olma arzusu. Ve buradan doğan insanlığın tümünü bizzat kendi determinizmlerinin kuralına boyun eğdirmek istemenin enerjisi...

Bir Hastalıklı Zayıf İnsanın Rövanşı

Bu mantık, Korentlilere 2. mektuptaki bildirisinde net olarak ortaya çıkar (XII, 10).²⁶ Bu bildiride şunu ileri sürer:

26 Korintlilere Mektuplar II, XII, 10: Bu nedenle Mesih uğruna güçsüzlükleri, hakaretleri, zorlukları, zulümleri ve darlıkları sevinçle karşılıyorum. Çünkü ne zaman güçsüzsem, o zaman güçlüyüm.

“Zayıflıklardan, hakaretlerden, aşağılanmalardan, baskılardan, eziyetlerden İsa aşkına hoşnutluk duyuyorum! Zira aslında zayıf olduğum zaman güçlüyüm.”

Damaskus yolunda histeri krizi geçirip yere yığılan bir histeriğin denkleştirme mantığının açık itirafı. Harap olmuş, bozuk psikolojisinden itibaren, Paul kendine benzeyen bir dünya kurmak için mücadele eder.

Kendine duyduğu kin güçlü bir dünya kinine ve kendi çıkarına olan kine dönüşür: yaşam, aşk, arzu, zevk, sansasyonlar, beden, ten, sevinç, özgürlük, bağımsızlık, otonomiye karşı kin. Paul mazoşizmi hiç de gizemli değildir. Tüm yaşamını sıkıntılara boğar, zorlukların peşinden koşar, sorunları sever, onlardan zevk alır, onları özellikle ister, onlara doğru bir eğilimi vardır ve onları kendi yaratır. Aşağılanmaya olan eğiliminden bahsettiği mektupta, yığınları evanjelize etmek için tahammül ettiği ve katlandığı şeylerin bilançosunu yapar: Beş kez kırbaçlanma, her defasında otuz dokuz kırbaç darbesi..., üç defa cinsel organlarının sıkıştırılması işkencesi, Anadolu’da Lystre şehrinde taşlanma -*orada canını zor kurtarır.*- Öldü diye bırakırlar... Üç gemi kazası -*bir gün ve bir gece boyunca donmuş suda kalır*- ve eşkiya dolu yollarda seyahat, tehlikeli nehir geçişleri, azgın güneş altında yürüme yorgunluğu, sıkça uykusuz kalmak, zorunlu oruç, susuzluk ve Anadolu gecelerinin soğuğu altında kalmak gibi daha birçok tehlikeli durumları bunlara ekleyebiliriz. Hapishanede geçirdiği günleri, iki sene bir kalede mahkûm edilmesini, sürgünü unutmayalım... Tam bir mazoşist şöleni!

Bazen kendini aşağılayıcı durumlarda bulur. Mesela, Helenler için bir saçmalık olan vücutların dirilişinden bahsederek Stoacılar ve Epikürosçu felsefecileri Hıristiyanlığa kazandırmaya çalıştığı Atina kenti Agorasında düştüğü du-

rum. Zenon ve Epiküros'un talebeleri onunla alay ederler. Gıkını çıkarmadan laf dokundurmalarına maruz kalır... Bir başka kez, halkın gazabından ve Damaskus yöneticilerinin öfkesinden kurtulmak için, şehrin surlarının altında bir pencereden bir sepet içinde saklanarak kaçır. Kimse gülünç duruma düşmekten ölmez derler, Paul de hayatta kalır...

Bu kendine duyduğu kine, Paul dünyaya duyulan kine dönüştürür; onunla yaşamak, bir nebze ondan kurtulmak ve kendinden uzak tutmak için. Onu içten içe rahatsız eden şeyin tersine döndürölüşü artık gerçekliğin kâbusu olacaktır. Paul kişinin ondan beklenen seviyede muktedir olamayan vücudunu hakir görmesi, genel olarak her vücudun, tüm vücutların ve tüm dünyanın genel değersizleştirilmesi haline dönüşür. Korintlilere itiraf eder: "Müjde'yi başkalarına duyurduktan sonra ben kendim saf dışı kalmamak için bedenime eziyet çektirip onu köle ediyorum." (Korintliler IX, 27.)

Tüm insanlığa çağrıda bulunur: Vücutlarınızı ezin ve onu köleleştirin. Benim gibi yapın...

Buradan itibaren bilindiği gibi bekârlığın, iffetliğin, cinsellikten uzak durmanın övgüsü yapılır. Bu hikâyede İsa hiç yoktur ama zayıf bir şahsiyetin *-Korentlilere ilk mektubunda kendini avorton (düşük), zayıf, çelimsiz olarak tanımlar* -rövanşı söz konusudur. Kendisi kadınlarla ilişkiye mi giremez? Onlardan nefret eder... İktidarsız mı? Kadınları hor görür. Hristiyanlığın ve İslâm'ın miras olarak aldığı Yahudi misojinisini yeniden canlandırmak için mükemmel bir fırsat. Eski Ahit'in ilk kitabının ilk ayetleri başlangıç notasını çalar: Genesis, ilk günahkâr, dünyada kötülüğün baş nedeni kadını radikal ve sonsuza kadar mahkûm eder. Paul bu tehlikeli, bin kere uğursuz düşünceyi kendi hesabına geçirir.

Buradan onları hedef alan tüm Paul’cü edebiyat, mektuplar, eylemler; yine buradan Tarsus’lu tarafından kadınlar hakkında verilen hükümler ve öğütler: kadın kesinlikle zayıf bir yaratıktır ve onun kaderi sessizce erkeklere itaat etmek, onlara boyun eğmektir. Havva’nın torunları kocalarından korkmalı ve sözde güçlü cinsiyete akıl vermeye, ona baş olmaya, ona söz geçirmeye kalkışmamalıdır. Suça teşvik eden, baştan çıkaran olarak kadınlar şüphesiz ki selamete ermeyi ümit edebilirler ama sadece analıkta, analık yoluyla ve analık için. Kadınların maruz kaldığı iki bin yıllık cezalar, sadece bir ceninin nevrozunun kefaretiyi vermek için!

Köleliğe Övgü

Mazoşist Paul, bir gün Hıristiyanlığın onlarla muzaffer olduğu düşünceleri sergiler. Yani, boyun eğerek, itaat ederek pasif kalmanın zevkinin övgüsü, her iktidar Tanrı’dan kaynaklanır ve fakirin, gösterişsiz ve mütevazı insanların her sosyal durumunun göksel bir iradenin ve ilahi bir kararın sonucu olduğunu ileri süren sahtekâr bahane ile güçlülerin kölesi olmaya övgü.

İyi ve bağışlayıcı Tanrı vs... hastaların hastalığını, işkence edilenin işkencesini, hizmetçilerin boyun eğişini talep eder. Pohpohladığı Romalılara, imparatorluğun kalbinde, denk düşercesine tam sırasında yöneticilere, memurlara ve imparatora itaati öğretir. Herkesi mecbur olduğu borcu ödemeye çağırır: Ve rgiler ve harçları ödemek, ordudan, kolluk kuvveti olan liktordan, yüksek görevlilerden çekinmek, senatörlere, bakanlara ve prenze saygı duymak...

Zira her iktidar Tanrı’dan gelir ve ondan kaynaklanır. Bu insanlardan birine itaasizlik etmek Tanrı’ya başkaldırmaktır.

Bundan dolayı düzene ve otoriteye boyun eğiše övgüler düzerler. Güç sahibi olanları kendi yanına çekmek, fakirlik içinde çırpınanların yoksulluğunu meşru göstermek ve haklı kılmak, kılıç sahibi güçlere dalkavukluk etmek yoluyla, kilise başlangıcından beri her zaman zorbaların, diktatörlerin ve despotların yanında olmasını sağlayan devletle işbirliğine girişir...

Dünya üzerinde güce dönüşen cinsel iktidarsızlık, kadınlardan nefret edişin motoru haline dönüşen kadınlarla ilişki kuramamak, kendini hor görmenin işkencecilerine tutkuya dönüşmesi, bir sosyal nevrozun inşası ile ulvileştirilmiş histeri, işte size harika bir psikiyatrik portre için malzeme! İsa, Paul'ün rehinesine dönüştükçe kıvamına girer ve sosyal sorunlar, cinsellik, siyaset konularında silik *-bir ektoplazmanın sekiz günde vücut bulması doğal olarak zordur...-* Nazareth doğumlu bir kişilik belirginleşir. Efsanenin inşası gitgide daha açık şekilde gerçekleştirilir.

Paul hayatında hiçbir İncil'i okumamıştır. Bizzat kendisi İsa'yı hiçbir zaman tanımamıştır. Markos ilk İncil'i Paul'ün son yıllarında veya o öldükten sonra yazar. M.S. 1. yüzyılın ilk yarısından itibaren, Tarsuslu, mitosu yaymaya başlar, çok sayıda insanla görüşür, bu fabulaları onlarca ülkede, binlerce insana anlatır: Pre-sokratik dönem felsefecilerinin Küçük Asya'sı, Platon ve Epiküros'un *Atina'sı*, Diyojen'in *Korenfi*, kampanya bölgesinin İtalyan Epiküroscuları veya Roma'nın stoyisyenleri, Empedokles'in *Sicilya'sını* gezer, Aristippe'le birlikte hedonizmin doğduğu *Cyrenei* ziyaret eder, aynı zamanda Philon'un memleketi *İskenderiye'ye* uğrar. Gittiği her yerde bulaşıcı hastalığını yayar. Ve kısa bir süre sonra Paul'ün hastalığı imparatorluğun tüm bedenini sarar...

Zekâ'yı Kinin Hedefine Oturtmak

Kendine, dünyaya, kadınlara, özgürlüğe kinin dışında, Tar-suslu Paul bu perişan edici tabloya zekâyı duyulan kini de ekler. Genesis, önceden bilgiden tiksinimeyi öğretiyordu: zira unutmayalım ki, ilk günah, kuşaktan kuşağa yayılan bu affedilemez hata, bilgi ağacının meyvesinden tatmaktı. Bil-meyi istemiş olmak, sonsuz mutluluğa erişmek için Tan-rı'nın şart koştuğu itaat ve iman ile yetinmemek, işte affe-dilemez olan budur! Bilimde Tanrı ile kendini bir tutmak, itaatkârların budalalığına kültürü ve zekâyı tercih etmek, bir o kadar ölümcül günah...

Paul'un kültür seviyesi? Sıfır veya çok az: Eski Ahit ve Tanrı'nın onun ağzından konuştuğuna kesin inancı... Entelektüel formasyonu? Okul okuduğu ve uzun eğitimlerde parlak öğrenci olduğu yönünde hiçbir kanıt yoktur... Muh-temelen haham eğitimi... Mesleği? Göçebeler için çadır üreticisi ve tüccarı... Yazı stili? Ağır, iğreti, karmaşık, söz-sel, aslında belki de işini yaparken dikte ettiği sakar bir Yu-nanca, *-bazı araştırmacılar yazmayı bile bilmediği sonucu -na varırlar...* - Yani kendi çağdaşı felsefeci İskendiriyeli Philon'un tam tersi.

Bu stoayisyenleri ve Epiküroscuları Atina meydanında güldüren, gerekliliği erdem yapma tekniğine sadık bu cahil adam, kendi kültürsüzlüğünü dünyanın cehaletine, Korentlileri veya Timothee'yi "delice ve anlamsız araştırmalara", "boş aldatmalara" sırt çevirmeye davet eder. Paul ve Seneca²⁷ arasındaki mektuplaşmanın ise kesin olarak işçiliği başarılı bir sahte doküman olduğu açıktır: Cahil, düşü-nürlerle değil ama kendi benzerleri ile konuşur. Tüm Akde-niz havzası etrafındaki gezintilerinde, dinleyici kitlesi hiçbir

27 Seneca: Seneca M.Ö. 5 ve M.S. 65 yılları arasında yaşamış ünlü Romalı Stoacı düşünür.

zaman entelektüel, filozof, edebiyatçılardan oluşmaz. Sadece halktan insanlar, çuhacılar, zanaatkârlar, dülgerler Hıristiyanlara karşı adlı eserinde o zamanlarda Celse tarafından listesi yapılmış insanlar. O halde kültüre zaten ihtiyaç yoktur, sadece demagoji yeterlidir ve onunla birlikte onun sonsuza kadar müttefiği: Zekâyâ duyulan kin.

TOTALİTER HİRİSTİYAN DEVLETİ

Histerikler ve Devamı...

Descartes'ın üç rüyasından (!) itibaren oluşan Fransız rasyonalizmi gibi Hıristiyanlık, en saf pagan geleneğine uygun bir önemsiz ama sansasyonel bir olayda bando ekibi eşliğinde tarihe geçer: astrolojik işaretler... M.S. 312 yılında-yız. Konstantin Roma'ya doğru yürüyor. Rakibi Maxence'la savaşıyor ve tüm İtalya'yı onun elinden almak istiyor. Yarımada İtalya'nın tüm kuzey bölgelerini yıldırım hızıyla fethediyor ve Torino, Milano ve Verona kolayca ele geçiriliyor. İmparator Mutlak ile doğrudan ilişkilerin müdavimidir: Vosges dağları bölgesinde Grand Tapınağı'nda, Apollon ona otuz yıllık bir hükümdarlık vaat etmek için görünür. O dönemde, paganizm onu pek rahatsız etmez. Zaten Sol İnvictus, yenilmez Güneş Tanrısı'nı kutsar...

Bu sefer, işaret dönüşüme uğrar. Damaskus yolunda yere yıkılan Paul'ün tarzında, Konstantin de gökyüzünde onun sayesinde savaştan galip çıkacağının anonsunu yapan bir işaret keşfeder. Ve önemli detay, askerleri de onunla birlikte bu olaya şahit olurlar: Hepsi bu aynı kutsal eşgali gözlemler! *Eusebe de Cesaree*, Prens'in organik aydını, üstüne üstlük piskopos, eşi görülmemiş kalpazan, hiçbir Hıristiyanın olmadığı kadar Hıristiyan apolojeliğinin savunmasının uzmanı, olayın tüm detaylarını verir: bu işaret gü-

neşin üstünde bir ışık haçının zafer bayrağıdır. Üstelik *-Eu - sebee üstüne katarak...* bir metin imparatorun Maxence'sa karşı bu işareti yardıma çağırarak zafer kazanacağını ileri sürüyordu. İki tedbir bir tedbirden daha iyidir: İsa bir sonraki gece rüyada görünür ve koruması altına aldığı imparatora, bu talismanla yani muska korunması şartıyla yapacağı her savaşta muzaffer olması için yararlı haç işaretini öğretir. Gerçek Hristiyanlığa geçen imparatorun astroloji, büyü ve paganizme neden savaş açtığını daha iyi anlıyoruz Zira Konstantin'in bu derecede felsefi rasyonalizmi şaşırtıcıdır...

Birkaç gün sonra, zafere kavuşur. Elbette... Maxence Milvius köprüsü üzerinde ölür. Nazareth'li hayaletin yardımıyla, Konstantin İtalya'nın efendisi, sahibi olur. Roma'ya girer, Pretoryen elit muhafız birliğini dağıtır ve Papa Miltiade'a Latran sarayını ikram eder. Şüphesiz ki, Hristiyanların krallığı bu dünyada değildir ama niçin dünyevi krallık da ihmal edilsin ki, üstelik o bu ihtişamı, altın, kırmızı mantolar, gümüş, iktidar, güç ve ona bağlı tüm erdemleri ve elbette, dülgerin oğlunun mesajlarını mümkün kılıyorsa ne zararı var...

O halde, şu işaret? Kristik (İsa'ya ait) bir metin veya kolektif halüsinasyon? Göksel sonsuzluğa sabitlenmiş ama gözünü dünyanın üstüne dikip, en ufak detayları bile gözden kaçırmayan İsa'dan gelen bir mesaj mı, yoksa bu iç bunalımlar çağında, bu dağılma halindeki çatlamış dünyanın toplumsal nevrozlara elverişli ortam ve tanrılar tarafından gönderilmiş histeriklerin kolayca at oynatabileceği alan olduğunun ek bir ispatı mı? Bir yeniden doğuşun ispatı mı, yoksa bir çöküş işareti mi? Hristiyanlığın bir ilk adımımı yoksa paganizmin son adımlarından biri mi? Tanrısız insanların sefaleti *-ve Tanrı ile daha da artan...*

Bu işaret günümüzde rasyonel, hatta ultra-rasyonel olarak değerlendirilir: Astroloji ile değil astronomi ile. Çağdaş bilim insanları, bu olayın dini, dolayısıyla çok basit bir nedenselliğe indirgenebilecek bir olgunun bir histerik okunması hipotezini ileri sürerler. 10 Ekim 312'de, yani Maxence'sa karşı meşhur zaferden on sekiz gün önce, Mars, Jüpiter ve Venüs gezegenleri öyle bir dizim halinde-dirler ki Roma göğünde öngörüm, bu meşhur kehanetin okunmasını mümkün kılar. Deli taşkınlığı da işin geri kısmını halletmeye yeter...

Eğer Konstantin önemli bir kitap kültürüne sahip değil-se de, zamanının usta bir stratejisti ve yetenekli politikacısı olarak bilinir. Gerçekten bu Kristik işarete inanıyor muydu? Veya bu olayı ustaca bir şekilde kullandı ve oportünist hedefler dahilinde bir mizansen mi organize etti? Büyü olayını Antik çağın o dönemlerinde herkes gibi çok iyi bilen bir pagan olarak astrolojiye inanan imparator, aynı zamanda ordusuna itaatkâr, iktidara boyun eğmiş, emirlere ve otoriteye hiçbir zaman karşı çıkmayan, sadık bir Hıristiyan sürüsünün katılımının sağlayacağı yararların farkına varmış olabilir...

Babası, Constance Chlore, Galya bölgesinde İsa'nın tarikatlarına hoş görülü davranmış ve bu da oldukça işine gelmişti: Burada da bu usta çıkarıcı politika ve aktif Hıristiyan entrikacıların tavsiyesi ile yeniden ilişki kurmuş olamaz mı? Vizyon sahibi, bu enteresan gücü parasal avantajlar *-hadi Gramsci diyelim...* sunarak, imparatorluğu birleştirme projesine dahil etmiş olamaz mı? Her ne olursa olsun 4. yüzyılın bu döneminde, Paul'ün zamanında her tonda borusunu öttüremeyen İsa, yeni bir imparatorluğun bando ekibinin simgesel aracı haline dönüşür...

Konstantin'in Darbesi

Konstantin ustaca bir darbe gerçekleştirir. Biz hâlâ bu uğursuz mirasın üzerinde yaşıyoruz. Elbette, dünyevi otoritelere boyun eğmeye çağıran, sefilliği ve fakirliği gıkını çıkarmadan kabul eden, imparatorluğun yönetici ile memurlarına itaat eden, her türlü dünyevi itaatsizliği Tanrı'ya yapılmış bir hakaret ve küfür olarak gören, kölelik, yabancılaştırma, sosyal eşitsizliklerle uyuşan Paul'ün davetine itaatli bir halktan ne elde edebileceğini anlamıştır. Baskı karşısında eziyete katlanma sahneleri ve birkaç kıyım, iktidara, devletin tepesindeki kayıtsız şartsız yönetenlere, bu tür insanların, ayak takımının mükemmelliğini ispatlar.

O andan itibaren, Konstantin teminatlar verir. Başka şekilde söyleyelim: onları satın alır. Ve pazarlık başarılı olur... Roma Kanunları'na Hristiyanları memnun eden ve çileci ideali resmileştiren yeni maddeler ekler. İmparatorluğun bu düşüş döneminde geleneklerinin çözülmesine, özgür cinsellik, sirk oyunlarının önemli rolü, bazı pagan kültürlerinin her türlü serbestliğin olduğu eğlence uygulamalarına karşı, çok sert kanunlar çıkarır ve boşanmayı zorlaştırır, kumalıği yasaklar, fahişeliği suç kategorisine dahil eder, cinsel özgürlüğü mahkûm eder. Aynı zamanda bekârları mirastan mahrum eden kanunu kaldırır. Öyleki, kilise mensupları artık her nasılsa tam da zamanında gerçekleşmiş birkaç ölümden sonra ceplerini meşru bir şekilde doldururlar. Kölecilik, Hristiyan tarikat mensuplarının iddia ettiğinin tersine yasaklanmaz ama biraz yumuşatılır... Buna karşılık olarak, büyü, gladyatör dövüşleri de yasaklanır. Aynı zamanda, Konstantin Saint-Pierre Kilisesi'nin ve ikincil bazilikaların inşa emirlerini verir. Hristiyanlar büyük bir sevinç içindedirler, krallıkları artık bu dünyadır, bu dünyaya aittir...

Bu zaman zarfında, yeni Hıristiyan olmuş imparator Konstantin'in karısı Fausta, kocasını, üvey oğlunun kendisini baştan çıkarmaya çalıştığına ikna eder. Teyit etmeden kâtiplerini öz oğluna ve komploya katılmış öz yeğenine işkence etmek ve sonra da başlarını kesmek için gönderir. İmparatoriçe'nin kendini kandırdığını anladığında, onu banyo sefahati sırasında kaynar suda boğmaları için yine aynı cellatları gönderir... Çocuğunun katili, insan katili, eş katili dini bütün Hıristiyan imparator selametini ve cinayetleri mahkûm etmeyen kilisenin sessizliğini, yeni mükâfatlandırmalar yoluyla satın alır: Kiliseye ait arazilerin vergiden muaf kılınması, cömert sübvansiyonlar, yeni kiliselerin inşası, St. Paul ve St. Laurent kiliseleri. İnsan sevgisi temasında değişik varyasyonlar²⁸...

Böylece imparatora hoş görüşlü davranan, bağışlarla donanmış, bolluk içinde beslenen, imparatorun örtülü ödenekleri ile zenginleşmiş papaz sınıfı, imparatora 325 yılında İznik Konsili'nde tüm yetkileri devreder. Papa, bugünkü deyimle sağlık nedenlerinden dolayı Konsil'e katılmaz. Konstantin orada kendini "13. Havari" ilan eder, Tarsuslu Paul yüzyıllar sonra artık silahlı bir sadık güce, sadık silahlı kolluk kuvvetlerine sahip olur. Tam silahlanmış kol, hem de ne silahlı bir kol!

Kilise ve devlet o andan itibaren Henri-İrenee Marrou'nun antiklerikalist (papaz sınıfı karşıtı), ateist veya goşist olduğu pek de söylenemeyecek bir tarihçi, çünkü kendisi Hıristiyan - yazdığı gibi bir "Totaliter Devlet" oluştururlar. İlk Hıristiyan Devleti.

Bu zaman zarfında, baltayla kafası koparılmış oğlu ve kaynar su hikâyeleriyle belli belirsiz selamet tasasına düş-

28 Varyasyon: Müzikte bu değişik varyasyonlara birbirleri ile kombine olur ve ilk tema tanınmaz hale gelir.

müş Helena, Filistin'e bir seyahat düzenler. Hristiyan ve Tanrı tarafından esinlenmiş bu seyahat tam zamanına denk düşer ve orada meşhur tituluslardan *-doğal olarak İsa'nın -ki- biri ile üç çarmıh bulur. İsa'nın çarmıha gerildiği yer Afrodit Tapınağı'nın altında -Tam sırası gelmişken, doğal olarak o tapınak yıkılmalıdır...-* Seksen yaşındaki Helena Konstantin'in bu işe ayırdığı muazzam parayla, üç kilisenin inşaatına girer: İçlerine kutsal emanetleri yerleştirdiği Saint-Sepulcre,²⁹ Zeytinlik Bahçesi ve Nativite³⁰ kiliseleri. Bu topoğrafik iddialar tarih tarafından hiçbir zaman meşrulaştırılmadan veya doğrulanmadan bu yerler o günkü fırsat gereği yaratılmış olsa bile, kült kalır... Bu büyük paranın üstünü vermek için, kilise oğlunun suçlarının Tanrı tarafından affedildiği kararına varır ve annesini mitolojisinin bir kahramanı yapar. Sonuç olarak, Helena yükseltip azizelik mertebesine çıkarılır ve ölü sever Hristiyanlık panteonuna giren ilk Roma imparatoriçesi olur...

337 yılının Pantekot'unda³¹ Ölüm döşeginde Konstantin, kendini bir Aryan papaza *-imparatorun İznik Konsili'nde ilan ettiği kanunlara uymayan sapkın ilan edilen bir tarikat-* vaftiz ettirir... İmparatorun politik dehasını bir kez daha gösteren karar. Gerçekten de, bu jest ile Ortodoks ve heretikleri birleştirir ve özellikle kendi hükümdarlığından sonraki gelecek için, kilisenin birliği yolunda hükümdarlığı sonrası için tarihten gün alır. Post mortem olsa (*ölümünden sonra*) bile kilisenin birliği için çalışır!

Kendi devamlılıklarını organize etmekte beceriksiz tüm zorbalar gibi iktidarını boş bırakır ve kilisenin ve devletin

29 Saint-Sepulcre: İsa'nın kutsal mezarı.

30 Nativite: İsa'nın doğuşu.

31 Paskalyalardan elli gün sonra Kutsal Ruh İsa'nın havarileri ile buluşmasının kutlandığı dini bayram.

yöneticilerini istikrarsızlaştırır. Öyleki, üç ay boyunca -22 Mayıs'tan 9 Eylül'e kadar, yaz ortasında...- sivil, askeri ve dini bakanlar her gün kadavrasının başında aldıkları kararlarla ilgili ona hesap verirler. Nevrozun devamı olarak, ölümlere, kadavralara ve kutsal emanetlere duyulan Hristiyan tapıncı ve büyülenmesinin başlangıcı.

Ezilmişlerin Zalimleşmesi

Hristiyanlık şüphesiz ki eziyeti tanıdı. Ama Vulgat'ın³² iddia ettiği gibi her zaman değil. Arenalarda aslanlara yem olanların sayısı, Katolik apolojetik alanından bağımsızlaşmayı tercih eden ve çalışmalarını bilinçli yürüten tarihçiler tarafından aşağıya çekilmiştir. Konstantin'in resmi düşüncü Eusebee De Cesaree on binlerce ölüden bahseder. Günümüzdeki araştırmalar bu rakamın üç bin civarında olduğunu gösterir. -Karşılaştırma için, Trajan döneminde Daceslere karşı zaferi kutlamak için M.S. 107'de düzenlenen gösterilerde on bin gladyatör dövüştür...-

Bugün totaliter rejimleri tarif eden şey, noktasından virgülüne kadar Konstantin'in varislerinin kurduğu Hristiyan devlete takabül eder: Baskı uygulamak, zulüm ve kıymlar, işkenceler, Vandalizm, kütüphanelerin ve sembolik yerlerin yakılıp yıkılması, cinayetlerin cezasız kalması, her alanda propaganda yapılması, şefin mutlak iktidarı, hükümet ideolojisinin prensiplerine göre tüm toplumun şekillendirilmesi, muhaliflerin katledilmesi, meşru şiddet ve iletişim araçların tekeli, özel ve kamu yaşamı arasındaki tüm sınırların ortadan kaldırılması, çoğulculuğun yıkılması, bürokratik organizasyon, yayılmacılık, tarihin her döneminde tota-

32 Vulgat: Eski ve Yeni Ahit'in 4. yüzyıl ve 5. yüzyıl başında büyük ölçüde Jerome tarafından yapılan çevirisi.

litarizmi, Hristiyanlığın totalitarizmini de tarif eden birçok uygulama ve simgeler.

İmparator Theodos, M.S. 380'de Hristiyanlığı resmi devlet dini ilan eder. On iki sene sonra pagan kültünü kesinlikle yasaklar. Nice Konsili bu konuda ilk sinyali daha önceden verir. 2. Theodose ve 3. Valentinien, 449'da Tanrı'yı öfkeliendirecek veya Hristiyan ruhları yaralayacak her şeyin yıkılmasını buyururlar! Bu tanımlama, her alanda sayısız suistimalleri mümkün kılacak şekilde geniş bir tanımlamadır. Hoşgörü, insan sevgisi ve günahların affının da bir sınırı vardır...

Konstantin daha 330'dan itibaren bu cadı avını, felsefeci *Nicagoras*, *Hermogenes* ve *Sopatrosla* köprüleri atarak başlatır -büyücülükle suçlanıp ateşe atılırlar ve bu sırada *Neo-Platonisyen Porphyreus'un yazıları da yakılır*.- Kitap yakmalar birbirini takip eder ve birbirlerine benzer: bir defasında *Nestorius'un* eserleri ateşe atılır, başka sefere *Eu- monierlerin* ve Montanistlerin kitapları ve tabii ki *Arius'un* kitapları da. İskenderiye sokaklarında, bir neo-Platonisyen olan *Hypathia*, Hristiyanların insan sevgisini tecrübe eder: Kovalanır, katledilir, vücudu papazlar tarafından parçalanır ve kadavrası sokaklarda gezdirilir, artıkları ise kireçte yakılır...

Kanun Namına

Alçaklığı meşrulaştırmak için hiçbir zaman geç kalmayan ve ona hukuk düzeyinde kanun gücü atfeden hukukçular, tüm bu suistimalleri, suçları, eziyetleri ve cinayetleri legalleştirirler. Hukuğun her zaman çoğunluk üzerinde iktidardaki kastın hâkimiyetini ifade ettiğinin en üst ispatı olan Theodos yasasını okumak gerekir. (Şüphe edenler için, Ka-

ra Yasa -siyahi köle ticaretini düzenleyen yasa- ve Vichy Yasaları da -Nazi işbirlikçisi Fransız hükümetinin anti-semit yasaları-, içi bol Hristiyan(!)lık dolu yasalardır.)

Detaylandırılalım: 380'den itibaren kanun Hristiyan olmayanları alçak ilan eder, onların medeni haklarını, dolayısıyla kent yaşamına, öğrenime, yargı kurumlarına katılım haklarını ortadan kaldırır; Katolik temsilcilerin kişiliklerine, mallarına ve onların kutsal yerlerine saldırıyı ölüm cezası ile cezalandırır; bu zaman zarfında, Hristiyanlar pagan tapınakları yıkarlar, onlara el koyarlar ve mademki kanun metinleri mümkün kılar, tamamıyla legal bir şekilde yağmalar, tahrip ederler ve taşınır mallarına da el koyarlar.

Pagan kültürünün yasaklanması, emperyal buyrukların tarifine uymayan heretik olarak tanımlanan her türlü sapkınlığa karşı acımasızca yürütülen bir savaşla katmerleşir. Taplantılar yasaklanır, tabii ki Manikeizm de. Yahudiler baskı altına alınır. Büyücülük ve geleneklere aykırılıkla aynı düzeyde değerlendirilip onlara eziyet edilir. Kanun muhbirliğe davetiye çıkarır... Hristiyan ve Yahudiler arasında evlilikleri yasaklar... Hristiyan olmayanların mallarına el koymayı mümkün kılar. Büyü kitapları olarak ilan edilen eserlerin yakılmasına katıldığını itiraf eden Tarsuslu Paul zaten çok önceden yol göstermişti. Actes des Apotres da yani Havarilerin Eylemlerinde (XIX, 1)³³ bunu bize öğretir...

Konstantin'in annesinin metoduna sadık kalınarak, yıkılmış tapınakların yerini Katolik kiliseler alır. Şurada veya burada sinagoglar ve gnostik mabetler ateşler altında kaybolurlar. Heykeller, bazen de değerli heykeller, yıkılır, kırılır.

33 Elçilerin İşleri XIX, 1: Apollos Korint'teyken Pavlus, iç bölgelerden geçerek Efes'e geldi. Orada bazı öğrencileri bularak onlara, "İman ettiğiniz zaman Kutsal Ruh'u aldınız mı?" diye sordu. "Kutsal Ruh diye birinin varlığını duymadık ki!" dediler.

lır, parçaları Hıristiyan yapılara dahil edilir. Kült alanları öylesine yağmalanır ki, yıkım artıkları bir süre taş yolların tamiratında ve yol ve köprü yapımlarında kullanılır. Verilen hasarın boyutunu siz düşünün... Konstantinop’da Afrodit Tapınağı at arabaları garajı olarak kullanılır. Kutsal ağaçlar sökülür.

19 Şubat 356 tarihli bir metin putlara taptıkları ve kurban kestikleri ispatlanan kişileri ölüm cezasına mahkûm eder. Bundan itibaren insanların katledilmiş olmasına nasıl şaşırabiliz ki? Didyma *-Didim-* ve Hatay’da işkence seansları düzenlenir ve Hıristiyanlar işkence altında sorgulamak için bir Apollon Tapınağı kahinini yakalarlar. Filistin’de Scytopolis kentinde Domitius Modestus, Hatay ve İskenderiye’nin entelektüel ve siyasi çevrelerinin ileri gelenlerinin sorgularını yönetir. Bu Hıristiyan kasap, kendine hiçbir kültürlü insanı hayatta bırakmama sözü vermiştir. Birçok neo-Platonisyon felsefeci bu zalim baskınlarda hayatlarını kaybederler. Heykeller üzerine vaaz eserinde Saint-Jean Chrysostome fiziki şiddeti haklı gösterir ve açık şekilde “Hıristiyanlar kamu düzeninin temsilcileridir...” diye yazar.

İskenderiye’de, 389’da, Hıristiyanlar bir Serapis ve Mitra Tapınağı’na saldırırlar. Pagan putları meydanlarda gezdirip, onlarla alay ederler. Metinler Pagan dini inananlarının ayaklandığını - özellikle felsefecilerin- söyler... ve ayaklanma sonucu iki taraftan da çok sayıda ölen olur. Afrika’da Sufes kentinde, 5. yüzyıl başında, keşişler, kentin tanrısı Herkül’ün heykeli ile aynı şeyi yaparlar: Altmış ölü... Adı önceden geçen St. Jean Chrysostome tarafından kışkırtılan keşiş çeteleri Fenike dağlarındaki tapınakları darmadağın ederler. Paul’ün kültürü, bilgiyi, kitapları, zekâyı hakir görme ve sadece imanla yetinme çağrısı burada hedefine ulaşır...

Vandalizm, Odun Ateşleri, Otodafeler³⁴ ve Ölüm Kültürü

Hıristiyanlar Tarsuslu Paul'ün arkasına sığınıp, işte tam bu söylediklerimizi doğruluyorlar: Kültür, Tanrı ile direk ilişkimize engel teşkil ediyor. Zaten odun ateşlerinin nedeni de budur. Sapkınlık şüphesi altında tüm yazarlar, başta Arius, aynı zamanda Mani, nestoriyenler, ama neo-Platonisyyen eserler, büyü ve kâhinlik kitapları buna dahildir. Muhtemelen, tüm bu kitapları özel kütüphanelerinde bulunduran ve Hatay'da 370'te olduğu gibi baskı ve aldıkları risk karşısında Hıristiyan halk komiserlerini önceleyerek kitaplarını bizzat kendileri yakanları da buna saymalıyız. 391'de, İsken-

34 Otodafeler: Portekizce Auto da fe terimi Latince *actus fidei* (iman eylemi) teriminden tercüme edilmiştir. İspanyol veya Portekiz engizisyonunun aldığı kararları açıkladığı tövbe törenine verilen addır. Sonradan halk dilinde bu terim sapkınların yakılması töreni ile eş anlamlı kullanılmıştır. Aynı zamanda kitap ve el yazmalarının yakıldığı törene bu ad verilmiştir.

Katolik Kilisesi tarihinde en tanınmış otodafelerden birisi 1497'de Floransa'da Dominiken Tarikatı papazı Jerome Savonarole tarafından düzenlenmiş "Boş Şeyler Ateşi" adı verilen otodafedir. Şehrin halkı mücevheri, kozmetik ürünleri, aynalar, ahlak dışı kitap ve resimleri, açık dekolteli ve aşırı süslü elbiselerini bu ateşe atmaya davet edilir.

İspanya'da Müslüman Gıranada Krallığı'nın son bulduğu 1492'den kısa bir süre sonra şehrin piskoposu tüm Arapça kitapları ateşe attırır ve böylece 711-1492 arası ülke tarihinin tüm izleri geri gelmeyecek şekilde yok edilir.

Yahudilere karşı Engizisyon mahkemelerinin ve otodafelerin hedefinde aynı zamanda Hıristiyan dinini kabul etmiş Yahudiler arasında din değiştirmek zorunda kalıp eski dinlerinin gereklerini gizlice yerine getirenlerin tespit edilip cezalandırılması da vardır.

12 Temmuz 1562'de Diego de Landa Maya uygarlığının tüm yazılı belgelerinin yakılmasını emreder. Sadece üç Maya yasası bu ateşten kurtulup günümüze kadar gelebilir.

"Kitapların yakıldığı yerde, nihayetinde insanlar da yakılır" der şair Henrich Heine. Otodafe terimi sonradan Nazilerin rejim karşıtı ve Yahudi yazarların eserlerini ateşte yakıtıkları törenleri ifade eder. İlk Nazi otodafesi 11 Mayıs 1933'te

deriye piskoposu, meşhur Serapeion'u yıkma emrini verir ve İskenderiye Kütüphanesi dumanlar içinde yok olur...

529'da, Atina neo-Platonisyen Okulu kapatılır ve mallarına Hristiyan imparatorluk el koyar. Paganizm yüzyıllar boyunca eski Yunan başkentinde ayakta kalır. Platon'un öğretisi bin yıllık düzenli bir aktarımla övünebiliyordu. Felsefeciler bu kez sürgün yoluna düşerler ve Pers ülkesine yerleşirler. Bu, geçmişte Stoayisyenlerin ve Epiküroscuların felsefenin başkentinde evanjelizasyon çalışmaları sırasında alaya aldığı Tarsuslu Paul'un zaferidir. Tanrı'nın "düşüğü"nün ve onun musibetli nevrozlarının ölüm sonrası başansı! Ölüm kültürü, kin kültürü, hakir görme ve hoşgörüsüzlük kültürü... Konstantinop'da 562'de Hristiyanlar, Helenleri *-aşağılayıcı bir sıfat...-* tutuklarlar, onları kentin içinde dolandırıp teşhir ederler ve alaya alırlar. Kenegion mey-

Berlin'de gerçekleştirilir ve Almanya'nın Breme, Dresde, Frankfurt, Hannover, Münich ve Nuremberg şehirlerinde düzenlenir. Bu otodafelerde yakılan eserlerin yazarları arasında Bertolt Brecht, Alfred Döblin, Lion Feuchtwanger, Sigmund Freud, Erich Kästner, Heinrich Mann, Karl Marx, Friedrich Wilhelm Forster, Carl von Ossietzky, Erich Maria Remarque, Kurt Tucholsky, Franz Werfel, Arnold Zweig et Stefan Zweig ve diğer birçoklarını sayabiliriz.

30 Nisan 1939'da İspanya'da faşist Frankist çeteleri Madrid Üniversitesinde Maksim Gorki, Sabino Arana, Sigmund Freud, Lamartine, Karl Marx, Jean Jacques Rousseau, Voltaire gibi yazarların eserlerini nazi sitili, otodafeler düzenleyerek yakarlar.

Afganistan'da Taliban rejimi 1998-2001 arası kamu ve özel kütüphanelerde bulunan 55 bin civarında kitabı yakıp yok ederler.

20 Mayıs 2008'de İsrail Maariv gazetesinin resimlerle belgelediği bir otodafe İsrail'in Or Yehuda şehrinde gerçekleştirilir. Bu otodafe sırasında bir Hristiyan Protestan misyoner grubu tarafından dağıtılan İnciller yakılır.

11 Eylül 2010'da ABD'de Florida eyaletinde evanjelist bir pastör Kuran otodafesi düzenleyeceğini ilan eder ve protestolar karşısında bu eyleminden vazgeçer.

Blaise Pascal'ın Autodafe adlı metni ve Elias Canetti'nin yine aynı adlı bir romanı vardır. Voltaire'in Candide adlı eserinin 6. Bölümünde bir otodafe anlatılır.

danında, onların tüm kitaplarını ve tannlarının resimlerini, yaktıkları uçsuz bucaksız bir kor ateşine atarlar.

Justinien çiviye daha da derine çakar ve heterodoksiye karşı Hıristiyan yasaları sertleştirir. Hıristiyan olmayanların miraslarını paganlara devretmesi veya mirastan yararlanmaları yasağı; Kilise tarikatı mensuplarına karşı mahkeme önünde şahitlik yapma yasağı; Hıristiyan köle kullanma yasağı; legal hukuk işlemi gerçekleştirme yasağı, 529'da inanç özgürlüğünün yasaklanması ve paganlar için Hıristiyan dininde eğitim görme ve sonra sürgüne gönderilme veya malına mülküne el koyma tehditi altında vaftiz olma zorunluluğu; sevgi dinine geçtikten sonra yeniden paganizme geri dönme yasağı; öğretmenlik yapmak veya kamu yardımından yararlanmak yasağı. Kısacası felsefe yapmak en azından bin yıl boyunca tehlikeli ve riskli bir iş olur... Teokrasi kendini bu dönemde, tüm diğer teokrasiler gibi demokrasinin tam zıddı olarak ortaya çıkar.

Dördüncü Bölüm

TEOKRASİ

PARÇA ALMANIN, ALINTI YAPMANIN KÜÇÜK BİR TEORİSİ

Tarihi Extrateritorialite

Herkes monoteizmin üç kitabının varlığını bilir ama çok az insan onların hangi tarihte yazıldıklarını, yazarlarının kimler olduğunu, metnin yerleşmesindeki maceraları bilmez: metnin kesin yazılımı, artık dokunulmaz ilan edilen külliya-tın oluşturulması. Zira Torah, Eski Ahit, Yeni Ahit ile Kur'an sadece Tanrı'dan kaynaklandıklarını ve sadece imanlarıyla donanmış, akıllarını ve zekâlarını bir kenara bırakarak bu kâğıttan tapınaklarına girenlere hesap vermek zorunda oldukları izlenimini vermek için tarihten çıkmadan önce ba-yağı zaman harcar.

Bir anekdot: Dinler tarihinde uzmanlaşmış bir kütüphane, kutsal kitapları oluşturan tüm metinlerin yazım ve doğum tarihlerini aramak inanılmaz problemler yaratır. Sanki tarihçiler bile, bu akıllı insanlar, onlara yaklaşımı ve içeriklerini anlamayı kolaylaştırmak için çok yararlı olacak üretim şartlarına kayıtsız görünüyordı. Örneğin Genesis, hangi kitabın, hangi yazarın çağdaşıdır? Gilgames Destan-ı'nın ya da İlyada'nın mı? Hesiodos'un¹ Teogoni'si yani

¹ Hesiodos: Yunan didaktik şiirinin babası diye anılan ünlü ozan. M.Ö. 8. yüzyılda yaşadığı düşünülmektedir. Efsaneye göre, Helikon yamaçlarında koyun güderken ilham perileri ona şairlik bağışlamışlardır. Nerede öldüğü bilinmez.

“Tanrıların Doğuşu”nun mu, Upanishadların² veya Konfüçiyüs’ün “Konuşmaları”nın mı?

Torah’nın, Eski Ahit’in ve Kitab-ı Mukaddes’in³ bu giriş metnini fazla bir şey bilmeden, hatta konu hakkında kültür eksikliğinin bilincinde olmadan okuruz. Bu sayfalar, tüm diğer sayfalar gibi bir tarihi extrateritorialite statüsünden yararlanır. Bu metodolojik gariplik, bu kitapların insanlar tarafından yazılmadığını, rakamla belirlenecek bir doğum tarihi olmadığını, bir gün gökten mucizevî şekilde düştüğünü veya zaman dışı, antropi dışı, hiçbir şekilde üreme ve bozulmaya maruz kalmayan bir ilahi nefes tarafından esinlenmiş bir insana dikte edildiğini ileri süren sofuları haklı çıkarır. Gizem!.

Yüzyıllar boyunca papazlar sınıfı, metinlerin direk okunmasını yasaklar. Onların tarihi sorgulanmasını insani, fazla insani olduğu hükmüne varır. Biz halen az çok bu yargının hükümdarlığı altında yaşıyoruz. Dinlerin hizmetkârları, bu metinlerle direk temasın, zeki ve anlam dolu bir okumanın, tarihi olarak uzunca bir süreye yayılmış sözsel geleneğin hâkim olduğu uzun yüzyıllardan sonra, oldukça önemli sayıda kişiler tarafından yazılmış, üstelik hepsi binlerce kez onları bilerek değiştiren, katıştıran, pek de titiz ve dürüst olmayan kâtipler tarafından kopyalanmış bu sayfaların tutarsızlığını gözler önüne çıkaracağını sezgisel olarak bilirler. Onlara kutsal nesnelermiş gibi yaklaşımdan vazgeçtiğimizde, onların aziz, muteber, mübarek, ulu olduğuna dair inancı da terk ederiz. Bu nedenle onları gerçekten okumak yararlıdır, elimize kalem alarak...

2 Upanishad: Anlamı gizli öğreticiler olan Hinduizm’in bir koludur. Onlar için bilgi en önemli kutsallıktır, Brahman en yüksek gerçekliktir ve onu reddeden kendini reddeder.

3 Kitab-ı Mukaddes: Yahudilerin dini metinlerinin külliyatına İbrani Kitab-ı Mukaddes denir. Hristiyanların Kitab-ı Mukaddesleri Eski ve Yeni Ahit’i içerir.

Yirmi Yedi Yüzyıllık Şantiye

Nihayet bu bilgilere ulaştığımız zaman, şaşkınlığımız devam eder. Emile Osty'nin ve Joseph Trinquet'nin Kitab-ı Mukaddes baskısı geniş bir tarih dilimi önerir: M.Ö. 12. ve 2. yüzyıllar arasında. Yani, Mısır bilgeliğinin son kitapları -*Örneğin Kâtip Any-* ile Karneada'nın yeni Akademisi arasındaki dönem. Jean Soler -*harika mitos yıkıcısı*- kendi görüşünü verir: M.Ö 5. ve 1. yüzyıllar arası, yani Sokrates ve Lükres arası. Bazı araştırmacılar bu zamanı daha da azaltırlar ve önerileri: M.Ö. 3. ve 2. yüzyıllar...

Kitab-ı Mukaddes'in ilk kitabının doğum tarihi için neredeyse on yüzyıllık bir fark! Bu şartlarda, sosyolojik, politik ve felsefi bir kontekstüalizasyonu⁴ çalışması gerçekleştirmek ve tarihçi olarak fikir yürütmek zor. Bilinçli veya bilinçsiz silme çalışmaları, tarihi olarak gerçek olup olmadığının belgeleri, izleri, belgelerin mantıki düzeninin, dokümanların nasıl oluşturulduğunun el çabukluğu ile saklanması etkisini gösterir: hangi insanların bu kitapları ürettiklerini, hangi içsel koşulların onları mümkün kıldığını bilmeyiz. O halde, ilahi köken iddiasının taraftarı için yol serbesttir!

Yeni Ahit'in metinleri için de aynı belirsizlikler vardır. En eskileri İsa'nın varsayılan varlığından yarım yüzyıl sonraya aittir. Her halükârda, dört Evangelistin hiçbirisi, İsa'yı fiziki olarak, gerçekte şahsen tanımadılar. En iyi durumda, onların bilgisi sözlü olarak aktarılmış, sonradan bir gün M.S. 50'li yıllar -*Paul'un Mektupları*- ve 1. yüzyılın sonu -*St. Jean'ın Apocalypse kitabı*- arasında yazıya çevrilmiş mitolojik ve uydurma bir öyküden kaynaklanır. Biz, gözümüzü bu sözde olgulara dikip, bu metinlerin ne yazdıklarına önsel inanarak tarihlendirme yapıyoruz.

4 Kontekstüalizasyon: Bir eylemi, bir olguyu içinde gerçekleştiği tarihi, sosyal, kültürel vs. şartları ile ilişkilendirmek.

Madem ki onlar Markos, Luka, Matta, vs.'nin metinleri, madem ki biz de aşığı yukarı bu tarihleri ileri sürüyoruz, bu metinler şu veya bu seneye ait diyebilmemiz gerekir - *en eski olan doküman daha geç döneme, herkesin Hristiyanlığın "demir dövme atölyesi" olarak adlandırdığı meşhur 2. yüzyıla ait olsa bile-* 1546'da, Trente Konsili bu konuya enerjik ve hızlı bir cevap verir ve kesin külliyatın ne olduğunu, bizzat kendisinin İbranice metinden imal ettiği, 4. ve 5. yüzyılda entelektüelliğı pek de ciddiye almamış bir Jerome'un tercüme ettiği Vulgat'dan itibaren karara bağlar...

Yahudiler de kendi külliyatlarını aynı yavaşlıkla ve aynı uzun zamana yayılmış bir süre içinde oluştururlar. Eğer Torah'ın bazı metinlerinin tarihi 12. yüzyıl olarak geçse de, Farizyen hahamların, İbrani Kitab-ı Mukaddes'in detaylarını karara bağlamaları için, M.S. 100 yılı civarında, Kudüs tapınağının yıkılmasından sonra birkaç sene beklemek gerekir. Aynı zaman diliminde, Epiktet emperyal Roma'da örnek simgesel bir stoayisyen hayatı yaşamaktadır...

3. yüzyılın başında, Torah öğretisini (Mishna) rulolar üzerine hattar yazımı ile yazarlar. Aynı anda, Diogene de Laerce dokümanlarını bir sentez yapmak için toplar ve "Yaşamlar, Görüşler ve Meşhur Felsefi Hükümler" adlı eserini yazmaya hazırlanır. 500 yılına doğru, Filistin'den göç eden hahamlar Mishna'nın yorumu Babil Talmud'unu bitirirler. Bu tarihte, Boece hapishanede "*Felsefenin Tesellisi*" eserini yazıyordu. Kitab-ı Mukaddes metninin kesin olarak son halini görmek için M.S. 1.000 yıllarını beklemek gerekir. Bu zaman zarfında, kendi köşesinde, İbn-i Sina ise felsefe ve İslâm'ı uzlaştırmaya gayret ediyordu.

Bu dönem yine bir avuç dolusu Kur'an ile birkaç Müslüman metne son kesin halini verildiğı dönemdir: zira, bu

iş için birkaç versiyon arasında seçim yapmak, fazla göze batan tutarsızlıklardan sakınmak için lehçeleri karşılaştırmak, grameri tekleştirmek, hattatlık üzerine çalışmak, imla kurallarını netleştirmek, artık geçersiz ayetlerle onları geçersiz kılan ayetleri ayırmak gerekir. Tam bir metinsel ama aynı zamanda ideolojik kalibreleme girişimi. Zaman, dokümanlar üzerinde etkisini yapar, bu “demir dövme”nin tarihini itinalı bir şekilde yazmak bize kalır.

Sonuç: Eğer, kaynağında Vasiyetin en eski metnin en eski tarihlendirilmesi (M.Ö. 12. yüzyıl), sonra akışın bitim noktasında, neo-vasiyet külliyyatının Trente Konsil’inde (M.S. 16. yüzyıl) kararlaştırılan son halinin tarihini değerlendirmeye alırsak, monoteizmlerin şantiyesinin hareketli yirmi yedi yüzyıllık bir tarihe yayıldığını görürüz. Kendi sadık kullarına Tanrı tarafından direk dikte edilmiş kitaplar için, aracı fırsatları onlarcadır. En azından, bunlar gerçek bir arkeolojik çalışmaya davetiye çıkarır ve onu gerekli kılar.

Monoteist İspanyol Hanı⁵

Bu sersemleştirici tarihi metodik incelememiz içinde kesin olan ne vardır? Monoteizmin doğum tarihi bile yok... Bazıları bunu M.Ö. 13. yüzyıla yerleştiriyor ama Jean Soler M.Ö. 4. ve 3. yüzyılları civarında ısrarcı, yani çok geç dönemde. Burada da yine belirsizlik devam ediyor. Ama soy ağacına bağlı niyetler açıkça gözüktüyor: Yahudiler o doğum tarihini *-hatta Mısırlıların güneş kültünden tapıncın -dan esinlenerek-* tehdit altında küçük kavimlerinin tutarlılığını, birliğini, varlığını mümkün kılmak için icat ediyorlar. Kendi çabalarıyla üretilmiş mitoloji, savaşçı, dövüşgen, kan

5 Monoteist İspanyol Hanı: Ne getirdiysen onu bulduğun, herkesin kendi kafasına göre hareket ettiği han.

clöken, saldırgan, topraksız insanların gücünü harekete geçirecek bir savaş şefi yaratmaya müsaittir. Seçilmiş halk mitolojisi artık bir kader sahibi bir kavimin varlığını temellendirir. Bu icattan birkaç bin kanonik sayfa kalır. Ama yirminci yüzyıldan beri dünyanın tamamı üzerinde etkilerine baktarsak çok az sayıda sayfa. Benzer bir baskıyı ele alırsak *antik metinlerin değil de kutsal metinlerin gri ciltli baskısını ideolojik nedenlerle tercih eden Pleiade baskısını* Eski Ahit aşağı yukarı üç bin beş yüz sayfa, Yeni Ahit dokuz yüz sayfa, Kur'an yedi yüz elli sayfa tutar, yani içinde her şeyin ve tersinin söylendiği toplam beş binden biraz fazla sayfa...

Bu temel üç kitabın her birinde, çelişkiler bolcadır: söylenen bir şeye karşılık nerdeyse hemen tersi denk düşer, bir görüş hâkim olur ama onun tam tersi de, bir değer buyrulur, biraz ötede onun antitezi. Metinlerin kesinleştirilmesi çalışması, tutarlı bir külliyat oluşturulması buna çare olmaz, hatta birbirlerine nazaran okunabilir olduğu için üç sinoptik evanjil ilan etme kararı bile işe yaramaz. Yahudi, Hristiyan, Müslüman, isteklerine göre, Torah, İnciller ve Kur'an'ın içinden, ihtiyaçlarına göre beyazı ve siyahı, gece ve gündüzü, erdem ve erdemsizliği doğrulayacak malzeme bulurlar.

Bir savaş şefi kendi eylemini haklı çıkaracak bir ayet mi arıyor? Ondan inanılmaz sayıda bulur. Ama aynı şekilde, kendi bakış noktasını hâkim kılmaya kararlı, savaştan nefret eden bir barışsever de zıt bir cümle, bir alıntıyı eliyle havada sallayabilir. Biri toplu katliamı aklamak için metinden mi yararlanmak istiyor? Bunun için kitaplar vardır, metinler de. Diğeri evrensel barışa davet mi eder? O da aynı şekilde işine yarayacak maksimleri bulur. Bir anti-semit kendi histerik kinini mi haklı kılacak? Bir mümin Fili stinlileri hor görmesini elinde Kitab-ı Mukaddes ile mi temellendirecek?

Bir misojin kadınların bir alt sınıf olduğunu mu ispat edecek? Metinler bolcadır ve tüm bunları mümkün kılar... Ama bu yığın içinden ayıklanmış bir söz, aynı zamanda onun tersi sonucu da çıkarmamızı sağlar. Eğer kini, katliamları, hor görmeyi aklayarak vicdanımızı rahatlatmak istersek yine aynı şey: Kendi aşağılık davranışlarını meşru kıldığı kadar sarsılmaz insan sevgisini öğretmek için de yeterli malzeme vardır.

Fazla seneler boyunca, fazla bilinmeyen birçok insan tarafından yazılmış sayfalar, fazla alıntı ve pişmanlık, fazla kaynak, fazla malzeme: Tek elden esinlendiren Tanrı'nın yokluğunda, kutsal denilen kitaplar çok fazla kâtip, aracı ve müstensih var sayar. Bu kitapların hiçbirisi tutarlı, homojen, tek anlamlı değildir. O halde bu öğretilerinden tutarsızlık, heterojenlik ve anlam çokluğu sonucunu çıkaralım. Dikkatlice okumak, baştan almak ve işaretli yoldan geçerek sonucu hedeflemek, işte basit ama maalesef az uygulanan bir metod.

Kim, gerçekte, kendi dini kitabını baştan aşağı okudu? Kim, okuduktan sonra detaylar ve okuduğunun bütünlüğü üzerinde aklını, hafızasını, zekâsını, eleştirel ruhunu çalıştırdı. Okumak, sayfaları ellerinin arasından kaydırmak, onları tek düze sesle dönen dervişler gibi okumak, bir kataloğa göz atar gibi incelemek, arada sırada şurasından burasından bir hikâye için bölümler almak değildir ama birlikte derin düşünmek için gerekli zamanı harcamaktır. Bu şekilde yaparak, inanılmaz tuhaflığı, iki bin yıldan beri imparatorluklar, devletler, milletler kurmuş bu üç kitabın tutarsızlıklar dokusunu keşfederiz.

Bir Parça Çekip Almanın Mantığı

Bu açık hava kazı şantiyesinde, parça çekip almak adettir. Madem ki bu kitapların her biri Tanrı tarafından esinlenmiş veya dikte edilmiş olarak kabul edilir, o halde onlar sadece mükemmel, mutlak ve kesin olabilir. Tanrı aklın kullanımı-na, çelişkili olmama prensibine, sonuçların diyalektiğine, mantıki nedenselliğe hâkimdir. Aksi takdirde zaten Tanrı değildir. Bütün olan mükemmel olduğuna göre, onu oluşturan parçalar da öyledir. Böylece kitabın tamamı, onun mimarisini yapılandıran anların mükemmeliyetiyle uyum içindedir: Kitab-ı Mukaddes doğrudur, o halde onun her parçası da öyledir, aynı şekilde alıntı yapılan bölüm de.

Bu prensipten yola çıkarak, harflerden itibaren tin üzere yorumlar yapılır -ve karşılıklı olarak tersine yorumlar.- Bir parça tersini mi söylüyor? Evet, ama bir üçüncü parça tersinin tersini dile getirir. Ve kolayca ters olanın tersliğini ortaya koyarak, çelişkisini göstererek, ilk önermeyi yeniden onaran bir cümle bulunabilir. Bir metinden koşulların, dan çıkartılmış bir alıntıyı kullanma yolu ile kendi tezini doğrulama oyunu, herkese kendi davası yönünde kutsal denilen metinleri kullanmayı mümkün kılar: Hitler kendi yaptıklarını Tapınak tüccarlarını kovan İsa'yı göklere çıkarak doğrular, bu arada Martin Luther King şiddet karşıtlığını, o da, İncillerden alıntı yaparak meşru kılar... İsrail Devleti, Filistin'in sömürgeleştirilmesini meşrulaştırmak için Torah'ya dayanır, Filistinliler onları şiddet yoluyla oradan çıkarıp atmak için Kur'an'dan alıntılar yaparlar. Bu safsatıcılıklar, bu kurnaz diyalektiysen becerisi, argümantasyona olan eğilim erdemsizliğini kutsar ve erdemi yerine dibine batırır.

Yahudi örneği: Hikâyeyi biliriz, Yahve, dağda ateşin ortasında bir bulut içinde, başı haleli Yahve, şahsen müdaha-

le eder ve Musa'ya gür bir sesle -o sesi cılız kararsız ve güçsüz düşünmemiz zor- On Emir'i verir. Listede, beşinci emir, en meşhur olanı: "Katletmeyeceksin" (Tesniye V, 17)*. Daha basit söylenemez: özne, emir anlamında basit gelecek zaman ve negatif bir deyim. Tanrı kendini basit şekilde ifade eder. İlkokul sınıflarında basit mantıki analiz için basit bir öğreti, en kalın kafalı zekânın algılayabileceği bir formül: öldürme eyleminin yasaklanması, birisinin canına kıymak, mutlak prensip, hiçbir ayrıma tahammül etmeyen, hiçbir kitabına uydurmayı, hiçbir kısıtlamayı kabul etmeyen bir prensip. Bir kere söylendiğinde anlaşılan söz.

Bu on emirden birkaç parça almak bir tik belirlemeye yeter. Şiddete karşı olmak, barış, sevgi, af, yumuşaklık, hoşgörü, savaşı, şiddeti, orduları, ölüm cezasını, kavgaları, haçlı seferlerini, Engizisyonu, sömürgeciliği, atom bombasını, cinayeti yani buna rağmen Kitab-ı Mukaddes taraftarlarının yüzyıllar boyunca, utanmadan, sıkılmadan, hatta meşhur kutsal kitaplarının adına yaptıkları her şeyi dışlar. O halde bu apaçık mantığa aykırılık niçin?

Çünkü, görünürde aynı Tesniye' de, biraz ilerde, sonraki dönemlerde bir avuç ayet (Tesniye VII, 1).⁶ Aynı Yahve Yahudilerin gerçekleştirdiği, Torah'da açık şekilde isimleri yazılı birçok kavimlerin katliamlarını aklar: Hittîler -Küçük Asya- Amoîler, Perizzîler, Kenan ülkesi halkı, Gırğâşiler, Hivîler, Yebusîler o zamanki Filistin'i oluşturan sayısı yediden az olmayan kavimler. Bu kavimlere karşı, Yahve aforoz etmeye, ırkçılık yapmaya -karma evliliklerin yasaklanması- izin verir. Uzlaşmayı yasaklar, her türlü acıma duygusunu

6 Tesniye VII, 1: Tanrın Rab, mülk olarak almak için gitmekte olduğun diyara seni götüreceği, ve senin önünden çok milletleri, Hittîleri, Gırğâşileri, ve Amoîleri, ve Kenânîları, ve Perizzîleri, ve Hivîleri, ve Yebusîleri, senden daha büyük ve daha kuvvetli yedi milleti kovacağız.

reddeder, onların kutsal sunaklarının, anıtlarının yıkılmasını emreder, otodafeleri meşru ilan eder. Hangi nedenlerle? Cevap: Yahudiler, Tanrı'nın seçilmiş, diğerlerine karşı, diğerlerine rağmen Tanrı tarafından tercih edilmiş kavimdir.

Bir taraftan, öldürmemek; diğer taraftan, Tesniye'nin devamının vokabüleri: vurmak, öldürmek, yok etmek, yakmak, malına el koymak ve toptan savaşın diğer terimleri. Yahve yaşayan her şeyin katlini, insanlar ve hayvanlar, kadınlar ve çocuklar, yaşlılar, eşekler, öküzler, metnin ağzıyla küçük hayvanların katlini haklı gösterir, her şey kılıçtan geçirilmelidir (Yeşu.VI, 21).⁷ Kenan ülkesinin fethi, Eriha'nın *Jeriko*- ele geçirilişinin bedeli, yaşayan her şeydir. Şehir yakılır. Altın ve gümüş intikamdan kurtulur ve Yahve'ye adanır, onun yüceliğine, cömertliğine ve *ilk jenosid* olarak adlandırmamızın uygun olacağı olayda suç ortaklığına: bir halkın katledilişi.

Ne sonuç çıkarmak gerekir? Burada kesin bir çelişki mi görmeliyiz? Veya bu konulara yaklaşırken alıştığımız yolların dışına çıkıp, daha ince bir şekilde okumak mı daha iyidir? Zira öldürmeme zorunluluğu bir halkın katlinin meşrulaştırılması ile bağdaşır görünebilir. Kendi zamanında, Lev Troçki çözümü başka nedenlerle ve başka şartlarda "*Onların ahlâkı ve bizim ahlâkımız*" diye formülleştirir: bir mücadele ahlâkı, birileri için bir etik, diğerleri için başka yasa.

Hipotez: Dekalok *-On Emir-* bir yerel, sekte tarikatçı yobaz, softa ve belli bir cemaate ilişkin çağrı değerindedir. Üstü kapalı olarak "Sen, Yahudi, Yahudileri öldürmeyeceksin." Emir cemaatin yaşaması ve yaşamını sürdürebilmesi için mimari bir rol oynar. Buna karşılık, diğerlerini öldürmek, Yahudi olmayanları, goyları -bu kelime birbirine ke-

⁷ Yeşu VI, 21: Ve erkek, ve kadın, genç ve ihtiyar, öküz ve koyun, ve eşek, şehirde olanların hepsini kılıçtan geçirip tamamen yok ettiler.

sinlikle indirgenemeyen iki dünya işaret eder- öldürme ağır suçu gerçekte öldürmek değildir, en azından On Emir'i ilgilendirmez. Yaşamı ortadan kaldırmama zorunluluğu kesin olmaktan çıkar ve hipotetik olur. Evrensel bir değer oluşturmaz, sadece yerel olanı devam ettirir. Yahve, kendi seçilmiş kavmine konuşur ve diğer kavimleri hiçbir şekilde hesaba katmaz. Torah, ırkların etik, ontolojik ve metafizik eşitsizliğini icat eder.

Kırbaç ve Diğer Yanak

Bu defa da, muhtemel çelişkiler veya paralojizmlerden⁸ bir Hristiyan örnek. Dört İncil sadece yumuşaklığı, barış ve sevgiyi övdüğü izlenimi verir. İsa, balıkçıları affının, hastalara ve ızdırap çekenleri teskin eden, zekâ özürülülere övgüler düzen ve merhamet düşünce teması üzerine diğer varyasyonların bir simgesi olarak ışıldar. İşte küçük çocuklara anlatılan ve ailelere yönelik pazar vaazlarında mizansenin yapılan alışılmış bir Mesih gamı.

Şahsiyetin bu yönünü aydınlatmak için seçilmiş parçalar: Öbür yanak parabolü. Bildiğimiz hikâye. Matta onu anlatır (V, 39),⁹ Luka ondan ödünç alır. (VI, 29)¹⁰ İsa Eski Ahit'i yürürlükten kaldırmadığını tam tersine onu tamamladığını öğretir. Kısas konusu ile ilgili tamamlamak anlamına gelen şeyi önerir: Aşmak. Göze göz, dişe diş kıssasını uygulayan herkese yeni bir teori ile karşı çıkar: sağ yanağına atılan bir tokata karşı, diğer yanağını uzat. . . -*Muhtemel diğer tokatı da yanağında bulacaktır...*-

8 Paralojizm: Mantığa aykırılıklardan.

9 Matta V, 39: Fakat ben size derim: Kötüye karşı koma ve senin sağ yanağına kim vurursa, ona ötekini de çevir.

10 Luka VI, 29: Bir yanağına vurana o birini de uzat, ve senin abanı alandan gömleğini de esirgeme.

Burada yine, beşinci emir gibi çağrı hiçbir ayarlamayı, düzenlemeyi kaldırmaz. Hiç kimse bu parabolü savsaklamaz, ayak sürtemez, her yöne çeviremez ve tokatın hakarete bir cevap olduğunu söyleyemez. Bir tek darbe ve Hristiyan başka sonuçları engelleyen bu sakınma ile cevap verir. Anlıyoruz ki, Roma İmparatorluğu, aslanlarla dolu çukurlara attığı Hristiyan kurbanları kadife kumaş üzerinde izler! Bu doktrin, önünde kararlı bir sersem olduğu zaman kolayca, zahmetsiz katledilmeye yöneliktir. Tren yolu üstüne yatan Mahatma Gandhi ve yoldaşları, karşılarında yankıların kullanımını anında ortadan kaldıracabilecek bir nazi birliği subayı olmadığı sürece İncillerin ruhundan esinlenebilirler...

Fakat İncillerde başka bir parabol daha vardır, Hristiyan otoriteler tarafından aynı ölçüde onaylanmış, Kanon'da yeri olan bir hikâye: Tapınak tüccarları. Aynı İsa'ya ait hikâye. Ve diğer yanak hikâyesinin sadece Mesih'in öğretisi olduğunu, İsa'nın taşkınlığı, hışımı, öfkesi ve şiddetinin ise *-ip -ler kurbaca dönüşür (Yuhanna II, 15)*¹¹ - ikincil bir şahsiyetten, bir havariden, metindeki bir figürandan kaynaklandığı iddia edilebilir. Kendine vurulan tokata karşılık vermeyen aynı İsa, öküz, kuzu, güvercin satmaktan ve dükkânlarının tezgâhlarında para değişimi yapmaktan suçlu Tapınak tüccarlarını hışımla şiddetli bir şekilde kovar. Yumuşak? Barışsever? Hoş görülü İsa?

Bu olayın barışsever İsa figürünü geçersiz kılmak için yeterli olmadığını savunan müminlere cevap vermek için, Yeni Ahit'te kahramanlarının her zaman centilmence davranmadığı bölümleri hatırlatalım... Mesela Ferisi ve iki yüzlü kâtiplere karşı *yedi lanet* öğretisi (Luka XI, 42-52); ona

11 Yuhanna II, 15: İplerden bir kamçı yapıp hepsini, koyunları da sığırları da, mabetten kovdu, sarrafların paralarını döktü, ve masalarını devirdi.

inanmayanları *cehenneme yollaması* (Luka X, 15)¹² tövbe edip cezalarını çekmeye razı olmadıkları için Genesareth gölünün kuzey şehirlerine öfke kusması; Kudüs'ün harabe-ye döneceğini ve tapınağın yakılıp yıkılacağını anons edişi (Markos XIII, 2);¹³ onun yanında olmayanın ona karşı olduğunu söylediğinde (Luka XI, 23);¹⁴ barış için değil, *kılıç* için geldiğini ilan ettiğinde (Matta X, 34)¹⁵ ve *passim* (metnin orasında burasında)...

Hitler, Aziz Yuhanna'nın Müridi?

Bu meşhur alıntı yapmak teorisine göre, Hitler, Aziz Yuhanna'nın İncil'inden alınmış Tapınak tüccarları parabolü hakkında söylenebilecek en güzel şeyleri söyler. Hitler'in, imanını hiçbir zaman terk etmemiş Hristiyan Hitler'in Katolik, apostolik ve Roma Kilisesi'ni ne kadar övdüğünü, uygarlık yaratma sanatının mükemmelliğini ne kadar göklere çıkardığını, sonra da gelecek yüzyıllarda sürekliliği kehanetinde bulunduğunu biraz ilerde yazacağım. Şimdilik, "Kavgam" kitabında, hangi Hristiyanlığı savunduğunu söylemek için Apodiktif¹⁶ imanı ile *gerçek Hristiyanlık*, kendi deyimleri... -açık şekilde, *Fransız yeni Latin baskısı -nın Fransızca tercümesinin 360. sayfası-* kırbaça yani bu

12 Luka X, 15: Ey Kefernahum, göke kadar yükselecek misin? Sen ölümler diyarına kadan indirileceksin.

13 Markos XIII, 2: İsa ona, "Bu büyük yapıları görüyor musun? Burada taş üstünde taş kalmayacak, hepsi yıkılacak" dedi.

14 Luka XI, 23: Benden yana olmayan bana karşıdır, benimle birlikte toplayan dağıtıyor demektir.

15 Matta X, 34: Yeryüzüne barış getirmeye geldiğimi sanmayın! Ben barış değil, kılıç getirmeye geldim.

16 Apodiktif: Bir şeyin evrenselliğini ve mutlaklığını ispatlayan önerme. Apodiktif önerme nerede olursanız olun, zorunlu olarak doğrudur.

detayı veren tek İncil Yuhanna'ya (II, 15) gönderme yaptığını gözlemlemekle yetinelim.

Kitab-ı Mukaddes'in iki zamanını inkâr etmeyen bir Hıristiyan kısas kanununa başvurmak için Çıkış'ı kullanabilir.¹⁷ Detayında, bu kanun bilindiği gibi göze göz, dişe diş ama aynı zamanda ayağa ayak, ele el, yakmaya yakma, yaraya yara, bezeye beze ile karşılık verilmesini söyler. Şüphesiz ki, gördüğümüz gibi, İsa bu aşiret kanunu uygulamasına tamamlayıcı alternatif olarak diğer yanağı önerir. Ama eğer bu evanjelik parabolü eski ahitsel kıssas kanunu ile yürürlükten kalkıyorsa, sonra da Tapınak tüccarlarının Yeni Ahitsel momentinde bunu haklı çıkarıyorsanız, besbeter olan kolayca aklanmış olur. Böylece sofistlik safsata zırhını kuşanıp, Kristal Gecesi'ni¹⁸ Tapınak tüccarlarının modern kovulması olarak aklanabilir -*hatırlayalım, İsa orada ticaret ve para değişimi yapıldığı suçlamasını getiriyor...*- sonra, his-terik argümantasyonu sürdürerek, nihai çözüm, Avrupa'nın Yahudileştirilmesi ırkçı tezi ve Bolşevikleştirilmesi yönündeki nasyonal-sosyalizm fantazisine kısas kanunu yoluyla verilen cevap haline dönüşür... Maalesef, metafizik kırbaç diyalektiysen ve kararlı retorik ustasına gaz odalarını meşrulaştırma imkânı verir. Papa 12. Pius ve Katolik Kilisesi, ilk anlardan itibaren ve bu Hitlerci mantık dışı iddiaların büyümesine kapıldığını ve eğer Vatikan'ın nazizme desteğini itiraf edemeyişini bir ispat, bir itiraf olarak görürsek, günümüze kadar bu etkide kaldığını söyleyebiliriz. Bu konuya ileride değineceğim.

17 Çıkış XXI, 23: Fakat zarar olursa o zaman can yerine can.

18 Kristal Gecesi: 10 Kasım 1938 günü Alman Nazilerince, Yahudi ev, işyerleri ve sinagoglarına yapılmış kanlı, ölümcül saldırıların adıdır. Gecenin sonunda doksan bir Yahudi öldürülmüş, yüzlercesi ağır yaralanmış, Yahudilere ait yedi bin beş yüz dolayında işyeri yağmalanmış, tahminen yüz on yedi sinagog yakılıp yıkılmış, pek çok mezarlık tahrip edilmişti.

Tanrı'nın Mantık Yeteneği Yoktur

Hitler -Arapçada Abu Ali- bir erkek, bir savaşçı, bir fetihçi ve öz olarak cihatçı Müslüman dinini çok sever. Ve birçok mümin de tarihte ona bunun karşılığını verir: geçmişte Kudüs baş müftüsü, aynı zamanda eski Nazileri savaş sonrası Genel Kurmaylarında ve Orta-Doğu'nun istihbarat örgütlerinde üst rütbelere getiren, 3. Reich'in birçok savaş suçlusunu kendi topraklarında barındıran, saklayan ve besleyen, eski anti-semit ve her zamanın anti-siyonist militanları olarak yeniden kullanan Suriye, Suudi Arabistan, Filistin. İnandırılmaz sayıda birçok eski Reich yüksek yöneticisinin Kur'an'ın dinine geçtiklerinden hiç bahsetmeyelim.

Eski ve Yeni Ahit'ten sonra, beteri doğru göstermek için çelişkilerin, mantıksızlıkların ve muhtemel potansiyel parça alma ihtimalini incelemeye devam edelim. Yahudi öldürmeyeceksin yasağı ve aynı kişilerce aynı anda Holocaust¹⁹ övgüler dizilmesi; Hristiyan insan sevgisi ve aynı zamanda sözde Tanrı'nın emrettiği öfke ile şiddetin meşrulaştırılması, işte spesifik olarak Kitab-ı Mukaddes'i ilgilendiren iki sorun. Ve aynı şey, monoteistlerin, o da ürkütücü potansiyellikler taşıyan üçüncü kitabı Kur'an için de geçerlidir.

19 Holocaust: Eski Yunan ve İsrail geleneğinde hayvanların ateşte yakılarak kurban edilmesi. 19. Yüzyılda Fransızca ve İngilizcede bu terim bir sosyal ve etnik grubun katledilmesi anlamında kullanılmış. 1894'te Orta Çağda Kara Veba döneminde canlı canlı yakılan Yahudilerden söz ederken bu terimi kullanır. 1978 senesinde Holocaust adı, Naziler tarafından katledilen Yahudilerin soy kırım hikayesini anlatan bir Amerikan dizisine verilir. Bu dini terimin Yahudilerin soy kırımını ifade etmesi şaşırtıcı bir anlamsızlıktır. Zira holocauste Yahudi geleneğinde Tanrı'nın hoşuna gitmek için verilmiş bir kurban törenidir. Kurban edilen hayvanın eti sadece Kudüs Tapınağının sunağında yapılırdı. Sonuçta Yahudi soy kırımını ifade etmek için Shoah -İbranicede "Felaket"- terimi kullanılmaya başlanılmıştır.

O halde Müslümanlıktan örnek: Kur'an'ın direk Allah'tan geldiğini Nisa suresinde doğrulanır.²⁰ İspatı? Kutsal kitapta hiçbir çelişkinin olmayışı... sayfaların akışı içinde çelişkilerin kaynağının farkına varmak için fazla zaman geçmesi gerekmez! Birçok defa, Kur'an varlığından duyduğu hoşnutluğu anlatarak kendinden bahseder: zeki bir şekilde sevgilenmiş (Enam 114)²¹: *-Spinoza gibi...*- açık bir şekilde göz önüne serilmiş (Hac 16)²²: Ve işte Biz onu böyle apaçık ayetler olarak indirdik. Çünkü Allah istediğine hidayet eder.) *-Descartes'in bir önermesi gibi...*- dolambaçlı yollar-dan geçmeden (Zümer 28)²³: *-Bergson'un bir sayfası tarzında...*- Ama sorun şu ki, eser çelişkilerle doludur. Kavramsal olarak onları toplamak için eğilmek yeterlidir.

Kur'an, 9. suresi, Tevbe hariç, tüm surelerinin ilk surenin ilk ayetinin (I, 1) tekrarı ile başlayan yüz yirmi dört sureden oluşur. Kitabın ilk açılış cümlesi: "Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla." Kabul ediyoruz. Gelenek Allah'a 99 isim atfeder, 100.'sü sadece öbür dünyada açıklanır. Bunlar arasında Al-Gaffar (*Günahları örten ve çok mağfiret eden. Dilediğini günah işlemekten koruyan*), Adil, Hoşgören, Al-Latif (*Her şeye vakıf, lütuf ve ihsan sahibi olan*), Al-Halim (*Cezada, acele etmeyen, yumuşak davranan, hilm sahibi*), Al-Rahmân (*Dünyada bütün mahlûkata merhamet eden, şefkat gösteren, ihsan eden*), Et-Tevvâb: (*Tevbeleri*

20 Nisa 82: Hâlâ Kur'an'ı düşünüp anlamaya çalışmıyorlar mı? Eğer o, Allah'tan başkası tarafından indirilmiş olsaydı, mutlaka onda birçok çelişki bulurlardı.

21 Enam 114: Şimdi de Allah size kitabı, içinde her şey inceden inceye açıklanmış olarak göndermişken Allah'tan başkasını mı hakem isteyeceğim? Kendilerine kitap verdiklerimiz de bilirler ki, o tamamıyla gerçek olarak Rabbin tarafından indirilmiştir. Sakın şüphelenenlerden olma!

22 Hac 16: Ve işte Biz onu böyle apaçık ayetler olarak indirdik. Çünkü Allah istediğine hidayet eder.

23 Zümer 28: Pürüzsüz Arapça bir Kur'an olarak gerek ki korunsunlar.

kabul edip, günahları bağışlayan), El-Kerîm (Keremi, lütuf ve ihsânı bol, karşılıksız veren, çok ikram eden), El-Celîl (Celal ve azamet sahibi olan).

Littre'den bakalım: Bağışlayıcı: Cezalandırabileceği kişiyi affetmek. Veya dine özgün olarak: Tanrı'nın insanlara ve günahkârlara yaptığı lütuf olarak ihsan. Bu durumda nasıl olur da diğer isimlerinde aynı zamanda: El-Hâfid (*Kâfir ve facirleri alçaltan*), El-Muid (*Yarattıklarını yok edip, sonra tekrar diriltecek olan*), El-Müntekim (*Asilerin, zalimlerin cezasını veren*), Ed-Dârr (*Elem, zarar verenleri yaratan*) oluyor? Aşağılayarak, öldürerek, intikam alarak, zarar vererek garip bir merhamet uygulaması! Onlarca surenin sayfalar boyunca doğruladığı şey...

Çelişkilerin Envanteri

Allah, Kur'an'da merhametsiz bir savaşçı gibi görünmekten geri kalmaz. Şüphesiz ki yüceliğini gösterir, bu onun sıfatlarından biridir. Ama ne zaman? Nerede? Kime karşı? Kılıçtan geçirilir, boyunduruk altına alınır, işkence edilir, yakılır, yıkılır, yağmalamalar yapılır ve insan sevgisi uygulamasından daha çok katliam uygulaması yapılır ve biz bunları kutsal kitap metinlerinde olduğu kadar peygamberin yaşadıklarında da görürüz. Müslüman teori ve pratiği merhamet konusunda parlak değildir!

Medineli Muhammed, aşiret savaşları sırasında akınlar düzenler, savaş esirlerini kendi alır, ganimeti paylaşır, savaşçı suistimaller için dostlarını ön mevzilere gönderir, sonra, en çok bir taş darbesi ile yaralanıp, siperde saklı şekilde yakınlarının bozgununa seyirci olur, tedirgin eden şu veya bu rakibi ortadan kaldırmak için yakınlarını görevlendirir, savaştığı zaman, Yahudileri neşe içinde katleder. Şüp-

hesiz ki Allah büyüktür, o halde onun peygamberi de öyledir ama elçinin vasıflarını fazla yakından incelemeyelim, zira bundan acı duyabilir...

Gönlü yüce. Tamam. Tersinin envanteri: Allah strateji konusunda, savaş veya cezalandırma taktiklerinde çok ustadır -*diğer şeyler arasında, yok etmek konusunda*- (Enfal 30);²⁴ kurnazlığı parlak şekilde kullanır (Ali İmran 54);²⁵ halbuki bu siniklerin eylemi olan erdemsizlikten başka bir şey değildir; isteyerek şiddete başvurur ve ölüm kararı verir (Ali imran 156);²⁶ imansızlar için utanılacak, yüzkızartacak cezalar hazırlar (Nisa 102);²⁷ İntikamın efendisidir (Maide 95)²⁸ ve (Ali İmran 4);²⁹ imansızları, inanmayanları yok eder (Ali İmran 141);³⁰ bu ulu yüce erdemi öylesine uygular ki kendi arzusu dışında başka bir inanca tahammülü yoktur: O halde kendisi hakkında *yanlış fikir* sahibi olanları cezalandırır (Fetih 17).³¹ Hoş geldin gönül yüceliği...

24 Enfal 30: Hani bir zaman da o kafirler, seni tutup bağlamaları veya öldürmeleri ya da sürüp çıkarmaları için, sana tuzak kuruyorlardı; onlar tuzak kurarlarken Allah da karşılığını kuruyordu. Öyle ya Allah tuzakların hayırlısını kurar.

25 Ali İmran 54: Bununla birlikte hileye başvurdular, Allah da onların hilelerini boşa çıkardı. Allah, hileyi boşa çıkaranların en hayırlısıdır.

26 Ali İmran 156: Ey iman edenler, sakın inkâr edip yolculuğa çıkan veya savaş giden kardeşleri hakkında: “Yanımızda kalsaydılar ne ölür, ne de öldürülürlerdi.” diyenler gibi olmayın! Allah bunu onların yüreklerini dağlayan bir acı olarak bıraksın diye böyle söylerler. Oysa yaşatan da öldüren de Allah'tır ve Allah bütün yaptıklarımızı görür.

27 Nisa 102: ... Çünkü Allah kafirler için alçaltıcı bir azap hazırlamıştır.

28 Maide 95: Allah geçmişti affetmiştir. Fakat kim bir daha yaparsa Allah onun intikamını alacak. Allah, azizdir, intikamı vardır.

29 Ali İmran 4: Allah'ın ayetlerini tanımayanlara şüphesiz şiddetli bir azap vardır. Öyle ya, Allah'ın izzeti var, intikamı var.

30 Ali İmran 141: Bir de Allah, inananları seçip kafirleri mahvedeceği için.

31 Fetih 17: Bununla beraber, her kim Allah'a ve peygamberine itaat ederse ,onu altından ırmaklar akan cennetlere koyar. Kim de aksine giderse onu da acı bir azap ile cezalandırır.

Her Şey ve Her Şeyin Tersİ

Kur'an birçok bölümde, sure başlangıçlarında Allah'ın "Rahman ve Rahim olduğu" söylemini birçok kere tekrar eder. Ayrıca detaylarda da bu çelişkiye parmak basacağımız malzeme vardır: İnançsızları (Enfal 39), politeistleri yok etme çağrısı (Tevbe 5), fakat bir sonraki ayette onlara barınak verenlere övgü (Tevbe 6); imansızlarla amansız savaş önerisi (Enfal 39) ama bahşediciliğin (Enfal 199), unutmamanın (Maide 13) ve barışın (Muhammed 29) göklere çıkarılması; katliamın haklı gösterilmesi (Nisa 56 ve 91) ama İslâm'ı sıkça yönlendiği kırımlardan aklayan sık sık kullanılan bir suret: Yeryüzünde hiçbir suç işlememiş (şiddet göstermemiş) bir insanı öldürmek tüm insanları öldürmektir, aynı şekilde böyle bir insanı kurtarmak tüm insanlığı kurtarmaktır (Maide 32); Kıssasın aklanması (Bakara 178, Maide 38), ama ondan vazgeçmenin tüm günahlarınızdan arındıracağını söylenmesi (Maide 5); Yahudi veya Hristiyanlarla dost olma yasağı (Maide 51) ama erkekler için diğer kitap dindarları kadınlarla evlenme izni (Maide 5) ve buna tüm müminlerin kardeşliğini doğrulayan bir ayet (Hucurat 10), sonra onlarla kibar bir şekilde konuşma önerisi (Ankebut 46); inançsız olanlara karşı savaşı meşru kılma (Nisa 91), ama Allah yolundan çıkmış olanlara kayıtsızlığı övme (Nisa 80); sadakatsiz kulların boynuna halka geçirme buyruğu (Rad 5) ama yine Müslüman dininin ne kadar hoş görülür din olduğunu ispatlamak için sıkça ileri sürülen bir diğer ayet: "Dinde baskı olmaz!" (Bakara 256) -sanki rüya görür gibiyiz...; Yahudi ve Hristiyanların yok edilmesi için Allah'ın adının anılması (Tevbe 30) ama aynı surede birkaç ayet ötede müminlerin dostluğunun ilanı (Tevbe 7); kadın, erkek herkesin yaşam ve ölüm karşısında eşit olduğunun doğrulanması (Casiye 21) ama bir ailede kız çocuk doğdu-

ğunda büyük hüzün (Zuhruf 17), sonra da ölümden sonra eşitsizliğin hüküm sürmesinin doğrulanması: Bazıları için Cennet, diğerleri için Cehennem (Hasr 20); bir defasında Peygamber iyyinin mükafatının cennet olduğunu söyler (Ali İmran 136) ama bir başka yerde bahsi geçen İyî'nin mükafatının... İyilik olduğunu söyler (Rahman, 60); her şeyin, bazı durumlarda bilinçli şekilde insanı yoldan çıkaran Allah'dan kaynaklandığı (Casiye 23), ama her şeye rağmen, insanın kendi hâl ve davranışlarından sorumlu olduğu iddiası (Tur 21) -Musa ve İsa'nın mirasçısı olup masum kalmak zordur...-

Eğer, “kadınlar” başlıklı surenin öğrettiği gibi, Kur'an'da çelişkilerin olmaması kitabın ilahi kökenini ispatlıyorsa -*yirmi sene boyunca Mekke ve Medine'de deve güden, yetim, ne okuma ne yazma bilmeyen bir insana dikte edilen Kur'an...*- birikmiş ve yukarıda kûrsörle parmak bastığımız çelişkilerin sayısı söz konusu eserin insani, fazla insani olduğunu doğrulamamızı mümkün kılar! Paradoksal bir şekilde, metinde çelişki olmaması tezi, metnin incelenmesi ve çelişkilerin açığa çıkarılması ile onun insani olan, ilahi olmayan kökenini görmemizi mümkün kılar...

Kontekstüalizasyon, Bir Safsatalık; Sofistlik

Bu bir o kadar karşı gerçekler engeli ile karşılaşan doğrular tufanına karşı, her doğrulamanın kendi negasyonunu da içerdiği bu metafizik şantiyenin dağınıklığı karşısında, bazıları, İslâm'ın tamamının, göz önüne çıkardıkları kendi alıntılarının metin bölümlerine indirgendiğini göstermek için kendi alıntılarının mantığını doğrulamak ister. Biri ılımlı İslâm önerir, diğeri fundamentalist İslâm, bir üçüncüsü laik(!), dışa açık, cumhuriyetçi İslâm.

Hatta bazıları, şakacı olsalar gerek, bir İslâm feminizminden dem vururlar ve iddialarını karısı Ayşe'ye ev işlerinde yardımcı olan Peygamberin *-Adı kutsansın, anısı ile lebet engin olsun-* biyografisine dayandırırılar. Hiçbir zaman zekâ konusunda geç kalmayan aynı kişiler, sert bir şekilde kontektstüalize yani dönemin şartlarına uygun davranış sergilerler, sonra da Muhammed ve eşi arasındaki deve güreşlerindeki iddialaşmaçları, futbol maçlarında kadın, erkek karma turnuvaların olabileceği sonucunu çıkarırlar! Aynı familyadan akıllının biri bilimsel pozları alır ve o da sureleri ve ayetleri var gücüyle kontektstüalize eder ve Kur'an'ın uzayın fethini (Rahman 33)³² ve bilişimin icadını öngördüğünü iddia eder! Burada bitirelim...

Birileri görünürde hoş görülü bir İslâm'ı mümkün kılan şeyin alıntılarını yapıyor: Peygamberin kâfirlere sığınma hakkı vermeye, bağışlayıcı olmaya, unutmaya, barışa, her türlü şiddet ve suçı reddetmeye, kıssasdan vazgeçmeye, insan sevgisine, Yahudi, Hristiyan, imansız, ateist, politeist olsa bile, görüş farklılıklarını hoş görmeye çağırıldığı ayetleri ayırmak yeter. Felaket şu ki, başka biri suçun, öldürmenin, şiddetin, kinin, hor görmenin aynı şekilde tamamen doğru ve meşru olduğunu ileri sürer... Zira Kur'an'ın doğrusu veya doğru okunuşu değil, sadece bölük pörçük parçalı, ideolojik olarak, kitabın ve dinin otoritesinden yararlanmak için çıkarıcı yorumları söz konusudur.

Örneğin, Yahudileri öldürmeye çağıran bir ayeti günümüze uyarlamak ne anlama gelir? Bunu aşiret döneminde çağın ve tarihin, onu yazdıran veya düşündüren şartlara göre izah etmek mi? Ya sonra? Anti-semitizm, bir tarihin ve coğrafyanın tarihlendirilmiş humusu içindeki kökleşme-

32 Rahman 33: Ey cin ve insan toplulukları! Eğer göklerin ve yerin kenarından çıkıp gidebilerseniz, haydi çıkın, siz ancak büyük bir kuvvetle çıkabilirsiniz.

sini gösterdiğimiz zaman ortadan kalkmaz mı? Suça çağrı, büyü yapılmış gibi, suça davet olmaktan çıkmaz mı? Şartlar ne olursa olsun, şartlar hakkında ne düşünersek düşünelim, metnin beyaz üstüne siyah kalemle yazılmış olmasını engelleyemeyiz. Tersini söyleyen metinler olsa bile, anti-semitizm orada da aynı meşrulukla okunur.

Paradoksal bir şekilde, kontekstüalizasyonun Müslüman amatörleri, kendi kitaplarını kutsal, ilahi, Allah tarafından esinlenmiş, vahiy yoluyla gelmiş ve dikte edildiğini göz önünde tutarlar. Bu sebeple Kur'an rasyonel olarak dokunulmaz hale gelir. Fakat kendi çıkarlarına hizmet için, onlar konuyu değiştirirler ve birden bire tarihi bir okuma tercih ederler. Kendi diyalektisyen ihtiyaçlarına göre iman ve akılı, inanç ve arşivi, fabula ve gerçeği aynı anda talep ederler. Bir türlü kavranılmaz şekilde, bir kez mistik alanda, diğer kez felsefi tonda, metni art niyetsiz veya gerçekten okumaya kararlı inançlı okuyucu, hiçbir zaman aynı frekansta olmaz.

Ben kutsal oldukları iddia edilen üç kitabın acımasızca irdelenerek okunmasından yanayım. Ve bunu Batı'nın ve Dünya'nın tarihi içinde, onların somut, efektif üretimlerini gözden geçirmenin şart olduğundan dolayı yapmalıyız. Kenan ülkesi üzerine Yahudi fabulaları, Musacı soykırımcı kehanetler, cemaatçi bir "On Emir" perspektifi, kıssas kanunu, Tapınak tüccarlarına karşı kırbaç, hançer ve kılıç parabolleri, öldüren, anti-semit, hoş görüsüz bir Tanrı'nın merhameti, Torah'nın öldürme yasağına, İncillerin insan sevgisine ve Kur'an'ın orasından burasından alıntı yapılarak oluşturulan karmaya rağmen, monoteist epistemeyi oluştururlar. Bu üç kitap, sıkça sırası geldiğinde tek Tanrı - *tek Tanrı'nın dinine dönüşmüş*- dininin nevrozu ile aynı özden olan ölüm nevrozuna hizmet ederler.

ÖLÜM PÜLSİYONUNUN HİZMETİNDE

Haksızlıklar Karşısında Seçmeli Hoşnutsuzluklar

Monoteizmin üç kitabından isteğe göre bölümler alma imkânı çok iyi etkiler yaratabirdi: Hiçbir istisnayı hiçbir zaman kabul etmeyerek, “On Emir”deki öldürme yasağını evrensel bir mutlaklık haline getirmeyi, evanjelik insan sevgisi teorisini, bu kesin zorunluğa ters düşen her şeyi yasaklayarak, ön plana çıkarmayı, her şeyde ve her şey için, insan öldürmenin tüm insanlığı öldürmek olduğunu söyleyen Kur’an suresine dayanmayı hedeflemek, kitap dinlerinin ansızın tavsiye edilebilir, sevimli ve arzulanabilir olması için yeterli idi.

Eğer hahamlar, Yahudi olmasına rağmen öldürmeyi, sömürgeleştirmeyi, din adına insanların sürgün edilmesini yasaklasalar; eğer Hristiyan papazlar, insan öldüren her kimse onu mahkûm etseler, eğer Papa, Hristiyanların başı, her zaman ezilenlerden, zayıflardan, fakirlerden, alttakilerden, dışlanmışlardan, İsa’nın ilk müminlerinin oluşturduğu halkın torunlarından yana taraf olsa; eğer halifeler, hocalar, ayetullahlar, mollalar ve diğer yüksek İslâm temsilcileri kılıç çılğınlarını, Yahudi katillerini, Hristiyanları vuranları, kâfirlerin derisine saman dolduranları lanetseler; eğer tüm yeryüzünde tek olan Allah’ın bu temsilcileri barışı, sevgiyi, hoşgörüyü seçseler: önce bunu bilir ve görürdük, peşin-

den, ne zararı olur ki, prensipleri gereği bu dinleri destekleyebilir, sonra da kötülerin ve aşağılık insanların bu dinleri istismar edişini mahkûm etmekle yetinebilirdik. Tüm bunların yerine, onlar tersini uyguluyorlar, beteri seçiyorlar ve olağanüstü ender, özel ve şahsi istisnalar hariç, her zaman tarihte savaş şefleri, kılıçtan geçirenler, askerler, savaşçılar, ırza geçenler, yağmacılar, savaş suçluları, işkenceciler, soykırımcılar, diktatörler, *-komünistler hariç...* - insanlığın ayaktakımını destekliyorlar.

Zira monoteizm ölüm pülsiyonuna göbekten bağlıdır, ölümü sever, ona candan bağlanır, ölümden zevk alır. Ölüm tarafından büyülenmiştir. Öldürür, ölümü kitlesel bir şekilde yayar, ölümle tehdit eder, eyleme geçer: Kenan ülkesi kavimlerini katleden Yahudilerin kanlı kılıçlarından, Hiroşima ve Nagazaki üzerine atom bombaları atmaktan, New-York'da sivil uçakların uçan bomba gibi kullanımına kadar, her şey, onun tarafından kutsanan, özellikle onun sadıkları olduğunu söyleyenler tarafından Tanrı adına yapılır.

Bugün, Kudüs Baş Hahamlığı Jaffa sokaklarında patlayıcı yüklü Filistinli teröristi kınar ama Batı Şeria'nın Tshal'ın İsrail ordusu bombaları ile yıkılmış mahallerinde insanların katledilmesi karşısında sessiz kalır; Papa doğum kontrol hapının kullanımına, onu tüm zamanların en büyük soykırımının sorumlusu olarak gösterip, yüksek sesle karşı çıkar, fakat Rwanda'da Katolik Hutuların yüz binlerce Tutsi'yi katletmelerini aktif şekilde destekler: dünya İslâm'ının en yüksek makamları sömürgeciliğin tüm suçlarını, Batı'nın onları maruz bıraktığı sömürü ve hor görmeyi teşhir ederler, fakat Al-Kaide himayesiyle girilen dünya çapında cihattan memnuniyet duyarlar. Goylar yani Yahudi olmayanların, kâfirlerin ve imansızların, doğru yolda olmayan sadakatsiz-

lerin ölümü karşısında büyülenmişçesine baştan çıkan üç din diğer taraftan ateisti tek ortak düşmanları olarak görürler!

Monoteist öfkeler, hoşnutsuzlar seçmecidir: dayanışma ruhu tam gücüyle işler. Yahudilerin tanrıyla ittifakları, Hristiyanların, *ecclesiastique* cemaatin tümü anlamına gelen kilisesi, Müslümanların ümmeti vardır. Bu üç zaman kanuna tabi değildir ve ontolojik ve metafizik bir extrateritorialiteden istifade ederler. Aynı cemaatin üyeleri arasında her şey savunulur ve haklı çıkarılır. Bir Yahudi -*Ariel Sharon*- bir Filistinliyi -savunulması zor Şeyh Yasin- öldür-t-ebilir ve Yahve'ye hakaret etmiş olmaz, onu incitmez, zira cinayet onun adına işlenir; bir Hristiyan -*Papa 12. Pius*- Yahudi soykırımını haklı gösterme hakkına sahiptir -*Nazi, cani Eichmann Avrupa'dan Vatikan sayesinde kaçırılır*- ve kendi yüce senyörünü kızdırmaz, zira soykırımcı, Tanrı-İsa'yı öldüren kavim olarak suçlanan Yahudilerden intikam alınmış olur; Molla Ömer zina yapan kadınları asabilir veya astırabilir, bu Allah'ın hoşuna gider, çünkü darağacı onun adına kurulmuştur... Tüm bu şeylerin arkasında, onları meşrulaştıran, haklı çıkaran ve kutsayan Torah'nın ayetleri, İncillerden bölümler, Kur'an sureleri vardır...

Kamusal ve politik sonuçlar oluşturduğu andan itibaren, dinin zarar verici gücü büyük ölçüde artar. İşlenmiş bir cinayetin haklılığını ve meşruiyetini izah etmek için üç kitabın herhangi birinden alıntılara dayanıldığı zaman, büyük suç tartışılmaz hale dönüşür: Vahiyle gelen söze, Tanrı'nın sözü ilan edilene, ilahi çağrıya, karşı çıkılabilir mi? Zira Tanrı kimseye konuşmaz -*Yahudi halkı ve bazen elçiler gönderdiği, bir bakire mesela, illümine (ışıklandırılmış fanatikler) haricinde*-, ama papaz sınıfı onu bol bol konuşturur. Bir kilise adamı ağzını açtığında, kitabının bölümlerini okudu-

ğunda, söylediklerine karşı çıkmak bizzat Tanrı'nın kendisine hayır demekle eş değerdedir. Tanrı'nın sözünü inkâr etmek için kimin yeteri kadar manevi ve inanç gücü olabilir ki? Her teokrasi demokrasiyi imkânsız kılar. Daha da iyisi: en ufak bir teokrasi şüphesi demokrasinin varlığını engeller.

Yahudi İcadı Kutsal Savaş

İlahi olanın hakını vermek, şereflendirmek gerekir. Yahudiler monoteizmi icat ederler, ona eşlik eden her şeyi de. İlahi hukuk ve onunla bağlantılı zorunlu olan her şeyi: Yüceltilen seçilmiş halk, yerin dibine batırılan diğer halklar, tutarlı bir mantık; fakat aynı zamanda ve özellikle, gökten inen bu hukuğun desteğine gerekli olan ilahi güç: zira silahlı bir el onu yeryüzünde etkin kılar. Tanrı söyler, buyurur, peygamberleri, mesihleri ve çeşitli elçileri onun tercüme edilemediği takdirde işitilemeyecek diskurunu tekrarlar. Papaz sınıfı tüm bunları koşum takımlarını giymiş, atlarını donatmış, kararlı, ayak dibine kadar silahlanmış askeri bölükler tarafından savunulan bir slogana, eylem buyruğuna dönüştürürler. Buradan uygarlıkların kurucu üçlü fonksiyonluluğu oluşur: Tanrı'nın yeryüzündeki temsilcisi hükümdar, hükümdarlık kavramları tedarik eden papaz ve papazın sert vurucu gücü asker. Halk ise her zaman teokratik alçaklığın, kalleşliğin bedelini ödeyen kesim.

Yahudiler monoteist tinselliğin dünyevi boyutunu icat ederler. Onlardan çok önceleri, papaz, kralla birlikte hareket eder, onların yoldaşlığı ilkeldir, tarih öncesine, tufan öncesine dayanır. Fakat seçilmiş halk bu usta ve pratik mantığı kendi hesabına geçirir: Dünya göklerdeki gibi düzenlenmelidir. Tarih alanında teolojik şemalar yeniden üre-

tilmelidir. İmmana ns, transandansın (aşkınlık) kurallarını kopya etmelidir. Torah bunları lafı fazla uzatmadan anlatır.

Sina dağı üzerinde, Tanrı Musa'ya seslenir. O zamanki Yahudi halkı kırılgandır ve savaşlar yüzünden çevre halklar tarafından yok edilme tehditi altındadır. Geleceği sukunet içinde öngörmek için onun gerçekten Tanrı'nın desteğine ihtiyacı vardır. Tek Tanrı, kavgacı, savaşçı, askeri, acımasız, merhametsiz, düşmanları hiçbir duygusallığa yer bırakmayacak şekilde katledebilen, askerleri kaynaştıran bir Tanrı, işte kozmik rütbeye erişen savaş şefi modelini oluşturan Yahve böyle bir Tanrı'dır.

Tanrı halkına *-seçilmiş, tercih edilmiş, diğerlerinin arasından ayıklanmış, bayağı olmaktan çıkarılmış, kendi özel "malı"* (Çıkış XIX, 5)³³ - "sonsuz mülkü" olacak bir ülke, topraklar vaat eder. Bu topraklar orta halli insanların toprakları mıdır? Bir halk orada kendi tarlalarını mı sürüyor? Toprak çocukları, yaşlıları mı besliyor? Yetişkin insanlar hayvanlarını mı güdüyor? Kadınlar orada çocuklarını mı doğuruyor? Ergen çağda gençler eğitim mi görüyor? Orada kendi tanrılarına dua mı ediyorlar? Bu Kenan ülkesi insanların hiç önemi yoktur. Tanrı onların katline karar vermiştir: "Onları katledeceğim" der (Çıkış XXIII, 23).³⁴

Filistin'i fethetmek için, Tanrı tüm imkânlarını ortaya koyar. Çağdaş polemik dilde söyleyelim, toptan savaşı icat eder. Denizi ortadan ikiye yarar *-madem ki işin ortasında -dır, yeri gelmişken... tüm bir orduyu orada boğar, yarım tarife diye bir şey bilmez!-, İbranilerin düşmanları Amorit-*

33 Çıkış XIX, 5: Ve şimdi, eğer gerçekten sözümü dinliyecek ve ahdimi tutacaksanız, bana bütün kavimlerden has kavim olacaksınız; çünkü bütün dünya benimdir.

34 Çıkış XXIII, 23: ... ve Kenanlıların, ve Hivîlerin ve Yebûsilerin arasına götüreceğim; ve ben onları helâk edeceğim.

leri katletmelerine zaman sağlamak için güneşi durdurur (Yeşu X, 13)³⁵ -ah insan sevgisi, üstümüze musallat oldu -ğunda neler yapmayız ki...-, taş ve kurbağa yağdırır -biraz da fantezi olsun değil mi...-, bir sivrisinek ve sığır sineği ordusunu görevlendirir -küçük tasarruf diye bir şey yoktur- suyu kana dönüştürür -biraz da siir ve renk- veba salgını, ülser, cerahat deri yarası yayar -daha o zaman bakteriyolo -jik savaş- ve buna asker güruhunun başından beri her zaman yaptığını ekler: Yaşayan her canlıyı, kadın, yaşlı, çocuk, hayvanın katli (Çıkış XII, 12).³⁶ Yerle bir etme, yakma, insanların katli, görüldüğü gibi, yeni bir icat değildir.

Yahve, savaş ve onu yürütenleri kutsar; muharebeleri takdis eder, onları yönlendirir, yönetir, şüphesiz ki tek başına değil -ektoplazma bir kılıcı tutmakta zorlanır- ama kendi halkına esin kaynağı olur; suçu, öldürmeyi, cinayetleri aklar, masumların yok edilmesini meşru kılar -hayvanları insanlar gibi, insanları hayvanları gibi öldürmek!- Kenan ülkesi halkı söz konusu değilse insancıl olan Yahve, kavgadan sakınmayı ve yerine köle olmayı önerebilir, iyilik ve sevgi simgesi Yahve. Filistinlilere toptan yok oluş vaat eder, Yeşu'nun kitabının (VI, 21)³⁷ dehşetli ve hiper modern terminolojisine göre *kutsal savaş*.

İki bin beş yüz seneden beri, seçilmiş halktan çıkmış hiçbir sorumlu, bu sayfaların fabula, saçmalık ve en yüksek dereceden tehlikeli, zira canilik, tarih öncesi fiksiyonlar olduğu hükmüne varmaz. Tam tersine. Dünyanın tamamın-

35 Yeşu X, 13: Ve millet düşmanlarından öç alıncaya kadar, güneş durdu ve ay yerinde kaldı.

36 Çıkış XII, 12: O gece Mısırdan geçeceğim. Hem insanların hem de hayvanların bütün ilk doğanlarını öldüreğim. Mısır'ın bütün ilahlarını yargılayacağım. Ben RAB'bim.

37 Yeşu VI, 21: Kadın erkek, genç yaşlı, küçük ve büyük baş hayvanlardan eşeklere dek, kentte ne kadar canlı varsa, hepsini kılıçtan geçirip yok ettiler.

da cinayete, ırkçılığa ve diğer saldırılan teşvikten dolayı hiçbir zaman basımı yasaklanmamış, genel kasaplığa, katliama çağırın, bu metinler üzerinden ve onlardan itibaren yaşayan, düşünen, hareket eden, dünyayı algılayan muazzam sayıda insan vardır.

Yeshivalarda,³⁸ bir virgülünü değiştirmeden, ne de Yahve'nin saçının bir tek kılına dokunmadan bu bölümlerin anısına çalışmalar yürütölür. Torah yüzyıllar boyunca yayınlanmış birçok savaş sanatı kitaplarının batı versiyonudur...

Tanrı, Sezar ve Kumpanyası

Hristiyanlar da kendi ağır suçlarını işlemek için Tanrı'yı görevlendirmekte geri kalmazlar. İsa taraftarları arasında ne seçilmiş halk, ne de sınıfın en iyisinin kaderi için engel teşkil eden bir halkın katledilmesinin aklanması yoktur, fakat öncelikle çok tinsel olan bir dinin oldukça dünyevi eylemlerine destek olmak için, Tanrı'nın sözüne bir çağrı vardır. Hor görölmüş İsa'dan, onun adına uygulanmış aşağılamalara kadar, din değiştirme çok hızlı, kolay ve Hristiyanlarda sürekli bir alışkanlıktır.

Yine burada parça almanın, alıntı yapmanın yararı vardır: örneğin, bunun için Yuhanna'ya başvurmak: "Benim krallığım bu dünyadan değildir" (XVIII, 36); fakat tersi şunun için Matta'ya gönderme yapmak: "Sezar'ın cediler. O zaman İsa onlara, Öyleyse Sezar'ın hakkını Sezar'a, Tanrı'nın hakkını da Tanrı'ya verin dedi" (XXII, 21). Bir taraftan tinsellik ve dünyevi işler için gösterilen kayıtsızlık; diğer taraftan güçler ayrımı, şüphesiz, fakat bir oldu bitti legalizm ilan ederek, zira Sezar'a hakkını vermek işgal orduna ver-

38 Yeshivalar: Ortodoks Yahudi Torah ve Talmud Araştırma Merkezleri.

gi ödemeyi, askere alınmayı ve imparatorluğun kanunlarına boyun eğmeye razı olmayı getirir.

Görünür zıtlık, eğer tüm bunları Tarsuslu Paul'le birlikte aydınlatırsak çözülür. Zira Hristiyanlık Paulizm haline dönüşerek Judaizmden ayrılır. Ve Tarsuslu tarafından ziyaret edilen değişik halklara mektuplar tinsel ve dünyevi iktidar arasındaki ilişkiler konusunda kilisenin doktrinini oluşturur. Paul, İsa'nın krallığının bu dünyada olduğuna inanır: onu gerçekleştirebilir kılmayı arzular ve şimdi ve burada onun vücut bulmasına katkısı olur. Bunun için Selanik'ten Atina'ya, Korent'ten Efes'e yolculuklar düzenler. Din değiştiren eski Yahudi Paul, Kenan ülkesi halkından çalınmış vaat edilmiş bir toprakla yetinmez, elinde kılıcı olan bir İsa'nın sembolü altında tüm dünyayı fethetmek ister.

Romalılara mektup bunu açık şekilde öğretir: "Sadece Tanrı'nın iktidarı vardır" (XIII, 1). İşin teorisi işte bu. Pratikte ise Romalı otoriteye boyun eğmenin övgüsü hemen peşinden gelir. Gücün taraftarlarının öncelikle Tanrı'nın bakanları oldukları prensibi üzerine, Paul etkili şekilde bir kitleleme yapar: bir askere itaatsizlik, bir yargıcı reddetmek, bir askeri valiye direnmek, bir prokuratorun karşısına dikilmek -*örneğin Ponce Pilatus...*- Tanrı'ya karşı bir o kadar hakarettir. İsa'nın sözlerini Paul'cü modaya göre yeniden yazalım: Sezar'ın hakkını Sezar'a, Tanrı'nın hakkını da Sezar'a...

Bu yaşamsal destekle donanmış olarak, Hristiyanlar daha çok erkenden ruhlarını dünyevi iktidara satmaya başlarlar -*artık İncilleri uygulamak için gereksiz ruhlarını*--; sarayların altın yaldızları ve kızılığı içine yerleşirler; kiliselerini mermer ve altın ile kaplarlar; orduları kutsarlar; yayılmacı savaşları, fetihleri, polis operasyonlarını takdis ederler; vergi toplarlar; yoksullara karşı askeri güçleri gönderirler;

odun ateşleri yakarlar -ve bunu kendi çağlarının 4. yüzyı -
linda hemen Konstantin'den beri yaparlar.-

Tarih şahittir: Tanrı adına, bir elde Kitab-ı Mukaddes, di-
ğer elde hançer tüm kıtalar üzerinde milyonlarca ve mil-
yonlarca ölü: Şüphesiz ki, Engizisyon, işkence, sorgulama;
haçlı seferleri, katliamlar, yağmalamalar, tecavüzler, idam-
lar, kök kazımlar, siyahi köle ticareti, aşağılamalar, sömü-
rü, erkek, kadın, çocuk ticareti; soykırımı, etnosidler, dini
bütün Hristiyan fatihler, fakat aynı zamanda daha yeni Ru-
andalı papazların katliamcı Hutularla birlikte olmaları; 20.
yüzyılın tüm faşizmleri ile yol arkadaşlığı; Mussolini, Peta-
in, Franco, Hitler, Pinochet, Salazar, Yunanlı albaylar, Güney
Amerika diktatörleri vs. İnsan sevgisi için milyonlarca ölü.

Hristiyan Antisemitizm

Bir Hristiyan için insan sevmek zordur, özellikle o insan Ya-
hudi ise... Paul'e dönüşen Saul tüm hıncını, coşkusunu Ya-
hudiliği yenmeye harcar -aynı ateşliliği Damaskus yolu ola -
yından önce Hristiyanları ezmeye, onlara eziyet etmek için
yardımcı olmaya, hatta onları bir an evvel öbür dünyaları -
na kavuşturmak için kullanır.- Yeni dahil olduğu tarikatı pa-
zarlamak için, İsa'nın Eski Ahit'te anons edilmiş Mesih ol-
duğu ve onu tamamlayarak Yahudi dinini geçersiz kıldığı
fikrini kabul ettirmesi gerekir. Yahve'nin taraftarları, insanlı-
ğın selameti için çarmıha gerilerek öldürülmüş Tanrı'nın
oğlu zırvalıklarına inanmadıkları için, temel olarak rakip,
sonra da, hızlı bir şekilde düşman ilan edilirler.

Gezgin Yahudi, bu lanetlemeye, iddia edildiği üzere,
içlerinden birinin Golgota yolunda İsa'dan birazcık suyu
esirgediğinden itibaren maruz kalır. Çarmıha gerilene yar-
dım etmediği için, üzerlerine lanet yağar. Kötü talih sade-

ce iyiliksever İsa'nın değil, yardım etmeyenin, yakınlarının, soyunun sopunun ve halkının üzerine çöker. Öyle ki İsa'nın ölümünün Hristiyan versiyonu Yahudilerin suçluluğunu var sayar -*Romalıların değil...*- Ponce Pilatu s? Ne sorumlu ne suçlu. Paul bunu doğrular: "Lord İsa'yı öldüren" Yahudilerden bahsederken (Selaniklilere Mektuplar II, 15).³⁹ İnciller açık açık antisemit bölümlerle dolup taşar. Goldhagen önemli sayıda bölüm sayar: Mark o's'da kırk, Matta' da seksen, Yuhanna'da yüz otuz, Havarilerin Eylemlerinde yüz kırk... İsa'nın bizzat kendisi, yumuşak İsa, Yahudilerin "Siz babanız iblistensiniz; ve babanızın heveslerini yapmak istiyorsunuz..." diyerek, babalarının bizzat "Şeytan" olduğunu öğretir (Yuhanna VIII, 44).⁴⁰ Bu şartlarda insan sevmek zor olsa gerek.

Yahudileri Tanrı öldüren halka dönüştüren ilk Hristiyanlardan, Katolik, Apostolik ve Roma Kilisesi'nin tarihte antisemit ne varsa, özellikle Almanya'da on iki senelik nasyonal-sosyalizm tarihi de dahil, uzun sevgi tarihinden geçerek İsrail Devleti'nin Jean-Paul tarafından geç tanınmasına (1993 sonu) kadar, işin ne anlama geldiğini anlatırız. Bu kinin en üst noktası Vatika'nın Nazilerle yaptığı aktif işbirliğidir. Nazizmin Vatikan'la işbirliği. Zira 12. Pius ve Adolf Hitler bazı aynı görüşleri paylaşırlar, özellikle ne şekilde olursa olsun Yahudilere karşı duydukları nefret ortak ana görüştür.

39 Selaniklilere Mektuplar II, 15: Rab İsa'yı ve peygamberleri öldüren, bize de zulmeden Yahudilerdir. Diğer uluslardan olanlarla konuşmamızı ve böylece onların kurtulmasını engellemekle Tanrı'nın hoşnutsuzluğuna yol açıyor ve tüm insanlara düşman oluyorlar. Böylelikle durmadan günah üstüne günah yapıyorlar. Ve sonunda Tanrı'nın gazabına uğramış bulunuyorlar.

40 Yuhanna VIII, 44: Siz babanız İblistensiniz ve babanızın arzularını yerine getirmek istiyorsunuz. O başlangıçtan beri katildi. Gerçeğe bağlı kalmadı. Çünkü onda gerçek yoktur. Yalan söylemesi doğaldır. Çünkü o yalanın babasıdır.

Vatikan Adolf Hitler'i Sever

Katolik Kilisesi ve Nazizm arasındaki aşk evliliğinden hiçbir şüphemiz yoktur: Örnekler boldur ve üstelik az suçlayıcı olanlar değil. Bu suç ortaklığı onaylayıcı sessizlikle, açık söylenmeyenler veya tarafçı hipotezlerden itibaren yapılan kestirip atmalar ile ortaya çıkmaz. Olgular, tarihi sorgulayarak bu konuya yakalaşan herkese şahitlik eder: Bu, kilisenin kendisini zamanın koşulları altında ayakta tutabilmek için yaptığı bir mantık evliliği değil, fakat aynı kesin düşmanlara karşı duyulan ortak ve karşılıklı olan bir tutku hikâyesidir: Yahudiler ve komünistler *-Yahudi-Bolşevik kavramsallığı kırkambarında eş tutulmuş-*

Nasyonal-sosyalizmin doğuşundan rejimin yıkılması ile 3. Reich savaş suçlularının ülke dışına çıkarılmasına, kilisenin başından beri süren sessizliğine ve hatta bugün de devam eden İsa'nın mirasçısı Saint-Pierre'in yurtluğu, aynı zamanda Adolf Hitler ve adamlarının, Nazi yanlısı Fransız faşistlerin, işbirlikçilerinin, Vichycilerin, faşist milislerin ve diğer savaş suçlularının yurtluğu olmuştur.

Önce gerçekler: Kilise Versailles anlaşmasına karşı, fakat aynı zamanda İsa'nın öğretilerinin bir kısmına, özellikle barış, yumuşaklık ve insan sevgisi öğreten kısımlara karşı Almanya'nın yeniden silahlanmasını onaylar; Katolik Kilisesi Adolf Hitler iktidara gelir gelmez 1933'de onunla bir konkordato imzalar; Katolik Kilisesi 1935'te Nuremberg ırkçı yasaları karşısında susar, 1938'de Kristal Gecesi olaylarına sesini çıkarmaz; Katolik Kilisesi kendi soy ağacı arşiv dosyalarını Nazilere açar ve onlar da artık kimin Hristiyan kimin Yahudi olduğunu rahatlıkla bilirler. Katolik Kilisesi buna karşılık İsa'nın dinine katılmış Yahudilerin veya bir Hristiyan kadın ve erkekle evli olanlarının isimlerini bildirmemek için "pastoral sır" *-cemaate ait sır-* hakkı ileri sürer;

Katolik Kilisesi Hırvatistan'da Ante Palevic'in pro-nazi rejimini destekler, savunur ve yardım eder; Katolik Kilisesi 1940'tan itibaren en başından işbirlikçi Fransız Vichy hükümetini aklar; Katolik Kilisesi, 1942'den itibaren başlatılmış katliam politikalarından haberi olmasına rağmen, ne özel, ne kamu alanında bunları mahkûm etmez, hiçbir papazına veya piskoposuna müminler arasında bu cani rejimi kınamalarını emretmez.

Müttefik orduları Avrupa'yı kurtarır, Berchtesgaden'e ulaşır, Aushwitz kamplarını keşfeder. Vatikan ne yapar? Yenilmiş rejimi savunmaya devam eder: Katolik Kilisesi, Kardinal Bertram aracılığı ile Adolf Hitler'in anısına bir Requiem yani ölümler için ayin yapılması emrini verir; Katolik Kilisesi gaz odaları, katliam kampları, toplu mezarlar keşfedildiğinde susar ve hiçbir kınama, lanetlemede bulunmaz; Katolik Kilisesi, daha da iyisini yapar, hiçbir Yahudi için veya nasyonal-sosyalizm kurbanı için yapmadığını Führer'siz kalmış Naziler için yapar: Savaş suçlularının Avrupa dışına kaçırılması için gizli ağlar örgütler; Katolik Kilisesi bu iş için Vatikan'ı kullanır, vizeli geçiş kâğıtları dağıtır, yıkılmış Reich yüksek yöneticilerinin güvenliğinin sağlanması ve saklanması için tüm Avrupa'da manastırlar ağını harekete geçirir; Katolik Kilisesi Hitlerci rejimde önemli görevler üslenmiş kişileri kendi hiyerarşisine tayin eder; Katolik Kilisesi hiçbir zaman hiçbir şeyden pişmanlık duymaz ve resmi olarak yaptıklarının hiçbirini kabul etmez.

Eğer günün birinde hatalardan pişmanlık duyulursa, muhtemelen dört yüzyıl daha beklemek gerekecektir ki bu kilisenin Galile olayındaki hatasını nihayet kabul etmesi için geçen süre... Üstelik 1870 I. Vatikan Konsili'nde ilan edilen Papa'nın yanılmazlığı dogması -*Pastor Aeternus*- kilisenin bu konuda sorgulanmasını yasaklar, Mademki egemen pa-

pa, konuştuğunda, karar aldığıında, bunu yanılabilen bir insan gibi yapmaz, fakat Kutsal Ruh tarafından düzenli olarak esinlenen -meşhur *grâce d'assistance*; Yardımcı Tanrı lütfu-Tanrı'nın temsilcisi olarak yapar. O halde bundan Kutsal Ruh'un köklü bir şekilde Nazi olduğu sonucunu mu çıkaralım?

Savaş boyunca ve savaş sonrası, kilise sessiz kalırken, komünistlere karşı da girişimlerden geri kalmaz. Vatikan, Nazi Reiche'ına karşı mücadelede, onun gözden düşürülmesinde görmek isteyebileceğimiz ama görmediğimiz angajmanı, militanlığı, sertliği, Marksizm konusunda gösterir. 9. Pius ve 10. Pius lütfuyla İnsan haklarını kilisenin öğretisine aykırı olduğundan mahkûm eden kilisenin geleneğine sadık kalarak, 12. Pius, nasyonal-sosyalizm dostu meşhur Papa, 1949'dan itibaren dünyada tüm komünistleri kitlesel olarak aforoz eder. Bu kararının nedenlerinden biri olarak da Yahudiler ve Bolşevizm arasındaki gizli anlaşma olduğunu iddia eder. Hatırlamamız için: tabandaki hiçbir nasyonal-sosyalist üst görevli, hiçbir Nazi veya Reich Genel Kurmay'ı görevlisi aforoz edilmemiştir, hiçbir grup ırkçılığı, antisemitizmi yaydığından veya uyguladığından veya gaz odalarını faaliyete geçirdiğinden dolayı dışlanmamıştır. *Adolf Hitler* aforoz edilmedi, "Kavgam" kitabı hiçbir zaman *Index* e konulmadı. Hatırlayalım ki, bu kitabın 1924'de yayınlanmasından sonra, meşhur *Index Librorum Prohibitorum*⁴¹ * adı verilen bu liste Katoliklerin okumaması gereken tehlikeli ve zararlı kitaplar listesidir. Ve kitaplar hakkında Katolik kuralların hatırlatıldığı bu listenin hedefi imana ve ahlâka aykırı kitapların okunmasını engellemek-

41 *Index Librorum Prohibitorum*: Yasak kitaplar listesi, aynı zamanda *Index expurgatoris* *Index librorum prohibitorum* *juxta exemplar romanum jussu sanctissimi domini nostri*.

tır. *Indexe* konulan en son kitaplardan biri, 1961’de Papa 23. Jean döneminde Keşiş Jean Steinmann’ın İsa’nın Hayatı kitabıdır. Aynı *Index* listesine “Evrensel Büyük Sözlük” olarak bilinen Meydan Larousse’yi yayınlamaktan suçlu *Pierre Larousse*’un yanına, *Henri Bergson*, *Andre Gide*, *Simone de Beauvoir* ve *Jean-Paul Sartre*’i ekler. Ama, *Adolf Hitler* hiçbir zaman o listede olmamıştır.

Hitler Vatikan’ı Sever

Minimal analiz, dahası metinlerin okunması karşısında dar-madağın olan bir sıradan Hitler’i Kuzey’in mitoslarından büyülenmiş bir ateist, boynuzlu miğfer taşıyan Wagner’in, Walhalla’nın ve dolgun göğüslü Walkyriler hayranı, bir deccal, Hristiyanlıkla tamamiyle çatışan biri olarak gösterir. Bu sahte iddia, ateist ve pagan olmasının zor olması ihtimali haricinde *-Tanrı’nın veya tanrıların varlığını inkâr etmek, sonra da aynı zamanda onlara inanmak...* yazılı metinde “Kavgam” ki tüm bölümleri, örneğin Yehova’nın şahitlerinin tersine Katolik, apostolik, Roma Kilisesi’nin Reich döneminde baskı görmediği gerçeğini, Führer’in Hristiyanlık hakkında ne kadar iyi düşünceleri olduğunu hiçbir muğlaklığa meydan bırakmayacak şekilde ısrarla açıkladığı özel sırlarını *-yayınlanmış Albert Speer ile Sohbetler kitabı* es geçmek anlamına gelir.

Reich askeri birliklerinin savaşçılarının kayışlarının üstüne *Gott mit uns* (Tanrı bizimledir) yazdırmak ateist bir Führer’in kararı mıdır? Bu cümlemin kaynağının Kutsal Metinler olduğu bilinir mi? Özellikle Torah’nın kitaplarından biri Yasa Kitabı olarak da anılan Teşniye’de açık şekilde şu cümleyi okuyabiliriz: “Çünkü sizi zafere kavuşturmak üzere sizinle birlikte düşmanlarınıza karşı savaşmaya gelen Tannınız

RAB'dir." (Teşniye XX, 4), düşmanlarına, Tanrı'nın detaya girmeden katlini buyurduğu Mısırlılara karşı savaşa çıkan Yahudilere yönelik Yahve'nin diskurundan alıntı yapılan cümle.

Nasyonal-sosyalist Reich Almanya'sı kamu okullarında tüm çocukların güne İsa'ya dua ile başlamasını mecbur kılan ateist bir Führer'in kararı mıdır? Tann'ya değil *-bu Hitler'den bir deist yapardı-* İsa'ya, yani onun açıkça Hristiyan olduğunu belirten İsa'ya dua. Aynı sözde ateist Führer özel sohbetini aktaran Albert Speer'in yanısıra, Goering'den, son gününe kadar yaptığı gibi, Katolik Kilisesi'nin yörüngesinde kalmasını ister.

Hristiyanlık-Nazizm Arasında Bağdaşmalar

Hitler ve 12. Pius arasında iyi ilişkiler kişisel suç ortaklığından öte bir şeydir. İki doktrin de birden fazla amaç birliği paylaşır. Hatırlayalım, aynı zamanda devlet başkanı olan Papa'nın yanılmazlığı, kendi yanılmazlığından emin olan Führer'in hoşuna gitmemiş olamaz. Tüm yetkilerle donanmış ulu kılavuzun önderliğinde bir imparatorluk, bir uygarlık, bir kültür kurma imkânı *-Konstantin ve onun peşinden birçok Hristiyan imparator gibi-* işte, kitabını yazdığı zaman Hitler'i büyüleyen şey. Hristiyanlar tarafından paganizme dair her şeyin kökünün kazınması? Sunak ve tapınakların yıkılması? Kitapların yakılması? *-Paul bunu teşvik eder, hatırlayalım...-* Yeni imana karşı olan muhaliflerin ezilmesi? Hitler, bunlar harika şeylerdir sonucuna varır.

Führer Hristiyanlığın teokratik dönüşümünden hoşlanır: bizzat kendi kelimeleri ile "apodiktik imanı" yaratan "fanatik hoşgörüsüzlük"; kilisenin hiçbir şartta hiçbir şeyden vazgeçmeme yeteneği, hatta ve özellikle kendinin ba-

zı önermelerinin tersini ileri sürdüğü ve kendi dogmalarını yerden yere vurduğu zaman bile bilim karşısındaki direnç; ona tahmin edebileceğinin ötesinde bir gelecek öngördüğü kilisenin her şekle girebilme, her şekli verebilme yeteneği; genel hareketi engellemeyen kilisenin adamlarının şu veya bu hüznün verici davranışlarına rağmen bu ulu kurumun sürekliliği. Tüm bunlardan dolayı, Adolf Hitler “Katolik Kilise’den ders almaya çağırır.”

Hitler’in Kavgam kitabında bahsettiği “Gerçek Hristiyanlık” nedir? “Yeni bir doktrinin büyük kurucusu” İsa, Reich’in okullarında çocukların dua ettiği aynı İsa’dır. Fakat hangi İsa? Tabii ki öbür yanağını uzatan İsa değil, fakat Tıpınak tüccarları elinde kırbağı büyük bir hiddetle kovan öfkeli olanı. Hitler kendi kanıtlamasında açık bir şekilde Yuhanna’ya gönderme yapar. Ve sonra, hatırlamamız için tekrarlayalım, bu İsevi kırbaç, imansızları, Hristiyan olmayanları, ticaret yapan para değişim büroları olan insanları, tam söyleyecek olursak Yahudileri kovmaya yarar, Reich ve Vatikan arasındaki en son söylenen ama saklı suç ortaklığını ifşa eden söz. Yuhanna’nın İncil’i Hitler’in felsefi-Hristiyan ve antisemit okunuşunu yasaklamaz: Tam tersine onu mümkün kılar...

Eğer üstüne üstlük Yahudileri cehenneme gönderen ve Yeni Ahit’te bolca olan bölümleri okursak bunu daha iyi görürüz. Yahudiler, Tanrı öldüren halk. İşte bu uğursuz ittifakın anahtarı: Onların iş yapmak için dini kullandıklarını söyler; tüm insanlığın düşmanlarıdır diye ekler; Bolşevizmi yaratırlar diye belirtir. Herkes buradan kendi sonucunu çıkaracaktır. O, Hitler, son sözünü söyler: “Kendi halkımın düşünceleri ve kurumları politik şef için dokunulmaz olmalı ve öyle kalmalıdır.” O halde gaz odaları Aziz Yuhannanın ateşinde yanabilir.

Savaşlar, Faşizm ve Diğer Tutkular

Hristiyanlığın Nazizm ile yol arkadaşlığı tarihin bir kazası, üzüntü veren ve izole bir parkur hatası değil ama iki bin yıllık eski bir mantığın ulaştığı son noktadır. Gizli, sırlarla dolu tarikatını imparatorluğa yayılan bir din olarak empoze etmek için, kılıç ve hançeri aklayan Tarsuslu Paul'den bu yana, Vatikan'ın tüm dünyaya nükleer caydırıcılığı haklı göstermesine kadar aynı çizgi ısrarla devam eder. Öldürmeyeceksin... arada sırada olması kaydıyla *-Kilisenin sana söylediği zaman.-*

Kendi halince Aziz Augustin,⁴² kilise içinde en beter olanı haklı çıkarmak için yeteneğini ortaya koyar: Kölecilik, savaş, ölüm cezası, vs. ılımlı, yumuşak olanlar Tanrı'nın erdemli, örnek kulları mıdır? Ya savaş karşıtları? Hitler gibi, Augustin de, Hristiyanlığın bu fazla yumuşak, erkeksi olmayan, yeteri kadar savaşçı olmayan, kan dökmeyen *-dinin kadınısı yanı-* yüzünü sevmez. Kiliseye cezalandırıcı savaşçı seferleri, katliamları haklı göstermek için ihtiyacı olan kavramları verir. Yahudiler kendi toprakları için kısıtlı bir coğrafyada bunu uygularlar, Hristiyanlar yer kürenin tamamında ondan esinlenirler, zira dünyayı Hristiyanlaştırmak onların hedefidir. Seçilmiş halk önce yerel felaketler üretir; evrensel Hristiyanlık *de fait* fiili uygulamada evrensel şiddet yaratır. Onunla birlikte, kıtaların tamamı savaş meydana döner.

Kilise tarafından kutsanmış, Hippone piskoposu bir mektubunda *Haklı Zulüm*'ü doğrular. Güzel seçilmiş yön-

42 Aziz Augustin: 354-430 yılları arasında yaşamış, kilisenin pederlerinden ve otuz üç kilise doktorundan biridir. Temel eserleri: Civitas Dei "Tanrı Devleti" veya "Tanrı'nın Şehri", Confessiones "İtiraflar", Epistolae "Mektuplar"dır. St. Paul'den sonra Batı Hristiyanlığı'nın yerleşmesi ve gelişmesinde rol oynamış en büyük kişiliktir.

tem! Onu *Haksız Zulüm*'ün karşına koyar. İyi kadavrayı kötü kadavradan ne ayırır? Savunulabilir derisi yüzülmüşü ve savunulamaz derisi yüzülmüşten nasıl ayırt edeceğiz? Kili-seden kaynaklanan her türlü zulüm haklıdır, zira o sevginin tezahürüdür; kiliseyi hedef alan baskı ise savunulamaz, çünkü onun esin kaynağı zalimlik... Romalı asker döküntülerinin kırbaç darbelerini alan İsa'nın değil, kırbacı güzel kullanan Augustin'in retoriğini ve sofist yeteneğinin hakkını verelim.

Buradan itibaren, bu kilise pederi tarafından teorize edilmiş *haklı savaş* kavramı oluşur. Anlaşıyor ki, Augustin kaba kuvvet, erdemsizlik veya sapkınlıkta hiçbir zaman geride kalmaz. Eski pagan dolayısıyla bu durumda Yunan eski fabulasının mirasçısı olarak Hristiyanlık Ordali Geleneği'ni⁴³ yeniden yaşama geçirir: bir savaş sırasında galip gelen, dolayısıyla mağlup olanı Tanrı tayin eder. Kazanan ve kaybedenler arasında kesin yargıç olan Tanrı neyin doğru neyin yalan olduğunu, neyin iyi neyin kötü, neyin meşru neyin gayri meşru olduğunu bildirir. En azından büyümlü bir düşünce...

43 Ordali Geleneği: Orta Çağ'da suçlanan bir kişiyi Tanrı'nın yargısından geçirmek için düzenlenen bir hukuki uygulama. Suçlanan suçsuzluğunu "ateş sınavından" veya "haşlı su" sınavından geçerek ispatlayabilir. *Ferrum candens*, kızıl demir ordalisinde suçlanan elinde kızgın bir demir çubuk ile dokuz adım atmak veya kızgın demirler üzerinde yürümek zorundadır. Suçlu veya suçsuz olduğunu anlamak için üç gün sonra elindeki ve ayağındaki yaranın izi incelenip karar alınır. Kötü yara suçluluğu gösterir. Yaranın durumuna göre cezanın miktarı tayin edilir. Günümüzde suçsuzluğunu ifade etmek için "elimi ateşe koyarım" deyimi de buradan gelir. Ordalinin kaynar su sınavında -*aqua fervens*- ise suçlanan elini içi kaynar su dolu kazana daldırıp kazan dibindeki taşı çıkarmak zorundadır. Buzlu su sınavı ise -*aqua frigida*- daha çok büyücülükle suçlananlara uygulanır. Kutsanmış buzlu suya atılan şüpheli eğer dibe batar boğulursa, kutsanmış su tarafından cezalandırılmış olur, dolayısıyla suçluluğu ispatlanır. Montesquieu, suçlanan büyücü kadınların çoğunun yaşlı ve cılız olması nede-

İsa Hiroşima'da

İsa ve kılıcı, Paul ve Tanrı'dan gelen iktidar teorisi, Augustin ve onun haklı savaşı iki bin yıldan beri Tanrı adına yapılmış tüm girişimleri haklı çıkarma yeteneği olan şok bir Baba, Oğul, Kutsal Ruh üçlüsü oluştururlar: Sarazenlere karşı haçlı seferleri, sapkın oldukları ilan edilenlere karşı Engizisyon, sadakatsız imansızlara karşı kutsal savaşlar -ah! 363'te bir mektubunda Bernard de Clairvaux: "En iyi çözüm onları öldürmektir..."- ilkel dedikleri halkların tam Hıristiyanca etnik kırım fetihleri, tüm kıtalara İncil'i -Müjdeli Haber!- taşıyıp Hıristiyanlaştırmak için sömürge savaşları, 20. yüzyılın faşizmleri, dolayısıyla Yahudilere karşı öfke dolu zincirinden boşanan Nazizm.

O halde, post-modern savaş konusunda, resmi Hıristiyanlığın caydırıcı nükleer anlayışını seçmesi ve savunması, nükleer bomba kullanımını affetmesi karşısında şaşırmaya çağız. 2. Jean-Paul bu prensibi olağan üstü bir paralojizm yani mantığa aykırılık kullanarak kabul eder: Atom bombası barışa doğru ilerlemeyi mümkün kılar! Fransız piskoposluğu buna ayak uydurur ve kendi nedenlerini açıklar: "Söz konusu olan Marksist-Leninist ideolojiye karşı mücadeledir." Vay canına! Kararda ne okunaklılık, alınan pozisyonda ne açıklık! On iki senelik iktidarı boyunca Nazizmi de aynı açık sözlülük ve samimiyetle mahkûm etmelerini ne kadar

niyle su üstünde kalabileceği düşüncesi ile koca bir taş bağlanarak suya atıldıklarını yazar. Kutsal Ekmek ve Peynir töreninde ise şüpheliye tıka basa peynir ekmek yedirilir. Boğulması suçluluğunun ispatıdır. "Boğazımda kaldı" deyiminin kökeni bu uygulamadır. Suçlanan bir papaz ise peynir yerine kutsanmış ekmek kullanılır. Charlemagne döneminde "çarşıya germe" ordalisi uygulanmaya başlanmıştır. Kolları yatay şekilde çarşıya gerilen suçlu dayanamayıp kolunu indirirse suçlu ilan edilir. Hukuk düellosu içinde ordalının çeşitli şekilleri uygulanırdı. Mezopotamya'da "Nehir yargısı" adı altında uygulanıyordu.

da isterdik. Nazi kamplarından kurtuluştan sonra yapılacak benzer ahlâki bir sav ile bile yetinebilirdik...

Berlin duvarı yıkıldığında ve Bolşevik tehdit bilakis daha az aktüel görünmesine rağmen, Katolik Kilise aynı tavrını sürdürür. En son Kateşizm, çocukların, gençlerin, yetişkinlerin Katolik doktrinde eğitimlerinin aracı resmi katolik iman şartları kitabında, Vatikan “Ciddi Ahlâki İhtiyatlar” çağrısında bulunur (2315. madde) - buradaki Litot’un⁴⁴ hakkını verelim: Fakat hiçbir şekilde mahkûm etmez. Aynı kitapçıkta, “insan öldürmeyeceksin” sütununda -yaşasın mantık ve tutarlılık!- ölüm cezasını savunurlar ve doğrularlar (2266. madde). *Index*’de ölüm cezası, ceza kelimelerine hiçbir giriş olmadığına şaşırmayacağız. Buna karşılık, ötenazi, çocuk aldırma, intihar gibi aynı bölümde ele alınan konuların isimlerine yakışır bir referanslandırmaları vardır.

O halde, bildiğimiz gibi, 6 Ağustos 1945’te, Enola Gay mürettebatı, Hiroşima üzerine atılan atom bombası ile mantık yüklü olarak yola çıkar. Nükleer patlama birkaç saniyede kadın, yaşlı, çocuk, hasta, tek suçları Japon olmak olan masumların ölümüne neden olur. Mürettebat üssüne geri gelir: Hristiyanların Tanrı’sı bu yeni tip haçlıları korumuştur. Belirtelim ki, Peder George Zabelka bu uğursuz misyon öncesi mürettebatı kutsamayı ihmal etmemişti! Üç gün sonra, başka bir atom bombası Nagazaki’ye atılır ve seksen bin kurban alır. Tanrı’nın naibi çok sonraları Larzac yaylasında Theodore Monod’ya⁴⁵ görünür.

44 Litot: Düşüncesini saklamaya yönelik retorik figür. Yani basit bir deyimdin dinleyicide etkisini artırmak için kullanılan yöntem. Bir deyimdin dinleyende daha güçlü hisler uyandırmak için kullanmak.

45 Theodore Monod: Meşhur Fransız natüralist, kâşif, çöl uzmanı ve hümanist. O dönemde Bethleem’e doğru hac için yola çıkmıştı...

İnsan Sevgisi, Devamı...

O anın otoritelerine boyun eğişi meşrulaştırmaya yarayan Paul'cü metinlerin etkileri, savaşın ve baskının-zulmün meşrulaştırılmasının çok ötesinde sonuçlar yaratır. Böylece, kölecilik konusunda Hristiyanlık, diğer iki monoteist din gibi, yasak koymaz. Sonradan, aşiret yağmalarının ganimeti olarak kabul gören kölecilik, yalın bir ticarete, hayvan sürüsü ve yük hayvanı olarak kullanılan insanların satışına ve yurtlarından sökülüp alınmalarına kadar genişler.

Eskilerin şerefine: Zaman içinde ilki gerçekleştirdikleri için, onlara bayağı kötülüklerin icadını, en azından onların aklanması ve meşrulaştırılmasını borçluyuz. Dekalog, eğer teni hahamın bıçağı ile işaretlenmemişsin benzeri değilse, insana özel bir davranış öngörmez. Yahudi olmayan, İttifa-kın -Alyans- üyesi ile aynı haklara sahip değildir. Öylesine ki, kitabın dışında olan diğeri bir nesne gibi yerin dibine batırılabilir, her türlü muameleye maruz bırakılabilir, herhangi bir şeymiş gibi: Yahudi için goy, politeist, animist, Hristiyan için Yahudi, Müslüman için Hristiyan, tabii ki hepsi için ateist.

Genesis köleliği savunur (Tekvin IX, 25-27).⁴⁶ Bir konuya Torah'da bu kadar daha hızlı giriş yapamayız... İnsanlar satın alınır, evin malı olur, Yahudiler ile aynı çatı altında yaşarlar, sünnet edilirler ama yine de köle kalırlar. Sarhoş olup yığılıp kalıp, uykusunda oğlu tarafından çıplak görülen Nuh'un laneti, köleliğe tahsis edilmiş tüm bir halka yayılır, bir kez daha Kenan ülkesi... Başka yerlerde Kutsal Kitap birçok bölümünde bu uygulamayı yasalarla sistemleştirir.

46 Tekvin 25-27: ve şöyle dedi "Kenan'a lanet olsun, Köleler kölesi olsun kardeşlerine. Övgüler olsun Sam'ın Tanrısı RAB'be, Kenan Sam'a kul olsun. Tanrı Yafet'e bolluk versin, Sam'ın çadırlarında yaşasın, Kenan Yafet'e kul olsun."

Levililer, örneğin bir Yahudi'nin başka Yahudileri köle olarak kullanmaktan sakınmasını belirtmeyi ihmal etmez (Levililer XXV, 39)⁴⁷ Altı yıl sonunda biten ve hizmetçi Yahudi'nin özgür kalmasını sağlayan bir kiralama sözleşmesi vardır, evet yanlış okumadınız. Buna karşılık, Yahudi olmayanlar, ölene kadar köle kalabilirler. Alyans'ın halkı Mısırlıların kölesi oldular, sonra Yahudileri, o zamandan beri, boyunduruk altına alan bir halk ama Tanrı'dan başkasına boyun eğmemesi gereken özgür bir halk kılan Yahve tarafından bu durumdan kurtuldular. Seçilmiş halkın hakları...

Köleliği o da haklı gösteren Hristiyanlıkla birlikte değişim olmadı. Hatırlayalım, her iktidar Tanrı'dan gelir, her şey onun iradesinin eseridir. Bir kimse köle durumuna mı düştü? Senyör Tanrı'nın işine akıl sır ermez, fakat bu olguyu doğrulayan bir neden vardır: Mutlak, kaçınılmaz ilk günah, fakat aynı zamanda kişisel sorumluluk. Augustin, yine o, kölenin Tanrı'yı memnun edecek bir gayretle hizmet etmesini ister! Her köle kendi iyiliği için köledir, kendisi bunu bilmez, ama Tanrı'nın planı bunun başka şekilde olmasını engeller: Ontolojik reşit olmayan köle pozisyonunda olma zorunluluğundadır, ağırbaşlılıkla...

Ve sonra, sofistliğin en son derecesi, mademki insanlar Tanrı'nın gözünde eşittir, sonuçta tali olan farklılıkların yer-yüzünde olmasının pek de önemi yoktur: Erkek veya kadın? Köle veya sahip? Zengin veya fakir? Tarihte her zaman zenginlerin ve mal mülk sahiplerinin tarafında tavır alan kilise pek de önemli değil der... Herkes Tanrı nasıl istediye öyledir. Bu fiili duruma karşı isyan etmek ilahi tasarımı engeller, Tanrı'ya hakaret anlamına gelir. Köle rolünü oynayan iyi köle -*Garson havasına kendini kaptırmış, Jean*

47 Levililer XXV, 39: Ve eğer kardeşin senin yanında fakir düşer, ve kendisini sana satarsa, onu köle gibi çalıştırmayacaksın.

Paul Sartre'in kahve garsonu gibi- yeryüzündeki boyun eğişi (reel) ile cenneti (fiktif) hak eder. Tanrı'nın Kenti, işte gerçekten harika, büyük bir kitap!

Gerçekte Hristiyanlık kendini bu işten mahrum bırakmaz: 6. yüzyıldan itibaren, Papa 1. Gregoire kölelerin papazlık mertebesine çıkmalarını engeller! Ondan önce Konstantin Yahudilere kendi ev ahalisi içinde köle bulundurmalarını yasaklar. Orta Çağ'da kölelerin binlercesi Ege-men Pontif'in arazilerinde çalışır. Büyük manastırlar onları utanmadan sıkılmadan kullanırlar. Örneğin 8. yüzyılda, St. Germain des Près Manastırı, en azından sekiz bin köle çalıştırır. Diğer şeyler gibi bunun da mirasçısı Müslümanlar, köleciliği uyguladılar, Kur'an bunu yasaklamaz. Tam tersine, mademki yağmalama saldırılarını meşrulaştırır, savaş ganimetleri altın, gümüş, kadın, hayvan, erkeklerden oluşur.

Diğer taraftan köle ticaretinin icadını İslâm'a borçluyuz. bin yılında, Kenya ve Çin arasında düzenli bir alış veriş vardır. Müslüman hukuğu, Müslümanların satılmasını yasaklar ama Müslüman olmayanlarınkine karışmaz. Atlantik ötesi köle ticaretinden dokuz yüzyıl önce, Sahara ötesi ticaret iğrenç bir köle pazarı başlatır. Bağışlayıcı, Yüce, İnsan sever Ulu Tanrı'nın sadık kulları bin iki yüz yıl boyunca on milyon civarında insanı yerinden yurdundan eder ve köleleştirir.

Bir gözlem: Mademki Yahudiler ve Müslümanlar kendi cemaatleri için köleliği yasaklar ve Yahudilerden nefret eden Hristiyanlar onlara hizmetçi-köle sahibi olmayı yasaklar, sonra da o kölelerden birinin kendi tanrılarının sözüne itaat etmek, yolunda gitmek için Hristiyan tarikatlara girmelerine izin vermez, o halde, üç monoteizm de öz olarak köleliği kınarlar. Düşmanları için, Torah, Yeni Ahit ve Kur'an, köleliği alçaklık, dolayısıyla bir utanç ve kendi Tanrılarından başkasına dua eden cehennemlik alt insanlığa ayrılmış bir kader olarak görür ve aklar.

Sömürgecilik, Jenosid, Etnosid

Köleliğin meşrulaştırılmasının mantiki sonucu, sömürgecilik, kendi dinlerini dünyanın dört bir ucuna taşıma ve bunu yapmak için güç, fiziki, mental, tinsel, psişik ve tabii ki askeri güç kullanmadır. Köleliği ihraç etmek, tüm kıtalara yaymak bir Hristiyanlık, sonra da İslâm filidir. Yahudi halkı, ona gelince, hâkimiyetini sadece bir toprakla, başka toprakları hedeflemeden kendi toprağı olduğunu iddia ettiği toprakla sınırlandırır. Siyonizm ne bir yayılcılık ne de bir enternasyonalizmdir, tam tersine: Theodor Herzl'in gerçekleşen rüyası bir milliyetçilik, bir merkeze yönelim, kendi içine kapanık bir toplum idealidir. *-Hristiyanlık ve İslâm'ın arzusu olan dünyanın tamamı üstünde bir imparatorluk arzusu değil.-*

Katolik, Apostolik ve Roma Kilisesi uygarlıkları yıkmakta çok hünerlidir. O etnosidi icat eder. 1492 sadece yeni bir dünyanın keşfedilmesinin tarihi rakamı değildir, fakat aynı zamanda başka dünyaların yıkımıdır. Hristiyan Avrupa böylece önemli sayıda Yerli-Amerikan uygarlıklarını kırıp geçer. Karavelalara yerleştirilmiş toplumun çökeltisinin eşliğinde gemilerden çıkartmalar yapar: adalet kaçakları, it kopuk takımı, kiralık katiller, paralı askerler.

Çıkartmayı takiben etnik temizlik gerçekleştirildikten sonra, ayin alayları, çarmıhları, kutsanmış vazoları ve kutsanmış mayasız ekmekleri ve insan sevgisi, günahların affı, evanjelik erdemlerin yumuşaklığını vaaz etmek ve diğer Kitab-ı Mukaddes'çi şenlikler *-ilk günah, kadın, beden ve cinsellik düşmanlığı, suçluluk duygusu-* için yeterli aradan sonra, papazlar onları takip eder. Beklerken, Hristiyanlık hoş bulduk hediyesi olarak sifilis ve vahşi adı verilen halklara bulaştıracakları diğer hastalıkları ikram eder.

Kilise ve Nazizm'in yoldaşlığı aynı zamanda dava için,

Tanrı katili ilan edilen halkın katledilmesini de hedefliyordu. Altı milyon ölü. Buna bir de tehciye katkıyı ve çingenerlerin, eşcinsellerin, komünistlerin, formasonların, solcuların, laiklerin, Yehova Şahitlerinin, anti-faşist direnişçilerin, nasyonal-sosyalizmin muhaliflerinin ve yeteri kadar Hristiyan olmayan diğer insanların katledilmesini eklemek gerekir...

Hristiyanların kitlesel kök kazımalara eğilimi eskidir ve halen devam ediyor. Örneğin, yakın geçmişte, Rwanda'da, Tutsi topluluk için tek bir merhamet sözcüğü etmekten çok, soykırım savaşlarının canileri papazların, din adamlarının veya Katolik cemaat mensuplarının kurşuna dizilmesi konusunda ortaya atılmakta daha hızlı davranan, bizzat egemen Pontif ve yerel Katolik kurumlarca desteklenen, savunulan Hutuların Tutsileri soykırımına uğratması.

Zira büyük çoğunluğu Hristiyan olan Rwanda'da kilise soykırım öncesi dini seminerlere katılım, eğitim, Katolik okullara giriş, papaz olma veya kilise hiyerarşisinde yükselme konularında ırkçı bir ayrımcılık uyguladı. Soykırım boyunca, papaz sınıfının bazı mensupları aktif olarak bu soykırımına katıldılar: Katolik kurum mensuplarının uzun ve kalın bıçakların⁴⁸ satın alınması ve dağıtımı, kurbanların yerlerinin tespiti, barbar eylemlere aktif katılım -*kiliselere kapatma, orada yakma, izlerin buldozerlerle silinip ortadan kaldırılması*- teşhir etme, vaazlar sırasında seferberliğe çağırma, ırkçı diskurun yayılması.

Katliamlardan sonra, Katolik Kilise ayak direr: manastır ve dini yatılı okulların Hristiyan suçluları adaletin pençesinden kurtarmak, şu veya bu caniyi Avrupa ülkelerine kaçırmak, Hristiyan insani yardım kuruluşları -*Caritas inter* -

48 Soykırımın simgesi haline gelen meşhur Maşet, 40 santimetre boyunda keskin bir nevi kılıç.

nationalis, enternasyonal dayanışma, en iyi yardımseverlik kendine yardımdır... aracılığıyla bilet temin etmek, suça karışmış piskoposları saklamak, soykırım inkârcılığına başvurmamak; *-jenosid terimi yerine kardeş kavgası terimi tercih edilir-* için tüm kilise şebekeleri hareket geçirilir.

Hazırlıklar konusunda sessiz, katliamlar sırasında sessiz. Üç ay içinde, 1994 Nisan ve Haziran ayları arası bir milyon ölü. Felaketin -François Mitterand'nın onayı ile gerçekleşmiş- korkunç boyutu ortaya çıkınca, dili tutulmuş 2. Jean-Paul 23 Nisan 1998'de Rwanda cumhurbaşkanına bir mektup yazarak sessizliğini bozar. Mektubun içeriği? Üzüntülerini mi sunar? Acıları paylaştığını mı yazar? Pişmanlık mı duyar? Kendi papazlarını mı suçlar? Onlarla arasına mesafe mi koyar? Hayır, kesinlikle hayır: soykırımcı Hutuların ölüm cezalarının yerine getirilmesinin durdurulmasını talep eder. Kurbanlar için tek bir kelime sarf etmez.

Geriye Püskürtme ve Ölüm Pülsiyonları

Üç monoteizmin ölüm pülsiyonu karşısında büyülenmesi izah edilebilir: Kendinden ve diğer her yerde yaşam pülsiyonlarından kaynaklanan her şeyi böylesine bastırıp yok ettikten sonra, ölüm pülsiyonunun hâkimiyetinden nasıl sakınılır? Ölüm korkusu, hiçlikten ürkme, ölüm sonrası boşluk karşısında kanın donması sakinleştirici fabulalar, yaşam alanında tüm yetkilere sahip olmanın inkârını mümkün kılan fiksiyonlar üretir. Buna karşılık reel yoktur, fiksiyon vardır. Tapon mal dünyası adına burada ve şimdi yaşamayı kolaylaştıran bu sahte dünya inkârı, hor görmeyi veya yeryüzündeki yaşama duyulan kini teşvik eder.

Buradan giderek eylem halindeki kini görmenin bir o kadar fırsatına sahip oluruz: Beden ile arzular, tutkular, pül-

siyonlar, ten ile kadınlar, sevgi, cinsellik, yaşamın her türlü hali ile dünyada var olma, yani akıl, zekâ, kitaplar, bilim ve kültür gibi yaşayan her şeyi içe püskürterek, ölen her şeyi, kanı, savaşı, öldüren her şeyi -öldüren herkesi- teşvik eder. Maksimal bir gücün yaşam pülsiyonalarına yol açmasını mümkün kılan şeyi, alıntı teorisine göre üç kitaptan parçalar seçilmesine imkân tanıdığı halde, din her türlü şekli altında ölüm pülsiyonunu talep eder. Yaşayanın geri püskürtülmesi ölüm sevgisini üretir. Genel bir şekilde, kadınların hor görülmesi -onlara bakireler, anneler ve eşler tercih edilir- ölüm kültü ile birlik içindedir...

Uygarlıklar ölüm pülsiyonu ile oluşur. Kutsanmış dökülen kan, günah tekesi, ritüel bir cinayetle toplumun temellendirilmesi, işte korkunç sosyal değişmezler bunlardır. Kenan ülkesi halkının Yahudilerce katli, Mesih'in Hıristiyan çarmıha gerilişi, Peygamberin cihat çağrısı monoteist davayı kutsayan ve ona rahmet okuyan kanı akıtır. Tanrı'nın rahmeti için kurbanların, bahsi geçen durumda, erkeklerin, kadınların ve çocukların boğazlarının kesilmesi, ilkel, büyü-lü kanla yıkanması. İlkel olan post-modern içinde yaşama-ya devam eder, insanın içindeki hayvan ayak direr, canavar homo sapiensin içindedir...

POST-HİRİSTİYAN BİR LAİKLİK İÇİN

Müslüman Kan Eğilimi

İslâm, kendinden önce gelen iki monoteist dinin iyi bir sentezi olarak, aşiret ve feodal ilişkiler sistemi ile yönetilen Arap çöllerinin ortamına alıştırdığı Yahudi ve Hıristiyan söylemlerinin en beterlerini kendi hesabına geçirir: Seçilmiş cemaat, üstünlük duygusu, globale dönüştürülmüş yerellik, evrenselliğe genişletilmiş kendine has özellik, tüm beden ve ruhun çileci ideale tabi kılınması, ölüm pülsiyo-nu kültü, değişik olanın yok edilmesi üzerine endekslenmiş teokrazi; kölecilik, sömürgecilik, savaş, çapul akınları, toplu savaş, cezalandırıcı savaş seferleri, cinayetler, vs.

Hatırlatalım ki Musa bir Mısırlıyı kendi elleri ile öldürür. Ve Muhammed de 624 yılında Bedir Savaşı'ndan itibaren *-Ölümlerin olduğu İslâm'ın ilk muharebesi-* 8 Haziran 632'de ölümüne kadar düzenli şekilde birçok insanı n öldürülmesinde yer alır. Savaşların, muharebelerin, çapulcu akınların, askeri müdahalelerin, kuşatma ve Müslüman askerlerin diğer askeri başarılarının envanteri: Bedir *-Mih-ca'nın ölümü, ilk Müslüman şehit, Peygamberin yoldaşı-* Uhud (625), *-Muhammed'in yaralanması, onlarca şehit-* Hendek Savaşı (627), *-Yahudilerin likidasyonu-* Hendek çarpışması, savaşı (627) ve Hayber'in Fethi (629)... Oysa Maide Suresi'nin 32. ayeti "Bunun için İsrailoğullarına ki-

tapta şunu bildirmiş idik: ‘Her kim bir kişiyi, bir kişi karşılığı veya yeryüzünde bir bozgunculuğu olmaksızın öldürürse, sanki bütün insanları öldürmüş gibi olur. Kim de bir adamın hayatını kurtarırsa, bütün insanların hayatını kurtarmış gibi olur.’ Andolsun ki, peygamberlerimiz onlara apaçık delillerle geldiler de sonra içlerinden birçoğu, bütün bunların arkasından hâlâ yeryüzünde bozgunculuk ve cinayetle çizgiyi aşmaktadırlar” der. Kur’an okuyucusunun uykularını hemen hemen hiç kaçırmaz...

Zira iki yüz elli civarında ayet *-toplam altı bin iki yüz otuz beş ayet üzerinden-* kutsal savaşı, cihadı aklar ve meşrulaştırır. Hoşgörüyü, başkasına saygıya, gönül yüceliğine veya din konusunda baskının(!) reddine davet eden iki-üç zararsız cümlelerin bu kadar ayet arasında boğulup gitmesi doğaldır. Böyle bir kan okyanusunda, kim hâlâ şiddetten çok insanlığa davet eden iki-üç cümlelerin üzerinde durma zahmetine katlanır? Öyle ki, buna Peygamberin biyografisi şahittir: Orda sürekli öldürmeler, kılıç ve cezalandırıcı savaş seferleri söz konusudur. O kadar fazla sayıda sayfa antisemitizme, onların mallarına el koyulmasına ve katledilmelerine davetiye çıkarır ki, bir Müslüman savaşçı Yahudileri kılıçtan geçirmeyi meşru saymasın.

Müslümanlar, Alyans’ın cemaati yani Yahudiler gibi düşünür: onlar da kendilerini seçkin halk, Allah tarafından seçilmiş ve tercih edilmiş halk olarak ilan ederler (Tevbe 19)⁴⁹ ve aynı zamanda (Ali İmran 110).⁵⁰ Hâlbuki elit statüsü için iki adaydan biri fazladır! Diğerlerinin alt ırk oldu-

49 Tevbe 19: Yoksa siz, hacılara su temin etmeyi ve Mescid-i Haram’da umreci-liği, Allah’a ve ahiret gününe inanıp da Allah yolunda cihad edenin işi gibi mi tutunuz? Bunlar, Allah katında eşit olmazlar.

50 Ali İmran 110: Siz insanlar için çıkarılmış ümmetlerin en hayırlısı olmak üzere yaratıldınız.

ğuna, alt-insanların varlığına inanmak, Tanrı'nın bir başka cemaatin aynı statü iddiasında bulunmasını yasaklayarak, insanlığın geriye kalanı içinden seçilmiş küçük bir cemaati ayrı tutup insanlar arasında bir hiyerarşi oluşturduğuna inanmak. İbranilerin Kenan ülkesi halkına geçmişte duydukları kin, bugün Filistinlilerin Yahudilere karşı duydukları kini üretir. Her biri bunu kendini Tanrı tarafından diğerine - diğerlerine- hükmetmekle görevli olduğuna inanıp dolayısıyla onu katletmenin meşru olduğunu düşünerek yapar.

Zira İslâm özü itibarıyla metafizik, ontolojik, dini, dolaşısıyla politik eşitliği reddeder. Kur'an bunu öğretir: Tepe- de, Müslümanlar, aşağıda yine de kitap ahalisinden oldukları için Hristiyanlar, sonra, devamında monoteist olduklarından aynı gruba dahil Yahudiler. Nihayet, Müslümanlardan, Hristiyan ve Yahudilerden sonra dördüncü sırada genel lanetlenmişlik içinde ayırt edilmeden tüm kategoriler, inançsızlar, sadakatsizler, imansızlar, politeistler ve tabii ki ateistler... Öldürmeyi veya suç işlemeyi veya insanların katlini yasaklayan Kur'an kanunu sadece kısıtlayıcı şekilde cemaat mensuplarını ilgilendirir: ümmet. Yahudilerdeki gibi.

Sözde benzerlerin oluşturduğu Müslüman cemaatinin içinde bile kalıcı bir hiyerarşi vardır: Erkekler kadınlara, din adamları inananlara, sadık müminler dini ilımlı uygulayanlara, yaşlılar gençlere hükmeder. Falokrasi,⁵¹ teokrasi jerontokrasi,⁵² kökenden gelme aşiret ve ilkel insan modeli on üç yüzyıldan beri sürüp gider. Bu model baştan aşağı Aydınlanma Çağından çıkmış toplumlarla bağdaşmaz. Müslüman kardeşliği bilmez: kendi dininden olanın kardeşi ama değeri olmayan, önemsiz veya berbat çok kötü insanlar olan diğerlerinin değil.

51 Falokrasi: Erkek egemen yönetimi.

52 Jerontokrasi: Yaşlılar yönetimi.

Evrensel Olarak Yerellik

Okuyucusu olmadıkları Carl Schmidt⁵³ gibi Müslümanlar dünyayı ikiye ayırır: Dostlar, düşmanlar. Bir tarafta İslâm içinde kardeşler, diğer tarafta diğerleri, tüm diğerleri. Dar al İslâm, Dar Al-Harba karşı: birbirine indirgenemez, birbiriyle bağdaşmayan, vahşi ve sert ilişkilerin yönlendirdiği iki evren: Avını parçalayıp yiyen predator ve kurbanı, yenilen ile yenilen, hükmeden ile hükmedilen. Cengellerde olduğu gibi, kaplanlar kendi aralarında ve cengelin boyunduruk altına alınan, köleleştirilen ve sahip olunan geri kalan kısmı. Yani, hayvanlar arasındaki ilişkileri düzenleyen kanun.

Toprağın işaretlenmesi, ona sahip olunması, yönetimi ve büyütülmesi mantığını doğrulayan Hitler'inkinden pek de uzak olmayan bir dünya görüşü.

Tilki ve kümes, şahin ve avı, aslan ve ceylan, güçlüler ve zayıflar, İslâm ve diğerleri. Hukuk yok, kanun yok, dil yok, mübadele veya iletişim yok, zekilik yok, beyin yok ama kas, içgüdü, güç, kavga, savaş ve kan var.

Evrensel eski Yerel duvarlar -Miguel Torga'yı açım-
mak için- 7. yüzyılın aşiret yapısı, Arap çölünün feodallığı,
o dönemin ve bizim post-modern, hiper endüstriyel ve
nümerik uygarlığımıza da her defasında değişimsiz aktarılmış
ilkel kabile yapısı. Çölün köyü dünyanın modeli haline
gelir. Yüzyıllardan beri temel ihtiyaç ürünleriyle yüklü göçmen
karavanlardan başka hiçbir şeyin girmediği vaha bir sosyal,
insani, metafizik ve politik arketip işlevi görür. 630'lu yıllarda bir
deve çobanı tarafından dikte edildiği varsayılan bir kitap, süpersonik hız ve uzayın keşfi, dünya-
nın informatik ağı ile donandığı, genelleştirilmiş gerçek ve

53 Carl Schmidt: 1888-1985, Alman hukukçu, Katolik filozof, siyaset kuramcısı ve hukuk profesörü.

evrensel iletişimin, insanın gen haritasının çıkarıldığı, nükleer enerji çağında, post-insan döneminin ilk dönemlerini yaşadığımız bir dönemde, milyarlarca insanın güncel hayatının detaylarının nasıl olacağına karar verir... Bu gözlem geçen zamanın aynı cahilliğini paylaşıyor. Torah'a ve Talmud'a sarılmış Yahudi Lubavitch's'ler için de geçerlidir.

Bin beş yüz sene önce çadırın altında olduğu gibi, aile çekirdeği oluşturur. Ulusal veya yurtsever bir birlik, hele evrensel veya kozmopolit birliktelik yapısı yoktur, fakat çok sayıda çocuk ortasında -Tanrı'nın bir lütfu- iki-üç veya dört karısının efendisi, ilkel dönem poligamisi Talmud'da olduğu gibi Kur'an'da da sürüp gider (Enam 39)⁵⁴ otoritesi Allah'tan kaynaklanan, tabii ki, keçi kılından yapılmış çadırın altında, baba, koca sözü olarak Tanrı'nın bir figürü olarak, aile şefinin dünyası vardır.

Her eylem, onu Kur'an kurallara uygunluk ölçüsü ile değerlendirilen kabilenin gözü önünde yaşanır. Baba, aynı zamanda tümünden falokrat mantık gereği büyük ağabey, erkek kardeş ve erkek temasının diğer varyasyonları. Dinin, dolayısıyla politikanın, teokrasinin vücut bulduğu alan, toplumun temel hücresidir: Ne Platon *-Devlet- kitabında* ve Hegel *-Hukuk Felsefesinin Prensipleri'nde-* ne Mussolini, ne Hitler, ne Petain ve diğer faşistler bu konuda yanılmazlar: Hepsi bilir ki, topluluğun, kolektivitinin soy ağacı başlangıcı burada, ailenin mahrem alanında düğümlenir. Bu konuda ikna olmak için Engels'i ve onun "Ailenin, Özel Mülkiyetin ve Devletin Kökeni" kitabını tekrar tekrar okumak gerekir...

54 Enam 39: Ayetlerimize yalan diyenler karanlıklar içinde bir sürü sağır ve dilsizlerdir. Kim dilerse Allah onu şaşırtır, dilediği kimseyi de doğru bir yol üzerinde bulundurur.

Sarı Davut Yıldızı ve Müslüman Dövmeler

Dahil edici ve dışlayıcı cemaat mantığı içinde, elbise üstünde taşınması zorunlu olan önce Yahudi ve Hristiyan'ı çok çabuk alçaltıcı bir simge haline dönüşen elbise üstünde taşınması zorunlu olan ayırt edici sarı simge, *-bazen bir türban üzerinde-* 11. yüzyılda Bağdad halifesinin bir uygulamasıdır *-bu dönemi nitelendirmek için genellikle İslâm'ın altın çağından bahsedilir.-*

Müslümanların, İslâm topraklarında, kitap dininden olması şartıyla *-Zerdüşt dini için kaldırılmış-* Müslüman olmayıp, semavi dinlerden olanları koruma yasası vardır. Bu korumanın karşılığı devlete vergi vermektir. Teorik olarak İslâm, barış ve hoş görü dini olarak geçer. Gerçekte ise bu vergi sistemi, Yahudi'den, Hristiyan veya Zerdüşt'ten İslâm toprağında yaşayabilmesi için verdiği bir harçtır.⁵⁵ Yani bir haraç, zorbalıkla para almaktır.

Bu "korunma" hakkını kazanan Müslüman olmayanların medeni hakları en az seviyeye indirilir. At sahibi olmanın yaşamayı, bir yerden bir yere gitmeyi, savaşmayı, sosyal düzeyini göstermeyi mümkün kılan bir kabile toplumunda, Müslüman olmayan bundan mahrum bırakılmıştır: ona sadece eşek, katır gibi aşağılayıcı binek hayvanı sahibi olmak imkânı verilir ama amazon tarzında yani kadınlar gibi binmek şartıyla; sokakta yürüyebilir ama bir Müslüman'ın önüne geçemez; silah taşıma da tabii ki kesin olarak yasaktır *-önlerine çıkan ilk eşkıyanın insafına kalmış olduklarını söylesek yeridir-* Hatta bazen, uğursuz hatırası olan sarı kumaş dışında, başka devirlerde ön kola dövmelenen numara gibi, ellerine bir aslan dövmesi yapılır.

55 Örneğin Osmanlı Devleti'nde Müslüman olmayanlardan İспенçe-i Gebran ve Resm-i Cizye adı altında harçlar alınırdı.

Teorik olarak, himmilik 1839'da kaldırılır. Gerçekte ise Osmanlı İmparatorluğu'nun artık yapılması imkânsız hale gelen bu uygulamayı kesin olarak terk etmesi için Birinci Dünya Savaşı'nın sonunu beklemek gerekecektir... Şüphesiz ki, kâğıt üzerinde bu istisnalar ve aşağılanmalarla birlikte elde edilmiş bu meşhur koruma, vergisini bilinçli ödeyen ve alt-insan olarak yaşamayı kabullenen Müslüman olmayan müminler için her zaman sağlanmamıştır.

Kapalı Topluma Karşı

Tarihi inkâr eden bir Tarih, durağan, kendi içine kapanık, ölümlerin durağanlığından, hareketsizliğinden büyülenmiş bir toplum ortaya çıkarır. Geçmişte, tarihi onu yürürlükten kaldırarak gerçekleştirdiğini iddia ettiği, tarihi daha iyi sonlandırmak için ona nerdeyse dini bir tapma içinde olan Marksizm gibi, İslâm'ın dünyayı yönetme iddiası, üst, öbürdünya tarzında düşünülmüş ve tasarlanmış bir evrenin zaman dışılığında kristalizasyonu için, gerçeğin ve dünyanın dinamiğinin dışına çıkarak sonuçta, tarihi şartlardan kopmuş, sabit, değişmez bir düzen hedefler. Kur'an'ın prensiplerini uygulayan bir toplum, sadece kendi ekseninde boşa dönen kürelerin gürültüsü şeklinde, birkaç dip sarsıntısıyla uğuldayan, hiçliği, boş oluşu ve tarihin anlam yoksunluğunu kutlayan evrensel bir konsantrasyon kampı oluşturur.

Zaman dışı bir fiksiyon dünyası modeline gönderme yapan teokrazi, somut tarih zamanı ve içsel bir mekânın coğrafyasında kavramsal arketipin çıkartması şeklinde bir yeniden üretimi hedefler. Zira, insan-kent yasasının planları Tanrı'nın kentinin arşivlerinde saklanır. Tanrı fikrinin ikizi, doğumu tarihsiz, öngörülebilir ölüm tarihi olmayan, ne

dünyevi ne antropik hiçbir şekilde karmaşık olmayan, eksiksiz, mükemmel Platoncu fikir, kendisi de kavramın özelliklerine haiz, kapalı bir toplum fabulası üretir.

Demokrasi, hareket, değişim, sözleşmeye dayanan düzenlemeler, akıcı zaman, kalıcı dinamikler, diyalektik kuralardan beslenerek yaşar. O kendini yaratır, yaşar, değişir, dönüşür, yaşayan güçlerin iradesine göre kendini inşa eder. Akıla, katılımcıların diyaloguna, iletimsel harekete, diplomasiye, tartışma yoluyla çözüme başvurur. Teokrazi ise tam tersine işler: Doğar, yaşar ve durağanlığın, ölümün ve akla, mantığa aykırılığın irrasyonelliğin tadını çıkarır. Teokrazi demokrasinin en korkulu düşmanıdır, önceki gün 1789 öncesi Paris'te, dün 1978'de Tahran'da ve bugün El-Kaide'nin barutu konuşturduğu her olayda bunu görürüz.

Faşizm Üzerine

Faşizm, ona sağlam ve kesin bir tarif verme üzerinde anlaşılmayan bir avuç tarihçiyi kızıştırır. Pétain⁵⁶ faşist miydi? Bazıları milliyetçi, yurtsever der, fakat Vichy hükümetinin aşırı sağ olsa da faşist olmayan bir sağ hükümet olduğu sonucuna varırlar... Bizanten tartışmalar: 20. yüzyılda birçok faşizm var oldu, hepsi kendisine has özellikleri ile. Hatta son yüz seneyi *faşizmler çağı* olarak adlandırabiliriz. Avrupa'da kahverengi ve kıızıl, Güney Amerika'da haki renk. Ama sıkça unuturuz aynı zamanda yeşil.

Zira 1978'de İran Şahı'nın devrilmesi ve Ayetullah Humeyni'nin yüz yirmi bin molla ile bir süre tüm iktidarı ele

56 Pétain: Henri Philippe Pétain (1856-1951), Fransız Mareşal, I. Dünya Savaşı sırasında Verdun Savaşı'nda kazandığı zaferle bir "milli kahraman" durumuna gelmiş, ama II. Dünya Savaşı'nda Nazilerle işbirliği yapan Vichy Hükümeti'nin başkanlığını üstlenerek bütün saygınlığını yitirmiştir.

geçirmesi gerçek bir Müslüman faşizmini başlatır -bir çeyrek yüzyıl sonra, sessiz ve unutkan Batı'nın kutsamasıyla halen iktidarda olan- Ekim 1978'de Michel Foucault'nun haksız olarak söylediği gibi Batı'nın sahip olmadığı *politik tinsellik* olmaktan uzak, İran devrimi bu dinin tarihinde başlangıç olarak İslâmi faşizmi doğurur.

Biliyoruz, Michel Foucault ağır şekilde olayın yanından geçer: 26 Kasım 1978'de Corriere Della Sera gazetesinde ileri sürdüğü gibi, sadece "Humeyni'nin partisi olmayacak, Humeyni hükümeti olmayacak -dört ay sonra olaylar onu zalimce haksız çıkarır- dediği için değil, fakat şeriatın esinlenen bir yönetilebilirlik tarzının imkânı üzerine bir saniye düşünmeden "İslâmi hükümeti küresel sistemlere karşı ilk büyük ayaklanma, isyanın modern şekli" olarak tarifiyle tanıdığı için... Foucault, Kur'an ve İslâm hakkında ne biliyordu ki?

İran devrimi üzerine İtalyan gazetesi için bu makaleyi yazdığı zaman, kapatmak, hapis, delilik, eşcinsellik, akılsızlık üzerine, düşünen herkesten daha çok düşünen Foucault, İslâmi bir hükümetin öz olarak kendisinin karşı çıktığı her şeyi harekete geçireceğini bilmeliydi: cinsel ayırmacılık, marjinal olanların hapse atılması, farklılıkların azaltılması, itiraf sistemi, cezaevi sistemi, bedenlerin disiplin altına alınması, genelleştirilmiş biyo-iktidar, Panoptik Model⁵⁷ cezalandırıcı toplum, v.s. Kur'an'ı okumak, hadisler konusunda bilgi edinmek, -*şeriatın iki kaynağı*- İslâmi bir hükümetin, tinsel politikaya dönüş anlamından çok uzak, İs-

57 Panoptik Model: Bir hapishane mimarisi. Panoptik yapının amacı bir kule etrafında tek kişilik hücrelere kapatılmış mahkûmları onlar fark etmeden gözetleme imkânı sağlar. Bu düzenleme mahkûmlarda "görünmez her şeyi bilme duygusu yaratmayı" hedefler. Michel Foucault "*Gözetmek ve Cezalandırmak*" kitabında bu konuya dikkat çeker ve bu modeli disiplin toplumunun soyut modeli olarak gösterir.

İlâm'ın teokratik prensip üzerinden iktidarın mikro fiziğinin, yetenekli felsefecisinin gözünden kaçmış bir İslâmi faşizmi başlatarak, İslâm'ın post-modern politika içine dahil oluşuna tanıklık ettiğini anlamaya yeterdi...

Ayetullah Sözleri

İktidarı teorize eden politikacılar, genelde öze inen, ya kendi programlarını ya da bilançolarını toparlayan kuru, direk eserler bırakırlar. Richelieu ve onun *Siyasi Vasiyet* kitabı, Lenin'in *Devlet ve Devrim*'i, General De Gaulle'ün *Kılıç İzinde*, Mussolini'nin *Faşist Doktrin*'i, Hitler'in fazla meşhur *Kavgam* kitabı vs. Bu kitaplarda monarşik meşruluğun teorisi, Bolşevik kullanım için Marksizm-Leninizm'in el kitabı, modern bir polemoloji incelemesi, faşizmin el kitabı, nasyonal-sosyalizmin ırkçı doktrinini yeniden buluruz.

Ayetullah Humeyni, ölümünden sonra, İran devriminin ilk günlerinde Michel Foucault'yu entelektüelman coşturan meşhur İslâmi hükümeti teorize eden "Politik-Tinsel Vasiyet" kitabını bırakır. Şii ulu kişi çok basit hatta özet halde bir İslâm cumhuriyetinin politik programını kelimelere döker: Müslüman dininin prensiplerine göre Kur'an ve peygamberin hadisleri ile dolayısıyla şeriata dayanarak, insanlar, bedenler ve ruhlar nasıl yönetilebilir? İslâmi teokrasinin dua kitabı, tartışılmaz şekilde faşist bir dua kitabıdır.

Müslüman teokrası *-bütün diğer teokrasiler gibi-* özel inançla kamu pratiği arasındaki ayrımın ortadan kalkmasını var sayar. Dinsel olan, kişisel vicdandan çıkar ve sosyal hayatın alanlarının tamamını fetheder. Tanrı ile mistik mahrem düzeyinde artık kendisi için direk bir ilişki değil ama diğerinin yönetilebilirliği düzeyinde politik cemaat tarafından medyatik yollardan sağlanan direk olmayan bir ilişki

sürdürülür. Kendi için dinselliğin sonu, diğeri için dinin başlangıcı.

Din o andan itibaren bir devlet işi haline gelir. Kısıtlı cemaatin, sınırlı bir grubun değil, toplumun tamamının işi. Totalitarizm, politik olanın, insani alanın tamamına yayılmasını tanımlar. Devlet ortaya bir düşünce -ırkçı, faşist, İslâmî, Hıristiyan, vs.- koyar ve aile, iş, yatak odası, okul, kışla, hastane, gazete, basım, dostluk, dinlenme ve eğlenme, okumalar, cinsellik, mahkeme, stad, kültür vs. hâkim ideolojiyi yayarlar. Buradan: İslâmî aile, İslâmî iş, İslâmî yatak odası, İslâmî okul.

Yapısal Olarak Arkalık İslâm

Kur'an'ın totaliter veimmament kullanımı nasıl meşrulaştırılır? Kutsal kitabın yalnız ve tek okunmasının imtiyazına sahip olduğunu iddia ederek. Alıntılar, geniş spektrumlu karta göre İslâm'ı mümkün kılar. Bugün, peygamberin dininden olduğunu söyleyip içki içilebilir, domuz eti yenebilir, başörtüsü kabul edilmeyebilir, şeriat reddedilebilir, at yarışları oynanabilir, futbol sevebilir, insan hakları savunulabilir, Avrupa'nın Aydınlanma Çağı övülebilir. İslâm dinini modernleştirmek, laik, modern, cumhuriyetçi İslâmı yaşamak isteyenlerin ileri sürdükleri ayakta durmayan daha birçok zırvalamalar.

Bu aynı tutarsız mantık içinde, Hıristiyan olup da ve gerçekten Tanrı'ya inanmamak, Papa'nın hukuk alanında mühürlü resmi açıklamalarına gülüp geçip, kutsal ayinleri alaya almak, Ekarizm'in gizemlerine inanmamak, dogmaları yürürlükten kaldırmak, her türlü konsil öğretimini devre dışı bırakmak mümkün olabilir! Alıntılar teorisi bugün, onun anlamını tamamen boşaltıp sadece anlamı yükleyene

tapıncı mümkün kılar. O andan itibaren, içi boş kabuğa tapılır, Hiç'in önünde eğilinir *-bizim dönemimizin birçok ni - hilist eğilimlerinden bir tanesi.-*

Bu spektrumun diğer ucunda, tersini buluruz: Kur'an öğretilerine mutlak saygı. Yani, poligami uygulaması, günlük hayatta misojin ve falokrat davranışlar, Müslüman olmayan her bir kişinin var oluş niteliğini inkâr, kâfirlerin *-monoteistlerden ateistlere kadar-* öldürülmesinin haklı gösterilmesi, ritüellere ve dini yükümlülöklere saygı, aklın her türlü kullanımının mahkûm edilmesi, vs.

Kur'an, katoloğa göre bir din uygulamasına imkân vermez. Post-moderniteye entegre olmuş rahat ve burjuva yaşamını güçleştirecek tüm sureleri elinin tersiyle itmeyi hiçbir şey meşru kılmaz.

Buna karşılık, hiçbir şey çağında bulunduğu tüm suistimalleri haklı çıkaran kutsal metnin dürüst, titiz okunmasını yasaklamaz, hatta ona müsaade eder: Hiç kimse Müslüman olmak zorunda değildir, ama Müslüman olduğunu ilan ettiğinizde teoriye, öğretilere uymanız ve bunun sonucu olarak onlara uygun davranmanız gerekir. Burada söz konusu olan basit ve saf bir tutarlılık prensibidir. İslâmi Teokrazi bu konuda mümkün olabilecek en büyük tutarlılığı gösterir.

Zira İslâm yapısal olarak arkaiktir: Noktası noktasına, batıl inançları mahkûm etmeyi, hoş görüsözlöğü reddetmeyi, sansürü ortadan kaldırmayı, despotluğa karşı olmayı, politik mutlak iktidara muhalefet etmeyi, her türlü devlet dininin son bulmasını, büyücü düşüncenin yadsınmasını, her türlü düşünce ve basın özgürlüğünün genişletilmesini, hak eşitliğinin resmi olarak ilanını, her kanunun sözleşmecî immanentden kaynaklandığını, burada ve şimdi sosyal mutluluğu, aklın hakimiyetinin evrenselliğini var sa-

yan Aydınlanma Felsefesi'nin 18. yüzyıldan beri Avrupa'da elde ettiği her şeye karşı çıkar. Sureler boyunca açıkça ifade edilen bir o kadar ret...

Faşist Tematikler

İmam Ayetullah Humeyni tarafından Kur'an, *Yükselen Kur'an -kelime oyunu olmaksızın-* olarak takdim edilir. Bu haliyle, Papa'nın sahip olduğu yanılmazlıkla aynı niteliklere sahiptir. Tinsel kılavuz aynı zamanda politik önderdir. Kendi zamanlarında *Führer, Duce, Caudillo, Conducator, Timonier* gibi Müslüman Ulu Önder, kanunun ne olacağını söyler: performatif mantık. Kutsal kitabın doğru okunmasının tekeline sahiptir, sadece o entegral bir teokrasiyi meşru kılan her alıntıyı yapmaktaki yetkilidir.

Zira her şey Kur'an'da vardır. Onu okumak hayâl edilebilecek ve olası her türlü soruya cevapları bulmayı mümkün kılar. Para... Ticaret... Kanun... Adalet... Hukuk... Eğitim... Egemenlik... Boşanma... Aile... Doğru Regim... Ekoloji... Kültür... Hiçbir şey gözünden kaçmaz, her şey orada bulunur... Batı hükümetlerinin her bakanlığı kendi uygulamalarını yönlendirmek için malzeme bulabilirler. Ulu önder dolayısıyla ulu bir kaynağın sahibidir, Kutsal metin. Onun sözleri kanun ve hukuk ile eşleşir. İlahi kurtarıcı insan teorisi.

Buna dost ve düşmanı karşı karşıya getiren ikili mantığı da eklemek gerekir. Kimle kime karşı mücadele edileceği konusunda kılı kırk yarmaya gerek yoktur. İran devrimi mantığında, düşman Amerika, İsrail, Batı, Modernite, Süper Güçlerdir. Aynı varlığın birçok isim altında sunulan hali: Şeytan, İblis, Kötülük Prensi, Deccal. Her faşizm mücadeleye hazır sürülerini galvanizlemek için, maksimum dü-

zeyde şeytanlaştırılan düşmanı hedef gösterir. Günah teke-si teorisi.

Sonra, faşizmin ve İslâmizm'in ortak teması, *post-poli-tik mantık* iddiası. Yani? Ne sağ, ne sol, fakat başka bir yer, bu durumda onların ötesinde, üstünde. Allah'ın tarafında. O halde o dönemdeki Marksist, Bolşevik, Sovyetik, Ateist, Materyalist, Komünist solla hiç alakası yoktur -*Humeyni bu listeye kadınlar kömünizmini de dahil eder!*-, aynı zaman-da Amerikancı, tüketimci, zevkü sefacı, çürümüş, aferist ve kapitalist Amerikan sağı ile de kesinlikle alakasız. İki sistem de aynı kaba konulur. Politikanın sonu teorisi.

Dolayısıyla Aşkın Transandan Mantık: çelişkilerin çö-züm noktası olarak Allah. Bu sentez gene de kısmen lanet-lenmiş iki görüşten de bir şeyler saklar: Soldan en yoksul-larla dayanışma diskuru ödünç alınır, sözleri sefillere yöne-lik, sözsel olarak dünyada sefaleti kesin olarak sona erdi-rmenin reel tasası ortaya koyulur; sağ kesimden ise, küçük özel kapitalist girişimci ve özel mülkiyet kavramları alınır. Tamamı, ikisi arasında teması sağlayan Allah tarafından tutarlı görüntüye kavuşturulur. Tarihin sonu teorisi.

Diğer taraftan, faşizm ve İslâmizm bir *mistik mantık* içinde ruhen birleşirler. Tarihte aklın, nedenselliklerin ras-yonel bağlantıları veya yapıcı her diyalektiğin çok uzağın-da, Ayetullah irrasyonelliğin kanunu yürürlüğe koyar. Ko-lektif tekil, özgün olanın kurban edilmesine davet eder. Her türlü kişisel özgünlük böylece oluşmuş bütünlük için-de kendini kaybetmelidir. O şekilde ki kendini kurban edi-şi ona kolektif ile kaynaşmış yeni bir kimlik sağlar: toplu-mun, cemaatin yani Allah'ın mistik bedenine katılım. Bura-dan insanın "düzmece" ilahi gelişimi ortaya çıkar. Akıl te-orisinin sonu.

Cemaatin *bu panteist mantığı* Ben'in her şeyi kapsayan

bütün içinde erimesini var sayar. Politik bedenın lokman ruhu içinde kaynaşma, kişiye, kişi olarak, subjektif şekilde ölümü değil ama tam tersine, sonsuz, anhistorik *tarihle bağı ve ilişkisi olmayan*- ve tarih ötesi olduğundan ulvileştirilen varlığının, mistik cemaat içinde yaşayıp süreceğı, bir başka elemente dönüşümünü gerçekleştirecek bir kurban oluşunu doğrular. Buradan da Müslüman kamikazeler çıkar. Varoluşçu Eskatoloji teorisi.

Aynı şekilde, İslâmi Teokrası -her faşizm gibi- hiper ahlâk mantığı üzerine dayanır. Allah tarihe hükmeder, onun planı reel içine kaydolur. Onun niyeti sürekli kendini gösterir. Her öznellik, müminin etik arınmasını mecbur kılan Allahın emirlerine itaat eder: Buradan bedene, tene, özgür cinselliğe, arzulara, vs. kin ortaya çıkar. Ahlâki düzenin ilk temel ilahî gerçekleri olarak, mistik gökyüzünün en üst katına doğru getirir. Bu da şehvetin, eşcinselliğın, kumarın, uyuşturucunun, gece kulüplerinin, alkolün, fahişeliğın, sinemanın, parfümün, piyangoğun ve Ayetullah Humeyni tarafından teşhir edilen diğer erdemsizliklerin mahkûm edilmesini var sayar. Çileci ideal teorisi.

Nihayet, faşizm ve İslâmizm bir askerlik yoklaması mantığı güder. Hiçbir şey ne de hiçbir kimse çağrıdan kaçamaz ve burada devlet makinesinin çarklarının tamamının genel seferberliği söz konusudur. Kurumların, basının, ordunun, gazeteciliğın, eğitimin, yargının, polisın, devlet memurlarının, aydınların, sanatçıların, bilim insanlarının, hatiplerin -metin öyle söylüyor...- Araştırmacıların sürgülenmesi, kontrol altına alınması. İş alanında yetenek ikinci plana geçer. Birinci plan? İman, coşku, dindarlık, dini uygulamada gayret. Toplumun askerleştirilmesi teorisi.

Genel olarak faşizmi tanıflendiren her şey İslâmi hükümetin teorik önermelerinde ve pratiginde vardır: Karizma-

tik ve Allah'tan esinlenmiş bir şefle yönetilen kitle; mitos, irrasyonel, tarihin motoru seviyesine çıkarılmış mistik düşünce; şefin sözü ile oluşturulan kanun ve hukuk; yeni bir dünya oluşturmak için eski dünyayı yıkma özlemi. Yeni insan, yeni değerler; temelsiz thanatofilik bir tutkuyla katmerleşmiş dünya görüşünün canlılığı; ulusun sağlığının ispatı olarak yaşanan yayılmacı savaş; Aydınlanma Çağı düşüncelerine duyulan kin -*Akıl, Marksizm, bilim, materyalizm, kitaplar*-; polis terörü rejimi; özel ve kamu yaşamı arasında her türlü ayrımın kaldırılması; kapalı bir toplum inşası; kişinin cemaat içinde erimesi; kendini kaybetme ve selamet yolunu açan kurban oluş içinde kendini gerçekleştirmek; savaşçı erdemlerin yüceltilmesi -*erkeklik, maçoluk, kardeşlik, yoldaşlık, disiplin, misojini*-; her türlü direnişin kınlanması; politikanın askerileştirilmesi; her türlü kişisel özgürlüğün silinmesi; insan hakları ideolojisinin radikal eleştirisi; sürekli ideolojik bombardıman; tarihin negatör sloganlarla yazılımı -*anti-semit, anti-Marksist, anti-Amerikan, anti-modern, anti-kapitalist, anti-batı*-; ailenin organik bütünlüğün ilk halkası ilan edilmesi. Bu seri, az çok, faşizmi, faşizmlerin içeriğini tanımlamayı mümkün kılar. Teokrasi her zaman bu temanın varyasyonları ile nakış işler...

Tilki Faşizmi, Aslan Faşizmi

21. Yüzyıl acımasız mücadele ile başlar. Bir taraftan kelimenin ekonomik anlamıyla liberal, hoyratça kapitalist, vahşi şekilde bezirgan, hayasızca tüketici, sahte ürünler üretici, her türlü erdemden yoksun, içgüdüsel olarak nihilist, dinsiz, imansız, kanun dışı, zayıflara karşı güçlü, güçlülere karşı zayıf, herkese karşı kurnaz ve makyavelik, para, kâr karşısında büyülenmiş, altın önünde diz çökmüş, her türlü ik-

lıkların tedarikçi aracı, tüm hakimiyetlerin üreticisi -*beden ve ruh bir arada*- Jüde-Hıristiyan Batı. Bu sıralamaya göre, teorik olarak herkes için özgürlük, fiilen sadece bir avuç insan içindir. Bu sırada diğerleri, çoğunluğu sefalet, yoksulluk, aşağılama içinde çürür gider.

Diğer taraftan, dindar, işgüzar, sert, hoş görüsüz, şiddet yanlısı, buyurucu ve savaşçı bir *Müslüman dünyası*. Tilkinin faşizmi, Aslanın faşizmine karşı, kurbanlarını post-modern tarzda hiç görülmemiş silahlarla oluşturur, diğeri hançerle, beline zanaat işi bomba sarılmış, uçak kaçırma hiper terörizmine başvurur.

İkisinin de sahiplendiği Tanrı ve her biri ilkel toplumların ordali geleneğine imza atan iki kamp. İyinin ekseni, kötünün ekseniye karşı, sürekli birbirlerinin tezlerini savunup yer değiştirerek...

Bu savaş monoteist dinler arasında geçer. Bir tarafta, Yahudi ve Hıristiyanlar, yeni haclılar; diğer tarafta post-modern karabuğday tenli sarazen Müslümanlar. Kendimize bir kamp seçmemiz gerekir mi? Birilerinin barbarlığına karşı mücadele etmek bahanesiyle diğerlerinin hayasızlığı. Dünyanın bu iki versiyonunu çıkmaz sokak olarak gördükten sonra şurda burda gerçekten mücadelenin tarafı mı olmalıyız?

Geçmişte, Manikeizm yaparak Michel Foucault, İran devriminin tinsel politik perpektifini selamladı, çünkü o "küresel sistemlere" -1978'de *globalizasyon terimi kullanılmıyordu*- bir alternatif teşkil ediyordu. Buna karşılık, o zamandan itibaren ve sonraki yıllarda, Foucault siyasi İslâm sorununun temel sorun haline geldiği gözlemini yapıyordu. Hakkını teslim edelim.

Laiklerin Dinine Karşı

Köşeye sıkışmış bir Batı'nın darmadağın olmuş manzarası içinde, bazı laiklerin mücadelesi bazen rakip ideolojinin mikrobunu kapmış görünür: Laiklik davasının birçok militanı şaşılacak şekilde papazlara benzer. Daha da kötüsü: papazların karikatürlerine. Maalesef, çağdaş özgür düşünce sıkça buhur kokar, edepsizce kutsanmış su parfümü kokusunu sürer.

Ateist yobazlar, bağnazlar? Kilisenin papazlarına benzer olarak, tarihi olarak hatırı sayılır, saygın bu hareketin aktörleri, öyle görünüyor ki, post-modernizm trenini kaçırmışlardır. Bugünün monoteizmi ile mücadele, Gambetta⁵⁸ dönemi cumhuriyetçiliği ile olmaz.

Şüphesiz ki, özgür düşünce mücadelesinin modernitenin başlangıcı için hatırı sayılır etkileri olmuştur: Hristiyan fabulaların yıkılması, bilinçlerin suçluluk duygusundan arınması, hukuki yeminlerin, eğitimin, sağlığın ve ordunun laikleştirilmesi, teokrasiye karşı demokrasiden yana mücadele, özellikle cumhuriyetçi şekliyle meşhur zafer, Kilise ve Devletin ayrılması (1905).

Buna karşın, laik kateşizmler (*laiklik kuralları kitapçığı*), sivil törenler -vaftizler, komünüyonlar (!) gençlik bayramları, köylerde kilisenin çan seslerine karşı mücadele, yeni bir takvim oluşturma isteği, ikonların yıkılması, rahip giysisine karşı mücadele biraz fazla Hristiyan çalgısı kokar... Hristiyanıyansızlaştırma böyle çocuk oyuncakları ve değersiz boncuklarla değil bir dönemin epistemesi üzerine çalışarak, bilinçlerin akıl ile eğitimini sağlayarak yürütülür. Zira Hristiyanıyansızlaştırmanın devrimci dönemi aynı hızla papazvari,

58 Gambetta: 1838-1882, Fransız, 3. Cumhuriyet döneminin ileri gelen cumhuriyetçilerinden.

aptalca ve sonuçları itibariyle zamansız bir tepki olarak Ulu Varlık Kültü⁵⁹ ve diğer bayramlar üretmiştir.

Diyalektik terimlerle düşünelim: aşırılıklar, o dönemin mücadelelerinin sertliği, bedenler, ruhlar, vicdanlar, bilinçler üzerinde tam yetkili, sivil, askeri toplumun tüm çarklarına el koymuş Hristiyan hasımların inatçı, sebatkârlığı ile açıklanabilir ve doğrulanabilir. Özgür düşünceler, düşmanlarını bit, pire *-parazit-*, örümcek ve yılan *-kumaz-*, domuz ve teke *-pislik ve pis koku, şehvet düşkünlüğü-*, baykuş ve yarasa *-karanlık, karanlıkseverlik-*, akbaba *-leşe eği-* *lim-* ve karga *-karalık-* olarak nitelendirdiklerinde papazlar karşılık verir: domuz *-yorulmaz Epiküroscu domuz yavru -su-*, köpek *-Diyojen'e atıf olarak sokak ortasında çiftleşerek havlayan...* Tüm bu karşılıklı atışmalar folklorik olarak belki zenginlik olabilir ama tartışmanın seviyesinin düştüğü ortadadır...

Etigin Özü ve Şekli

Daha da can sıkıcı bir şey: Militan laiklik sıkça ayrı tutmakla yetindiği Judeo-Hristiyan etik üzerine dayanır. Immanuel Kant "*Basit Aklın Sınırları İçinde Din*" kitabını yazarak laik düşünceye bir dua kitabı sunar: Evanjelik erdemler, de-

59 Ulu Varlık Kültü: Fransız devrimi sırasında 1792-1794 arasında Ulu Varlık ve Akıl Kültü bir seri sivil ve dini bayramlardan oluşmuştu. Felsefi olarak bu kültler Aydınlanma Çağı'nın senkretizminden, Voltaire'in Tanrıcılığından ve özellikle de Robespierre'in fikirlerinden esinlenmişlerdi. Aydınlanma Çağı'nın ideallerinin ifadesi olmak isteyen bu kültler, özgürlük ve eşitlik kavramlarını yüceltiyordu. Bu çerçevede 1793'te yeni bir insan ve vatandaş hakları bildirgesi yayınlandı ve kiliseye ait ayin yerleri 1793'te kapatıldı. Bu devrimci kültleri radikal jakobenizmin devrimci ayinleri olarak adlandırabiliriz. Ulu Varlık ve Akıl kültü, Tanrı'nın yerine kanunu empoze etmek için siyasi ve dini alanda Kanun'un mutlaklığını meşrulaştırma çabası olarak ortaya çıkmıştır.

kalog prensipleri, ahitsel davetler yeni bir şekilde takdim edilir. Özün korunması, şeklin değiştirilmesi. Jüdeo-Hıristiyan ahlâkı laikleştirme daha çok aşkın transandan bir dis-kurun immanent yeniden yazılımına denk düşer. Gökten gelen yürürlükten kalkmamıştır, sadece yeryüzünün iklim şartlarına uyarlanmıştır. Papaz ve Cumhuriyet'in kara gömlekleli öğretmeni karşılıklı savaşır ama sonuçta öz olarak aynı dünya için mücadele ederler.

Cumhuriyet okullarında ahlâk el kitapları, ailenin mükemmeliğini, çalışmanın erdemini, büyüklere saygıyı ve yaşlıları şerefleştirmeyi, milliyetçiliğin geçerliliğini, yurtsever sorumlulukları, ten, beden ve tutkulara karşı şüpheli yaklaşımı, el sanatlarının güzelliğini, siyasi iktidara boyun eğmeyi, yoksullara karşı görevleri öğretir. Köyün papazı bunlara karşı ne söyleyebilir ki? İş, Aile, Vatan: kutsal laik ve Hıristiyan üçleme.

Laik düşünce Hıristiyan özü alınmış bir düşünce değil, immanent Hıristiyan düşüncedir. Rasyonel bir dille, kavramın yerini değiştirerek Jüdeo-Hıristiyan etiğin özü sürüp gider. Tanrı yeryüzüne inmek için göğü terk eder. Ölmez, öldürülmez, tasarrufu yapılmaz, saf immanence alanına alıştırılır. İsa dünyanın iki görüşünün kahramanı olarak kalır. Ondan sadece halesini çıkartıp kenara koyması, gösterişli işaretlerden sakınması istenir...

Buradan itibaren laikliğin nispici tarifini yapabiliriz: Episteme Jüdeo-Hıristiyan kalır, sanki din bilinçleri, vicdanları, bedenleri ve ruhları etkisi altına almıyor, emdirmiyor gibi yapılır. İki bin yıllık Ahitsel monoteizmin formatlaması ile Jüdeo-Hıristiyan olarak konuşulur, düşünülür, yaşanır, hareket edilir, rüya görülür, hayâl kurulur, yemek yenir, acı çekilir, uyunur. Dolayısıyla, laiklik, kamusal alanda ulu orta teşhir etmeden herkese istediği gibi düşünme, kendi Tan-

rı'sına istediği gibi inanma hakkını vermek için mücadele eder. Ama kamusal alanı açıkça, İsa'nın laikleştirilmiş dini dansı yönlendirir...

Bu durumda çağdaş Fransız Cumhuriyeti'nde Yahudi, Hristiyan, Müslüman, aynı zamanda Budist, Şentoist, Animist, Politeist veya Agnostik ve Ateistin eşitliğini ilan etmek hiç de zor değildir. Hepsinin, vicdanının derinliklerinde ve mahreminde yaşanması şartıyla, aynı değerde olduğu izlenimi verilebilir. Madem ki dışarıda, kamu yaşamı düzeyinde, çerçeve, şekiller, güçler, yani esas olan *-etik, siyaset, biyo-etik, hukuk-* Jüdeo-Hristiyan kalır, o zaman sorun yoktur!..

Post-Hristiyan Bir Laiklik İçin

Karşı çıktığını iddia ettiği şeyin hâlâ fazla damgasını vurduğu laikliği o halde aşmak gerekir. Geçmişte olduğu haline bravo diyelim, geçmişte kalan kavgalarına övgü düzelim, ona borcumuz olarak kadehimizi şerefine kaldıralım. Fakat diyalektik tarzda ilerleyelim. Günümüzün ve yarının mücadeleleri daha iyi dövülmüş, daha etkili, çağımızın araçları yeni silahlar gerektiriyor. O halde, etiği, siyaseti ve geriye kalan her şeyi Hristiyanlığın elinden kurtarmak için biraz daha gayret. Fakat aynı zamanda Jüdeo-Hristiyan metafizikten daha çok özgürleşmesinde yararı olan ve geleceğin savaşlarında kullanılabilecek laikliğin de kurtarılması için.

Zira bugün muzaffer görünen laikliğin davet ettiği gibi tüm dinleri ve onların inkârını aynı eşit seviyeye koyarak, nispiliği kabul etmiş oluruz: büyü düşüncesi ve rasyonel düşünce, fabula, mitos ve argümanlı tartışma, mucizeler yaratan büyü diskuru ve bilimsel düşünce, Torah ve Descartes'in *Metodun Söylemi*, Yeni Ahit ve Kant'ın *Saf Aklın*

Eleştirisi, Kur'an ve Nietzsche'nin *Ahlâkın Jenealojisi* arasında eşitlik. Musa ve Descartes, İsa ve Kant ve Muhammed ve Nietzsche'e eş değerdedir...

Kendinin seçilmiş olduğunu atalarına ilan etmiş ve bunu yapmak için denizi ortadan yarmış, güneşi durdurmuş vs. Tanrıya seslendiğinden emin olan Yahudi mümin ve hipotezci tümünden gelim metodu prensibinden hareket eden düşünür arasında eşitlik mi? Bir bakireden doğmuş, Ponce Pilatus döneminde çarmıha gerilmiş, ölümünden üç gün sonra yeniden canlanmış ve babasının sağında oturmuş mutlu yaşam sürdüren bir kahramana inanmış sadık dindar ve inanç imalatının, bir efsanenin oluşturulması, bir fabula-nın yaratılmasının parçalarını söküp atarak yıkan bir düşünürün eşitliği? Beujolais şarabı içmenin ve domuz eti yemenin ona cennetin kapılarını kesin olarak kapayacağına ama bir kâfiri öldürmenin o kapıları sonuna kadar açacağına inanan bir Müslüman ve pozitivist, deneyimsel prensiple, monoteist inancın, atalarının ruhunun bir tilki şeklinde geri döndüğüne inanan animist Dogon⁶⁰ müminin inancından farklı olmadığını ispatlayan titiz analistin eşitliği? Eğer öyleyse, o halde düşünmeyi bırakalım...

Bu rölativizm zarar vericidir. Artık, laiklik bahanesi altında, her söylem aynı değerdedir: hata ve doğru, sahte ve gerçek, uydurma, hayali olan ve ciddi olan aynıdır. Mitos ve fabula akıl ile aynı ağırlıktadır. Büyü bilim kadar değerli sayılır. Rüya gerçek kadar. Halbuki her söylem aynı değerdedir: nevrozun, histerinin ve mistisizmin söylemle-

60 Dogon: Dogon kabilesi Afrika'da yaşar. Totemleri bulunan ve inisiyatik örgütlenmesi olan bu kabile, tradisyonlarını sözlü aktarım yoluyla sürdürmüştür. Özellikle Sirius sistemi hakkındaki bilgileri tüm astronomları şaşırtmıştır. Çadırlar içinde yaşayan ve avcılıkla beslenen bu ilkel insanlar, Dünya gezegeninin hareketlerini, güneşin hareketini, jüpiterin uydularının olduğunu bilmektedirler.

ri, pozitivizmin dünyasından başka bir dünyadan gelmedir. Aynı şekilde, canı ile kurbanını, iyi ve kötüyü aynı kaba koymayız. Nötraliteyi, büyüü düşünceler de dahil söylemin tüm şekillerine gösterilen anlayışı hoş görmemeliyiz. Nötr kalmak mı gerekir? Hâlâ böyle bir lüksümüz var mı? İnanmıyorum...

Büyü önermelerine karşı, Aydınlanma Çağı'nın değerlerini savunmak için verilen bir en son *-daha şimdiden kaybedilmiş...*- savaş anında, Post-Hıristiyan bir laikliği, yani Batı Jüdeo-Hıristiyan ve ona karşı mücadele eden İslâm arasında her türlü toplumseçimine karşı radikal muhalif, ateist ve militan bir laikliği ön plana çıkarmak gerekir. Ne Kitab-ı Mukaddes ne Kur'an. Hahamlara, papazlara, imamlara, âyetullah ve diğer mollalara karşı felsefeyi tercih etmekte ısrarlıyım. Tüm bu hokus pokuscu düşünceler yerine, hakim felsefi tarihçiliğin alternatif düşüncelerine başvurmayı tercih ederim: Gülüp geçenler, neşeli insanlar, materyalistler, radikaller, sinikler, hedonistler, ateistler, sansüalistler, hayattan zevk alanlar, gerçek insan sevgisinin, aşkın ne olduğunu bilenler, kin ve nefreti reddedenler, bedeninin, teninin değerini bilenler, hayata doymak isteyenler. Onlar bilirler ki sadece tek bir dünya vardır ve tüm öbür dünya promosyonları gerçekten var olandan istifade etmemizi ve onu yaşamamızı, ona doymamızı engeller. Gerçekten ölümcül günah...

* * *

Onfray^{Michell}

Ateist Manifesto

TANRI öldü mü?.. Bakıp görmek lazım... Her zaman boşu boşuna beklediğimiz ve en ufak bir kanıt olmayan bu haber, aslında güneşsel etkiler yaratmış olmalıydı. Oysa Tanrı'nın ölümünün ortaya çıkması için işaretler, kanıtlar gerekiyordu. Ama tüm bunlar eksikti.

Cesedi kim gördü? Nietzsche'den başkası görmedi ve onun görmesi de yetersizdi...

Tanrı'nın ve üstün dünyaların varlığının reddi muhtemelen inanan ilk insanın içinde de vardır. Şüphe etmek inanmakla birlikte var olmuştur. Dini inanç; bir taraftan içini şüphe kemiren diğer taraftan da afaroz edilme korkusuyla yaşayan aynı insanda yaşar. Doğrulamak veya inkâr etmek, bilmek veya bilmemek, diz çökmek için bir zaman, isyan için bir başka zaman...

Baal ve Yahve, Zeus, Tanrı ve Allah, Ra ve Wotan, aynı zamanda Manitu, isimlerini coğrafyaya veya tarihe borçludur. Hâlbuki hiçbirisi diğerinden daha gerçek değildir; hepsi Odysseus'un ve Zerdüşt'ün, Diyonisos ve Don Kişot'un içinde evrimleşmiştir...

YTY

YURT

KİTAP-YAYIN